

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 24-25

ΠΟΙΟΣ Ο ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΙΝΟΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ

ΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΙΣΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΜΕΤΑΞΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΙΩΝ

Α'

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν Μετροπόλεως κύριε Ἀλέξιε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἄφ' ἱκανοῦ ἤδη χρόνου καὶ ἐξ εἰδήσεων προερχομένων ἐκ τῶν κύκλων τῆς ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως (Μετροπόλις) ἐπληροφορούμεθα κατὰ καιροὺς περὶ τῶν διεξαγομένων διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς Ὑμετέρας λίαν ἀγαπητῆς καὶ περισπουδάστου ἡμῖν Μακαριότητος καὶ τῆς Μητροπόλεως ταύτης πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν σχέσεων μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Μήτηρ ὑπάρχουσα καὶ ἀείποτε ἐπιποθοῦσα καὶ ἐπιδιώκουσα τὴν εἰρήνην ἐν τοῖς κόλποις τῶν ἐπὶ μέρος Ἀγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ τὴν διατήρησιν μετα-

ξὺ αὐτῶν τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης, φιλοστόργως παρηκολούθει καὶ τὰς ἐκατέρωθεν καταβαλλομένας φιλαδέλφους ταύτας προσπαθείας πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν σχέσεων καὶ διαφύλαξιν τῆς ὁμοιοῦς καὶ τῆς ἐνότητος ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐντὸς τοῦ πλαισίου πάντοτε τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς θεσμοθετηθείσης μακραίωνος ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ πράξεως.

Καὶ ἐνῶ ἀνεμένετο, ὅτι, βαθεῖα συνέσει τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος, πρὸς τὴν εὐλογημένην ταύτην εἰρηνευτικὴν κατεύθυνσιν ἀπέβλεπον αἱ γινόμεναι διαβουλεύσεις, ἡμεῖς τε καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος μετ' ἐκπλήξεως καὶ βαθείας λύπης ἐπληροφορήθημεν ἕναγχος, ἀπὸ ἐκθέσεων τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου κυρίου Ἰακώβου, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος διαπραγματεύονται μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς εἰρημένης Μητροπόλεως τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀνακέρυξιν ταύτης εἰς αὐτοκέφαλον.

Θεωροῦμεν περιττὸν καὶ ἄσκοπον ἵνα προέλθωμεν ἐνταῦθα εἰς ἀπαρίθμησην ἐν λεπτομερείαις πασῶν τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν, ὧν πρόξενος δύναται καὶ μέλλει ἵνα γένηται μία ἐνδεχομένη τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Ἀγιωτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διότι κατανοεῖ καλῶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὁποῖαν ἀνατροπὴν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ ὁποῖαν γενικωτέραν σύγχυσιν δύναται ἵνα ἐπιφέρωσι τοιαῦται, καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας, ἀνακηρύξεις αὐτοκεφάλων αὐτοβούλων καὶ μονομερῶς ὑφ' ἐκάστης τῶν κατὰ τόπους ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἰδιαιτέρως προκειμένου περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὁρθοδόξου καθόλου διασποράς, ἐξαρτωμένης σήμερον καὶ ἄχρι πανορθόδοξως διακανονισμοῦ τοῦ θέματος, ἐκ διαφόρων δικαιοδοσιῶν, ἢ καθ' ὃν τρόπον μελετᾶται ἀνακηρύξεις ἐνὸς τμήματος αὐτῆς εἰς αὐτοκέφαλον ἀποτελεῖ οὐ μόνον πράξιν ἀντίθετον πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὴν ἰσχύσαν ἐν τῇ Ἀγίᾳ ἡμῶν Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ μακραίωνα τάξιν, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἐνέργειαν ἄκρως ἐπικίνδυνον, δυναμένην ἵνα ἀπὸ φιλαδέλφου προσπαθείας πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν σχέσεων μετὰ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Μητροπόλεως, μετατραπῇ εἰς πηγὴν προβλημάτων διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐν Ἀμερικῇ, ὧν τὰς ἐπιπτώσεις οὐδόλως μέλλει ἵνα ἀποφύγη καὶ ἡ εἰρημένη Μητρόπολις, καὶ ἀποβῇ γενικώτερον αἰτία διαταράξεως τῶν διορθοδόξων σχέσεων.

Διὸ καὶ ἀδιστακτῶς φρονοῦμεν, ὅτι ἐν ἡμέραις, καθ' ἃς τοιαῦται καὶ τοσαῦται καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἐμπέδωσιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἀγίας ἐνότητος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, καὶ θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν καθόλου Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς καὶ τὸ τῆς διασποράς, καὶ τὸ τοῦ αὐτοκεφάλου, καὶ ἄλλα συναφῆ, ἐξ ἀποφάσεως πανορθόδοξου ἔχουσιν ἐγγραφῇ εἰς τὸν κατάλογον θεμάτων καὶ ἔχουσι παραπεμφθῆ ἤδη εἰς πανορθόδοξον μελέτην καὶ προπαρασκευὴν πρὸς ὀριστικὴν ρύθμισιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς μελλούσης Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἢ τυχόν πραγματοποιήσεως τοῦ μελετωμένου σχεδίου ὑπάρχει κίνδυνος, ἵνα ἀποτελέσῃ ὑπονόμευσιν καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐνότητος καὶ τῆς ἁρμονικῆς διορθοδόξου συνεργασίας πρὸς προετοιμασίαν τῆς Συνόδου.

Γινώσκει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης κάλλιον παντὸς ἄλλου, ὅτι ἤδη προσφάτως Πρωθιεραρχικὸν ἡμῶν καθῆκον ἠγησάμεθα ἵνα παντὶ σθένει καὶ διὰ παντὸς νομίμου μέσου, καὶ πάσης ἴσως θυσίας ἐπιδιώξωμεν τὸ ἔργον τῆς συνδιαλλαγῆς, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ πράξωμεν πᾶν ὅ,τι ἡ χριστιανικὴ συγκατάβασις καὶ οἰκονομία καὶ ἀνοχὴ καὶ ἀγάπη ὑπαγορεύουσι καὶ τὸ καθῆκον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπιβάλλει πρὸς διαφύλαξιν καὶ προώθησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Κηδόμενοι τοίνυν τῆς ἀρρήκτου ἐνότητος τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐν τῇ ἐνότητι ταύτῃ σταθερᾶς πορείας αὐτῆς πρὸς Μεγάλῃν Σύνοδον, πεποιοῦτες δ' ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ Μακαριότης τὸ αὐτὸ μεθ' ἡμῶν φρονεῖ καὶ ἐπιθυμεῖ, γράφομεν ἐξ ἀποφάσεως τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀξιούμεν ἀδελφικῶς παρ' Αὐτῆς καὶ τῆς κατ' Αὐτὴν Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ὅπως, σταθμιζομένων τῶν πραγμάτων ἐν τῇ εὐθύνῃ τῶν συνεπειῶν, μὴ δοθῇ, ἐν τῷ γενικῷ τῆς Ὁρθοδοξίας συμφέροντι, περαιτέρω συνέχεια εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ματαιουμένης πάσης μελετωμένης ἐν προκειμένῳ ἐνεργείας.

Ἐπιποθοῦντες δὲ ἵνα ἐν πάσῃ εὐλικρινεῖ σαφηνείᾳ καταστήσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ Μακαριότητι ἐκ προοιμίων γνωστὴν τὴν θέσιν, ἣν ὁ καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος τηρήσει ἐναντι ἐνδεχομένου τοιοῦτου προβλήματος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, προδηλοῦμεν διὰ τῶνδε τῶν ἀδελφικῶν Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων, ὅτι, εἴ γε ἡ Ἀγιωτάτη καὶ προσφιλεῖς ἡμῶν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, παρὰ τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ταύτην παράκλησιν, καὶ σύστασιν, καὶ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἤθελε χωρήσει εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς σχεδιαζομένης ἀνακηρύξεως εἰς αὐτοκέφαλον τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Μητροπόλεως, ὁ Θρόνος οὗτος οὐ μόνον οὐκ ἀναγνωρίσει τὴν τοιαύτην πράξιν, οὐδὲ κατατάξει ἐν τοῖς Διπτύχοις καὶ τῷ συστήματι τῶν ἐπὶ μέρους Ἀγίων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τὴν οὕτως, τυχόν, μέλλουσαν ἵνα ὀνομασθῇ μὴ κανονικὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν, ἀλλ'

ἄμα μέλλει ἵνα προέλθῃ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐνέργειαν, τὴν κανονικὴν τάξιν διασφαλίζουσαν.

Ἐπὶ τούτοις χρέος ἡγούμενοι ἵνα ἐγκαίρως ἐνημερώσωμεν σχετικῶς καὶ ἅπαντας τοὺς Μακαριωτάτους καὶ Ἀγιωτάτους, ἡμῶν δὲ λίαν ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, Πατριάρχας καὶ Προέδρους τῶν κατὰ τόπους Ἀγίων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πέμπομεν ἐνὶ ἐκάστῳ συγχρόνως ἀντίγραφα τῶν Πατριαρχικῶν ἡμῶν τούτων Γραμμάτων, πρὸς γνῶσιν. Τὸ αὐτὸ δὲ ποιούμεθα καὶ πρὸς τὸν Ἱερώτατον ἡμέτερον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου κ. Ἰάκωβον.

Ταῦτα, Συνοδικῆ ἀποφάσει, γράφοντες τῇ Ὑμετέρα γερασμῖα Μακαριότητι, ἔχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει θέλει ἀποφενυχθῆ πᾶσα ἐνέργεια δυναμένη ἵνα διαταράξῃ τὴν γαλήνην καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ περιπτυσσόμενοι Αὐτὴν καὶ αὐθις ἐν τῷ ἐν Ἰορδάνῃ Ἐπιφανέντι Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδιασμένης τιμῆς

αὐτοῦ Ἰανουαρίου ἡ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμῖας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Β'

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Κρουτίτσας καὶ Κολόμνης, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργὴ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ποιμὴν, Τοποτηρητὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Μόσχας, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρα Σεβασμιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐλάβομεν καὶ ἐν συνεδρίῳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσοχῆ τῇ δεούσῃ ἀνέγνωμεν τὸ ἀπὸ ιζ' Μαρτίου ἐ.ἔ. γράμμα, ὅπερ ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει γενόμενος ἀοίδιμος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κυρὸς Ἀλέξιος ἐπεμψεν ἡμῶν ἀπαντητικῶς εἰς τὸ ἀπὸ ἡ' Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἀριθμ. 7, ἀδελφικὸν ἡμῶν πρὸς αὐτὸν γράμμα, ἀναλόγων τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἀπόψεις αὐτοῦ τε

καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἀδελφῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ ἐσχάτως προκύψαντος, ὡς μὴ ὄφειλε, ζητήματος ἀπονομῆς ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας αὐτοκεφάλου τῇ ἐν Νέα Ὑόρκῃ Ὀρθοδόξῳ Ρωσικῇ Μητροπόλει, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Αὐτοκεφάλος Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Ἀμερικῆς».

Ἠπορήσαμεν ὄντως πληροφορηθέντες ἐκ τοῦ γράμματος τούτου τοῦ ἀοίδιμου Πατριάρχου, ὅτι τὸ ἀπὸ ἡ' Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἀριθμ. 7, γράμμα ἡμῶν δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ, γνῶσιν δὲ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ἔλαβεν ἐξ ἀντιγράφου ἄλλοθεν ἐξικομένου μέχρις αὐτοῦ. Ἡ δ' ἀπορία ἡμῶν ἐστὶ δεδικαιολογημένη, τὰ ὅρια τῆς ἀνησυχίας ἐγγίζουσα, τοσούτω μᾶλλον, ὅσω τὸ γράμμα ἐστάλη ἐπὶ διπλῆ συστάσει, ἐλάβομεν δέ, κατὰ τὴν διεθνῶς κρατοῦσαν τάξιν, ἐπιστραφέν τὸ σχετικὸν ταχυδρομικὸν δελτάριον, φέρον ἡμερομηνίαν παραλαβῆς τὴν ιζ' Ἰανουαρίου καὶ ὑπογραφήν τοῦ παραλήπτου, ὅπερ καὶ ἐπισυνάπτομεν ὧδε ἐν φωτοτυπικῷ ἀντιγράφῳ, πρὸς ἀκριβῆ ἐνημέρωσιν Ὑμῶν.

Τὴν διενκρίνισιν ταύτην ἐκρίναμεν ἀναγκαίαν, ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἢ ὑπὸ τῆς παρ' Ὑμῶν ἀρμοδίας ὑπηρεσίας διαλεύκανσις τοῦ σημείου τούτου, σοβαρὰς δυναμένου προκαλέσαι παρεξηγήσεις, παρακαλοῦμεν δὲ ὅπως ἡ ὑμετέρα λίαν ἀγαπητὴ καὶ περισπούδαστος ἡμῶν Σεβασμιότης θελήσῃ ἐν καιρῷ πληροφορηθῆσαι καὶ ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς γενησομένης σχετικῆς ἐρεῦνης, πρὸς διάλυσιν τῆς ὑφ' ἧς καὶ ἡμεῖς διακατεχόμεθα εὐλόγου ἀπορίας.

Καὶ ἤδη ἐπὶ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐν τῷ ὡς ἄνω ἀπὸ ιζ' Μαρτίου ἐ.ἔ. γράμματι διατυπωμένας ἀπόψεις ἤκοντες, καὶ τὸ ὅπερ ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ γράμματος ἡμῶν ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης ἐδοκίμασεν αἰσθημα ἀπορίας καὶ ἀμηχανίας ἐξηγήσαι ἀδυνατοῦντες, ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἢ εἰς τὸ γράμμα ἡμῶν, ἀκριβῶς ἀπάντησις Αὐτοῦ, κατὰ τε τὸ περιεχόμενον καὶ κατὰ τὴν μορφήν αὐτῆς, προὔξηνεν ἡμῶν τε καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς Ἀγία καὶ Ἱερᾶ Συνόδῳ λύπην βαθυτάτην.

Διὰ τοῦ ἀπὸ ἡ' Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἀριθμ. 7, γράμματος ἡμῶν εἴχομεν ἀπευθύει θερμὴν ἀδελφικὴν σύστασιν ὅπως ἢ Ἀγιωτάτῃ Ρωσ-

σική Ἐκκλησία ἀπόσχη πάσης περαιτέρω ἐνεργείας, ἥτις θὰ ἠδύνατο διαταράξει τὴν ἐκκλησιαστικὴν γαλήνην καὶ εἰρήνην καὶ δημιουργῆσαι κατάστασιν ἀνατρέπουσαν τὴν ὑφισταμένην κανονικὴν τάξιν καὶ ἐπιφέρουσαν ταραχὴν καὶ σύγχυσιν γενικωτέραν, εἰς βάρος τῆς διὰ τούτων κόπων καὶ θυσιῶν ἐπιτευχθείσης ἐν τῇ Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος καὶ ὁμοφροσύνης.

Ἐνῶ δὲ ἐπιστεύομεν εὐρεῖν κατανόησιν καὶ ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ταύτην παράκλησιν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν διαπιστοῦμεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐμμένει, δυστυχῶς, εἰς τὴν μὴ ὀρθὴν θέσιν αὐτῆς, προωθοῦσα περαιτέρω τὰς ἐπὶ τοῦ σχεδιασθέντος αὐτοκεφάλου διαπραγματεύσεις μέχρι καὶ τῆς ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.

Καὶ ἐπικαλεῖται μὲν αὕτη, πρὸς δικαιολογίαν τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, τὴν ἀνάγκην ἐξουδετερώσεως ἀνωμαλίας ὑφισταμένης ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν Ρωσικῶν Κοινοτήτων πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς ἀλλήλας, καὶ δῆθεν κεκτημένον ὑπ' αὐτῆς δικαίωμα εἰς ἀπονομὴν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται αὐτοκεφάλου, αἱ προβαλλόμεναι ὁμῶς ὑπ' αὐτῆς σχετικαὶ ἐξηγήσεις καὶ ἀπόψεις ἡμιστὰ πείθουσι περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ ἀναληφθέντος ἐγχειρήματος.

Πρωτίστως, περὶ τῆς ὑφισταμένης τυχὸν ἀνωμαλίας ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν Ρωσικῶν Κοινοτήτων πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς ἀλλήλας προκειμένον, οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος καὶ οὐδεμία ἀνάγκη, ὅπως ἡ ταύτης ἐξουδετερώσεως ἐπιδιωχθῆ δι' ἄλλης, μείζονος σημασίας, ἀνωμαλίας, θιγοῦσης καιρῶς τὸ διοικητικὸν σύστημα τῆς ὅλης Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μορφαὶ διοικητικῆς ἐνεργείας, πρὸς ἃς δύναται, ἵνα ἀποβλέψη ἡ ἀδελφὴ Ἀγιοτάτη Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας. Τὸ δὲ δῆθεν δικαίωμα αὐτῆς, ὡς καὶ πάσης αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, εἰς ἀπονομὴν αὐτοκεφάλου, οὔτε πρὸς τὴν κανονικὴν ἀπαίτησιν, οὔτε πρὸς τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κρατῆσαν ἔθος ἀνταποκρίνεται.

Ἀναντίρρητον, βεβαίως, τυγχάνει, ὅτι κατὰ τὴν κανονικὴν ἀντίληψιν τῆς Ἐκκλησίας τὸ αὐτοκέφαλον χορηγεῖται ὑπὸ τῆς κανονικῆς ἐ-

ξουσίας. Τίς ὁμῶς ἐστὶν ἡ χορηγοῦσα τὸ αὐτοκέφαλον νόμιμος αὕτη ἀρχή; Τίνες δὲ καὶ οἱ ἀπαιτούμενοι πρὸς τοῦτο ὅροι καὶ προϋποθέσεις;

Εἰδικοί μὲν κανόνες, καθορίζοντες ἐπακριβῶς τὰ τοῦ αὐτοκεφάλου, ἐλλείπουσιν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ νομοθεσίᾳ. Ἐκ τῶν βασικῶν ὁμῶς ἀρχῶν τῆς νομοθεσίας ταύτης συνάγονται σχετικαὶ γενικαὶ διατάξεις, αἵτινες καὶ εὐρηγνται ἐναργῶς ἀποτετυπωμένοι ἐν τῇ κανονικῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας, τῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατ' ἐπανάληψιν ἐκφρασθεῖση καὶ σαφῶς διατυπωθεῖση ἐν τοῖς Τόμοις τοῖς ἐκδοθεῖσιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς συστάσεως τῶν νεωτέρων κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἐκ τῶν βασικῶν τούτων καὶ ἐγκύρων πηγῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐννοίας τοῦ αὐτοκεφάλου, ὡς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, συνεπαγομένης ἀλλαγὴν καθωρισμένων ἐκκλησιαστικῶν ὁρίων καὶ ἐμφάνισιν νέας δικαιοδοσιακῆς καὶ διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ προκαλούσης νέαν κατάστασιν ἐν τῇ καθόλου Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ, συνάγεται, ὅτι ἡ χορήγησις αὐτοῦ ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἡμιστὰ δυναμένη, ἵνα θεωρηθῆ δικαίωμα «πάσης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας», ὡς ἀνεφέρετο ἐν τῷ γράμματι τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἀλεξίου.

Οὕτως ὑπὸ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου κατησφαλίσθη ἡ ἐξ ἔθους παλαιοῦ ἐπιβληθεῖσα διαρρυθμισίς εἰς ἐπὶ μέρους Ἐπαρχίας καὶ ἀνάδειξις τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων (καν. ζ' καὶ ζ'), ὑπὸ τῆς Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικῆς Συνόδου καθωρίσθη ἡ ἀνεξαρτησία τῶν κατὰ τὴν Ἀσιανὴν καὶ Ποντικὴν καὶ Θρακικὴν διοικήσιν Ἐξάρχων (καν. β'), ὑπὸ τῆς Γ' ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τελεσιδικῶς ἐκδικασθείσης τῆς μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ Ἐπισκόπων διαφορᾶς, κατησφαλίσθη τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου (καν. η'), καὶ ὑπὸ τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου διεγερθῆσθησαν ἐκ νέου αἱ εἰς ἃς ἀναφέρεται ὁ β' κανὼν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου περιφέρειαι καὶ ἐξηρητήθησαν αὗται ἐκ τοῦ Ὁρόνου Κωνσταντινουπόλεως (καν. κη'), ὡς

ἐπίσης τελεσιδίκως ἐλόθη ἢ μεταξὺ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων ἐγερθεῖσα ἀμφισβήτησις ἐπὶ τῶν ὁρίων. Περὶ τὴν ὁριακὴν δικαιοδοσίαν ἠσχολήθη καὶ ἡ ἐν Τρούλλῳ ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καταδεικνυμένου οὕτως, ὅτι τὴν ἐπὶ τῶν αὐτοκεφάλων κρίσιν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐθεώρουν ὡς ἀνήκουσαν αὐταῖς καὶ οὐχὶ ἔξω τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν κειμένην. Τὴν ἀνάγκην κοινῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκεφάλου ἀποφάσεως ἐπιστηρίζει καὶ ἡ Ἱστορία, καταδεικνύουσα, ὅτι αἱ μὲν μὴ τυχοῦσαι οἰκουμενικῆς κωλύσεως καὶ κατασφαλίσεως Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ὡς ἡ τῆς Καρθαγένης, καὶ ἡ τῶν Λουγδούνων, καὶ ἡ τῶν Μεδιολάνων, καὶ ἡ τῆς Α' Ἰουστινιανῆς, καὶ ἡ τῆς Ἀχρίδος, καὶ ἡ τοῦ Τυρνόβου, καὶ ἡ τοῦ Ἰπεκίου, καὶ ἡ τῆς Ἰβηρίας, καὶ εἴ τις ἄλλη, προῖόντος τοῦ χρόνου κατηργήθησαν, αἱ δὲ τοιαύτης ἀναγνωρίσεως τυχοῦσαι, καίπερ διὰ πολλῶν διελθοῦσαι δοκιμασιῶν καὶ μονονουχί εἰς τελείαν περιελθοῦσαι παρακμήν, παρέμειναν ὡς τοιαῦται καὶ ἀνέζησαν, ὡς ἡ τῆς Κύπρου, ἡ τῶν Ἱεροσολύμων, ἡ τῆς Ἀντιοχείας καὶ ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας. Τοιαύτης δὲ κωλύσεως παρ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πρὸς ὁριστικὴν καὶ ἀκατάλυτον αὐτοκέφαλον ὑπαρξίν, χρήζουσι, βεβαίως, καὶ αἱ νεώτεραι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, αἱ λόγῳ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, συναινουσῶν καὶ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀνακηρυχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐνεργοῦντος ἐν προκειμένῳ δυνάμει τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς μητρὸς καὶ πρώτης τῶν ἐπὶ μέρος κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἅμα δὲ καὶ κέντρον τῆς ἐσωτερικῆς τούτων ἐνότητος, καὶ συναντιλήπτορος ταῖς ἐπὶ μέρος Ἐκκλησίαις ἐν ταῖς ἀνάγκαις αὐτῶν, καθήκοντος ἀπορρέοντος καὶ τούτου ἐκ τῆς πρωτενούσης καὶ προεξαρχούσης θέσεως αὐτοῦ ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Τῆς τελικῆς οὖν καὶ ὁριστικῆς ἀποφάνσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοκεφάλου ἀνηκούσης, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, τῇ ἀρμοδιότητι τῆς γενικωτέρας, τὸ σύνολον τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀντιπροσωπευούσης Συνόδου, καὶ δὴ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ οὐχὶ ἐκάστη τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

τῇ τοπικῇ Συνόδῳ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται αἱ τὸ αὐτοκέφαλον αἰτούμεναι ἐπισκοπαί, προσιδιάζει μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ δέξασθαι τὰς πρώτας πρὸς χειραφέτησιν αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἀποφανθῆναι, εἰ οἱ πρὸς τοῦτο προβαλλόμενοι λόγοι εἰσὶν ἄξιοι δικαίωσεως κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ κανόνος.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἀρχῆς, τῆς ἀρμοδίας εἰς χορήγησιν τοῦ αὐτοκεφάλου.

Περὶ τῶν παραγόντων δέ, ἡ ὄρων, ὧν ἀπαιτεῖται ἡ τήρησις πρὸς τακτικὴν καὶ καλὴν τοῦ αὐτοκεφάλου ἀνακήρυξιν, προκειμένου, ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἱστορίᾳ καὶ πάλιν ἀποτυπωθείσης κανονικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας συνάγομεν, ὅτι ἐν τῇ ἀνακηρύξει τοῦ αὐτοκεφάλου, ἀποσκοποῦντος εἰς ἱκανοποίησιν καθαρῶς ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν, οὔτε ἡ ἀποστολικότης τῆς ἔδρας ἐλαμβάνετο βασικῶς ὑπ' ὄψιν, οὔτε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔθνους ἐτηρεῖτο ἀπαρεγκλίτως, οὔτε καὶ ἡ οἰονεὶ κανονικὴν μορφήν λαβοῦσα ἀρχὴ «τὰ ἐκκλησιαστικὰ εἶθε συμμεταβάλλεσθαι τοῖς πολιτικοῖς», ἐφ' ἧς ἐν μέρει ἐστηρίχθη ἡ ἀνακήρυξις τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν νεωτέρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐν περιοχαῖς τυχοῦσαις ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κατοικουμέναις κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ὁρθοδόξων Λαῶν, πάντοτε ἐπεβάλλετο ἀποφασιστικῶς, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρὸ παντός ὡς θεμελιώδεις καὶ ἀπαραίτητοι πρὸς τὸ αὐτοκέφαλον παράγοντες ἐθεωροῦντο ἡ ἐκπεφρασμένη γνώμη τοῦ χριστιανύμου πληρώματος, ἡ γων Κλήρου καὶ Λαοῦ, ἡ ἐν ἐπισήμῳ Συνοδικῇ πράξει διατύπωσις τοῦ αἰτήματος καὶ τῶν τὴν χειραφέτησιν ὑπαγορευόντων λόγων ὑπὸ τοῦ συνόλου τῆς ἐπιτοπίου Ἱεραρχίας, ἧς ἄνευ πᾶσα κίνησις τοῦ λαϊκοῦ, ἢ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὸν κυβερνητικοῦ παράγοντος, θὰ ἀπετέλει ἐνέργειαν πραξικοπηματικὴν, ἢ κρίσις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ τελικῶς ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀπαραίτητος, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, εἰς θεμελιώσιν κανονικὴν τοῦ αὐτοκεφάλου, ὡς καὶ οἰασδήτινος ἄλλης παρομοίας μορφῆς καὶ φύσεως ἐκκλησιαστικῆς πράξεως.

Εἰ δέ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἔστιν ἀντικανονικὴ ἢ ὑπὸ Τοπικῆς τινας Ἐκκλησίας ἀνακή-

ρυσίς εἰς Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον τμήματος ἀποσπώμενον ἀπὸ τῆς ἑαυτῆς ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς, πρόδηλον ὅτι ἢ ὑπὸ Τοπικῆς Ἐκκλησίας ἀνακηρύξεις εἰς αὐτοκέφαλον ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς οὐ μόνον μὴ ἀποτελούσης συνθετικὸν αὐτῆς τμήμα, ἀλλὰ καὶ μηδεμίαν πρὸς αὐτὴν ποτε σχοῦσης, ἢ ἐχοῦσης, κανονικὴν ἀναφορὰν καὶ ἐξάρτησιν, ἀποτελεῖ κατάφωρον ὑπερῶριον ἐνέργειαν καὶ πράξιν καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας, ὡς γενομένη παρὰ τὰς σαφεῖς διαγορευθεῖσας τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Καὶ τοῦτο διότι κατάστασιν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις καὶ εἰρήνην πολιτεύεσθαι διὰ πολλῆς φροντίδος καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ θεῖοι Πατέρες μετέπειτα ἐποίησαντο. Καὶ οἱ μὲν Ἀπόστολοι «μὴ ἐξεῖναι Ἐπισκόπων ἑτέρου ἐπιπηδᾶν παροικίαν διετάξαντο» (καν. Ἀπ. ιδ' καὶ λδ'), οἱ δὲ ἐν τῇ Πρώτῃ κατὰ Νίκαιαν συναθροισθέντες Πατέρες «τὰ ἀρχαῖα ἔθνη κρατεῖν» καὶ ἕκαστον θρόνον τὰς ἀνηκούσας αὐτῶ Ἐπαρχίας διέπειν ἐθεσμοθέτησαν (καν. ζ' καὶ ζ'). Καὶ οἱ ἐν τῇ ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδῳ συναθροισθέντες, «μηδένα Ἐπισκοπον τολμᾶν ἀφ' ἑτέρας Ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν μεταβαίνειν» διεκελεύσαντο (καν. ιγ' καὶ κβ'). Τέλος, κατὰ Ζωναράν, οἱ ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Δευτέρᾳ Συνόδῳ συναθροισθέντες Πατέρες «Ἐπίσκοπον ὑπὲρ διοίκησιν, ἤγουν ὑπὲρ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῶ ἐπαρχίαν, ἐν ταῖς ὑπερῶροις ἐκκλησίαις, ταῖς οὖσαις δηλαδὴ ὑπὲρ τὰ ἀφωρισμένα ἕκαστῳ ὄρει, μὴ ἐπιέναι» ἐθέσπισαν.

Τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς τούτους κανόνας, ἐφ' ὧν τὸ ἀνέκαθεν ὑφεστὼς τῆς Ἐκκλησίας πολίτευμα ἐπερείδεται, δι' ὧν τὸ ἀνέκαθεν διοικητικὸν αὐτῆς σύστημα κρατύνεται, καὶ τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν δίκαια ἀσφαλιζονται, καὶ τὰ σκάνδαλα αἴρονται, ἢ Ἄγιωτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησία εἰς οὐδὲν λογισαμένη, προέβη, δυστυχῶς, εἰς σειρᾶν, καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας, ἐνεργειῶν καὶ πράξεων, ὧν χαρακτηριστικὴν ἔκφρασιν ἀποτελοῦσι τὰ ὑπ' αὐτῆς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐν Πολωνίᾳ καὶ Τσεχοσλοβακίᾳ ἀποτολμηθέντα, καὶ νῦν ἐν Ἀμερικῇ ἐνεργούμενα.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἀγνοήσασα τὴν πρότερον ὑπὸ τοῦ αἰοδίδιμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ' διὰ

Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου ἀπὸ ιγ' Νοεμβρίου 1924 βάσει ἀποχρόνων λόγων γενομένην σύστασιν ἐν τῷ Πολωνικῷ Κράτει Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἅμα τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ἐνότητος ἀδελφικὴν κοινωνίαν πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, προφρόνως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ἀναγνωρισασῶν τὰ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου περὶ αὐτὴν γενομένα, διὰ πράξεως τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Συνόδου ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1948 ἀπένειμεν αὐτῇ νέον αὐτοκέφαλον, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς αὕτη ἐγένετο καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας, καθόσον ἢ ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, κατόπιν τῆς μετὰ τὴν λήξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἀποσπάσεως ἐκ τῆς Πολωνίας τῶν ἐν αὐτῇ πρότερον περιληφθεισῶν Λευκορωσικῶν καὶ Οὐκρανικῶν χωρῶν, περιλαμβάνει περιοχὴν ἐκτετατομένην πρὸς τὴν Δύσιν μέχρι τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους εὐρισκομένην ἔξω τῶν ὄρειων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τελούσαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Ἀστηρίκτως καὶ ἀδικαιολογήτως καὶ καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας ἢ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐπίσης ἐπενέβη εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, περιοχῆς κανονικῶς καὶ ἱστορικῶς καὶ ταύτης ἀνηκούσης τῷ Πατριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ καὶ παρ' αὐτοῦ ὀργανωμένης, κατ' ἀρχὰς ἀσκήσασα πίεσιν ἐπὶ τοῦ κανονικοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας Σαββατίου καὶ ἀθαιρέτως ἀποστείλασα ἐκεῖ ἕξαρχον, ἐν τέλει δὲ ἀχθεῖσα μέχρι καὶ τῆς παροχῆς αὐτῇ αὐτοκεφάλου, ἀντικανονικοῦ καὶ ἀσυστάτου, ἐπὶ ἀνατροπῇ καὶ ἀθθίς τοῦ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 κεχορηγημένου καὶ παρὰ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ἀνεγνωρισμένου κανονικοῦ τῆς περιοχῆς ταύτης καθεστῶτος αὐτονομίας.

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ τῆς ἀντικανονικότητος βαδίζουσα, ἢ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐπεμβαίνει σήμερον εἰς τὰ ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, καί, ἐπικαλουμένη

τὸν δῆθεν μητροικὸν αὐτῆς δεσμόν πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξους ὡς ἐκ τῆς ποτε ἀποστολῆς ὑπ' αὐτῆς ἱεραποστόλων εἰς τὰς Ἀλεουτίδας Νήσους καὶ τὴν Ἀλάσκαν, θεωρεῖ ἐαυτὴν ὡς τὴν μόνην νόμιμον ἐξουσίαν διὰ τὴν «Ὀρθόδοξον Ἑλληνο-Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς», ὡς ὀνομάζει τὴν ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τὸν Ἱερώτατον Μητροπολίτην κ. Εἰρηναῖον Ρωσικὴν Μητρόπολιν, καὶ δὴ καὶ «διὰ σύνολον τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδοξίαν», δικαιουμένην διὰ τοῦτο ρυθμίσει τὰ ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ, πᾶσαν ἀνάλογον ἀπὸ μέρους ἄλλης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ ἐνέργειαν κρίνουσα ὡς παραβίασιν τῆς βασικῆς κανονικῆς ἀρχῆς περὶ ἀδιασεΐστου τῶν δικαιωμάτων πάσης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ οἰκειώσιν ξένης ἐξουσίας, καταδικαζομένην καὶ ταύτην ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων. Ἀλλὰ τὸ γεγονός τῆς κατ' ἀρχὰς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολικῆς ἐν ταῖς Ἀλεουτίδαῖς Νήσοις καὶ τῇ ἀκροτάτῃ Ἀλασκικῇ γωνίᾳ τοῦ Δυτικοῦ Ἡμισφαιρίου, ἀποτελούσῃ τότε καὶ μέχρι τοῦ 1867, ὅτε ἀντὶ χρημάτων ἐπωλήθη ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, τμῆμα τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας, κατὰ τοὺς μετέπειτα δὲ χρόνους προπαγανδιστικῆς καὶ προσηλυτιστικῆς μεταξὺ κυρίως τῶν ἐκ Γαλικίας καὶ Βουκοβίνης καὶ Οὐγγαρίας εἰς Ἀμερικὴν μεταναστευσάντων Σλαύων Οὐνιτῶν, δράσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, προφανῶς κατ' οὐδένα τρόπον δίδωσιν αὐτῇ τὸ ὅπερ αὐτὴ διεκδικεῖ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα δικαιοδοσίας ἐν Ἀμερικῇ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ β' ἡμίσεος τοῦ παρελθόντος 19^{ου} αἰῶνος, ὅτε καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι Ρῶσοι ἤρξαντο κατερχόμενοι ἐκ τῶν βορειοτάτων μερῶν πρὸς Νότον, πρὸς τὰ βιομηχανικὰ κέντρα τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἀμερικῆς, καὶ κυρίως ἀπὸ τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος μετηγάστεισαν κατὰ μεγάλας μάζας εἰς τὸν Νέον Κόσμον καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ Ὀρθόδοξοι σχεδὸν ἐκ πασῶν τῶν ὑπὸ Ὀρθοδόξων κατοικουμένων Χωρῶν, σχηματίσαντες τὰς νῦν ὑφισταμένας ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξους ἐκκλησιαστικὰς δικαιοδοσίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ φαινόμενον νέον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ νέαν μορφήν Διασπορᾶς, κατάστασιν ἑκτακτον καὶ ἔκρυθμον, ὡς ἐπιτρέπουσαν συνῆπαρξιν πολ-

λῶν μητροπολιτῶν ἐντὸς τῶν αὐτῶν ὁρίων καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἴσως τίτλοις ἐξασκούντων ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ εἰδικῶν φυλῶν, ἐπὶ ἀνατροπῇ ρητῶν κανονικῶν διατάξεων, ὡς ἡ τοῦ 18^{ου} κανόνος τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁρίζοντος «δύο μητροπολίτας μὴ εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ».

Καίπερ ἀντιτιθεμένη ἡ κατάστασις αὕτη πρὸς θεμελιώδη δογματικὴν ἀρχὴν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, καθ' ἣν ὡς βᾶσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως κεῖται ἡ ἐνότης πάντων τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ διαβιούντων πιστῶν ἐν ἐνὶ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἐνὸς Ἐπισκόπου, δι' ἧς διατρανοῦται ἡ ἐνότης τοῦ νέου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ «οὐκ ἐνὶ Ἑλλήνι καὶ Ἰουδαίῳ... ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστὸς» (Κολ. γ' 11), καὶ προσβάλλουσα ἅμα αὐτὸ τοῦτο τὸ πολίτευμα καὶ τὴν ἱεράν τῆς Ἐκκλησίας θεσμοθεσίαν, ὅμως, ὡς ἀποτελοῦσα φαινόμενον ἑκτακτον, ἰδιόρρυθμον καὶ προσωρινόν, κρίνεται καὶ ἀντιμετωπίζεται ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν πνεύματι ἀκρας οἰκονομίας, συγκραταβάσεως, καὶ ἀνοχῆς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν, διασφάλισιν καὶ προώθησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἕως οὗ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀρμοδίως ἐξετασθῆ καὶ ὀριστικῶς λυθῆ ὑπὸ τῆς μελλούσης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς ἣν καὶ παρεπέμφθη πανορθόδοξω ἀποφάσει. Διὰ τοῦτο καὶ ἀδυνατοῦμεν ἐξηγήσαι τὴν ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐν προκειμένῳ ἐπιδεικνυμένην σπουδὴν πρὸς ἀνακήρυσιν εἰς Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον σχετικῶς μικροῦ τμήματος τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς διασπορᾶς, ἄρτι μόλις ἀναγνωρίσαντος τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς, καὶ δὴ διὰ δυσαναλόγου πρὸς τὴν πραγματικότητά τιτλοφορίας.

Ὅθεν εὐκαιρον καὶ ἀναγκαῖον ἡγοῦμεθα, εἰς ἐκπλήρωσιν χρέους καὶ εὐθύνης ἡμῶν ἐναντι τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, προτρέψασθαι καὶ αἰθίς ἀδελφικῶς τὴν Ἀγιωτάτην ἐν Ρωσσίᾳ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅπως ἀπόσχη πάσης περαιτέρω ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἐνεργείας, ὑπομνήσαι τε αὐτῇ, ὅτι τὰ ὄρια αὐτῆς εἰσι καθωρισμένα, καθωρισμένος

δὲ καὶ ὁ κύκλος τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς, μὴ δυνάμενος ἐκπαθῆναι πέραν τῶν δοθέντων αὐτῇ διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ Χρυσοβούλλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1591, εἰς ὃ αὕτη καὶ ὀφείλει τὴν αὐτοτελῆ ὑπαρξίν αὐτῆς, ὡς καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ Φεβρουαρίου τοῦ 1593 Νεωτέρου Τόμου τοῦ αὐτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β', δι' οὗ ἀνακοινοῦμένων τοῖς ἐν Ρωσσίᾳ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθούσης Μεγάλῃς, τῇ συμμετοχῇ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Μελετίου, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἀπόντος Ἀντιοχείας Ἰωακείμ, καὶ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, καὶ 76 Ἀρχιερέων, Τοπικῆς Συνόδου, ἐν αἷς καὶ αἰ περὶ τοῦ ὀλίγον τι πρότερον συσταθέντος Πατριαρχείου Μόσχας, περὶ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας ὠρίζετο, ὅπως οὗτος «συναριθμῆται τοῖς λοιποῖς Πατριαρχαῖς καὶ ἔχη τὴν τάξιν καὶ τὸ μνημόσυνον μετὰ τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, χρεωστῶν μνημονεῦειν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν καὶ κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ πρῶτον ἔχει καὶ νομίζειν τὸν Ἀποστολικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἔχουσι Πατριαρχαί». Τὸ πρωτότυπον τοῦ νεωτέρου τούτου Τόμου φέρον πρὸς ταῖς Πατριαρχικαῖς ὑπογραφαῖς καὶ τὰς ἐκ κηροῦ σφραγίδας τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, μέχρι τελευτῶντος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐφυλάσσετο ἐν τῇ συλλογῇ τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Μόσχᾳ Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης.

Δι' ἐλπίδος ἔχομεν, ὅτι ἡ ἀδελφὴ Ὀρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία, τηροῦσα τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ πρὸς τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας ἀποβλέπουσα, καὶ ταύτης ἐφιεμένη, οὐ μόνον θελήσει χωρῆσαι περαιτέρω ἐπὶ τοῦ ὑπὸ κρίσιν ζητήματος, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν καταβαλεῖ προσπάθειαν εἰς ἄρσιν τῆς ἐξ αἰτίας αὐτοῦ δημιουργηθείσης κανονικῆς συγχύσεως.

Εἰ δ' ὁμοῦς αὕτη, παρ' ἐλπίδα, ἤθελεν ἐξακολουθήσει ἐμμένουσα εἰς τὰς ἀπόψεις αὐτῆς καὶ ἐνεργοῦσα ἀντίθετα πρὸς τὰ πανορθόδοξως ἀποφασισθέντα περὶ ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος τούτου ὑπὸ τῆς μελλούσης Ἁγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου κατ' Ἀνατολᾶς Ἐκκλησίας, δηλοῦμεν ὅτι ὁ Ἀποστολικὸς καὶ

Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς οὗτος Θρόνος εὐρήσει ἑαυτὸν ὀφειλετικῶς ἠναγκασμένον ὅπως, πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ συμφέρον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, θεωρήσῃ πᾶσαν σχετικὴν ἐνεργειαν ὡς μὴ γενομένην, ἰσχύουσαν δὲ μόνον τὴν πανορθόδοξον περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ὄλου θέματος τῆς Ὀρθοδόξου διασπορᾶς ἀπόφασιν.

Ταῦτα κατὰ χρέος ἀδελφικὸν ἀποκρινόμενοι εἰς τὰ ἀπὸ 15' Μαρτίου ἐ.ἔ. γράμματα τῆς Ἁγιωτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, καθικετεύομεν ἐν καρδίᾳ τεταπεινωμένη τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τῆς εἰρήνης ὅπως καθοδηγήσῃ τὰς βουλάς αὐτῆς πρὸς ἐνεργείας καὶ ἐν προκειμένῳ ἀξίας τοῦ ἐνδόξου αὐτῆς παρελθόντος καὶ τῶν τετιμημένων αὐτῆς παραδόσεων, εἰς περιφρούρησιν τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς ἱεραῆς τῶν πατέρων ἡμῶν θεσμοθεσίας, εἰρήνην τῇ Ἁγίᾳ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ δωροδόμενος, παρ' οὗ καὶ τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῶν Σεβασμιότητος εἶεν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

α' λ' Ἰουνίου κδ'.

Μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ τιμῆς ἐξειδιασμένης

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 583

Γ'

Παναγιώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην
κύριον ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΝ

Παναγιώτατε,

ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Δέσποτα
καὶ ἀδελφέ,

Ἐγκαρδίως χαιρετίζοντες τὴν Ὑμετέραν
λίαν ἀγαπητὴν ἐν Κυρίῳ Παναγιότητα καὶ τὸν
ἀδελφικὸν ἡμῶν ἀσπασμὸν ἀπονέμοντες, πληροφοροῦμεν τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα—παρ' ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ 8-1-1970
ὑπ' ἀριθμ. 7 Ὑμετέραν Ἐπιστολήν, ἣτις ὡς
ἐπίσημον κείμενον διεπέμφθη εἰς τοὺς προκαθημένους τῶν Τοπικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλη-

σιῶν καὶ ἐκοινοποιήθη μεταξὺ τοῦ τε Ὁρθοδόξου καὶ τοῦ μὴ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ ἤτις ἐφθασε μέχρις ἡμῶν ἐν ἀντιγράφοις—ὅτι μετὰ προσεκτικὴν μελέτην αὐτῆς ἐθεωρήσαμεν καθῆκον ἡμῶν νὰ ἀνακοινώσωμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα τὴν τε Ὑμετέραν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κρίσιν ἐπὶ τοῦ θιγέντος ἐν τῇ Ἐπιστολῇ ζητήματος τῆς παραχωρήσεως Ἀυτοκεφαλίας εἰς τὴν Ρωσσικὴν Ὁρθόδοξον Ἀμερικανικὴν Μητρόπολιν ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Προβαίνοντες εἰς ἔκθεσιν τῆς ἀληθοῦς τοποθετήσεως τῶν πραγμάτων, νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τόσον λόγῳ τῆς μορφῆς ὅσον καὶ λόγῳ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς προκαλεῖ εἰς ἡμᾶς αἴσθημα ἀπορίας καὶ καταπλήξεως.

Ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα ἀνακηρύξεως τῆς Ρωσσικῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς εἰς Ἀυτοκέφαλον ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἶναι ἐν τῇ Ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἀναγεγραμμένον: «Θεωροῦμεν περιττὸν καὶ ἄσκοπον ἵνα προέλθωμεν ἐνταῦθα εἰς ἀπαρίθμησην ἐν λεπτομερείαις πασῶν τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν, ὧν πρόξενος δύναται καὶ μέλλει ἵνα γένηται μία ἐνδεχομένη τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Ἁγιωτάτης Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, διότι κατανοεῖ καλῶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὅποιαν ἀνατροπὴν τῆς παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ ὅποιαν γενικωτέραν σύγχυσιν δύναται, ἵνα ἐπιφέρωσι τοιαῦτα, καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας, ἀνακηρύξεις αὐτοκεφάλων αὐτοβούλων καὶ μονομερῶς ὑφ' ἐκάστης τῶν κατὰ τόπους ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν».

Ὁ τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς τῆς ἐπιστολῆς εἶναι δι' ἡμᾶς ὄχι μόνον ἀκατανόητος ἀλλὰ καὶ φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἀρεκτὰ παράδοξος. Διατί ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης θεωρεῖ, «περιττὸν καὶ ἄσκοπον ἵνα προέλθῃ εἰς ἀπαρίθμησην πασῶν τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν»; Ποῖαι εἶναι αὐταὶ αἱ ὀλεθρίαὶ συνέπειαι; Τί ἐννοεῖτε διὰ τῶν λέξεων «καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας»; Ἐὰν τὰς προσπάθειάς τῆς Ρωσσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θεωρεῖ τὸ Πατριαρχεῖον

Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀνατροπὴν τῆς παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς τάξεως», διατί ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν δηλοῦται ποῖοι κανόνες Οἰκουμενικῶν ἢ Τοπικῶν Συνόδων ἢ Ἁγίων Πατέρων θὰ κατεπατοῦντο;

Τὴν ὑπαρξιν τοιούτων καὶ ὁμοίων ἰσχυρισμῶν καὶ τὴν ἀπουσίαν συγκεκριμένων ἐπεξηγήσεων θὰ ἠθέλαμεν νὰ τὴν χαρακτηρίσωμεν ὡς ποιᾶν τινα παρανόησιν, καὶ διὰ τοῦτο τρέφομεν τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ὑπάρξῃ καλὴ λύσις τῆς δυσχεροῦς ταύτης καταστάσεως ἐν Πνεύματι ἀγάπης Χριστοῦ. Ἡ ἀμετάπτωτος ἀγάπη ἡμῶν πρὸς Ὑμᾶς καὶ ὁ σεβασμὸς παρῶθησαν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀπευθίνωμεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν καὶ ἀξιότιμον Παναγιότητα τὴν ἀδελφικὴν Ἡμῶν ταύτην διευκρίνησιν.

Ὡς γνωστὸν ἡ Ρωσσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπὶ ἔτη πολλὰ ζητοῦσα τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ καλὸν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας κατηύθυνε τὰς προσπάθειάς αὐτῆς πρὸς οὐθμισιν τῆς καταστάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ.

Συμφώνως πρὸς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας νόμιμος Ἀυτοκεφαλία δύναται νὰ χορηγηθῇ μόνον ὑπὸ τῆς νομίμου ἐξουσίας. Διὰ τὴν Ρωσσικὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν Ἀμερικῆς, ὡς ὀνομάζεται ἡ Ρωσσικὴ Μητρόπολις Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐν ὀλοκλήρῳ τῇ Ἀμερικῇ, τοιαύτη εἶναι ἡ Ρωσσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Τὸ γεγονός αὐτὸ οὐδόλως δύναται νὰ διαμφισβητηθῇ, ὅτι δηλαδὴ πᾶσα Ἀυτοκέφαλος Ἐκκλησία ἔχει πλήρως τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονεύμῃ Ἀυτοκεφαλίαν εἰς τμήματα τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς.

Ἐὰν στραφῶμεν εἰς τὴν ἱστορίαν, Παναγιώτατε, θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἡ ἀνακηρύξις Ἀυτοκεφάλου κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἦτο διάφορος. Ὡς βᾶσις τῆς πρώτης διαμορφώσεως τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἐθεωρήθη ἐν μέρει ἡ πολιτικὴ σημασία τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον καταστῆ οὐσιώδεις διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀυτοκρατορίας εἰς περιφερείας. Οὕτως ἀνυψώθησαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν αἱ Ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως, Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ρώμης. Ἐν

συνεχία τὸ δικαίωμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀυτοκεφαλίας ἐγένετο παραδεκτὸν ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον, ἐκ τῆς Ἐθνικῆς αὐτοῦ ἐξελίξεως καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς, ἐφαίνετο ἄξιον ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησιαστικῆς διακυβερνήσεως. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς τὸ αὐτοκέφαλον ἀνεκηρύσσεται οὐχὶ ὑπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀλλ' ὑπὸ μιᾶς μόνης τοπικῆς Ἐκκλησίας. Π.χ. δι' ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνεκηρύχθησαν Ἀυτοκέφαλοι αἱ Ἐκκλησίαι: Βουλγαρίας (932, 1234, 1946), Σερβίας (1218, 1879), Ἑλλάδος (1850), Ρουμανίας (1885), Ἀλβανίας (1938). Ἡ Ἐκκλησία Γεωργίας ἔλαβε κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν τὴν αὐτοκεφαλίαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν Ἀντιοχείας. Ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἔλαβον αὐτοκεφαλίαν αἱ Ἐκκλησίαι Πολωνίας (1948) καὶ Τσεχοσλοβακίας (1951).

Κρίνοντας τὸ ζήτημα περὶ δυνατότητος ἀνακηρύξεως τῆς προμνησθείσης αὐτοκεφαλίας ὀδηγοῦμεθα ἀπὸ τὴν βασικὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πάντοτε ἐθεώρει καὶ θεωρεῖ τὴν κανονικὴν αὐτῆς ἐνότητα, ὡς βασιζομένην ἐπὶ τῆς στερεᾶς ἀρχῆς τῆς ἐνότητος τῆς ἱεραρχίας καὶ τῆς ἐνότητος τῆς τοπικῆς διοικήσεως καὶ τὸ ὅτι ὅλοι οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες, ὅπου καὶ ἂν εὕρισκωνται, ἀποτελοῦν τὸ ἐνιαῖον Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ἐπικεφαλῆς μίαν ἱεραρχίαν, διὰ τῆς ὁποίας αὐτοὶ συνεννοῦνται μὲ τὴν Οἰκουμενικὴν (φσελένσκαγια) Ἐκκλησίαν.

Ἐν Ἀμερικῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς αὐτὴ ἡ ἐνότης ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅλοι γνωρίζουν καλῶς, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἐν Ἀμερικῇ εἶναι συνδεδεμένη κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἐμφάνισιν, τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν διοίκησιν μὲ τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἑλληνοκαθολικὴ Ἐκκλησία Ἀμερικῆς εἶναι θυγάτηρ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ 1793-πνευματικὴ ἱεραποστολή, τὸ 1858-Βικαριᾶτον ἐπὶ τῆς νήσου Σίτκα, τὸ 1870- ἴδρυσις τῆς ἐπαρχίας Ἀλεουτίδων νήσων καὶ Ἀλάσκας, τὸ 1900- ἴδρυσις τῆς Ἐπαρχίας Ἀλεουτίδων νήσων καὶ Βορείου Ἀμερικῆς, τὸ 1907- ἡ Ρωσικὴ

Ὁρθόδοξος Ἑλληνοκαθολικὴ Μητρόπολις Βορείου Ἀμερικῆς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ἱεραρχίας ἐκ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1794, τὸ ἔτος τῆς ἐκεῖ παρουσίας τῶν πρώτων Ρώσων ἱεραποστόλων μέχρι τὸ 1921 τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς τῆς συγχύσεως τῶν δικαιοδοσιῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐν Ἀμερικῇ συνήρῳε ὑπὸ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς ὅλων τῶν Ὁρθόδοξου τῆς Ἀμερικῆς ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος. Τοῦτο ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ πασῶν τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς καὶ ὑπὸ τῆς προεδρευομένης ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος Ἁγίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' τὸ 1912 ἦλθεν εἰς ἐπαφὰς μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ χειροτονίας ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνοποι. Ἡ τοιαύτη χειροτονία ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅτι θὰ ἠκολούθει καὶ θὰ ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ὀρθὴν κανονικὴν τάξιν. Σέρβος καὶ Σύρος (Ἄραφ) ἐπίσκοποι ἐχειροτονήθησαν ὡσαύτως μετὰ γνώσιν καὶ σύμφωνον γνώμην τῆς Ρωσικῆς Ἱερᾶς Διοικήσεως Συνόδου. Διὰ πρώτην φορὰν ἡ στερεὰ καὶ ἀνταποκρινομένη εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως βάσις αὕτη, κατεπατήθη τὸ 1921, ὅτε ἄνευ γνώσεως καὶ κανονικῆς συμφωνίας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἰδρύθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἐν τῇ προσπάθειά του πρὸς σταθεροποίησιν τῆς ἐνότητος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας διεξάγει διαπραγματεύσεις περὶ χορηγήσεως αὐτοκεφαλίας εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνοκαθολικὴν Μητρόπολιν ἐν Ἀμερικῇ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν συνένωσιν τῶν Ὁρθοδόξων Δικαιοδοσιῶν ἐν Ἀμερικῇ. Ἐκτὸς τούτου, ἡ ἀΐξις τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἡ βαθμιαία μεταβολὴ τῆς εἰς ὁμολογίαν γνησίων Ἀμερικανῶν ἀπαιτοῦν ἐπιτακτικῶς τὴν δημιουργίαν Ὁρθοδόξου Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ ἐκδοσις τοιαύτης πράξεως ἀνήκει εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς Ἐκκλησίαν-Μητέρα, καθ' ὅσον ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐπίσκοπων τῆς ἐπὶ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἀμερι-

κῆς καὶ ἡ δικαιοδοσία τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς Ἱεραρχίας Ἀμερικῆς ὑφίσταται ἀπὸ 100 ἐτῶν καὶ πλέον καὶ κέκτηται τὸ δικαίωμα τῆς ιστορικῆς προτεραιότητος.

Ἐντεῦθεν γίνεται πλέον νοητόν, ὅτι ἡ παραχώρησις Αὐτοκεφαλίας εἰς ἄλλο τμήμα οἰασδήποτε Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ θὰ ἦτο καταπάτησις θεμελιώδους κανονικῆς ἀρχῆς περὶ διατηρήσεως ἀνεπάφου τοῦ δικαιώματος ἐκάστης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, θὰ ἦτο κατάκριτος ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων παρέμβασις εἰς ξένην δικαιοδοσίαν.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εὗρομεν μνείαν περὶ τῆς ἐπὶ θύραις Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς θεσμοῦ δυναμένου νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς κανονικῆς ἐν Ἀμερικῇ καταστάσεως. Ἀναμφιβόλως ἡ μέλλουσα Μεγάλη Σύνοδος θὰ ἐξετάσῃ τὰ προετοιμασθέντα ὑπὸ τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων ζητήματα καὶ θὰ δυνήθῃ νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὴν κανονικὴν θέσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅμως οὐδεὶς σήμερον δύναται νὰ εἴπῃ πότε θὰ περατωθῇ ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία καὶ πότε θὰ συγκληθῇ ἡ Σύνοδος αὕτη.

Διὰ τοῦτο μέχρι τότε αἱ ἅγιοι Τοπικαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησιαὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συνεχίζον τὴν πραγματοποιουμένην ὑπ' αὐτῶν σωτηριώδη ἀποστολὴν βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς συμφώνου μὲ αὐτοὺς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας. Νομίζομεν, ὅτι ἡ καλυτέρα ρύθμισις τοῦ προμνησθέντος ζητήματος εἶναι ἡ παραχώρησις Αὐτοκεφαλίας εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὀρθόδοξον Ἐλληνοκαθολικὴν Μητροπόλιν Ἀμερικῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ μόνον ἀπὸ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, δηλ. τὴν Ρωσικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὡς πιστεύομεν, αὐτὸ θὰ ἀποβῇ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐν Η.Π.Α.

Ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης γνωρίζει κάλλιον παντὸς ἄλλου, ὅτι ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία καταβάλλει πολλὰς φροντίδας διὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν σταθεροποίησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλη-

σιῶν. Μετὰ μητρικῆς ἀγάπης καὶ θλίψεως παρακολουθεῖ τὰ ἐκκλησιαστικὰ σχίσματα ἐν Ἀμερικῇ. Συνεχῶς προσκαλεῖ τοὺς ἐκκληνιστάς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ ἀπηυθύνθη πρὸς τοὺς προκαθημένους τῶν Τοπικῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἐν οἷς καὶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, νὰ συνεργήσουν εἰς τὴν ἐξοστράκισιν τοῦ σχίσματος. Εἴμεθα ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ παρατηρήσωμεν μετὰ λύπης, ὅτι οἱ ἱεράρχαι τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως ὑπέβαλον πάντοτε τοὺς σχισματικούς καὶ τὸ σχίσμα.

Παρὰ τοῦτο, καθ' ὃ ἔχομεν καθήκον, ἐπιμόνως συνεχίζομεν νὰ ἀγωνιζώμεθα ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ κατόπιν ἀπὸ ἐπαφῆς μετὰ τῶν πληρεξουσίων Ἀντιπροσώπων τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐλληνοκαθολικῆς Μητροπόλεως Ἀμερικῆς κατελήξαμεν εἰς συμφωνίαν περὶ κανονικῆς καὶ μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐλληνοκαθολικῆς Μητροπόλεως Ἀμερικῆς καὶ ἐξετάζομεν τὸ θέμα παραχωρήσεως Αὐτοκεφαλίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μεγάλως θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐνότητα τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Ἀμερικῇ.

Παναγιώτατε, τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας προτεῖνον τὴν παραχώρησιν τοῦ αὐτοκεφάλου ὁδηγεῖται ἀπὸ τὴν ὑψίστην ἀρχὴν τοῦ ἀγαθοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν παρεμβαίνει εἰς τὰ ζητήματα τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ἔχουσῶν τοὺς ἑαυτῶν κλάδους ἐν Ἀμερικῇ, δὲν θίγει τὰ δικαιώματά των, ἀν καὶ ἀντικανονικά, ντὲ φάκτο ὑπάρχοντα, καὶ ἀναγνωρίζει πλήρως τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπίσουν παντοιοτρόπως τὰ δικαιώματά των ἐναντίον παντὸς δυναμένου νὰ παραβλάψῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ εἰρήνης καὶ τὰ προβλήματα τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἀνακοινῶν ταῦτα εἰς τὴν ἀγαπητὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα δηλῶ μετ' εὐκρινείας, ὅτι, ἐὰν ἡ Ὀρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Ἀμερικῇ εἶναι ὄριμος νὰ καταστῇ Αὐτοκέφαλος καὶ ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῆς θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

**ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ «ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ»,
ΤΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ**

Ε'

Τὴν περὶ τοῦ ἐνόου Θεοῦ ἀλήθειαν ὁ Κλήμης δέχεται ἐκφραζομένην οὐχὶ μόνον ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ πράγματι περισσότερον τῶν λοιπῶν φιλοσόφων ἐγγίσαντος πρὸς τὴν χριστιανικὴν περὶ θεογνωσίας διδαχὴν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων Ἑλλήνων φιλοσόφων, «κατ' ἐπιπνοίαν αὐτοῦ», ἦτοι τοῦ Θεοῦ, τὴν περὶ αὐτοῦ ἀλήθειαν ἀναφθεγξαμένων. Καὶ ἰδοὺ οἱ τοῦ Σωκράτους μαθηταὶ Ἀντι-

σθένης καὶ Ξενοφῶν τ' αὐτὰ που περὶ Θεοῦ ἀποφαίνονται. Ὁ μὲν λέγει ὅτι «Οὐδεὶς ἐκμαθεῖν ἐξ εἰκόνας» τὸν Θεὸν δύναται· ὁ δὲ κηρύττει: «Ὁ γοῦν τὰ πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων, ὡς μέγας τις, καὶ φανερώς δυνατός· ὁποῖος δὲ τις μορφὴν, ἀφανῆς. Οὐδὲ μὴν ὁ παμφαῆς δοκῶν εἶναι ἥλιος, οὐδ' αὐτὸς ἔοικεν ὄραν αὐτὸν ἐπιτρέπειν· ἀλλ' ἦν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσεται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται» (Κλήμ. Προτρ. 8,

ἀνθησὶν της, θὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὴν τὸ αὐτοκέφαλον κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰ ἱστορικὰ θέσμινα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Ἔχομεν τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ προτεινομένη ἐνέργεια παραχωρήσεως αὐτοκεφαλίας θὰ γίνῃ δεκτὴ μὲ κατανόησιν ἐκ μέρους τῶν τοπικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν σταθεροποίησιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Ἠπείρῳ καὶ θὰ ἀποβῆ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Τὴν ἀπάντησιν ἡμῶν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος κοινοποιοῦμεν ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τοὺς Προκαθημένους τῶν Τοπικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ταυτοχρόνως ἐκφράζομεν τὴν λύπην ἡμῶν, διότι ἀπὸ τὴν γραφίδα τῶν Προκαθημένων δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιχειρεῖται συνειδητῇ πρόκλησις ἀνησυχίας εἰς τοὺς Μακαριωτάτους καὶ ἀγιωτάτους Πατριάρχας, Μητροπολίτας καὶ Ἀρχιεπισκόπους.

Παρὰ ταῦτα, ἡμεῖς, ἐπειδὴ εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος σταλὲν εἰς αὐτοὺς ἀντίγραφον τῆς Ἐπιστολῆς Σας πρὸς ἡμᾶς γίνεται λόγος περὶ τινῶν ζητημάτων Ἐκκλησιαστικῆς Πράξεως θιγόντων τὴν τιμὴν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητον νὰ πληροφορηθῶμεν σχετικῶς τοὺς ἀγαπητοὺς ἀδελφοὺς Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν Ἐπιστολῆς.

Ἀσπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Παναγιότητα, πέμπομεν Αὐτῇ τὰς θερμότερας ἡμῶν εὐχὰς καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀδιαπτῶτου ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἀγάπης,

ΑΛΕΞΙΟΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΟΣΧΑΣ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

17 Μαρτίου 1970

176/7). Τ' αὐτά που καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ Σίβυλλα μαρτυρεῖ. Ὁ δὲ Κλεάνθης ὁ Πισαδεύς, ὁ τῆς στωϊκῆς φιλοσοφίας ὀπαδός, δὲν ἐνεπνεύσθη μὲν, ὡς ὁ Ἡσίοδος θεογονίαν ποιητικὴν, ἀλλὰ θεολογίαν ἀληθινὴν ἐνεδειξάτο, ἐν οἷς περὶ τοῦ ὑπερτάτου ἀγαθοῦ ἀπεφώνησε:

«Εἰ τὸ ἀγαθὸν ἐρωτᾶς μ' οἷον ἔστ', ἄκουε δὴ Τεταγμένον, δίκαιον, ὄσιον, εὐσεβές, Κρατοῦν ἑαυτοῦ, χρήσιμον, καλόν, δέον, Ἀύστηρόν, ἀνθέκαστον, αἰεὶ συμφέρον, Ἄφοβον, ἄλυπον, λυσιτελές, ἀνώδυνον, Ὁφέλιμον, εὐάρεστον, ἀσφαλές, φίλον, Ἐντιμον, ὁμολογούμενον, εὐκλεές, Ἄτυφον, ἐπιμελές, πρᾶον, σφοδρόν, Χρονιζόμενον, ἄμεμπτον, αἰεὶ διαμένον»

(Κλήμ. Προτρ. 8,177B. Πρβλ. καὶ Στρωμ. βιβλ. V). Καὶ ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κηρύττουσιν ἕνα εἶναι τὸν Θεόν: «Ὁ μὲν Θεὸς εἷς· ἡ δὲ οὗτος δέ, οὐχ ὡς τινες ὑπονοοῦσιν, ἐκτὸς τῆς διακοσμῆσις, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ὄλος, ἐν ὄλω τῷ κύκλω ἐπίσκοπος πάσης γενέσις, κρᾶσις τῶν ὄλων· αἰεὶ ὢν, καὶ ἐργάτας τῶν αὐτοῦ δυνάμεων καὶ ἔργων πάντων, ἐν οὐρανῷ φωστήρ, καὶ πάντων πατήρ, νοῦς καὶ ψύχωσις τῷ ὄλω κύκλω, πάντων κίνασις» (Κλήμ. Προτρ. 8,180A. Πρβλ. Ἰουστ. Πρὸς Ἑλληνας. 84/5. Κυρίλλου, Κατὰ Ἰουλιαν. 1,30. Μινουκ. Φίληκος, Ὀκτάβιος σ. 151).

12. Συνεχίζων ὁ Κλήμης προσάγει ὡς μάρτυρας τῆς ἀληθοῦς Θεογνωσίας καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας Ποιητάς, καίτοι πιστεύει, ὅτι ἡ μὲν Φιλοσοφία περὶ τὴν Ἀλήθειαν ἀσχολεῖται, ἡ δὲ Ποιητικὴ περὶ τὸ ψεῦδος. Παρὰ ταῦτα ὑπὸ τὴν ἐπιπνοίαν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ Ποιηταὶ τινες τὴν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ γνώμην ἐξέφερον, οἷοι

ὁ Ἄρατος καὶ ὁ Ἀσκραῖος, ὁ Εὐριπίδης καὶ ὁ Σοφοκλῆς, αὐτὸς ἔτι ὁ Ὀρφεὺς καὶ ὁ Μένανδρος, ὁ Ἀντισθένης καὶ αὐτὰ δὴ τὰ τῆς Σίβυλλης ἄσματα:

«Οὗτος ἰδοὺ πάντ' ἐστὶ σαφῆς, ἀπλάνητος ὑπάρχει
Ἔλθετε, μὴ σκοτίην δὲ διώκετε καὶ ζόφον αἰεὶ
Ἡελίου γλυκυδερκές, ἰδοὺ, φῶς ἔξοχα λάμπει.
Γνώτε δὲ κατθέμενοι σοφίην ἐν στήθεσιν ὁμῶν
Εἷς Θεὸς ἐστὶ, βροχάς, ἀνέμους, σεισμοὺς τ' ἐπιπέμπων,
Ἄστεροπάς, λιμούς, λοιμούς, καὶ κήδεα λυγρὰ,
Καὶ νιφετοὺς, κρύσταλλά τε. Τί καθ' ἐν ἔξαγορεύω;
Οὐρανοῦ ἠγγεῖται, γαίης κρατεῖ, αὐτὸς ὑπάρχει»¹².

(Κλήμ. Προτρ. 8, 188B. Πρβλ. Θεοφίλ. Ἄντιοχ., Πρὸς Αὐτόλ. βιβλ. II).

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

12. «Οὗτος ἰδοὺ εἶναι πάντα σαφῆς (ἀναλλοίωτος), πάνσοφος (μηδέποτε πλανώμενος) ὑπάρχει· προσέλθετε καὶ μὴ ἐπιζητεῖτε τὸ σκοτάδι καὶ τὸν αἰώνιον ζόφον (τὸ σκότος τοῦ Ἄδου). Ἰδοὺ, τὸ γλυκὺ εἰς τὴν ὄψιν φῶς τοῦ Ἡελίου ἔξοχα λάμπει. Ἀναγνωρίσατε δὲ κατέχοντες τὴν σοφίαν μέσα εἰς τὰ στήθη σας, ὅτι ἕνας Θεὸς ὑπάρχει, ὁ ἀποστέλλων τὰς βροχάς, τοὺς ἀνέμους καὶ τοὺς σεισμούς, τὰς ἀστραπάς, τοὺς λιμούς καὶ τοὺς λοιμούς (τὰς λιμοκτονίας καὶ τὰς θανατικὰς ἀσθενείας) καὶ τὰ ἐλεεινὰ θανατικὰ (τοὺς φοβεροὺς ὀλέθρους καὶ τὰ δυστυχήματα), καὶ τὰς χιονοθύελλας καὶ τοὺς πάγους. Ἀλλὰ διατί ἐξαγγέλλω καὶ διαλαλῶ τὸ καθ' ἕνα χωριστά; Εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἐξουσιάζει τὴν γῆν, αὐτὸς μόνος ὑπάρχει (ὡς αἰδῖος καὶ αἰώνιος)».

Η ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Υ ΕΙΣ ΤΑ ΑΚΡΙΤΙΚΑ ΦΥΛΑΚΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ὅτε κατ' Αὐγούστον 1967 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἐπεράτῳε τὸ πρῶτον μέρος τῆς περιοδείας του εἰς Β. Ἑλλάδα, μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεθοριακῶν φυλακίων τῆς Δυτικῆς, τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἔδιδε τὴν ὑπόσχεσιν, ὅπως κατὰ τὴν προσεχῆ ἄνοιξιν, εἰς νέαν ἐξόρμησιν, ἐπισκεφθῆ καὶ εὐλογῆσιν τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας τῆς ἡρωϊκῆς ὑπολοίπου Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ τῆς ἐνδόξου Ἡπείρου. Καὶ ἤτο ἡ ὑπόσχεσις αὐτῆ μία λαμπρὰ ἔκφρασις τοῦ στενοῦ συνδέσμου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐστρατευμένην ἀλλοιμον νεότητα τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ἐκδήλωσις τῶν πρὸς τὸν ἐνδοξὸν ἑλληνικὸν Στρατὸν αἰσθημάτων αὐτῆς καὶ τοῦ Προκαθημένου της. Ἀτυχῶς, ποικίλαι περιστάσεις καὶ σοβαραὶ ἀσχολίαι τοῦ Μακ. Προκαθημένου δὲν ἐπέτρεψαν τὴν εἰς τὸν ταχθέντα χρόνον ἐκπλήρωσιν τῆς δοθείσης τότε ὑποσχέσεως, ἥτις ἐπέπρωτο νὰ πραγματοποιηθῆ μετὰ μίαν ὀλόκληρον ἀκριβῶς τριετία, τὸν Αὐγούστον δηλ. τοῦ 1970. Οὕτω, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν Σεβ. Καστορίας κ. Δωροθέου, Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ, Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου καὶ Παραμυθίας κ. Παύλου καὶ τῶν οἰκείων στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἔλαβε χώραν ἀπὸ 29ης Αὐγούστου μέχρι 3 Σεπτεμβρίου ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τὰς ἐθνικὰς προφυλακὰς καὶ ἡ ἄμεσος ἐπαφὴ καὶ ἐπικοινωνία του μὲ τὸν ἀκριτικὸν λαὸν τῆς Β. Ἑλλάδος.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Εἰς τὴν ὥραϊαν ἀνύμφην τοῦ Θερμαϊκοῦ, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Β. Ἑλλάδος, Θεσσαλονίκην προσεγγίσθη περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν τῆς 29ης Αὐγούστου τὸ φέρον τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὴν συνοδείαν του εἰδικὸν στρατιωτικὸν ἀεροσκάφος. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀεροπλάνου ἀφίχθησαν εἰς τὴν συμπρωτεύουσαν καὶ ὁ ἐξοχώτατος κ. Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς ἡγεσίας τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, προκειμένου ἵνα παραστῶσιν εἰς τὰ ἐγκαίρια τῆς Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης. Εἰς τὸν ἀερολιμένα τῆς Μίχρας τὸν Μακαριώτατον καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ὑπεδέχθησαν ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Λεωνίδας καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ τῆς Β. Ἑλλάδος, ἀγῆματα δὲ στρατοῦ ἀπέδωκαν τὰς κεκανονισμένας τιμάς. Ἡ παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου εἰς Θεσσαλονίκην ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν θερμῶν λαϊκῶν ἐκδηλώσεων ὑπὲρ αὐτοῦ, καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τοῦ ἀερολιμένου μέχρι

τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου, ἔνθα καὶ κατέλυσε. Ἀργότερον, ὁ Μακαριώτατος ἐτέλεσε τὸν ἀγιασμόν ἐπὶ τοῖς ἐγκαίνοις τῆς 35ης Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης ἐπὶ παρουσίᾳ Σεβ. Μητροπολιτῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, μεθ' ὧν εἶχε προηγουμένως ἀνταλλάξει ἀπόψεις ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΤΣΙ

Τὴν πρῶταν τῆς Κυριακῆς 30-8-70, μετὰ τὴν τελεσθεῖσαν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου Θεσσαλονίκης Θ. Λειτουργίαν, ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς συνοδείας του καὶ μετὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ἀντιπροέδρου κ. Στυλ. Παττακοῦ καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐνόπλων μας Δυνάμεων, ἀνεχώρησε δι' ἀεροπλάνου εἰς Ἄργος Ὀρεστικόν, ὅπου ἔφθασε τὴν 10 π.μ. Ἐκεῖθεν δι' αὐτοκινήτου, μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων, κατηυθύνθη πρὸς τὸ ὄρος Βίτσι, τὸ θρυλικὸν τοῦτο ἐνθῦμιον τῆς ἀθανάτου δόξης τοῦ Ἔθνους, ὅπου ἐγράφησαν αἱματόβρεκτοι σελίδες ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ συνετρίβη κατὰ κράτος ὁ ἐπίβουλος τῶν βωμῶν καὶ ἐστιῶν, ἀρνησίθεος καὶ ἀρνησίπατρις κομμουνισμός. Τὴν δικαίωσιν τῶν θυσιῶν τῶν γενναίων μαχητῶν τοῦ ὑπὲρ πάντων ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τὸ αἰώνιον μνημόσυνόν των τονίζει κατ' ἔτος ἡ ἑορταζομένη ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον τρίπτυχος ἑορτὴ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς τῶν Ἑλλήνων. Αἱ ἐθνικαὶ ἐπέτειοι ἀποτελοῦν εὐκαιρίαν δι' ἕν ἔθνος, διὰ ν' ἀποτίσῃ μὲν τὸν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς ἐκείνους, εἰς τὰς θυσίας τῶν ὁποίων ὀφείλει τὸ γεγονός ὅτι ζῆ σήμερον ἐλεύθερον, μὲ ἀδούλωτον τὸ φρόνημα καὶ ἀπαραμειώτον τὴν πίστιν εἰς τὰ ἰδανικά του, νὰ ὑπομνήσῃ δὲ εἰς τοὺς ζῶντας τὴν ὑποχρέωσιν των «τὴν ἐνεγκοῦσαν καὶ θρέψασαν πατρίδα ἴσα γονεῦσι τιμᾶν» (Μ. Βασίλειος, Πρὸς Σωφρόνιον μάρτυρον). Ἡ ἐπίκαιρος ἐπὶ τοῦ Βίτσι παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου, μετὰ τοῦ Σεβ. Καστορίας κ. Δωροθέου, εἶχε καὶ μίαν ἄλλην σημασίαν. Ἀπεσκόπει εἰς τὸ νὰ τονίσῃ δι' ἄλλην μίαν φορὰν τοὺς ἀρρήκτους δεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Ἔθνος, τοῦ ὁποῦ ἐκείνη, εἰς καιροὺς χαλεποῦς καὶ δυσχεμεροῦς, ὑπῆρξε τροφὸς καὶ φρουρὸς καὶ στοργικὴ κιβωτός, ἐντὸς τῆς ὁποίας διεσώθησαν τὰ ἱερά καὶ ὅσια τῆς φυλῆς καὶ αἱ ἐλπίδες τοῦ Γένους.

Καὶ βεβαίως τὸ Βίτσι, ὁ πελώριος ὄγκος τοῦ ὁποῦ δημιουργεῖ μίαν ὑποβλητικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἕνα μυστικὸν δέος, ἀποτελεῖ τὸν αἰώνιον

καὶ ἀψευδέστατον μάρτυρα τοῦ τιμήματος, τὸ ὁποῖον πάντοτε οἱ Ἕλληνες προθύμως προσέφερον κατὰ τοὺς ἱεροὺς τῶν ἀγῶνας. Καὶ βεβαίως μὲ τὰ, ὡς παλλάδια, φυλασσόμενα πολεμικὰ του πεδία διαλαλεῖ τὰ «γέρα» τῶν ἀθανάτων ἡρώων. Ἀλλ' ὅμως ἡ προσωπικὴ τοῦ Μακαριωτάτου πορεία, πρὸς τὸν ἀνάντη δρόμον τοῦ ὑψικαρήνου ὄρους, διετράνωσε τὴν ἀδιάφυστον ἀλήθειαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὄχι μόνον νὰ χαλυβδῶν τῶν γενναίων τὰ στήθη, ἀλλὰ καὶ νὰ τιμᾷ πρεπόντως τῶν ἡρώων τὰς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα, ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς πράξεις καὶ ἐκεῖνα τὰ κατορθώματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἴδια ἐνέπνευσε, διέσωσε καὶ ἐξωογόνησε. Εἰς ἀτμόσφαιραν ἐθνικῆς συγκινήσεως καὶ ἐκδήλου πατριωτισμοῦ, παρουσιά τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς λοιπῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας καθὼς καὶ μεγάλου πλήθους λαοῦ, κατακλύσαντος τὸν πέριξ χώρον, ὁ Μακαριώτατος ὁμοῦ μετὰ τοῦ Σεβ. Καστορίας ἐτέλεσαν ἐπινίκιον Δοξολογίαν, μεθ' ἣν ἐτηρήθη ἑνὸς λεπτοῦ σιγῆ εἰς μνήμην τῶν πεσόντων. Ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος, τῆς Ἵπερμάχου τοῦ Γένους μας Στρατηγοῦ, ἐναποτεθειμένη ἐπὶ εἰδικοῦ βάρου παρὰ τὸ ἀπέριττον μνημεῖον τῶν πεσόντων διὰ μυριστὴν ἴσως φορὰν ἔφερον εἰς τὴν μνήμην τῶν πανελλήνων, ὅτι ὄντως «ἡμέρα Κυρίου ἐπὶ πάντα ὕβριστὴν καὶ ὑπερήφανον» καὶ ὅτι ἀκόμη ἔστι Κύριος «συντριβῶν πολέμου ἐν ὑψηλῷ βραχίονι». Εἰς τοιαύτας στιγμάς, καθ' ἃς τὸ

ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν φρόνημα ἀναβαπτίζεται μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς ἱστορίας καὶ αἱ ψυχὰι ἀγαλλιοῦν καὶ τὰ σώματα σιγοῦν, οὐδεὶς δύναται νὰ παραμένῃ ἀπαθής, ἀλλὰ τούναντίον, μὲ σκιρτήματα πατριωτικῆς ἐξάρσεως καὶ ἐθνικοῦ μεγαλείου, ἀναμετρᾷ τὰς εὐθύναις καὶ τὰς ὑποχρεώσεις του ἔναντι καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος. Ἡ ὅλη τελετὴ ἐπὶ τοῦ Βίτσι ἐτερματίσθη περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀκολούθως δὲ ὁ Μακαριώτατος, ἀνταποκρινόμενος εἰς πρόσκλησιν τοῦ Συνδέσμου Γουνοποιῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Καστορίας, παρέστη εἰς δεξίωσιν ἐν τῷ Ναυτικῷ Ὀμίλῳ Καστορίας, δοθεῖσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων, καὶ ἐν συνεχείᾳ παρεκάθησε μετ' αὐτῶν εἰς ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ξενία», ὅπερ παρέθεσεν ὁ Διοικητὴς τῆς XV Μεραρχίας ὑποστράτηγος κ. Ἀπ. Μπονώτης.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΘΟΡΙΑΚΟΝ ΦΥΛΑΚΙΟΝ

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Μετὰ ὀλιγόλεπτον ἀνάπαυσιν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καστορίας καὶ τῶν κ. κ. Στρατηγοῦ-Διοικητοῦ XV Μεραρχίας μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του, Νομάρχου Καστορίας κ.ἂ., ἀνεχώρησεν ἐπ' αὐτοκινήτου δι' ἐπίσκε-

Ἐπὶ τοῦ Βίτσι κατὰ τὴν τέλεσιν Δοξολογίας ἐπὶ τῇ συντριβῇ τοῦ κομμουνιστοσυμμοριτισμοῦ.

ψιν τοῦ παραμεθορίου στρατιωτικοῦ φυλακίου ὑπ' ἀρ. 26, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Τὴν ὄνομασίαν του τὸ προκεχωρημένον τοῦτο φυλάκιον ἐπὶ τῆς ἑλληνο-ἀλβανικῆς μεθορίου ὀφείλει εἰς μικρὸν παρακείμενον ναῖσκον τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον ἀνήγειρε μὲν πρὸ ἐτῶν ἢ εὐσέβεια τοῦ λαοῦ, ἐπεσκεύασε δὲ καὶ συνετήρησεν ἐπ' ἐσχάτων ἢ στοργικὴ μέριμνα τοῦ Στρατοῦ. Τὸ φυλάκιον, στεφανῶνον τὴν κορυφὴν ὑψηλοῦ ὄρους, ἐνθυμίζει ἀετοφωλιαν πραγματικὴν. Τὸ ἀτενίζομεν καθὼς ἡ πομπὴ πλησιάζει καὶ ὀλονέν διακρίνομεν ἀρχικῶς ὀλιγώτερα, κατόπιν ὅμως τὰ περισσώτερα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικά του. Λιθόκτιστον, περιποιημένον, καθαρὸν, μὲ ὄλας τὰς εἰς τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν συναδούσας «ἀνέσεις», μὲ τὴν γαλανόλευκον κυματίζουσαν ὑπερφάνως ἐφ' ὑψηλοῦ κοντοῦ, μὲ τὸν ἀκοίμητον Ἑλληνα στρατιώτην φρουρὸν, τὸ φυλάκιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἰς ὕψος 1017 μ., ἐπεφύλασσε μίαν ἀπέριττον μὲν, πλὴν ὅμως λίαν ἐγκάρδιον καὶ θερμὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν Μακαριώτατον. Ἡ μικρὰ του δύναμις παρατεταγμένη ἀπέδωσε τιμὰς, ἐνῶ εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἡρωικῶν φρουρῶν διεκρίνετο ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ φυλακίου διακρίνονται εἰς τὸ βάθος, ἐντὸς τοῦ ἀλβανικοῦ ἐδάφους, ὁ Μοράβας καὶ ὁ Ἰβάν, δύο πασίγνωστα βουνὰ ἀπὸ τὸν πόλεμον τοῦ 1940, ἀριστερώτερα δέ, ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ὁ ἔνδοξος Γράμμος, τάφος τῶν ἀθλίων συμμοριτῶν. Ἐδῶ πᾶσα σπιθαμὴ τοῦ ἐδάφους περικλείει ὀλόκληρον ἱστορίαν. Αἱ κορυφαὶ Γκρέντα, Μπλέζοβιτς, Κρόστοβα, Ἀλεβίτσα, ὡς ἐξηγεῖ ὁ λοχαγὸς-Διοικητῆς τοῦ Λόχου προκαταλύψεως, ἐπαιζαν σπουδαῖον ρόλον εἰς τοὺς τελευταίους πολέμους. Τὸ ἀλβανικὸν ἔδαφος ἀπέχει ὀλίγα μόνον μέτρα. Διακρίνονται τὰ ἀλβανικὰ χωρία Τρέστενικ, Κουρίλα καὶ Μπρατσάν. Μὲ τὰς διόπτρας παρατηρεῖ τις τὰς ἀγροτικὰς ἀσχολίας τῶν κατοίκων. Τί κρῖμα! Ἐνας ὀλόκληρος λαός, ἐν πολλοῖς ἀλύτρωτος ἑλληνικός, στενάζει ὑπὸ τὸ στυγνὸν πέλημα δυνάστου σκληροῦ. Καὶ ἀναγκάζεται νὰ βλέπῃ τοὺς ναοὺς του μετατρεπομένους εἰς σταύλους ἢ κρημνιζομένους, νὰ στερῆται τῶν λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ, νὰ ὀδηγῆται μαζικῶς εἰς τὴν ἐργασίαν ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν ὅπλων, νὰ ὑφίσταται δουλικὴν μεταχείρισιν. Μία σειρά συρματοπλεγμάτων καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν συνόρων, τὴν ὁποίαν ἐποποθέτησεν ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις, μὲ ἤλεκτροφόρον σῦρμα, ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν προσπάθειαν δραπετεύσεως. Ἐπὶ πλέον, τὸ συνεχὲς ὄργωμα μιᾶς λωρίδος γῆς, ἀκριβῶς παραπλεύρως τῶν συρματοπλεγμάτων, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ προδίδῃ πᾶσαν ἀπόπειραν διαβάσεως τῶν συνόρων μὲ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτυποῦνται ἐπ' αὐτῶν. Ἀτενίζοντες τὴν μαρτυρικὴν αὐτὴν γῆν, ὀλοκαρδίως προσευχόμεθα: «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου...».

Κατὰ τὴν ἐπακολούθησασαν συγκέντρωσιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ φυλακίου, ὁ Μακαριώτατος ἀπηθύνη λόγους στοργῆς καὶ πατρικῆς ἀγάπης.

«Παιδιά μου — εἶπε — μὲ πολὺ μεγάλην συγκίνησιν πατῶ τὰ χρώματα αὐτά, ποὺ ἔχουν ἀγιάσει τίμια αἵματα γενναίων ἀγωνιστῶν, πατέρων καὶ ἀδελφῶν μας. Ἦλθα κοντὰ σας διὰ δύο λόγους: α) διότι ἐθεωροῦσα καθήκον μου νὰ ἔλθω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὸ ἔργον ποὺ ἐπιτελεῖτε, β) διότι ἠσθάνθην μίαν προσωπικὴν ἀνάγκην: νὰ ἀναπνεύσω τὸν ἀέρα τῆς λεβεντιάς σας καὶ νὰ τὸν μεταφέρω εἰς Ἀθήνας, εἰς τοὺς κληρικούς μας ποὺ ἀγωνίζονται εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα. Ὅλοι μαχόμεθα. Σεῖς ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσετε τὴν ἐλευθερίαν. Ἐμεῖς κάτω διὰ νὰ ἀνυψώσωμεν τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ μας. Ἐχομε τὸ προνόμιον νὰ εἴμεθα θεματοφύλακες μιᾶς μεγάλης δόξης. Ἄς ἐργασθοῦμε νὰ τὴν ἀυξήσωμε. Σᾶς εὐχομαι νὰ ἐκπληρώσετε ἐδῶ τὸ καθήκον σας σὰν πραγματικοὶ Ἕλληνες».

Οἱ λόγοι τοῦ Μακαριωτάτου φέρουν δάκρυα εἰς τὰ μάτια. Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τὰ παιδιά της!

Πόσον παρήγορος καὶ ἐνισχυτικὴ ἀλήθεια! Καὶ ἡ συγκίνησις κορυφοῦται, ὅταν ὁ Μακαριώτατος προσφέρει εἰς ἕνα ἕκαστον στρατιώτην μικρὰν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ μίαν μεγαλύτεραν, βυζαντινῆς τέχνης, διὰ τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ Φυλακίου. Οἱ στρατιῶται λαμβάνουν μὲ εὐλάβειαν τὸ δῶρον καὶ ἀσπάζονται τὴν χεῖρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Εἶναι καταφανὴς ἡ συγκίνησις καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν. Θὰ ἐνθυμοῦνται πάντοτε — ὡς λέγουν — τὴν στιγμὴν αὐτὴν, τὴν τόσο τιμητικὴν, τὴν ἐξαιρέτως ἐπιφανῆ. Καὶ ὁ Σεβ. Καστορίας προσφέρει τὸ δῶρον τῆς ἀγάπης του: τὴν δίτομον ἐρμηγίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς ἕνα ἕκαστον στρατιώτην. Τὸ Βιβλίον τῆς Ζωῆς, ὀδηγὸς καὶ φύλαξ τῶν φρουρῶν μας! Μία τελικὴ ἐπιθεώρησις τοῦ φυλακίου, ἐπίσκεψις εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὸν θάλαμον, τὴν τραπεζαρίαν, τὸ γραφεῖον ὀλοκληρώνει τὴν εἰκόνα καὶ προαγγέλλει τὴν ἀναχώρησιν.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν, δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν Μακαριώτατον νὰ σταθμεύσῃ εἰς τὰ παρόδια χωρία καὶ νὰ συνομιλήσῃ μὲ τοὺς χωρικούς, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Κοινοτήτός των, ἀναμένουν ἐπὶ ὥρας τὴν διέλευσιν τῆς πομπῆς. Δέχονται μὲ ἐκδηλον ἱκανοποίησιν τὴν εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου, καθὼς καὶ τὰς μικρὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας τοὺς προσφέρει. Εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀκριῖται, φρουροὶ, παιδιά τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος· κυματοθραύστης πάσης ἐπιβουλῆς. Τοὺς ἀνήκει ἡ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ψυχικὴ μας συμπαράστασις.

Τὴν ἐσπέραν παρετέθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καστορίας εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Μέγαρον δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου, εἰς ὃ παρεκάθησαν οἱ Στρατηγοὶ Διοικηταὶ Στρατιᾶς, Α' Σώματος Στρατοῦ, XV Μερ-αρχίας, ὁ κ. Νομάρχης Καστορίας καὶ οἱ Δήμαρχοι Καστορίας καὶ Ἄργους Ὀρεστικού.

ΕΙΣ ΤΑ ΦΥΛΑΚΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΡΕΣΠΩΝ

Τὴν πρωτὴν τῆς Δευτέρας 31-8-70, ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καστορίας καὶ τοῦ Στρατηγοῦ-Διοικητοῦ τῆς XV Μεραρχίας καὶ τοῦ ἐπιτελείου του, ἀνεχώρησεν ἐκ Καστορίας μὲ κατεύθυνσιν τὴν περιοχὴν Πρεσπῶν. Ὁδὸς ἀμαξίτη, διερχομένη διὰ μέσου ὄρεινῶν ὄγκων, τῶν ὁποίων αἱ κλιτῦες ἐκαλύπτοντο ὅτε μὲν ἐκ πυκνῶν δασῶν ὅτε δὲ ἐκ χθαμαλῶν θάμνων, ἀδήγησε μετ' ὀλίγον τὴν ἱεράν ταύτην θεωρίαν εἰς τὰ φυλάκια Ταύρου καὶ Περιβολίου, πλησίον τοῦ χωρίου Τρίγωνον, ἔνθα ὁ Μακαριώτατος σταθμεύσας ἐχαίρετίσεν διὰ χειραψίας ἕνα ἕκαστον τῶν φρουρῶν, ἀπευθύνας πρὸς αὐτοὺς λόγους ἐνισχυτικούς καὶ πλήρεις στοργῆς, διανείμας εἰκόνας τῆς Θεοτόκου εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. Ἀκολούθως, ἡ πομπή, συνεχίσασα τὴν πορείαν τῆς πρὸς τὰς δύο λίμνας τῶν Πρεσπῶν, τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης, ἀφίκετο εἰς τὸ παραλίμιον φυλάκιον Κούλας, ὁπότεν διὰ τζιπ ἔλαβε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ φυλάκιον Οὐρίντα, κείμενον ἐπὶ ὄρους δεσπόζοντος τῆς περιοχῆς, ἐγγύτατα τῆς ἑλληνοαλβανικῆς μεθορίου. Τὸ γραφικὸν τοῦτο φυλάκιον εὐρίσκεται εἰς ὕψος 1120 μέτρων, ἡ δὲ περιοχὴ του ὑπῆρξε θέατρον σφοδρῶν πολεμικῶν συγκρούσεων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940-41, ὅτε ὁ εὐλογημένος ἑλληνικὸς Στρατός, προελαύ-

νων καὶ διελθὼν δι' αὐτοῦ, κατέλαβε τὴν Κορυτσάν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον τοῦ 1949, ἡ περιοχὴ αὕτη κατεῖχε σημαίνουσαν στρατηγικὴν σημασίαν διὰ τοὺς κομμουνιστοσυμμορίτας, διότι λόγῳ τῆς γειτνιασεῶς τῆς πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, ἀπετέλει τὴν ὁδὸν ἀνεφοδιασμοῦ των. Διὰ τοῦτο καὶ σκληροὶ διεξήχθησαν ἀγῶνες ἐκ μέρους τοῦ ἐθνικοῦ μας Στρατοῦ διὰ τὴν κατάληψιν αὐτῆς καὶ ματαίωσιν τῶν ἐθνικτῶν σχεδίων τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος. Ὑπερήφανος ὁ Ἕλληνας φρουρός, κάτω ἀπὸ τὴν κυματίζουσαν κυανόλευκον, εἰς στάσιν προσοχῆς ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὸν Μακαριώτατον. Ἦτο ὡς ἐάν ἀνεέωνε τὴν δοθεῖσαν μεθ' ὄρκου ὑπόσχεσίν του, ὅπως φυλάττη «πίστιν εἰς τὴν πατρίδα» καὶ ὑπερασπίζεται αὐτὴν μέχρι θανάτου. Ἀπὸ τοῦ φυλακίου διακρίνονται αἱ σκοπιαὶ τῶν ἀλβανῶν φρουρῶν, τὰ γνωστὰ συρματοπλέγματα, καθὼς καὶ τὸ ἀλβανικὸν χωρίον Τσέρια, εἰς τὸ ὁποῖον λέγεται, ὅτι ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ κατοικοῦν καὶ μερικοὶ Ἕλληνες. Ἐμπρὸς μας ἀπλώνεται ἡ μαρτυρικὴ γῆ τῆς ἀλυτρώτου Βορείου μας Ἠπείρου. Πόσα ἔθνικὰ ὄνειρα δὲν κρύβει δι' ὅλους τοὺς γνησίους Ἕλληνας ἡ λέξις αὕτη! Πόσους κρυφίους πόθους! Πόσας προσδοκίας! Τὰς ἐκφράζει μὲ ἀπλότητα ὁ Ἕλληνας ἀξιοματικὸς, ὅστις ἐπέξηγει τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν: «Αὐτὰ εἶναι τὰ σύνορά μας· τὰ συμβατικά ἐννοεῖται...» Ὁ Μακαριώτατος μὲ τὰς διόπτρας

Ἐπὶ τοῦ φυλακίου Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου (Καστοριᾶς) ὁ Μακαριώτατος μετὰ τοῦ Σεβ. Καστορίας καὶ τοῦ Ὑποστρατηγοῦ - Διοικητοῦ IV Μεραρχίας κ. Ἀπ. Μπινιώτη, παρὰ τὸν ἡρωϊκὸν φρουρὸν τῶν συνόρων.

βλέπει πρὸς τὸ ἐχθρικὸν ἔδαφος. Ζητεῖ πληροφορίας περὶ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Τσέρια. Μία πολὺ μικρὰ ἐκκλησία διακρίνεται ἐξῶθεν τοῦ χωρίου. Χωρὶς σταυρόν. Εἶναι ἐξωκκλησίη. Οἱ φρουροὶ μᾶς μᾶς πληροφοροῦν, ὅτι τώρα χρησιμοποιεῖται ὡς σταῦλος. Διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόμματος εἶς καὶ μόνος Θεὸς ὑπάρχει: ὁ κυβερνῶν δικτάτωρ. Μία πελωρία ἐπιγραφή με λευκοὺς λίθους εἰς τὴν κλιτὸν τοῦ κατέναντι ὄρους τὸ μαρτυρεῖ: «Ζήτω ὁ Ἐμβέρ»...

Ἐπιθεωρεῖ ὁ Μακαριώτατος τὸ φυλάκιον, δωρίζει τὰ δῶρα τῆς ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας, εὐλογεῖ τοὺς στρατιώτας, συζητεῖ μαζὶ των. «Ὅλοι των, νέοι καὶ ρωμαλέοι, μετὰ τὸ αὐτὸ φρόνημα καὶ τὴν αὐτὴν σκέψιν, ἀτενίζουσι μετὰ ἐμπιστοσύνην τὸ μέλλον. Καὶ ὅταν ἀσπάζονται τὴν χεῖρα τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κάνουν μετὰ περισσὴν εὐλάβειαν καὶ προσδοκίαν. Ἐκεῖνοι αἰσθάνονται καλύτερον παντὸς ἄλλου τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ, τὸ στήριγμα τῆς Ἐκκλησίας».

Κατὰ τὴν ἀπόδοσιν καὶ ἐπιστροφήν εἰς τὸ φυλάκιον Κούλας, τὸν Μακαριώτατον ὑποδέχεται καὶ ὁ Σεβ. Φλωρίνης κ. Βούλας, ἵνα ὑποβάλλῃ τὰ σέβη του εἰς τὸν Μακαριώτατον. Τὸ φυλάκιον κεῖται παρὰ τὴν Μεγάλην Πρέσπαν, ἐγγὺς τοῦ Τριεθνοῦς σημείου — ἐκεῖ δηλ. ὅπου συμπίπτουσι τὰ σύνορα τῶν τριῶν κρατῶν Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαβίας, Ἀλβανίας. Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἢ συνοδείᾳ ἅπασα κατηυθύνθη εἰς τὸ φυλάκιον Λαιμοῦ, ὅπου παρετέθη γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου. Παρεκάθησαν εἰς κοινὴν τράπεζαν πλὴν τῶν Σεβ. Καστορίας καὶ Φλωρίνης καὶ ὁ Στρατηγὸς-Διοικητὴς XV Μεραρχίας καὶ τὸ ἐπιτελεῖον του, ὁ κ. Νομάρχης Φλωρίνης, οἱ στρατιωτικοὶ ἱερεῖς τῆς περιοχῆς, καὶ ἅπαντες οἱ ἄνδρες τοῦ φυλακίου. Εἰς πανηγυρικὴν οὕτως καὶ ἐγκάρδιον ἀτμόσφαιραν Στρατὸς καὶ Λαός, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία, στενωπῶς συνδεμέναι κάτω ἀπὸ τὸν χρηστὸν ζυγὸν μιᾶς μακραίωνος ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς παραδόσεως, διετράνωσαν καὶ πάλιν τὴν πίστιν των εἰς τὰ αἰώνια πιστεύματα των, δι' ὧν ἐμεγαλύνθησαν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Εἰς τὰ ὄφθαλμα Ἰωάννινα

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος, ἡ πομπὴ ἔλαβε τὸν δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς. Μέσω Καστορίας κατηυθύνθη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Ἀργους Ὀρεστικοῦ, ὅπουθεν, κατὰ τὸ πρόγραμμα, ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ ὁ Μακαριώτατος ἀεροπορικῶς εἰς Ἰωάννινα. Παρεμπεσοῦσα ὁμως ἀπὸ τῆς πρώτης κακοκαιρίας εἰς περιοχὴν Ἰωαννίνων ἐματαίωσε τὴν πτήσιν. Κατόπιν τούτου, ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτησε τὰς Ἀρχὰς τοῦ Νομοῦ Καστορίας, κατηυθύνθη ὀδικῶς πρὸς Ἰωάννινα, μέσω

Γρεβενῶν. Εἰς τὰ ὄφθαλμα τοῦ Νομοῦ ὑπεδέχθησαν τὸν Μακαριώτατον ὁ Σεβ. Γρεβενῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Νομάρχης κ. Σαρρήπαππας, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς, καὶ ὁ Διοικητὴς Ε.Β. Χωροφυλακῆς, οἵτινες τὸν συνώδευσαν καθ' ὅλην τὴν διέλευσίν του διὰ τοῦ Νομοῦ Γρεβενῶν. Περὶ τὸ ἑσπέρας, τὸ αὐτοκίνητον τοῦ Μακαριώτατου ἐφθασεν εἰς τὸν παρὰ τὴν «Κατάραν» λεγόμενον «Κάμπον τοῦ Δεσπότη», ἔνθα ἀνέμενον οἱ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός, Κερκύρας κ. Πολυκάρπος καὶ Παραμυθίας κ. Παῦλος ὡς καὶ ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν ἀπουσιάζοντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων Θεοφ. Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, οἵτινες καὶ συνώδευσαν μέχρις Ἰωαννίνων. Λόγω τῆς καθυστερημένης ἀφίξεως τοῦ Μακαριώτατου εἰς Ἰωάννινα, ἀνεβλήθη ἡ προγραμματισθεῖσα παλλακικὴ ὑποδοχὴ διὰ τὴν πρωτὰν τῆς αὔριον. Εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν αἶθρον, ἔνθα ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτῷ Σεβ. Ἰεράρχαι ἐφθασαν τὴν 10ην μ.μ., ἀνέμενον οἱ κ.κ. Ὁδ. Τσιλιόπουλος Στρατηγὸς-Διοικητὴς VIII Μεραρχίας καὶ Νομάρχης Ἰωαννίνων κ. Μάλλιανης, οἵτινες καὶ ὑπέβαλον τὰ σεβάσματά των. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μακαριώτατου ὁ Διευθυντὴς τοῦ 3ου Ε.Γ. τῆς VIII Μεραρχίας Ἀντισυνταγματάρχης κ. Ἰω. Ἰωαννίδης, ὡς συνοδὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν περιοδείαν ταύτην.

Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Σεβ. Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Μακαριώτατου ἀνέλαβεν ὁ Βοηθὸς τοῦ Ἐπίσκοπος Θεοφ. Δωδώνης κ. Χρυσόστομος. Οὕτω, τὴν 9ην πρωϊνὴν τῆς 1-9-70 ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἰωαννίνων Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Μακαριώτατου, παρουσία τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπὶ τούτῳ ἀφικθέντων εἰς Ἰωάννινα Σεβ. Πρεβεζῆς κ. Στυλιανοῦ, Ἀρτης κ. Ἰγνατίου, Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ, Κερκύρας κ. Πολυκάρπου καὶ Παραμυθίας κ. Παύλου, τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ πλήθους λαοῦ. Ὁ Μακαριώτατος, μεταβαίνων πεζῇ καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω Σεβ. Μητροπολιτῶν, ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναόν, εἰσῆλθε πρῶτον εἰς τὸν παρακείμενον ναῖσκον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ νεομάρτυρος, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, προσκυνήσας τὸν τάφον αὐτοῦ, μετ' ὃ περιβληθεὶς τὸν ἀρχιερατικὸν μανδύαν εἰσῆλθεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, εὐλογῶν τὸν λαόν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας, τὸν Μακαριώτατον προσεφώνησεν, ἐξ ὀνόματος τοῦ Σεβ. Ἰωαννίνων ὁ Θεοφιλέστατος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐξ ὀνόματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἡμῶν κ. Σεραφεῖμ, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ἀκρῶς εὐλογημένην καὶ συγκινητικὴν ταύτην στιγμὴν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ, τοῦ Ἐφημεριακοῦ κλήρου καὶ τοῦ χριστεπωνόμου πληρώματος τῆς Θεοσάστον Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς καὶ νύκνης εὐφροσύνης χαιρετίζω ἐν σεβασμῷ πολλῶν τὴν ἐν μέσῳ ἡμῶν Σεπτὴν παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριώ-

τητος, ἐρχόμενος Αὐτῇ τὸ «ὡς εἶ παρέστη» εἰς τὴν γῆν τῆς ἱστορικῆς καὶ παλαιφάτου ταύτης Μητροπόλεως τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου.

Ἡ τιμὴ δέ, ἣν περιποιεῖ ἡμῖν ἡ Θεοφιλῆς Ὑμῶν Μακαριότης, ἐπανξάνεται ἔτι περισσότερον, καθ' ὅσον, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ διαισθανώμεθα, ὅτι αὕτη ἀνταντακλάται καὶ πρὸς ἄλλους ἐκείνους, οἵτινες, ἐν στενοχωρίᾳ καὶ θλίψει καὶ πόνῳ πολλῷ εὐρισκόμενοι, οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ «ἐν πικρᾷ δουλείᾳ» διάγοντες, πέραν δὲ τῆς μεθοριακῆς ζώνης τῆς σημερινῆς Ἡπείρου διαβιοῦντες, μυστικῶς ἐναποθέτουν τοὺς εὐγενεῖς πόθους των, τὰς ἀγίας ἐλπίδας των καὶ τοὺς παλμούς τῆς Ἑλληνικῆς των ψυχῆς καὶ καρδίας καὶ εἰς τὴν Ὑμετέραν Πατρικὴν φροντίδα, πρὸς ἐλευθερίαν καὶ ἀποκατάστασιν Θεοσκευτικὴν καὶ Ἐθνικὴν. Καὶ μαντεύετε, ἀσφαλῶς, περὶ τίνων ὁ λόγος: Πρόκειται περὶ τῶν ἀλυτρώτων καὶ σκλαβωμένων ἀδελφῶν τῆς Β. Ἡπείρου. Καὶ αὐτοί, Μακαριώτατε, μυστικῶς, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν, συναγαλλόμενοι ἐν ἐνὶ Πνεύματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, Σᾶς ὑποδέχονται, ὡς Ἄγγελον τῆς ἐλευθερίας Πατρίδος καὶ ὡς Πνευματικὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐν ταυτῷ, τῆς μᾶς καὶ ἀδαιρέτου Ἡπείρου.

Μακαριώτατε,

«Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τ' ἀγαθὰ». Ὅντως δὲ καὶ Ὑμεῖς τῶν αἰώνιων, θείων καὶ ἀκαταλύτων ἀγαθῶν εὐαγγελιστῆς καὶ κήρυξ διαπρύσιος, πάντοτε μὲν ὑπάρχον, ἰδιαίτερος κατ' αὐτὰς, ὡς ἄλλος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, μετὰ τὴν προσκνηματικὴν Σας πορείαν εἰς Μακεδονίαν καὶ Βίτσι, ἐξέρχεσθε, ἐξ Ἰωαννίνων ὀρμώμενος, πρὸς εὐαγγελισμόν τῆς Ἐλευθερίας τοῖς «μακρὰν» ὄσσι, «χαρὰς καὶ δυνάμεως τοῖς ἐγγύς» ὑπάρχουσι, «τοῖς πᾶσι δὲ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας Ἀπόστολος καὶ προσβεβητῆς θερμότατος ἐντυγχάνων. Καὶ ὁ χώρος, πρὸς ὃν οἱ πόδες Ὑμῶν θὰ κατευθυνθῶσι δὲν τυγχάνει ἄγνωστος εἰς Ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς, Μακαριώτατε.

Εἶναι χώρος, ὅπου κάθε σπιθαμὴ γῆς, καὶ τάφος ἠρώων, μνημεῖον ἀπείρου τιμῆς, τύμβος ἐλευθερίας, σελὶς ὀλόφωτος δόξης καὶ ἀνδρείας ἀθανάτου, ναὸς ἀφθίτου Ἑλληνοχριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ ἐποποιίας. Διότι ἐντεῦθεν, τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁ γενναῖος καὶ τρισένδοξος φρουρὸς τῆς πατρίδος μας, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς μὲ φωνὴν στεντορίαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὅσοι ἐν ἐλευθερίᾳ ποθοῦν νὰ ζοῦν καὶ νὰ κινουῦνται, ἀπήντησαν, ἀγωνιζόμενοι μέχρις ἐσχάτων, ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν, τὸ ΟΧΙ εἰς τοὺς διπροσώπους φασίστας τοῦ 1940, ἀπείρως ΟΧΙ εἰς τοὺς ἐρυθροὺς εἰσβολεῖς καὶ πράκτορας τῆς πλέον στυγνῆς δικτατορίας τῶν αἰώνων, καὶ ἐξάλλους φορεῖς τοῦ πλέον καταστρεπτικοῦ καὶ ἐπαναστατικοῦ ὕλισμου. ΟΧΙ δὲν προχωρεῖτε. Δὲν μπορεῖτε ἐδῶ νὰ ἐπιβιώσετε, διότι ἐμεῖς ἐδῶ δὲν ζοῦμε ἀμέσα στὸ ψέμμα καὶ τὴν ἀπάτην τῶν ὕλιστικῶν ὀνειρώων, μέσα μας τρέχει ἠρώων αἷμα, εἴμαστε ἀπόγονοι μαρτύρων».

Καὶ ἀπὸ τότε καὶ πάλιν, μὲ τὴν ἐκατόμβην τῶν θυσιῶν των, οἱ λεβέντες τῆς Πίνδου, τοῦ Γράμμου καὶ τοῦ Βίτσι, ἀνεκαίνισαν τὸν Ναὸν τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους καὶ ἔγραψαν τὴν λαμπροτέραν σελίδα τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Μακαριώτατε,

Ἄνερχόμενος διὰ μέσον τῶν κορυφογραμμῶν τῶν Ἡπειρωτικῶν βουνῶν, κατευθυνόμενος πρὸς τοὺς φρουροὺς καὶ ἀκρίτας τῆς Πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς γενναίους καὶ καρτερικοὺς κατοίκους καὶ ἀδελφούς τῶν παραμεθορίων χωριῶν, θὰ ἐνωτισθῆτε ἀφ' ἐνὸς τοὺς σταθεροὺς βηματισμοὺς τῶν γενναίων στρατιωτῶν καὶ φρουρῶν τῆς ἐλευθερίας μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν αὐλὸν τοῦ ποιητοῦ νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ ὑμῶν τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνίδος Ἡπειρωτικῆς γῆς.

Ἐδῶ «Ἐνα θούριο κάθε πλαγιά,

ἕνα τρόπαιο κάθε ραγούλα,

χίλιες δόξες τραγουδιὰ ἀναβλύζει κάθε βρυσούλα,
τῆς νικήτριας δάφνης εὐωδιά ἀπὸ πέρα ὡς πέρα
κι' ἤχοι τῆς ἀντρειωμένης Ἡπειρωτικῆς φλογέρας
τὸν αἰθέρα γεμίζουν στὰ βουνά της σὰν σμίγγον
τῆς λευτεριάς οἱ περωτοὶ σαλπυγκτές.

Μὲ τίς σκέψεις καὶ τὰ συναισθήματα ταῦτα Σᾶς ὑποδεχόμεθα σήμερον, ἀλλὰ καὶ Σᾶς προσέμπομεν εἰς τὴν εὐλογητὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Ἐθνικὴν Σας πορείαν. Πλήν, Μακαριώτατε πάτερ, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ Σας καὶ πρὶν ἢ ἀναχωρήσετε, εὐλογήσατε ἡμᾶς, τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν περισσῶτα λαόν, εὐλογία πατρικῆ, καὶ δεήθητε, ἵνα μεθ' Ὑμῶν τὸ αὐτὸ φρονούντες, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀγαλλομένῳ δὲ ποδί, ὀπίσω Ὑμῶν πορευόμεθα καὶ τὴν ἀποστολικὴν Σας ἀκολουθοῦντες ὁδοποιρίαν, εὐαγγελιζόμεθα μὲν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ κόσμου τὰ αἰῶνια ἰδεώδη, τὰ ρήματα δὲ τῆς ζωῆς Ἐκεῖνου καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς Βασιλείας Του πάντοτε, ρήματα ἀκόλουθα αἰώνιου δόξης καὶ μακαριότητος.

Καὶ νῦν πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἐκ βάθους καρδίας ἄς εὐχηθῶμεν: Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερονύμου εἶψαν πολλὰ τὰ ἔτη, πρὸς Δόξαν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἔπαινον δὲ καὶ μεγαλωσύνην τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω προσφώνησιν ἀπήντησεν ὁ Μακαριώτατος περίπου ὡς ἐξῆς:

«Θεοφιλέστατε, ἐκπρόσωπε τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

κ. Νομάρχα,

Στρατηγέ μου,

κ. Δήμαρχε καὶ λοιποὶ ἀξιωματοῦχοι τῆς ἐνδόξου ταύτης περιοχῆς,

Ἄγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Ἡ ἐπίσκεψις οἰοῦνθήποτε Ἑλληνοῦ ἀξιωματοῦχου εἴτε ἐκκλησιαστικοῦ εἴτε πολιτικοῦ, εἰς τὴν αἵματο-

πότιστον ταύτην γῆν, δὲν εἶναι ἀπλῶς μία ἐπίσκεψις. Πρέπει νὰ εἶναι ἐν προσκόνῃμα. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι οἱ Ἑπειῶται ὑπερέχον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἰς ὕλικās θυσίας, ἀλλὰ διότι οἱ Ἑπειῶται ἔχον τὸ προνόμιον νὰ εἶναι Πανέλληνες.

Ἀπὸ χρόνων ἱκανῶν, ἤδη πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ταύτης, ὑπερνωκῶντες τὸ ἐλάττωμα τῆς φυλῆς μας, ἦτοι τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν ἰδιοτέλειαν, ἔγιναν πρωτοπόροι εὐρυτέρου θυσιῶν ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καὶ ὑποδείγματος θαυμαστῆς ἀνιδιοτελείας. Ἀπ' ἐδῶ, ὡς οἱ πάντες γνωρίζομεν, ἐξεκίνησαν οἱ μεγάλοι μας ἔθνηκοι εὐεργέται. Οἱ εὐεργέται δηλ. ὅλου τοῦ ἔθνους καὶ ὄχι μόνον τῆς ἰδιαίτερας τῶν πατρίδος. Καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦτο οἱ ἀείμηστοι ἐκεῖνοι ἄνδρες διεπότισαν τὸν χῶρον αὐτὸν εἰς σημεῖον τοιοῦτο, ὥστε ἠμιλλῶντο τοὺς Ἀβέρωφ οἱ Ριζάραι, καὶ τούτους οἱ Τσιτσίτσι καὶ οἱ Ζάππαι καὶ ἡ λαμπρὰ φάλαγξ τῶν λοιπῶν εὐεργετῶν. Διὰ τοῦτο καὶ εἶπον, ὅτι ὁ οἰοσθήποτε Ἑλληναὶ ἀξιωματοῦχος ὀφείλει νὰ προσέλθῃ ἐδῶ ὡς προσκωνητῆς, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐγνωμοσύνην του. Ἄλλ' ἐὰν ταῦτα ἰσχύουν δι' ὅλους τοὺς Ἑλληνας, ὁ ὁμιλῶν ἔχει πολὺ περισσοτέρους λόγους νὰ ἔλθῃ ὡς προσκωνητῆς. Καὶ τοῦτο διότι εἰς μὲν τοὺς γονεῖς του ὀφείλει τὸ ζῆν, εἰς τοὺς Ριζάραις ὁμως τὸ «εὐ ζῆν», ἦτοι τὴν πνευματικὴν ἐκείνην τροφήν, ἡ ὁποία τὸν ἐστερέωσεν εἰς τὰ πρῶτα του νεανικὰ βήματα, καὶ τὸν ἠξίωσε καὶ τὸν ἀξιώνει νὰ προσφέρῃ τὸν ταπεινὸν ὀβολὸν του εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναδημιουργίας τῆς πατρίδος μας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον οἱ Ριζάραι, οἱ ὁποῖοι φέρουν ἐνταῦθα τὸν ὁμιλοῦντα ὡς προσκωνητῆν. Εἶναι καὶ ἡ ἡγετικὴ μορφή τοῦ Σπυριδωνοῦ Βλάχου, ὅστις μὲ περιέβαλε ὄχι μὲ ἀξιώματα, ἀλλὰ μὲ κάτι πολὺ ἀνώτερον τῶν ἀξιωμάτων, μὲ τὴν ἐκτίμησίν του, τὴν ἐμπιστοσύνην του καὶ τὴν τιμὴν τῆς μετ' αὐτοῦ στενῆς συνεργασίας. Διὰ τὴν τιμὴν ταύτην ἐγνωμόνως πάντοτε ἀναμνησκόμεθα τοῦ μεγάλου τοῦτου τέκνου τῆς Ἑπειρου.

Ἀδελφοί μου,

Οἱ σημερινοὶ καιροὶ παρέχον εἰς ὅλους τὴν εὐκαιρίαν ἀτομικῆς κοινωνικῆς, ἐκκλησιαστικῆς, ἔθνικῆς ἀναδημιουργίας, πρὸς ἀξιοποίησιν τῆς μεγάλης προγονικῆς κληρονομίας. Σεῖς, εἰς τὴν μάχην τῆς παγκόσμιου ἀναδημιουργίας, συνεχίσατε τὴν πρωτοπορείαν σας. Θὰ σᾶς ἀκολουθήσωμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες· πρέπει νὰ σᾶς ἀκολουθήσωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὸν θάνατον τοῦ «ἐγῶ» καὶ εἰς τὴν προσφορὰν πρὸς τὴν ἔθνικὴν δλότητα.

Ἀκολουθῶς ἐφάλη ἡ φήμη τοῦ Μακαριώτατου καὶ ὁ Πολυχρονισμὸς τῶν Βασιλέων καὶ ὁ Μακαριώτατος ἐπέστρεψε πάλιν περὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Οἶκον, ἐνῶ ἄγῃμα στρατοῦ μετὰ τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς ἀπέδιδε τὰς κεκανονισμένας τιμάς.

Μετὰ ὀλιγόλεπτον ἀνάπαυσιν, ὁ Μακαριώτατος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Δαυδῶνης καὶ πάντων τῶν λοιπῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων ἐπεσεκέφθη

ἐθιμοτυπικῶς τὸν Νομάρχην Ἰωαννίνων κ. Μάλλιαρην, τὸν Στρατηγὸν κ. Ὀδυσσεᾶ Τσιλιόπουλον, τὸν Δήμαρχον Ἰωαννίνων καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τῆς VIII Μεραρχίας, συγκεντρωθέντας εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην. Προσφωνῶν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Λέσχῃ τὸν Μακαριώτατον ὁ Στρατηγὸς-Διοικητῆς εἶπε, μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Εἶναι μεγάλη ἡ χαρὰ, ἡ τιμὴ καὶ ἡ συγκίνησις τὴν ὁποία μᾶς ἔφευρεν, ἡ ἀπόφασις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, νὰ ἐπισκεφθῇ Μονάδας καὶ Φυλάκια, τῆς ἀκριτικῆς Ἑπειρου, τοῦ Ἱστορικοῦ τοῦτου χώρου, τῆς περιοχῆς ἐδῶ τῆς VIII Μεραρχίας.

Ἦσαν καὶ εἶναι συνεχεῖς οἱ ἀγῶνες τῆς Φυλῆς μας διὰ τὴν ἐπιβίωσίν της.

Εἶναι ἀμάραντος ὁ στέφανος τῆς δόξης καὶ εἶναι ἀμέτρητοι αἱ θυσίαι τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἐλευθερίας.

Πρωταγωνιστῆς τῶν ἀγῶνων τοῦ ἔθνους ὑπῆρξεν πάντοτε ἡ ἀχώριστος δυάς, ἡ Ἑλληνικὴ Λόγχη καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ράσο, ὁ ἀήττητος Ἑλληνικὸς Στρατὸς καὶ ὁ ἀκάματος Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὸς Κλήρος. Αὐτοὺς ἔταξεν ἡ μοῖρα καὶ ἡ δόξα τῆς Φυλῆς, αὐτοὺς πάντοτε ἔσκαπεν καὶ ἐφώτιζεν ὁ πανάγαθος Θεός.

Ἀυτοκράτορες καὶ Πατριάρχαι τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας, Φουστανελλοφόροι καὶ Ρασοφόροι ἀγωνισταὶ τῆς παλιγγενεσίας, Στρατὸς καὶ Κλήρος τῶν ἐπῶν τῆς νεωτέρας καὶ νεωτάτης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, πιασμένοι χεῖρι μὲ χεῖρι ἔγραψαν λαμπρὰς σελίδας ἀπαραμίλλου ἡρωϊσμοῦ, ἔπεσαν ἀγκαλιασμένοι σφιχτὰ ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τοῦ ἔθνους καὶ ἐδημιούργησαν Ἱστορίαν, Ἱστορίαν πρώτην, τὴν πρώτην τῶν πρώτων, τὴν Ἱστορίαν τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος, τὴν Ἱστορίαν τῆς Πατρίδος μας, τῆς Πατρίδος τῶν Πατρίδων.

Σήμερον, ἰδιαίτερος σήμερον, ὅτε ὁ κόσμος δλόκληρος, δοκιμάζεται τόσο σκληρὰ, κλυδωνίζεται καὶ ἀναμορφοῦται, ἀνακατατάσσει τὰς ἠθικὰς ἀξίας του, καὶ διακινδυνεύει νὰ ἴδῃ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν αἰωνίων τούτων ἀξιών, τὰ θεμέλια τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, δι' ἐτέρων ὑπόπτου τίτλου καὶ ποικίλου περιεχομένου, ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας θεία χάριτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐπαξίως ἡγεῖται, ἀδελφωμένη καὶ πάλιν μὲ τὸν ἀναμορφωτῆν τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς κοινωνίας, τὸν ἔθνικὸν μας Στρατὸν, ὁδεύουν τὸν δρόμον τῆς δημοκρατίας, τὸν δρόμον ἐδραϊώσεως μιᾶς Ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς Κοινωνίας, μιᾶς Ἑλλάδος ὅπως τὴν ἀνείρευθήκε, καὶ ἤδη τὴν πραγματοποιεῖ, ἡ ἔθνικὴ Ἐπαναστάσις τῆς 21ης Ἀπριλίου, μιᾶς «Ἑλλάδος Ἑλλήνων Χριστιανῶν».

Μακαριώτατε,

Μὲ αὐτὰς τὰς ὀλίγας σκέψεις, ἐκ μέρους τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τῆς VIIIης Μεραρχίας, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ καλωσορίσω Ὑμᾶς καὶ νὰ εὐχηθῶ

καλὴν παραμονήν, ἐπικαλούμενος τὰς εὐλογίας Σας πρὸς ἐδόδωσιν τοῦ δυσκόλου ἀλλὰ μεγαλειώδους καὶ ἐμπνευσμένου ἔργου τοῦ ὁποῖον ἐπιτελοῦμεν.
Μακαριώτατε,

Παρακαλῶ Ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀπευθύνατε πρὸς τοὺς Ἀξιωματικοὺς καὶ Ὀπλίτας τῆς VIIIης Μεραρχίας τὰς πατρικὰς σας συμβουλὰς, παρανέσεις καὶ εὐλογίας. *Εὐχαριστῶ.*

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος εἶπε:

Στρατηγέ μου,

Κύριοι ἀξιωματικοί, ἢ μᾶλλον Κύριοι συνάδελφοι, καθότι κολακεύομαι νὰ πιστεύω ὅτι καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν στρατείαν τοῦ κλήρου, εἴμεθα ἐπισημασμένοι, εἴμεθα *milites Christi*.

Ἡ ἔκφρασις αὕτη, παλαιότητα, ὑπάρχουσα ἤδη πρὸ τοῦ Δ' αἰῶνος, ἔχει δυστυχῶς ἐν πολλοῖς λησμονηθῆ. Διότι *milites Christi* δὲν ἐλέγοντο μόνον οἱ κληρικοί, ἀλλὰ καὶ οἱ λαϊκοί, ἐφ' ὅσον καὶ κληρικοί καὶ λαϊκοὶ μάχονται τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ κακοῦ, ἐναντίον τῆς καταπτώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅταν ἔρχεται κανεὶς εἰς τοὺς ἐνδόξους τούτους χώρους, τοὺς συνδυάζοντας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πνευματικὰς μάχας, αἰσθάνεται ὑπερήφανος. Γνωρίζω ὅτι μέγα μέρος τῶν θυσιῶν, ποὺ ἀπλητήθησαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Γένους, ἀνήκει εἰς σᾶς. Εἴσθε πρῶτοι εἰς θυσίας. Διὰ τοῦτο, ὅσοι ἔχουν πνευματικὴν ὑγείαν, σᾶς ἀποδίδουν τὰ πρωτεῖα τῆς τιμῆς. Ἄλλοιμονον εἰς τὰς κοινωνίας, αἱ ὁποῖαι ξεχωρίζουν τὴν τιμὴν ἀπὸ τὴν θυσίαν. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ γνωρίζει ὅμως νὰ τιμᾷ τοὺς ἀξιότους. Ὁ ἀγνὸς Ἕλληνας ἀποδίδει «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι». Ὡς ταπεινὸς Ἕλληνας ἔρχομαι καὶ ἐγὼ ἐδῶ διὰ ν' ἀποτίσω τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μου, ἐν τῷ προσώπῳ σας, πρὸς ὅλους τοὺς ἀγωνιστάς, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν, δίδουν καὶ θὰ δώσουν ἀσφαλῶς πάντοτε ὅ,τι πολυτιμότερον διαθέτουν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος.

Ταυτοχρόνως ἔρχομαι ὡς προσκνητῆς εἰς τὸν χῶρον τοῦτον, ὅπου ἐθυσιάσθη ἡ λατρεία τοῦ ἐγὼ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ συνόλου. Καὶ ἔχει τοῦτο ἰδιαιτέραν σημασίαν δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ὅπως ἔχει εἶπει ἕνας μεγάλος σύγχρονος Ἕλληνας διανοητῆς, ἐν κολώτερον θυσιάζομεν τὴν ζωὴν μας, παρὰ τὸ ἐγὼ μας.

Εἶμαι εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, διότι ἐν τῷ προσώπῳ σας χαιρετίζω τοὺς γενναίους ὑπερασπιστάς τῆς Πατρίδος μας. Ἐρχομαι πάντοτε ὁ Κύριος καὶ ἡ Μεγαλόχαρη νὰ σᾶς προστατεύουν, διὰ νὰ ἐπιτελήτε καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ — ἐὰν χρειασθῆ — τὸ ὑπέρτατον καθήκον σας. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία μαζί σας.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην, ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἐπεσκέφθη τὰ Ἰδρύματα τῆς πόλεως, ἦτοι τὸ Μέγχιον Οἰκοτροφεῖον, τὸ Βελισσάρειον Ὀρφανοτροφεῖον, τὰς Τεχνικὰς Σχολὰς Γ. Σταύρου, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν

Γηροκομεῖον, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Φοιτητικὸν Οἰκοτροφεῖον, καταλήξας καὶ πάλιν περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς Λέσχην Ἀξιωματικῶν, ἔνθα παρεκάθησεν εἰς ἐπίσημον γεῦμα, παρατεθὲν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ τῆς VIII Μεραρχίας.

Μετὰ τὸ γεῦμα, σχηματισθείσης ἐκ νέου ἐπισημοῦ πομπῆς, ἧς προηγεῖτο εἰδικὸς ἀστυνομικὸς μοτοσυκλετιστής, ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὴν Ἱ. Μονὴν Βελλᾶς, ἔνθα στεγάζεται τὸ ὁμώνυμον Ἱεροδιδασκαλεῖον, περιελθὼν ἀπάσας τὰς ἐγκαταστάσεις αὐτῆς. Ἀκολούθως, κατηθύνθη πρὸς τὸ ὕψωμα Καλπάκι, γνωστότατον διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ νικηφόρον ἀπόκρουσιν τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940, καὶ τὴν καταδίωξιν αὐτῶν πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὸ τῶν προελαυνουσῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων. Εἰς τὸν χῶρον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὕψωματος ἔχει ἀνεγερθῆ ἀνδριάς τοῦ Ἑλληνικοῦ φρουροῦ στρατιώτου εἰς ὑπερφυσικὸν μέγεθος. Ἐκεῖ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, τοῦ κ. Νομάρχου Ἰωαννίνων, τοῦ Στρατηγοῦ-Διοικητοῦ, ἀξιωματικῶν, στρατιωτῶν καὶ πλήθους λαοῦ, ὁ Μακαριώτατος ἀνέπεμψε δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἐνδόξων προμάχων τῆς ἐλευθερίας, μετὰ τὸ πέρας δ' αὐτῆς διένειμεν εἰς τοὺς παρόντας ὑπὲρ ἑκατὸν ἀξιωματικούς καὶ ὀπλίτας εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, πρῶτάτιδος τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Μετὰ συγκινήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης οἱ ἄνδρες τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἐλάμβανον, ἐκ χειρὸς τοῦ Μακαριωτάτου, τὴν πολυσέβαστον εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, διὰ νὰ τιμοῦν αὐτὴν καὶ προσεύχωνται «ἐν παντὶ καιρῷ».

Εἰς τὸ Ἡρωικὸν Δελβινάκιον καὶ τὴν Μαρτυρικὴν Κοιτίαν

Ἀκολούθως, ἡ πομπή, εἰσελθοῦσα εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, κατηθύνθη πρὸς Δελβινάκιον, ἔδραν αὐτῆς, ἀφιχθεῖσα αὐτόθι περὶ τὴν 5ην μ.μ.

Σύμπας ὁ λαὸς τῆς μικρᾶς, ἀλλὰ γραφικῆς κωμοπόλεως τοῦ Δελβινακίου, ἐν ἀκρατῆτῳ ἐνθουσιασμῷ, μὲ ζωηρὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα καὶ ἐκδηλώσεις πηγάλου σεβασμοῦ καὶ τιμῆς, ὑπεδέχθη εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς, τὸν προκαθήμενον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν μέσῳ συγκινητικῆς ἀτμοσφαιρας, ὁ Δῆμαρχος Δελβινακίου κ. Νικ. Τσάκωνας προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον διὰ τῶν ἐξῆς χαρακτηριστικῶν λόγων:

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος,

Ἐλλογημένος ὁ ἐρχομὸς σας στήν Ἀκριτικὴ Περιφέρεια Παγωνίου, τῆς ὁποίας Πρωτεύουσα εἶναι τὸ ἠρωικὸ Δελβινάκι.

Μακαριώτατε,

Ἡ διὰ πρώτην φορὰν ἐπίσκεψις Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν πολυπαθῆ περιφέρειαν Παγωνίου μᾶς δίδει

τὸ θάρρος καὶ τὸ δικαίωμα, μαζὶ μὲ τὰς ὀλοθέρους εὐ-
χὰς τοῦ ἀγνοῦ ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας, νὰ σᾶς εὐχη-
θοῦμε τὸ καλῶς ἦλθατε καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τὸν
Θεὸν μας γρήγορα νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ σεῖς πρῶτος νὰ ἐπι-
σκεφθῆτε τοὺς σκλάβους ἀδελφούς μας Βορειοηπειρω-
τάς διατηροῦντας εἰσέτι ἀγνὰ καὶ αὐτοὺς τὰ θρησκευ-
τικὰ τῶν αἰσθήματα παρὰ τὰ δεινὰ ποῦ ὑφίστανται ὑπὸ
τοῦ αἰμοβόρου Ἐμβέρ Χότζα.

Δὲν θὰ θελήσωμεν νὰ σᾶς κουράσωμεν ἀναπτύσ-
σοντες τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐνταῦθα ἔδρας τῆς Μη-
τροπόλεως, διότι ὑμεῖς γνωρίζετε καλύτερον παντὸς
ἄλλου, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἀποκρύψωμεν τὴν χαρὰν ποῦ
συνέχει ἅλους μας, διὰ τὴν εὐτυχῆ, ἐμπνευσμένην καὶ
καθ' ὅλα ἀρίστην ἐκλογὴν καὶ τοποθέτησιν τοῦ ἀξίου
καθ' ὅλα ἱεράρχου μας Σεβασμιωτάτου κ. Σεβα-
στιανοῦ, ὅστις σὺν τοῖς ἄλλοις ἐτόνωσε τὸ θρησκευτι-
κὸν συναίσθημα τοῦ ποιμνίου του εἰς ἀπάνταστον
βαθμὸν, δι' ὃ καὶ παρακαλοῦμεν δεχθῆτε τὰς ἀπειρους
εὐχαριστίας μας καὶ τὴν ἀμετρον εὐγνωμοσύνην μας.

Κ α λ ὼ ς ἦ λ θ α τ ε υ .

Ἀκολουθῶς, σχηματισθείσης ἱερᾶς πομπῆς, προ-
ηγουμένων τῶν ἐφημεριῶν τῆς Μητροπόλεως Δρυϊ-
νουπόλεως, ὁ Μακαριώτατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν Μη-
τροπολιτικὸν Ναόν, ἔνθα ἐτετέλεσθη πάνδημος Δοξο-
λογία.

Προσφωνῶν ἐν τέλει αὐτῆς τὸν Μακαριώτατον ὁ
Σεβ. Δ ρ υ ῖ ν ο υ π ὀ λ ε ω ς κ. Σ ε β α σ τ ι α ν ὀ ς
εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Ἡ χαρὰ μας, ἡ χαρὰ ἅλων τῶν κατοίκων τῆς ἀ-
κριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς εἶναι ἀπερίγραπτος, διότι ἡ
Ἐμετέρα Σεπτῆ Μακαριότης τιμᾷ αὐτὴν διὰ τῆς σε-
πτῆς Αὐτῆς παρουσίας. Ὡς ἐτόνισε προηγουμένως
καὶ ὁ κ. Δήμαρχος, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ὁ
Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπισκέπτε-
ται τὴν αἰματοβρεκτον αὐτὴν περιοχὴν τοῦ Πωγω-
νίου. Τὸ γεγονός ἐστὶν, παρὰ τὸν φόρον τῶν πολλῶν σας
ἀσχολιῶν, ἠῆρατε τὸν χρόνον διὰ νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ-
τε, μᾶς συγκινεῖ βαθύτατα, μᾶς διδάσκει καὶ μᾶς σκλα-
βώνει. Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ λαὸς τῆς περιο-
χῆς ταύτης γνωρίζει τοὺς κόπους καὶ μόχθους σας
διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Διὸ καὶ ἐκφράζει
δι' ἐμοῦ, τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην του.

Ἐπιτρέψατέ μου μόνον νὰ παρακαλέσω τὴν ἀγά-
πην Σας, ὅπως ἐπιληφθῆ τῆς ἐπιλύσεως τῶν προ-
βλημάτων τῆς περιοχῆς μας. Εἶναι περιοχὴ ἠρωϊκῆ,
δαφνόσπαρτος. Τώρα οἱ ἐναπομεινάντες κάτοικοι θλί-
βονται, διότι δύσκολοι περιστάσεις συντελοῦν, ὥστε
ὁ πληθυσμὸς νὰ φεγγῆ πρὸς τὰ κέντρα. Εἶναι δύσάρε-
στον φαινόμενον, δι' ὃ παρακαλέσαμεν τὴν Ἐθνικὴν
μας Κυβέρνησιν καὶ παρακαλοῦμεν καὶ ὑμᾶς, ὅπως
τὸ πρὸς τὰς πόλεις ρεῦμα ἀναχαιτισθῆ. Ἐπίσης πα-
ρακαλοῦμεν, Μακαριώτατε, διὰ τὴν καρδίαν τῆς περι-
οχῆς μας ποῦ εὐρίσκειται πέραν τῶν συνόρων. Δεη-
θῆτε, Μακαριώτατε, νὰ ὑποχωρήσῃ τὰ προσωρινὰ
σύνορα, νὰ σπᾶσῃ οἱ ἀλυσσίδες τῶν ἀλυτρώτων, ὥστε

ἡ ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος Ἡπειρος νὰ γνωρίσῃ καὶ
πάλιν ἡμέρας δόξης καὶ μεγαλείου».

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος ἐν κατα-
φανεῖ συγκινήσει εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε,

Κύριε Νομάρχα,

Κύριε Δήμαρχε καὶ λοιπαὶ ἀρχαὶ τοῦ τόπου,

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Νομίζω, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πρόπει νὰ εὐχαρι-
στήσῃ καὶ τὸν Θεὸν καὶ ὑμᾶς, δὲν εἶσθε σεῖς ἀλλ'
ἐγώ. Διότι ἦλθον ἐδῶ πρῶτον διὰ νὰ ἐκπληρώσω ἕνα
χρέος, ὅπερ ἠσθανόμην, ἀφ' ἧς ἐξελέγην ὡς Ἀρχιε-
πίσκοπος. Τὸ εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τὸν ἑαυτὸν μου, νὰ
γνωρίσω τὰς ἠρωϊκὰς αὐτὰς περιοχὰς. Τώρα δοξάζω
τὸν Θεόν, διότι ἐπληροῦται τὸ χρέος μου καὶ ὁ πό-
θος μου. Δεύτερον ἦλθον ἐδῶ διὰ νὰ ἀνεφοδιασθῶ.
Κάτω εἰς τὴν πρωτεύουσαν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγ-
κην τοῦ πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπι-
τυγχάνομεν κοντὰ σας. Χάρις εἰς σᾶς ἀπολαμβάνο-
μεν τὸ ἀγαθὸν τῆς ἐλευθερίας, τὸν ἀέρα τῆς ὁποίας
στεροῦνται — φεῦ — οἱ ἀλύτρωτοι ἀδελφοὶ μας. Ὁ
Θεὸς μᾶς ἐφύλαξε καὶ μᾶς ἀπήλλαξεν ἀπὸ τὴν ἐπαί-
σχοντον δουλείαν.

Ἄς ἀγωνισθῶμεν ὅλοι διὰ νὰ διατηρήσωμεν τὴν
ἐλευθερίαν μας καὶ νὰ φυλάξωμεν τὴν μεγάλην θρη-
σκευτικὴν καὶ ἔθνικὴν κληρονομίαν μας».

Μετὰ ὀλιγόλεπτον παραμονὴν εἰς τὸ κτίριον τῆς
Ἱ. Μητροπόλεως, ὁ Μακαριώτατος ἀνεχώρησε διὰ
Κόνιτσαν, ὅπου ἔφθασε τὴν 7ην μ.μ. Ἀπαντες — χω-
ρὶς ὑπερβολὴν — οἱ κάτοικοι τῆς ἀκριτικῆς καὶ μαρτυ-
ρικῆς ταύτης πόλεως εἶχον κατακλύσει τὰς ὁδοὺς, ἐν
ἀναμονῇ τῆς ἀφίξεως τοῦ Μακαριωτάτου. Ἀμα τῆ
καθόδῳ του ἐκ τοῦ αὐτοκινήτου, ὁ Μακαριώτατος,
ἀφοῦ ἐπεθεώρησε τὸ τιμητικὸν ἀπόσπασμα, ἐχαιρέ-
τισε τὰ πλήθη, ἐκσπᾶσαντα εἰς ὀρανομήχεις ζητω-
κραυγὰς. Ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρᾶς, παλλομένης ἀπὸ ἐ-
θνικὴν ἔξαρσιν καὶ θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν, ὁ
Δ ἤ μ α ρ χ ο ς Κ ο ν ῖ τ σ η ς κ. Θωμᾶς Καρατζῆμος
προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον, εἰπὼν καὶ τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὑπερτάτη χαρὰ καὶ βαθεῖα
συγκίνησις διακατέχει τὰς καρδίας τῶν κατοίκων τῆς
ἀκριτικῆς καὶ ἱστορικῆς πόλεως Κόνιτσης, ὅτινες
μετ' ἐνθουσιασμοῦ παρακολουθοῦν τὸ ὄλον ἔργον σας
ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ὁποῖοι σᾶς
ὑποδέχονται καὶ σᾶς εὐχονται:

ὡς εὖ παρεστήτε.

Ἡ ἐπίσκεψίς σας, τὸ εὐλαβικὸν σας προσκόνημα
εἰς τὸν χώρον αὐτόν, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐδέχθη καὶ ἀ-
πέκρουσεν ἐπιτυχῶς τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1940 μὲ
τὴν ἀποφασιστικὴν καὶ ὀρμητικὴν τῶν σταυ-
ραετῶν τῆς Πίνδου τὰς σιδηροφράκτους στρατιάς

τοῦ Μουσσολίνι, ὅποτε κατέπεσαν ὡς χάριτος πύργος ὁ μύθος τῶν ἀητήτων, καὶ ὁ ὁποῖος τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1947, χάρις εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν Στρατοῦ καὶ Λαοῦ, ἐστάθη προπύργιον καὶ ἐθνικὴ ἐπαλξίς ἀκαταμάχητος καὶ ὑπῆρξεν ὁ κυματοθραύστης, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτάφησαν τὰ ὄνειρα τοῦ ξενοκινήτου κομμουνιστοσυμμοριτισμοῦ, ἀποτελεῖ μνημόσυνον τιμῆς πρὸς ἐκείνους, οἵτινες μὲ τὸ τίμιον αἷμα τῶν ἐπότισαν καὶ καθήγιασαν τὰ χόματα τῆς περιοχῆς αὐτῆς διὰ τὴν δόξαν, τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος μας, τὸ ὁποῖον λαμπρύνει καὶ προβάλλει διεθνῶς ἡ Ἐθνικὴ μας Κυβέρνησις.

Ὁ Λαὸς τῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας Κόνιτσης, Μακαριώτατε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μακροῦς ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν δουλείας του, παρὰ τὰς πιέσεις καὶ τοὺς διωγμοὺς τοὺς ὁποίους ὑφίστατο, διετήρησεν ἀλόβητον καὶ ἀμίαντον τόσον τὴν γλῶσσάν του ὅσον καὶ τὴν πίστιν καὶ τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις κατὰ τὸν τρόπον ἡμῶν ἀξιοθαύμαστον.

Ἡ Ἐκκλησία, τόσον κατὰ τὴν μακροαῖον ἐποχὴν τῆς δουλείας τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, ὅσον καὶ κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας τῆς Πατρίδος μας καὶ κατὰ τὴν κατοχικὴν καὶ μετακατοχικὴν περίοδον, διεδραμάτισε σπουδαῖον καὶ ἀποφασιστικὸν ρόλον, πρωτοστατοῦσα πάντοτε εἰς πᾶσαν κίνησιν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν διασφάλισιν τῆς ἐθνικῆς μας ἀκε-

ραιότητος καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας, ἤδη δὲ ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην ἡγεσίαν ὑμῶν, τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀξίων συνεργατῶν σας, συνεχίζει τὰς προσπάθειάς της διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας Ἑλλάδος, μιᾶς «Ἑλλάδος Ἑλλήνων Χριστιανῶν», ὡς διεκήρυξεν ὁ λαοφιλὴς Κυβερνήτης μας κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος, καὶ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τῶν ἄλλων ὑποδούλων ἀδελφῶν μας τῆς ἑλληνικωτάτης καὶ μαρτυρικῆς Βορείου Ἠπείρου μας, οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν τὰ πάνδεινα καὶ τείνουν νὰ ἀφανισθοῦν ἀπὸ τοὺς πλέον στυγνοὺς καὶ ἀπαισίους τυράννους τῶν καὶ τῶν ὁποίων τοὺς στεναγμοὺς θὰ ἀκούσητε κατὰ τὴν ἐπισκεψίν σας εἰς τὰ ἀκριτικὰ μας φυλάκια.

Μὲ τὰς ὀλίγας αὐτὰς σκέψεις Σᾶς καλωσορίζομεν καὶ εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Θεὸς χαρίξῃ εἰς Ὑμᾶς ὑγίαν καὶ μακρότητα ἡμερῶν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν.

Ζήτω τὸ Ἔθνος!

Ἐν συνεχείᾳ ἡ πομπὴ κατηβύθη πρὸς τὸν κατ' ἀλλήλους ἠτρεπισμένον κεντρικὸν χώρον, ἔνθα ὁ Μακαριώτατος ἐτέλεσε τὸν ἀγιασμὸν καὶ ἔθεσε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ νέου ναοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ ἔθνομάρτυρος Ἀγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

Κατὰ τὴν ἔμφιξιν τοῦ Μακαριωτάτου εἰς Κόνιτσαν, τμήμα στρατοῦ ἀποδίδει τιμὰς. Τὸν Μακαριώτατον συνοδεύουν οἱ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως καὶ Παραμυθίας, ὁ Θεοφ. Δωδώνης, ὁ κ. Νομάρχης Ἰωαννίνων καὶ ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητής.

Ἐν μέσῳ νεκρικής σιγῆς καὶ ἐπὶ παρουσία ὄλων τῶν κατοίκων, ὠμίλησε δι' ὀλίγων ὁ Σεβ. Δρυινοπούλεως, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Δέσποτα,

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐπαναλάβω καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, ὅτι ἡ χαρὰ ὄλων μας εἶναι ἀπεριόριστος τὴν στιγμήν αὐτήν, διότι ἡ ἀκριτική μας περιοχὴ ἀξιοῦται νὰ δεχθῆ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Πιστεῦσατε, Μακαριώτατε, ὅτι τὰ αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν κατοίκων πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν Σας, εἶναι ἀγνά, ἐγκάρδια καὶ ἀνιδιοτελῆ. Τὸ ἐπιβεβαιώνει ἡ σύσσωμος παρουσία ἐνταῦθα τῶν κατοίκων τῆς μικρᾶς κωμοπόλεως Κονίτης. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, διότι ὑπεβλήθητε εἰς τὸν κόπον αὐτόν. Ἡ χαρὰ μας ὅμως κορυφούται, διότι ὁ καλὸς Θεὸς τὰ ὑπονόμησεν οὕτως, ὥστε ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης νὰ θεμελιώσῃ τὸν ναὸν τοῦτον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐθναποστόλου ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Τρεῖς κυρίως ὑπῆρξαν οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι μᾶς ὤθησαν εἰς τὸ νὰ ἀναλάβωμεν τὸ μέγα τοῦτο ἔργον.

Πρῶτον: Μὲ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τοῦτου ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκδηλώσωμεν πρὸς τὸν ἅγιον Κοσμᾶν τὴν εὐγνωμοσύνην μας δι' ὅσα προσέφερε πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὴν Ἡπειρον. Νεώτεροι ἱστορικοὶ τονίζουν, ὅτι ἀλλοῖα θὰ ἦτο ἡ ὄψις τῆς Ἑλλάδος ἀνευ τοῦ δημοουργικοῦ ἔργου τοῦ ἁγίου. Οὗτος, μὲ τὸ προφητικὸν κήρυγμά του, μὲ τὴν ἁγίαν ζωὴν του, μὲ τὸ κτίσιμον σχολείων καὶ ἐκκλησιῶν, ἐπέτυχε νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸν χείμαρρον τοῦ ἐξισλαμισμοῦ τοῦ λαοῦ μας καὶ νὰ ἀναπτέρωσῃ τὰς ἐλπίδας τῶν ὑποδούλων πρὸς τὴν ἐλευθερίαν των.

Δεύτερον: Ἡ πτωχὴ καὶ ὀλιγάνθρωπος αὐτὴν περιοχὴ, παρὰ τὴν πτωχείαν της, ἔχει καὶ τοὺς θησαυροὺς της, τὰ ἱερὰ δηλ. αἵματα, τὰ ἱερὰ ὅσα ἐκείνων πὸν ἔπесαν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τῶν ἀδελφῶν μας, τῶν πατέρων μας, τῶν παιδιῶν μας. Τὸ χῶμα ἐδῶ, Μακαριώτατε, εἶναι ἅγιον, ποτισμένον μὲ αἵματα. Κάμετε χημικὴν ἀνάλυσιν τοῦ χῶματος, θὰ εἴρητε περισσότερον αἶμα καὶ ὀλιγώτερον ὕδωρ. Ἐχει λοιπὸν τὰ ἐθνικὰ της σύμβολα ἢ περιοχὴ μας. Ἡθελήσαμεν νὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὸ θρησκευτικὸν της, τὸν ναὸν, καὶ μάλιστα πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, τοῦ πρωτομάρτυρος τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἔτσι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς θὰ περᾶ ἀπ' ἐδῶ ὡς προσκνητῆς τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν συμβόλων.

Τρίτον: Ὁ ναὸς οὗτος θὰ ἔπρεπε νὰ κτισθῆ εἰς τὴν Β. Ἡπειρον. Ἐκεῖ ὅπου ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος. Ἄλλ' ἢ Β. Ἡπειρος εἶναι ἀκόμη σκλάβοι. Στενάζει ὑπὸ τὸ πέλμα στυγνῶν τυραννίσκων. Θέλομεν, λοιπὸν, ὁ ναὸς του νὰ εἶναι ἐδῶ κοντὰ εἰς τὰ προσωρινὰ σύνορα. Διὰ ν' ἀκούσονται οἱ καμπάνες τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἀπὸ τοὺς ἀλυτρώτους, νὰ συναγείρουν τὰς ψυχὰς των καὶ νὰ τοὺς κάμουν νὰ μὴ λησμονήσουν ποτὲ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Πατρίδα.

Ὑψώσατε, Μακαριώτατε, χεῖρας ἱκέτιδας, ὀσίας, ἀρχιερατικὰς, καὶ δεηθῆτε, ὥστε ὅταν ἠχήσουν οἱ καμπάνες αὐτῆς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, νὰ ἠχήσουν μαζὶ καὶ οἱ καμπάνες τοῦ Ἐθνους πὸν θὰ σημάνουν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Β. Ἡπείρου μας».

Λίαν συγκινημένος ὁ Μακαριώτατος, ἀπαντῶν εἰς τοὺς λόγους τούτους, εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
κ. Νομάρχα,
κ. Ἐπαρχε,
κ. Στρατιωτικὴ Διοικητὰ,
κ. Δήμαρχε,

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς ἐκφράσω μερικὰ μου αἰσθήματα πὸν μὲ συγκλονίζουν τὴν στιγμήν αὐτήν.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1947 ἠκούσαμεν ἀπὸ τὸ ραδιόφωνον, ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐσχμάτισε («Κυβέρνησιν τῶν Βουνῶν») καὶ ὅτι ἐπολιορκεῖτο ἢ Κόνιτσα, μὲ σκοπὸν νὰ καταληφθῆ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καὶ νὰ ἀποβῆ τὸ διοικητικὸν κέντρον, ἢ πρωτεύουσα μιᾶς διχασμένης Ἑλλάδος. Εἴχομεν τότε ὄλοι στρέφει ἐναγώνια τὰ βλέμματά μας πρὸς τὰ ἱερὰ αὐτὰ χῶματα καὶ σᾶς τοὺς γενναίους. Μὲ θάυμασμόν παρακολουθοῦσαμε τὸν ἀγῶνα σας καὶ τὸ πείσμα σας νὰ διατηρήσετε τὴν ἐλευθερίαν ὄλων τοῦ Ἐθνους. Καὶ ἔδωσεν ὁ Θεός, χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν σας ἀνδρείαν, τὸν ἡρωισμόν καὶ τὴν ἀποφασιστικότητά σας, νὰ μὴ γίνῃ τὸ θέλημα ἐκείνων. Ἡ Ἑλλὰς εἶχε σωθεῖ, καὶ ὄλοι μὲ βουρκαμένα μάτια, γεμάτα εὐγνωμοσύνη σᾶς ἀτενίζαμε. Ἐνα τάμα τότε ἔκαμα: νὰ μὲ ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἔλθω κοντὰ σας, νὰ σφίξω τὸ χέρι σας. Καὶ ἰδοῦ, σήμερον τὸ ἐκπληρώνω. Εὐρίσκομαι ἐδῶ ταπεινὸς προσκνητῆς. Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο. Ἄλλὰ καὶ σᾶς ὄλους εὐχαριστῶ, πὸν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ γενναίου στρατοῦ μας ἐσώσατε τὸ Ἔθνος.

Ὅμως εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, διότι ἡ ἐπίσκεψίς μου συνέπεσε μὲ τὴν θεμελίωσιν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, τοῦ ναοῦ πὸν εἶναι σύμβολον τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Θρησκείας, ὡς ἐτόνισε προηγουμένως ὁ ἐκλεκτός σας Ποιμενάρχης, πὸν μὲ τὴν συνεχῆ παρουσίαν του μεταξὺ σας ἐνσαρκώνει τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ παιδιὰ της.

Ἄς εἶναι τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.

Τέλος, εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, διότι μοῦ ἐπεφύλαξε τὸ προνόμιον τοῦτο, νὰ σᾶς ἴδω ὄλους ἐδῶ συγκεντρωμένους. Ὑπῆρξατε κατὰ τίς τραγικὰς ὥρες τοῦ πολέμου μεγάλοι. Εἴχομαι πάντα νὰ εἰσθε πρωτοπόροι, γενναῖοι καὶ λεοντόκαρδοι.

Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζὶ σας».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς, καὶ ἐνῶ ἡ νύξ εἶχε προχωρήσει, ὁ Μακαριώτατος, διελθὼν πεζῆ διὰ τῶν ὁδῶν τῆς κωμοπόλεως καὶ χαιρετίσας τοὺς παρατε-

ταγμένους κατοίκους, κατηυθύνθη πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην, ὅπου παρετέθη δεῖπνον πρὸς τὴν μὴν του.

Τὴν ἐπομένην ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως, ἐπεσκέφθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Κονίτσης, τὸ Πνευματικὸν Κέντρον αὐτῆς καθὼς καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μαθητικὸν Οἰκοτροφεῖον, ἔνθα στεγάζονται οἱ διὰ τὴν ἱερωσύνην προοριζόμενοι γυμνασιόπαιδες. Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος μετέβη εἰς τὸ στρατιωτικὸν Νεκροταφεῖον Κονίτσης, ἔνθα ἐτέλεσε Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων ἐπὶ τοῦ Γράμμου ἡρωϊκῶν στρατιωτῶν.

Εἰς τὰ Φυλάκια Περιοχῆς Κονίτσης

Εἶναι δύσκολον νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀκριτικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τοῦ Μακαριώτατου. Ἐνας παλαικὸς συναγεμὸς τῶν χωρικῶν ὅλων τῶν χωρίων, ἐκ τῶν ὁποίων διῆλθεν ὁ Μακαριώτατος κατευθυνόμενος τὴν πρωΐαν τῆς 2-9-70 ἐκ Κονίτσης πρὸς τὰ φυλάκια τῆς περιοχῆς, καὶ μία αὐθόρμητος καὶ συγκινητικὴ ὑποδοχὴ ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ πρωτοφανοῦς τούτου φαινομένου.

Ἐνας λαὸς ἄγνος καὶ πιστὸς εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐθνικὰς του Παραδόσεις, ἔδωσε τὸ «παρὼν» μὲ ὄλην του τὴν ψυχὴν. Καὶ ἦτο συγκινητικὸν νὰ βλέπῃ τις τοὺς χωρικοὺς, παρατεταγμένους ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, ἀναμένοντας τὴν ἄφιξιν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ἀκρατήτους ἐκσπῶντας ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ τιμῆς. Ὁ Μακαριώτατος, σταθμεύων εἰς ἕκαστον χωρίον, κατήρχετο τοῦ αὐτοκινήτου, ἐχαιρέτα τοὺς κατοίκους, ἐζήτηε πληροφορίας περὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς των καὶ λεπτομερείας περὶ τῶν προβλημάτων των. Ἰδιαιτέραν μέριμναν ἐδείκνυε διὰ τὴν μαθητικὴν νεότητα. Ἐκάλει πλησίον του τὰ παιδιὰ, πρὸς τὰ ὁποῖα διένεμε ἀναμνηστικὰς εἰκόνας.

Τὸν Μακαριώτατον, κατὰ τὴν πορείαν του πρὸς τὰ φυλάκια Κονίτσης, συνώδευαν, ἐκτὸς τοῦ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ καὶ οἱ κ. κ. Ἄπ. Ρεμπάπης, Ἐπαρχος Κονίτσης, ὁ κ. Δήμαρχος Κονίτσης, οἱ Συνταγματάρχαι Θεοχάρης καὶ Πηλιῶχος, ὁ Ἀντισυνταγματάρχης Ἰωαννίδης κ.ἄ. Καθ' ὁδὸν καὶ παρὰ τὸ χωρίον Καλοβρύση, ὁ διδασκαλὸς κ. Νίκου προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐψηλὴν θεωροῦμεν τὴν τιμὴν νὰ εὐρισκώμεθα ἐνώπιον Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν ἐπισκέπτεται τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον, διὰ νὰ συμπαρασταθῇ, ἔστω καὶ γιὰ λίγες ἀκριβὲς μόνον στιγμῆς, στὸ ἀκριτικὸ παρὰ τὰ Βορεινὰ σύνορα ποίμνιόν του καὶ νὰ τονώσῃ διὰ τῆς παρουσίας του τὸ ἠθικὸν καὶ τὴν ὑπε-

ρηφάνειαν τὴν ὁποίαν ἔστε βέβαιοι διατηροῦμεν ὑψηλὴν καὶ ἀκμαίαν.

Ἀδύναμη εἶναι ἡ γλῶσσα μου αὐτὴν τὴν ἱστορικὴν καὶ συγκινητικὴν δι' ἡμᾶς στιγμὴν νὰ σᾶς ἐκφράσῃ μὲ λόγια ὅ,τι ὠραῖον πάλλεται μέσα στὴν ψυχὴν μας. Ἀλλ' ἂν ἡ γλῶσσα μας ἀδυνατῇ νὰ σᾶς φανερώσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν μας καὶ τὴν προσήλωσίν μας ἐπάνω εἰς τὰ ἱερὰ κηρύγματα τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ὡς ἀρχηγὸς ἐπαξίως ἐκπροσωπεύετε, τοῦτο σᾶς τὸ ἐκφράζει ἐκδηλὰ ἡ ἱκανοποίησις, ἡ ὁποία εἶναι ζωντανὰ ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά μας.

Ἡ παρουσία σας ἐδῶ ἐπάνω στὴν χλιοτραγουδισμένη καὶ θρυλικὴ Ἡπειρὸς μας καὶ δὴ στ' ἀκριτικὰ Βορειοηπειρωτικὰ σύνορα, τὰ ποτισμένα μὲ κρουνοὺς αἱμάτων, ὅπου κάθε λιθάρι εἶναι καὶ ἓνας βωμὸς, κάθε γωνιά ἔχει καὶ τὴν ξεχωριστὴν του ἱστορία—ζωντανὸ σημάδι γιὰ νὰ σᾶς μαρτυρήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἱστορικῆς σημασίας τοῦ τόπου αὐτοῦ εἶναι ὁ νοπὸς ἀκόμη τάφος τοῦ ὑπολοχαγοῦ Βήτου —, μᾶς γεμίζει μὲ ἱκανοποίησιν καὶ ὑπερηφάνειαν, γιὰ νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἱστορικὴν μας ἀποστολήν.

Ἐκπροσωπῶν ὅθεν, τὴν ἱερὰν δι' ἡμᾶς αὐτὴν στιγμήν, ἅπαντας τοὺς ὑπερηφάνους κατοίκους τῆς πλέον ἀκριτικῆς κοινότητος Μελισσοπέτρας μὲ δέος σᾶς καλωσορίζω καὶ σᾶς διερωτηθεὶς μὲ ἀπόλυτον πίστιν καὶ πεποίθησιν τὰ ἀγνὰ καὶ ἀνανεωμένα ἀπὸ τὸ ξημέρωμα τῆς 21ης Ἀπριλίου τοῦ 1967 θρησκευτικοπατριωτικὰ συναισθήματα ὅλων τῶν κατοίκων τῆς ὡς ἄνω κοινότητος, οἱ ὁποῖοι κάτοικοι μὲ τ' ἓνα χέρι κρατοῦν τὸ ντουφέκι γιὰ νὰ διαφυλάξουν τὴν ἀκεραιότητα τῆς πατρίδος ἀπὸ κάθε κακόβουλο βλέμμα καὶ μὲ τ' ἄλλο τὴν ἀξίνα γιὰ νὰ μπορέσουν ν' ἀνταπεξέλθουν στὴν πραγματικὰ δύσκολη βιοπάλη. Συγχρόνως δὲ σᾶς διαβεβαιοῦμεν, ὅτι βαδίζομεν μὲ ψηλὰ τὸ κεφάλι ἐπάνω στὸν ἀτράνταχτον νόμον τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τῆς Πολιτείας ἀπὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου καὶ ἐντεῦθεν.

Εἶθε ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος τόσες φορὲς διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του ὠδήγησε τὸ ἔθνος τῶν Διγενήδων εἰς θριάμβους, καὶ ἔσωσε ἔστω καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν, ἀπὸ τὸν ἀφανισμόν τὴν γαλάζια μας πατρίδα, τὴν θρησκείαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ ὅσια τῶν προγόνων μας, νὰ φωτίσῃ ὅλους μας, ὥστε ἐνωμένοι καὶ ἀγαπημένοι, ἀκολουθώντας πιστὰ τὴν ζωντανὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν τοῦ γλυκντάτου Ναζωραίου, ἡ ὁποία ἔλαβε σάρκα καὶ ὄσῃ ἀπὸ τῆς ἀνόδου σας εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον, καὶ πατώντας στὰ ἀχνάρια τῶν δημοουργῶν τῆς 21ης Ἀπριλίου τοῦ 1967, οἱ ὁποῖοι ἔσωσαν τὴν πατρίδα μας ἀπὸ τὸ βέβαιον κατακλίσμα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ὀδηγήσει τὸ ἀβέβαιον παρελθόν, καὶ ἐξησφάλισαν οὕτω τὴν τάξιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ μετέβαλαν τὸν τόπον μας σ' ἓνα ἀπεραντον ἐργοτάξιον, δὲν μὲνει παρὰ νὰ δημοουργήσωμεν μιὰ Ἑλλάδα μεγάλη καὶ τρανὴ λουσμένη κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Τὴν «Ἑλλάδα τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν», ὡς ἐπανειλημμένως διεκή-

ρουξεν ὁ ἐξοχώτατος Πρωθυπουργός μας, ἐνωμένη μὲ τὴν γαλοξοαίματη Κόπρη μας καὶ ἀγκαλιασμένη σφιχτὰ μὲ τὴν ἀπέναντί μας καταδυναστευομένη Β. Ἡπειρὸς μας καὶ ἐδχόμεθα εἰς τὸν Κύριον σύντομα, νὰ σᾶς καλωσορίσωμεν μετὰ τῶν ἀξίων συνεργατῶν σας, ἐκεῖ πού τώρα τὰ σκιάζει ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλακῶνει ἡ ἀδυσώπητη σκλαβιά.

Καλῶς ἤλθατε!

Ἀκολουθῶς, μετὰ μακρὰν ἐν μέσῳ δυσβάτου ὁδοῦ καὶ ἀγρίας φύσεως πορείαν, ἡ πομπὴ ἀφίχθη εἰς τὸ φυλάκιον Λυκόπορον, πλησιέστατα τῆς Ἑλληνοαλβανικῆς μεθορίου. Ὁ Μακαριώτατος, χαιρετίσας τοὺς ἡρώικους φρουρούς, ἠύλογησεν αὐτοὺς καὶ διένειμεν εἰς ἓνα ἕκαστον τὰ δῶρα του, ἐπιθεωρήσας καὶ τὸ ὄλον φυλάκιον. Ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ ἡ ἀγρία φύσις ἐφάνη ἀγριωτέρα. Ὁ ποταμὸς Σαραντάπορος εἰς τοὺς πρόποδας, φυσικὸν σύνορον, ἔφερον εἰς τὴν μνήμην τὰς ἐνδόξους μάχας τοῦ 1912-1913 καὶ 1940 καὶ 1949, καθὼς ὁ ἀρμόδιος ἀξιωματικὸς ἔδιδε τὰς σχετικὰς πληροφορίας.

Τὸ βεβαρυμένον ὅμως πρόγραμμα τῆς ἡμέρας δὲν παρεῖχε πολλὰ περιθώρια ἀναπολήσεων. Συντόμως, ἡ ἀλλάγξι τῶν αὐτοκινήτων ἔλαβε τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸ ἐπόμενον φυλάκιον τοῦ Μολυβδοσκεπάστου. Καθ' ὁδόν, ἐπεφυλάχθη καὶ πάλιν θερμότητι ὑποδοχῆ εἰς τὸν Μακαριώτατον ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῶν χωρίων, Μάζι, Ἀηδονοχωρίου καὶ Μολυβδοσκεπάστου. Ὅλοι οἱ κάτοικοι, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἱερέα, τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος καὶ τὸν διδάσκαλον ὑπεδέχθησαν τὸν Μακαριώτατον. Φλογεροὶ πατριῶται οἱ ἴδιοι ἔχουν μεταδώσει καὶ εἰς τὰ παιδιά των τὴν ἀγνὴν φιλοπατρίαν. Οἱ μικροὶ μαθηταὶ τοῦ χωρίου Μάζι ἐτραγουδῆσαν τὴν Βόρειον Ἡπειρον: «Ἐχω μίαν ἀδελφή, κονκλίτσα ἀληθινή, τὴν λένε Βόρειο Ἡπειρο, τὴν ἀγαπῶ πολύ». Καὶ συνεπλήρωσαν: «Θὰ τρέξω μίαν ἀγνή, χωρὶς διαταγή, γιὰ ν' ἀγκαλιάσω μὲ στοργή, τὴ δόλια μ' ἀδελφή», ἐκφράζοντες οὕτω τοῦ Ἐθνους μας τὰς προσδοκίας. Εἰς τὸ χωρίον Μολυβδοσκεπάστον τὸν Μακαριώτατον προσεφώνησεν ὁ διδάσκαλος κ. Σταῦρος Γκριτσόπουλος εἰπὼν τὰ ἐξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἡ ἀκριτικὴ Κοινότης Μολυβδοσκεπάστου μὲ ἀπαξιάπαντας τοὺς κατοίκους αὐτῆς, πιστὰ τέκνα τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μας, ἧς ἐτάχθητε ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας ὡς Προκαθήμενος, ὑποδέχεται σήμερον χαίρουσα καὶ ἀγαλλομένη τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑποβάλλουσα Αὐτῇ τὰ βαθύτατα σέβη τῆς.

Σὺν Ὑμῖν συνυποδέχεται μετ' ἀφάτου καὶ ἀνεκκλήτου χαρᾶς τὰς ἐξοχότητας καὶ διακεκριμένας προσωπικότητας, πού κοσμοῦν τὴν τιμητικὴν Ὑμῶν συνοδείαν.

Σκιρτᾷ καὶ εὐφραίνεται ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ ἡμῶν

καρδιά ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς σεβασμίας Ὑμῶν μορφῆς, διότι πεποιθήμεν ὅτι: «Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν Ἀρχιερεὺς».

Ἡ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐπίσκεψις τῆς μικρᾶς μας παραμεθορίου Κοινότητος παρὰ τοιούτων καὶ τοσοῦτων λαμπρῶν, προσωπικοτήτων ἐκκλησιαστικῶν, στρατιωτικῶν, διοικητικῶν τονώνει τὰ μέγιστα τὸ ἐθνικὸν καὶ θερησκευτικὸν συναίσθημα ἡμῶν, ἀπερ' ἀποτελοῦν τοὺς δύο πόλους πέριξ τῶν ὁποίων στρέφεται ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδιά ἡμῶν.

Ἡ Κοινότης ἡμῶν, Μακαριώτατε, ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τριῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀκμασασῶν πόλεων, τῆς ἀρχαίας Πασσαρώνος, ἦν πρώτην ἐκυρίευσαν οἱ Ρῶμαιοὶ κατακτηταί, τῆς διαδεχθείσης ταύτην Πωγωνιανῆς, ἦν ἔκτισεν ὁ κλεινὸς Βυζαντινὸς Αὐτοκράτωρ Κων/νος ὁ Πωγωνάτος, καὶ ταύτης καταστροφείσης ὑπὸ τῶν λεγομένων Σταυροφόρων τὸ 1096 καὶ τῆς διαδεχθείσης ταύτας Διπαλίτσας, κτισθείσης ὑπὸ τῶν Σλαῶν καὶ καταστροφείσης καὶ ταύτης ὑπὸ τῶν ἀπαισίων Τουρκαλβανῶν Καραμοκρατατῶν τὸ 1657, ἔχει πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς ἰδιαζούσης θέσεως, ἣν κατέχει ἐν τῷ Ἀκροτελευταίῳ τούτῳ Τμήματι. Ἰσταται πάντοτε σύμφυχος παρὰ τὸ πλευρόν τῶν γενναίων μας Ἀκριτῶν ἀγροπικῶν καὶ αὐτῆ φρουρὸς τῶν προσωρινῶν ὁρίων τῆς γλυκείας μητρὸς μας Ἑλλάδος. Τοῦτο ὑπέδειξε καὶ κατὰ τὸ ἄνω καὶ ἐγγὺς παρελθόν. Εἶναι τὸ κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ὁρολογίαν Τάγμα θανάτου, ἐτοίμη νὰ θυσιασθῇ σόσσωμος διὰ τὸ μεγαλεῖον δόξαν καὶ ἀκραιότητα Αὐτῆς.

Πιστοὶ ὄπαδοὶ καὶ ἐνθερμοὶ θιασῶται τοῦ γιγαντιαίου ἔργου, ὅπερ ἀνέλαβεν εἰς τοὺς ἡρακλείους ὤμους τῆς ἡ Ἐθνοσωτήριος Ἐπαναστατικῆ Κυβέρνησις αἰσθανόμεθα ἡμεῖς οἱ Ἀκριταὶ ἐπιτακτικὸν καθῆκον, ἵνα ὁμοθυμῶς καὶ ὁμοσπῶς ταχθῶμεν παρὰ τὸ πλευρόν αὐτῆς πρὸς ἐξουδετέρωσιν πάσης τυχὸν ἐξωθεν ἢ ἔσωθεν ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἐλεεινῶν μητραλοῶν ἢ ἀπατριδῶν.

Ἐμπλεοὶ χαρᾶς διὰ τὴν μεγίστη τιμὴν, ἣν περιεποιήσατο ἡμῖν ἡ ἐπίσκεψις Ὑμῶν, Μακαριώτατε, σὺν τῇ ἐκλεκτῇ τιμητικῇ ἀκολουθίᾳ, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ἀναφωνήσωμεν ἐκ βαθέων καρδιάς:

Ὡς εὖ παρέστητε, Μακαριώτατε, μετὰ τῆς διακεκριμένης τιμητικῆς Ἀκολουθίας εἰς τὰ αἵματοβαμμένα αὐτὰ Χώματα τῆς Ἀκροτελευτίου ταύτης περιοχῆς.

Συγκεκινημένος ὁ Μακαριώτατος ἀνταπήνησε καταλλήλως.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπεσκέφθη τὸ παρακείμενον φυλάκιον Μολυβδοσκεπάστου, ἀπευθύνας λόγους πατρικὸς πρὸς τοὺς γενναίους ἀκρίτας, εὐχηθεὶς ἅμα εἰς αὐτοὺς ὅπως εἶναι «δείκται τῆς πορείας τοῦ ἔθνους μας». Τὴν μεσημβρίαν ὁ Μακαριώτατος συνεγευμάτισε μετὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἀκριτικοῦ λόχου Μπουραζανίου, ἐκεῖθεν δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως, τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου κ. Ἰωαννίδου κ.ἄ. κατηυθύνθη πρὸς Παραμυθίαν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΝ

Εἰς τὰ ὄρια τοῦ Νομοῦ Θεσπρωτίας, τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπεδέχθη ὁ Σεβ. Παραμυθίας κ. Παῦλος καὶ ὁ Νομάρχης κ. Γ. Κυριακάκος, εὐχρηθέντες εἰς τὸν αὐτὸν τὸ «ὡς εὐπαρέστη» καὶ συνοδεύσαντες τοῦτον μέχρι Παραμυθίας.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, ὁ Δ ἤ μ α ρ χ ο ς κ. Ο ἴ κ ο ν ὀ μ ο υ, προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον εἶπε:

Μακαριώτατε,

Μὲ ἰδιαίτερον χαρὰν ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς ἀκριτικῆς, καὶ μαρτυρικῆς ἅμα πόλεως Παραμυθίας, πρωτενοῦσης τῆς Ἐπαρχίας τοῦ θρυλικοῦ Σουλίου, Σᾶς ὑποδέχεται σήμερον εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην γωνίαν τῆς ἐδάνδρου Ἡπείρου καὶ Σᾶς εὐχεται τὸ ὡς εὐπαρέστητε.

Ἐδῶ, Θρησκευτικὴ μας ἡγήτα καὶ Ποιμενάρχα, δὲν θὰ ἀντικρύσητε μεγαλοπρεπεῖς Ναοὺς καὶ ὑψηλὰ μέγαρα, δὲν θὰ ἀντικρύσητε πλουσίους καὶ λαμπρῶς ἐνδεδυμένους πολίτας. Ἐδῶ θὰ εὐρητε ἀπλοϊκοὺς ἀνθρώπους τοῦ καθημερινοῦ μόχθου, τιμίους ἐργάτας, πτωχοὺς εἰς ὑλικά ἀγαθὰ, ἀλλὰ πλουσίους εἰς ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ εἰς ὀρθόδοξον πίστιν. Ἄνδρας τῶν ὁποίων τὰ στήθη θερμαίνει ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν νοῦν φωτίζει καὶ καθοδηγεῖ ὁ Θεάνθρωπος. Ἐδῶ τῶν ἀνθρώπων τὰς σκέψεις, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα ὑπαγορεύει ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ τὸ ὕψιστον πρὸς τὴν Ἑλλάδα μας χρέος.

Τὴν πόλιν μας κοσμεῖ καὶ συνέχει εἰς χριστιανικὴν εὐσέβειαν ἡ Ἱερὰ μας Μητρόπολις, μία τῶν ἀρχαιοτέρων Μητροπόλεων τῆς Ἡπείρου, τὸν θρόνον τῆς ὁποίας ἐπαξίως κατέχει ὁ Μητροπολίτης κύριος Παῦλος, πιστὸς καὶ εὐσεβὴς τοῦ θείου λόγου ἐργάτης καὶ κήρυξ.

Ἡ Μητρόπολις μας συνδέεται στενῶς μὲ τὴν πόλιν ἀπὸ χρόνων παλαιωτάτων, ὁ δὲ λαὸς τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν σέβεται περισσότερο ἀπὸ τὸ σπῖτι του. Τὸν Δεσπότη τῆς Μητροπόλεως μας τὸν θεωροῦμεν εἰς ὅλα πατέρα μας, προστάτην μας, ἀρχηγόν μας. Εἰς ἡμέρας ἐθνικῶν συμφορῶν, εἰς ἡμέρας πικρᾶς δουλείας, ἡ Μητρόπολις μας ἦτο μικρὸς οὐρανός, ὅπου οἱ διωκόμενοι καὶ πιεζόμενοι Ἕλληνες εὐρισκόν καταφύγιον καὶ σκέπη. Ἐκεῖ εἰς τὸν πνευματικὸν τοὺς πατέρα ἐζήτουν καὶ εὐρισκόν προστασίαν. Ὁ Δεσπότης παντοιοτρόπως τοὺς ἐβροῖθει, ἐσπευδε παντοῦ, ἐμεσολάβει, διεκινδύνευε πρὸς ἀπίστους, ἵνα περισώσῃ τὸ ποίμνιον, ὡς ὁ καλὸς ποιμὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

Αὐτοὶ οἱ ἄρρηκτοι δεσμοὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς Μητροπόλεως, οἱ κοινοὶ κίνδυνοι ἔχουν συντελέσει, ὥστε ἡ Μητρόπολις καὶ ὁ Δεσπότης μας νὰ εἶναι ἐνθρονισμένοι εἰς ὅλων τῶν εὐσεβῶν πολιτῶν τὰς καρδίας. Ὅπως ἄλλωστε ἡ Μητρόπολις ἀπετέλει τὸν ἄσβεστον λόγγον τῆς Χριστιανικῆς καὶ Ἐθνικῆς πίστεως καὶ ἀναθεωρήσεως καὶ διαφωτίσεως, ἔτσι καὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας τοὺς δυσκόλους ἡ Μητρόπολις μας ἀποτελεῖ φάρον λαμπρὸν ὀρθοδοξίας καὶ πατριωτισμοῦ

Ὁ Μακαριώτατος κατὰ τὴν διέλευσίν του ἐκ τοῦ χωρίου Μάζι - Κονίτσης, εὐλογεῖ τὰ παιδιὰ διανεμῶν πρὸς αὐτὰ εἰκόνας.

καὶ διὰ τοῦτο ἔχει καὶ θὰ ἔχη εἰς τὸν αἰῶνα τὸν σεβασμὸν μας καὶ τὴν ἀγάπην μας.

Πάντοτε θὰ τὴν διαφυλάττωμεν καὶ προστατεύομεν ὡς τὸ ἱερώτερον κειμήλιον τῆς πόλεως.

Μακαριώτατε,

Ἄς εὐχαριστήσωμεν ὅλοι τὸν Ὑψιστον, διότι ἐφώτισε τοὺς ἀγνοοὺς Ἑλλήνας πατριώτας τὴν 21ην Ἀπριλίου 1967 καὶ δι' ἀναιμάκτου ἐθνικῆς ἐπανάστασεως ἀνέλαβον εἰς τὰς στυβαρὰς χεῖρας των, τὰ ἡνία τῆς ἐξουσίας καὶ ἔσωσαν τὴν πατρίδα ἀπὸ βέβαιον ἐθνικὸν θάνατον καὶ ἔσωσαν τὸν εὐσεβῆ ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ τοὺς αἰμοσταγεῖς ὄνυχας τῆς κομμουνιστικῆς ἀθείας καὶ διαφθορᾶς. Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ὁδηγοῦσα τὸ εὐσεβὲς Ἑλληνικὸν Ἔθνος πρὸς τὰ ἱστορικά του πεπραγμένα, ἐργάζεται τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν διὰ τὴν ἑλικὴν εὐημερίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν πνευματικὴν βελτίωσιν καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ χριστιανικὴν του ἐξύψωσιν. Τῆς ἀξίζουσιν ἔπαινοι διὰ τοῦτο πολλοὶ καὶ πανελλήνιος αἰωνία εὐγνωμοσύνη.

Τῆς ἀξίζει καὶ ἐν μέγα εὐχαριστῶ ἐκ μέρους ὄλων μας, ὅτι ὑμᾶς τὸν μέγαν καὶ φωτεινὸν πνευματικὸν ἡγέτην ἔταξεν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς δόξαν Κυρίου καὶ τῶν Ἑλλήνων Σωτηρίαν.

Εὐχόμενος καὶ πάλιν τὸ ὡς εἶπα παρῆσθητε ἀναφωνῶ:

Ζήτω ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις!

Μεγάλα πλήθη λαοῦ ὑπεδέχθησαν μὲ ζητωκραυγὰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ κ. Δημάρχου, ἐνῶ ἡ σχηματισθεῖσα ἱερὰ πομπή, προηγουμένου τοῦ ἱεροῦ κλήρου, κατηυθύνθη πρὸς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, ὅπου ἐτελέσθη Δοξολογία.

Προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον ὁ Σεβ. Παράμυθίας εἶπε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε!

Μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἱερὰν συγκίνησιν Σᾶς ὑποδεχόμεθα εἰς τὴν Μητροπολιτικὴν ἡμῶν περιφέρειαν, διότι διὰ πρώτην φορὰν Ἀρχιεπίσκοπος ἐπισκέπτεται τὰς παραμεθόριους Μητροπόλεις. Εἶναι ὁμολογουμένως ἀπερίγραπτος ἡ χαρὰ μας, διότι ἠδρόκησεν ὁ Κύριος, ὅπως μᾶς ἐπισκεφθῆ ὄχι ἕνας οἰοσδήποτε Ἀρχιεπίσκοπος, ἀλλ' ὁ ἀκαταπόνητος, ρηξικέλευθος καὶ δυναμικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὅστις, ἀπὸ τῆς ἀναρρητέως του εἰς τὸν εὐκλεῆ Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον, ἐδημιούργησε νέαν κατάστασιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναλαβὼν νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ δύσκολον καὶ μέγα ἔργον τῆς ἀποκαθάρσεως αὐτῆς. Καὶ ἔχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι θὰ προχωρήσῃ ἐτι περισσότερον καὶ θὰ ἀπαλλάξῃ τὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πᾶν σαπρὸν καὶ σεσηπὸς μέλος.

Σᾶς καλωσορίζω, Μακαριώτατε, καὶ προσωπικῶς καὶ ἐκ μέρους τοῦ θεοσεβοῦς λαοῦ τῆς Παραμυθίας. Ἐκφράζω τὴν ἄπειρον χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην μας, διότι παρὰ τὰς πολλαπλὰς σας ἀσχολίας καὶ τὰ βαρῆα καὶ ὑψηλά σας καθήκοντα, διεθέσατε ὀλίγον ἀπὸ τὸν

πολύτιμον χρόνον σας, διὰ νὰ ἔλθετε μέχρις ἡμῶν. Πιστεῦσατε, ὅτι ἡ ἔλευσίς σας ἐνταῦθα μᾶς ἐτόνωσε καὶ μᾶς ἐνίσχυσε. Πρῶτον ἐμὲ τὸν Ἐπίσκοπον καὶ ὕστερον ἅπαν τὸ ποίμνιον. Εἶναι ἔλευσις τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ποὺ γνωρίζει ν' ἀγαπᾷ καὶ ἀνακουφίζει τὰ λογικὰ πρόβητα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ λαὸς τῆς περιφέρειᾶς ταύτης εἶναι πτωχὸς καὶ ὀλιγαριθμὸς. Εἶναι ὅμως λαὸς καλός, πατριώτης, ἀντάξιος ἀπόγονος ἡρώων, βαδίζων ἐπὶ τὰ ἴχνη των. Προσέφερε πολλὰ εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας. Καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀγωνισθῆ «πάλιν καὶ πολλάκις».

Ἀλλὰ τὸν λαὸν τοῦτον ἀπασχολοῦν πολλὰ προβλήματα: τὸ παραμεθόριον τῆς περιοχῆς, τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους, ἡ μετανάστευσις, ἡ ἔλλειψις ναῶν καὶ ἱερέων. Διὸ καὶ παρακαλῶ, ὅπως προσευχηθῆτε διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν. Εὐλόγησατε Μακαριώτατε τὸν λαὸν τοῦτον, ἵνα εὐτυχήσῃ».

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατοι,

κ. Νομάρχα,

κ. Στρατιωτικὴ Διοικητῆ,

κ. Δήμαρχε,

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Εὐχαριστῶ τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ὡς καὶ τὸν ἀξιότιμον κ. Δήμαρχον διὰ τοὺς καλοὺς λόγους, ποὺ εἶχον τὴν καλωσύνην νὰ ἀπευθύνω πρὸς τὴν ταπεινότητά μου. Εὐχαριστῶ καὶ ὅλον τὸν λαὸν διὰ τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ τιμῆς, ποὺ ἐκδηλώνει ἀπέναντί μου. Θέλω νὰ πιστεύω, ὅτι αὐτὰ ἀπευθύνονται ὄχι πρὸς τὸ πρόσωπόν μου ἀλλὰ πρὸς τὸν Προκαθημένον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀντανακλῶντα τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσίν σας.

Ἡ ἔλευσίς μου ἐνταῦθα εἶναι καθυστερημένη. Πρὸ τριετίας ἐπεσκέφθην τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τῆς μεθορίου. Ἀλλ' ἠσθανόμην ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἀμοιβαίων δεσμῶν μας ὡς μελῶν ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος. Τὸ ἔργον μας εἶναι κοινόν, ἀπαιτοῦν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαι. Ἐμνημόνευσε προηγουμένως ὁ Σεβ/τος ὀρισμένων προσπαθειῶν ποὺ γίνονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐταὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τελεσφορήσουν, ἐὰν δὲν γίνονται ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν λαόν. Ἐπομένως, ἀπαιτεῖται στενὴ συνεργασία ὄλων μας, αὕτη δὲ ὑπαγορεύει τὴν αὐτοπροσώπων ἐπαφὴν καὶ γνωριμίαν.

Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἀκριτικὴν ταύτην περιφέρειαν, ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ εἶναι ἀκόμη ἀναγκαιοτέρα, διότι σεῖς ἔχετε ἐπωμισθῆ ἐν ἐξόχως βαρῶ, μέγα καὶ δύσκολον ἔργον, τὸ τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς ἐθνικῆς μας ἀκεραιότητος. Καὶ μετέχομεν μὲν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὅλοι οἱ Ἑλληνες, σεῖς

ὁμως διὰ τῶν βωμῶν καὶ ἐστιῶν ποῦ ἐστήσατε ἐδῶ, ἀποτελεῖτε τὸν προμαχῶνα τοῦ Ἔθνους. Σὰς βεβαιῶ, ὅτι περιοδεύον κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἠσθάνθησαν ἐνίσχυσιν καὶ ὑπερηφάνειαν, διότι τὰ ὀλίγα λόγια ποῦ ἀνταλλάσσομεν κατέστησαν ἐντὸς μου ἔτι βεβαιότεραν τὴν πεποίθησιν, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν τούτων ἦσαν καὶ παραμένον οἱ ἀγνοὶ καὶ μεγάλοι πατριῶται.

Εὐχαριστῶ δι' ὅλα καὶ παρακαλῶ νὰ προσεύχεσθε καὶ διὰ τὴν ταπεινότητά μου, ὅχι τόσο δι' ἔτη πολλά, ὅσον δι' εὐάρεστα ἐνώπιον Κυρίου».

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Δοξολογίας, ἅπαντες οἱ παριστάμενοι προσελθόντες ἠσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ Μακαριωτάτου, ὅστις ἐν συνεχείᾳ, μεταβάς πρὸ τοῦ Ἡρώδου τῶν ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν 49 προκρίτων ἐτέλεσε τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Ἀκολουθῶς περιῆλθε τὰ Ἱδρύματα τῆς πόλεως, καταλήξας εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν οἴκημα, ἔνθα καὶ κατέλυσε.

Εἰς Φιλιάτες καὶ Ἡγουμενίτσαν

Τὴν πρωίαν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Παραμυθίας καὶ τοῦ Θεοφ. Δωδώνης, ἐπεσκέφθη τὸ παρά τὴν κωμόπολιν Φιλιάτων 628 Τάγμα Πεζικοῦ, ἀπευθύνας λόγους ἐνισχυτικούς εἰς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ἄνδρας αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς εἰσῆλθεν εἰς Φιλιάτες, γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ πλήθους λαοῦ, συγκεντρωθέντος εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς μικρᾶς ἀκριτικῆς κωμοπόλεως, ἐξ ὀνόματος τοῦ ὁποῦ οὐ κ. Ἀντιδῆμαρχος προσεφώνησεν τὸν Μακαριώτατον ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐυμολογοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας Θεόν, διότι διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρονικά ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέπτεται τοὺς φιλοχριστοὺς κατοίκους τῆς ἀκριτικῆς καὶ μαυροβιτικῆς αὐτῆς περιοχῆς τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς καὶ βαθυσεβάστως ὑποβάλλω ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν μου βαθύτατα εὐχαριστήρια καὶ τὸ ὡς εἶ παρέστητε Μακαριώτατε εἰς τὴν πόλιν μας.

Ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς ὑψίστην τιμὴν ἢ ἐπίσκεψις σας αὕτη. Εἶναι δὲ μεγάλη χαρὰ, διότι ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας πραγματοποιεῖ ἐπίσκεψιν κοπιώδη εἰς τὴν ἀκριτικὴν περιοχὴν.

Δὲν Σὰς ἀποκρούπτω, Μακαριώτατε, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ταύτης ἠσθάνθησαν ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ὅτε ἀνήλθατε Θεῖα Χάριτι εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον τῆς Ἑλλάδος. Ἦτο πανελληνίως γνωστὸς ὁ κουστάλλινος βίος Σας, ἢ εὐρυτάτη μόρφωσις Σας, τὸ ἐπιστημονικὸν Σας κύρος, ὥστε τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν Σας νὰ ἀναστροφῶσιν ἀπὸ τὸν μόδιον καὶ νὰ τεθῶσιν ἐπὶ τὴν λυχνίαν.

Καὶ ἤδη σήμερον τὰ ἔργα Σας βλέπουν τὸ φῶς καὶ λάμπουν εἰς ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ἀπεκα-

ταστήσατε τὴν ἐνότητα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, προήλθατε εἰς τὴν πληρωσιν τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν δι' ἀξίων Ἱεραρχῶν. Ἐγίνατε ὁ καλὸς ποιμὴν ἀλλὰ καὶ ὁ προστάτης τῶν κληρικῶν καὶ εἰσηγήθητε τὴν πληρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν Ναῶν τῶν παραθετορίων περιοχῶν διὰ τῆς χειροτονίας Ἱερέων μὲ μειωμένα προσόντα. Πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ἀπαριθμούμενα δὲ θέλουν προσκρούσει εἰς τὴν ἐγνωσμένην μετριοφροσύνην Σας, ὑπῆρξαν ἱκανὰ νὰ κατακτήσητε τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

Μακαριώτατε,

Ἐποβάλλω τὰ ταπεινά μου σέβη μὲ τὴν παράκλησιν τῶν συμπολιτῶν μου εἰς τὸ νὰ μᾶς βοηθήσητε, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνατοτήτων Σας, εἰς τὴν ἀνέγερσιν Ἱεροῦ Ναοῦ, καθότι ὁ ἤδη ὑπάρχων καὶ μακρὰν τῆς πόλεως εὐρίσκεται καὶ νεκροταφειακῶς τυγχάνει.

Ἐπίσης θεομὴν παράκλησιν ὑποβάλλομεν ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τῆς Ἐπαρχίας μας διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Πιστέψατε, Μακαριώτατε, ὅτι τὴν στιγμὴν αὐτὴν μὲ συγκίνησιν βαθεῖαν φέρω εἰς τὴν μνήμην μου τὰ ὀνόματα σεπτῶν Ἱεραρχῶν καταγομένων ἐκ τῆς ἀκριτικῆς ταύτης Ἐπαρχίας Φιλιάτων, ὡς τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου Τσάτσου ἐκ Πλαισίου, τοῦ Προύσης Ναθαναὴλ καὶ τοῦ Σωζοσαγαθοπόλεως Κωνσταντίνου, ἀμφοτέρων ἐκ Τσαμαντᾶ, τῶν ὁποίων αἱ ψυχαὶ τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ ἀγάλλονται ἀτενίζουσαι νὰ πατῆ τὸν χώρον αὐτόν, τὸν ἅγιον καὶ αἱματόβροκτον ἀπὸ τὰς πολλὰς θυσίας ὑπὲρ τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τῆς φυλῆς μας, διὰ πρώτην φορὰν ὁ προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τῆς ἐπισκέψεώς του ἀσφαλῶς θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ θεοκεντρικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν γενναίων ἀκριτῶν μας.

Ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον, τὸν ὅποιον ἐπισκέπτεσθε, Μακαριώτατε, θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀτενίσθητε καὶ τὴν περιοχὴν, ἢ ὅποια στενάζει κάτω ἀπὸ τὸν δυσβάστακτον ζυγὸν τῆς δουλείας τοῦ ἐρυθροῦ Ἐμβερ Χότζα καὶ τῆς ὁποίας περιοχῆς οἱ ἀλύτρωτοι ἀδελφοί μας Βορειοηπειῶται λαχταροῦν νὰ ἀναπνεύσουν τὸν ζεῖδωρον ἀέρα τῆς ἐλευθερίας.

Περαίνων εὐχόμεθα τὸ ὡς εἶ παρέστητε εἰς τὴν ἀκριτικὴν ταύτην περιοχὴν καὶ εἴθε ὁ Κύριος νὰ διαφυλάττῃ καὶ ἐνισχύῃ Ἐμᾶς εἰς τὸν λίαν ὑψηλὸν ἔργον, τὸ ὅποιον ἀναλάβατε διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, κ. Νομάρχα, κλπ.

Δὲν εὐρίσκω λόγους διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν συγκίνησιν μου, διότι πατῶ εἰς τὰ παραμεθόρια αὐτὰ χωμάτια, ποῦ γειτνιάζουν πρὸς λαούς, οἱ ὅποιοι θὰ ἔπρεπε νὰ αἰσθάνωνται ὡς φίλοι μας, καθ' ὅσον μεταξὺ

αὐτῶν ζοῦν δμαίμονες ἀδελφοί μας. Ἰδιαιτέρως συγκίνησιν αἰσθάνομαι, διότι εὐδοσκομαί μετὰ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας μας. Φρονῶ δέ, ὅτι θὰ ἐπρεπεῖν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἕλληνες, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἅπαντες οἱ πολιτικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες, νὰ διέρχωνται ἀπὸ τὰ ἐδάφη ταῦτα διὰ νὰ διδάσκωνται, πῶς νὰ ποιοῦν καὶ νὰ συμπάσχουν μετὰ τοὺς γενναίους ἀκρίτας μας. Διότι ἡ γῆ αὕτη ἀποτελεῖ ἐν ἀναντικατάστατον ἔθνικόν σχολεῖον. Διὰ τοῦτο ἦλθον καὶ ἐγώ.

Ἦκουσα τὰ προβλήματα σας. Ἡ καλύτερα ἐγγύησις διὰ τὴν ἐπίλυσιν των εἶναι ὁ καλὸς σας Ποιμνάρχης. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἶναι κοντὰ του καὶ κοντὰ σας.

Σὰς εὐχομαι νὰ ζῆτε ὡς Ἕλληνες, ὡς γνήσιοι κληρονόμοι τῆς μεγάλης κληρονομίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔχει κληροδοτήσει ἡ πατρίδα μας καὶ ἡ Ἐκκλησία μας. Δικαιοῦσθε νὰ ἔχετε τὸ κεφάλι ὑψηλά, ἐφ' ὅσον ζῆτε μετὰ συναίσθησιν τῆς μεγάλης ἐθθῆνης σας διὰ τὴν διατήρησιν ἀμολύντων τῆς μεγάλης μας κληρονομίας».

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ Μακαριώτατου διεδέχθη χεῖμαρρος χειροκροτημάτων καὶ λοιπῶν ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως τοῦ λαοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος κατηρθύνθη πρὸς τὸ φυλάκιον Μαυρομμάτι. Καθ' ὁδὸν καὶ εἰς τὸ χωρίον Σαγιάδα ὁ Γραμματεὺς τῆς κοινότητος εἶπε τὰ ἐξῆς ἀξιοπρόσεκτα:

Μακαριώτατε,

Οἱ κάτοικοι τοῦ ἀκριτικοῦ μας χωριοῦ, Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι ἅπαντες, Σὰς ὑποδέχονται μετὰ ἀπερίγραπτον χαρὰν, ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν καὶ συγκίνησιν καὶ Σὰς ἀπυθύνουν τὸ «Καλῶς Ἦλθατε».

Διὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ χρονικά τοῦ χωριοῦ μας Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος μᾶς ἐπεφύλαξε τὴν τιμὴν νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ.

Τοῦτο ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς μεγίστην τιμὴν, πληροῖ τὰς καρδίας μας μετὰ χριστιανικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τονώνει ἔτι περαιτέρω τὸ θρησκευτικὸν μας χριστιανικὸν συναίσθημα.

Ἀκριταὶ ὄντες, ἐδέχθημεν κατὰ καιροῦς πρώτοι τὰς ἐπιθέσεις ὄλων τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος μας καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας μας, κατὰ τῶν ὁποίων ἀντιτάξαμεν τὰ στήθη μας, διετηρήσαμεν μόνοι ἀπὸ τὰ πλησίον χριστιανικά χωριά ἀνόθευτον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀδούλωτον τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ ἀκλόνητον τὴν πίστιν πρὸς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ ἐνῶ περίξ ἐκτίζοντο τζαμιά καὶ μιναρέδες ἀπὸ ξενόγλωσσους καὶ ἀλλοθρήσκους, ἐμεῖς εἰς ἀντίθεσιν ἀνεγείραμεν παρικαλλέστατους χριστιανικοὺς ναοὺς, ὑπερβολικοὺς ἐν σχέσει μετὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων, γεγονός τὸ ὁποῖον διαπιστώνει τις ἐπισκεπτόμενος τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Σαγιάδα.

Μακαριώτατε,

Πιστοὶ εἰς τὰ κηρύγματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἡμῶν πίστεως καὶ εἰς τὰ Ἑλληνοχριστιανικά μας ἰδεώδη,

ἀκολουθοῦντες τὸ ἱερὸν δρόμον τῶν προγόνων μας Σὰς διαβεβαίωμεν ὅτι, ἡ εὐλογία Σας θὰ θερμάνη περισσότερο τὰς ψυχὰς μας πρὸς συνέχισιν καὶ δλοκλήρωσιν τῆς ὅλης ἱερᾶς προσπάθειας, πὸν σήμερον καταβάλλει Ἐκκλησία καὶ Κράτος.

Μὲ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πίστιν, ὅτι συντόμως θὰ ἠχῆσιν χριστιανικά καὶ πάλιν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀδελφῆς μας Β. Ἡπειροῦ Σὰς ἀπευθύνομεν τὸ «Καλῶς Ἦλθατε».

Ὁ Μακαριώτατος ἀπαντήσας δι' ὀλίγων, συνέχισε τὴν μέχρι τοῦ φυλακίου Μαυρομμάτι πορείαν του, ἀφίχθεις εἰς αὐτὸ περὶ τὴν 12ην. Ἐπισκοπήσας ἐξ αὐτοῦ τὰ περίξ κατετοπίσθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀπὸ τοῦ παρατηρητηρίου, δεσπόζοντος τῆς ὅλης περιοχῆς, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶναι ὄρατὴ λεπτομερῶς ἡ Κονίσπολις καὶ πολὺ ἀπὸ τὸ Β. Ἡπειρωτικὸν ἔδαφος.

Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη εἰς Φιλιάτες ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Δήμου.

Εἰς Ἡγουμενίτσαν, τελευταῖον σταθμὸν τῆς περιόδου αὐτοῦ, ἀφίκετο ὁ Μακαριώτατος τὴν 6 μ.μ. Προσφωνῶν τοῦτον ὁ Δῆμαρχος κ. Β. Κοκορησ, εἶπε τὰ ἐξῆς:

Μακαριώτατε,

Μὲ τὴν αἰώνιαν καὶ βαθεῖαν εἰς τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ πίστιν του, μετὰ χαρὰν μεγάλην καὶ ἀγαλλίαν, Σὰς ὑποδέχεται σήμερον ὁ Λαὸς τῆς Πρωτευούσης τοῦ ἀκριτικοῦ Νομοῦ Θεσπρωτίας καὶ δι' ἐμοῦ Σὰς εὐχεται: Καλῶς ὠρίσατε!

Ἡ συγκίνησις ἐπίσης μεγάλη, Μακαριώτατε, διότι ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἡπειροῦ τὸ 1913 εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πὸν Προκαθήμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέπτεται τὸν αἱματοβαμένον αὐτὸν τόπον.

Εὐλαβῶς προσενχόμεθα εἰς τὸν Μεγαλοδόναμον, ὅπως χαρίζῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὑγείαν, δόναμιν καὶ μακροημέρευσιν, ἐπ' ἀγαθῶ Ἐκκλησίας καὶ φιλότατης Πατρίδος.

Σὰς παρακαλοῦμεν χαρίσατε τὴν εὐλογίαν Σας εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Ἀκολουθῶς ὁ Μακαριώτατος, οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν Σεβ. Ἱεράρχαι, εἰς οὓς προσετέθη καὶ ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Πολύκαρπος, αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, κατηρθύνθησαν πρὸς τὸν ἱερὸν Ναόν, ἐνθα ἐψάλη Δοξολογία. Εἰς νέαν προσφώνησιν του ὁ Σεβ. Παραμυθίας ἐξέφρασε τὰ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου του διὰ τὴν ἐν μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν τοῦ Μακαριώτατου, πλέξας τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς ὁ Νομαρχος κ. Κυριακῆς, θεολόγος, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε μετὰ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς:

«Εἶμαι ὑπερήφανος καὶ συγκεκλιμένος, διότι ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὑποδέχομαι τὸν Μακαριώτατον. Εἶμαι μικρός, ἵνα πλέξω ἐγκώμιον εἰς αὐτόν. Ποῖον νὰ ἐγκωμιάσω; Τὸν σοφὸν Καθηγητήν; τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον; Τὸν ἀναγεννητήν καὶ ἀναδημιουργὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ;

Ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνην ὄλων μας διὰ τὴν τιμὴν καὶ εὐλογίαν».

Ἀπαντῶν εἰς ταῦτα, ὁ Μακαριώτατος εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Ἐὰν ἡ ἰδική σας συγκίνησις εἶναι μεγάλη, φαντάζεσθε πόσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἰδική μου, διότι εἰς τὴν πόλιν σας ἀπόψε ὀλοκληροῦται ἡ ἀρξαμένη πρὸ ζετίας περιοδεία μου εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεθόριον. Τὸ εἶχον ὡς τάμα νὰ εὐρεθῶ μεταξὺ σας. Καὶ ἰδοῦ, ὅτι σήμερον συνεπληρώθη πλέον ἡ περιοδεία καὶ εὐρίσκομαι ἐν μέσῳ τοῦ ὑπερηφάνου λαοῦ τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου. Δοξάζω διὰ τοῦτο τὸν Θεόν.

Δι' ἐμὲ ἡ περιοδεία μου ὑπῆρξε μεγάλη εὐκαιρία πνευματικοῦ ἀναβαπτισμοῦ. Καὶ τοιοῦτον ἀναβαπτισμοῦ ἔχει ἀνάγκη πᾶς Ἑλληὴν. Διότι εἶναι φυσικὸν νὰ συνηθίζωμεν ὠρισμένα πράγματα καὶ νὰ ὑποβαθμίζεται ἡ πνευματικὴ μας ζωτικότητα. Ἐδῶ δὲν συνετελέσθησαν μόνον σπουδαῖα ἱστορικὰ γεγονότα. Ἐδῶ ὄλος ὁ λαὸς μοχθεῖ διὰ μίαν πνευματικὴν ἀναδημιουργίαν ἐν εἰρήρῃ, καὶ διὰ τὴν προάσπισιν τῶν πατρίων ἐν πολέμῳ. Ἐδῶ ἡ παρουσία τοῦ ἐνδόξου ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἶναι ἐγγύησις ἀσφαλείας καὶ ἐλευθερίας. Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου καὶ σᾶς εὐχομαι πλουσίαν εὐλογίαν ἀπὸ Θεοῦ».

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὸ Γηροκομεῖον Ἡγουμενίτης, καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ τοῦ Διοικητηρίου ἐδέχθη τὰ σέβη πάντων τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς περιφέρειας.

Τέλος, τὴν ἐσπέραν ὁ Σεβ. Παραμυθίας παρέθεσεν εἰς τὸ «Ξενία» ἐπίσημον δεῖπνον, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου, εἰς ὃ παρεκάθησαν αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαί.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΤΕΙΡΑΝ ΤΩΝ ΡΙΖΑΡΩΝ

Σφοδρὰν ἐξεδήλωσεν ἐπιθυμίαν ὁ Μακαριώτατος ὅπως, μετὰ τὸν τερματισμὸν τῆς ἐπισήμου περιοδείας του, ἐπισκεφθῇ τὸ χωρίον Μονοδένδρι Ζαγορίου, πατρίδα τῶν ἀειμνήστων Ριζαρῶν, καὶ τοῦτο ἵνα ἀποτίσῃ τὸν ὀφειλόμενον φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς

ἰδρυτὰς τῆς πνευματικῆς του τροφῆς, τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, καὶ προσωπικούς του εὐεργέτας, καθόσον ὡς μαθητῆς τῆς Σχολῆς ὑπῆρξεν ὑπότροφος τῆς «Ριζαρείου Περιουσίας». Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς Μονοδένδρι συνώδευσαν τὸν Μακαριώτατον οἱ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός, Κερκύρας κ. Πολύκαρπος, Παραμυθίας κ. Παῦλος καὶ ὁ Θεοφίλ. Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, ὁ Νομάρχης Ἰωαννίνων κ. Μάλλιαρης, ὁ Διοικητῆς VIII Μερραρχίας Ὑποστράτηγος κ. Ὁδ. Τσιλιόπουλος καὶ ὁ Ἀντισυνταγματάρχης κ. Ἰωαννίδης. Ἄμα τῇ ἀφίξει του ὁ Μακαριώτατος κατηύθυνθη εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν, μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν σφραζομένην οἰκίαν τῶν Ριζαρῶν, τελέσας Τρισάγιον ἐνώπιον τῶν προτομῶν αὐτῶν. Λαβὼν μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν τὸν λόγον ὁ Θεοφ. Δωδώνης ἀνεφέρθη εἰς τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς ἀρετῆς τῆς εὐγνωμοσύνης, τὴν ὁποῖαν ἐπέδειξε ὁ Μακ. πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτοῦ καὶ διετράνωσε τὴν ἀπερίγραπτον χαρὰν τῶν κατοίκων διὰ τὴν προσγενομένην εἰς αὐτοὺς τιμὴν. Ἀκολούθως, ὁ Μακαριώτατος ἐν βαθείᾳ συγκινήσει ὠμίλησε πρὸς τὴν ὁμήγυριν τῶν συγκεντρωθέντων διὰ τοὺς Ριζάρους καὶ τὴν ἰδρυθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν Σχολήν, ἐκφράσας τὰ διακατέχοντα τὴν καρδίαν του αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰς ἀλήστου μνήμης μορφὰς τῶν Ριζαρῶν, ὧν ἀνέλυσε τὴν πολυτίμον συμβολὴν εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος κατηύθυνθη εἰς οἰκίαν ἐπιζῶντος συγγενοῦς τῶν Ριζαρῶν, παρακαθίσας μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ εἰς γεῦμα παρετεθὲν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ, ἀναχωρήσας δι' Ἰωάννινα περὶ τὴν μεσημβρίαν. Ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου ὁ Μακαριώτατος διὰ στρατιωτικοῦ ἀεροπλάνου, τύπου «ΕΠΑΡ», ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας.

* * *

Τὸ γενικὸν συμπέρασμα ἐκ τῆς ὀλιγομέρου ταύτης περιοδείας τοῦ Μακαριωτάτου δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὰς ἑξῆς δύο διαπιστώσεις: Πρῶτον, ὅτι ἡ πορεία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἀκριτικὴν μεθόριον ἀπετέλεσε σταθμὸν ἐνισχύσαντα τοὺς πατροπαράδοτους δεσμούς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ τέκνα τῆς καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ φιλόχριστος ἑλληνικὸς στρατὸς καὶ ὁ εὐσεβὴς καὶ πιστὸς ἀκριτικὸς λαὸς τῆς Πατρίδος μας παραμένουν πιστοὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἔτοιμοι νὰ ἀποτρέψουν πᾶσαν ὀποθενδῆποτε προερχομένην ἐπιβουλὴν κατὰ τῶν βωμῶν καὶ ἐστιῶν τοῦ Γένους.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΥ ΚΑΡΠΙΝΟ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

13 — 9 — 1970

Πρωτοστάται τῆς ἐπισκέψεως ἦσαν ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς ὁ Ἐκλαμπρότατος Καρδινάλιος Φραγκῖσκος Κάρπινο, Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Παλέρμο, τῆς πρωτεύουσας τῆς Σικελίας, καὶ ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος τῆς Κοιλιάδος τῶν Ἑλλήνων Ἰωσήφ Περνιτσιάρο, καὶ ἀπὸ πολιτικῆς ὁ Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως Ἐξοχώτατος κ. Μάριο Φασίνο καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Βουλῆς κ. Ροζάριος Λάντσα.

Τὴν 10 Μαρτίου 1970 ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν δύο ἱερέων ἐκ Σικελίας, τῶν Δαμιανοῦ Κόμο, Διευθυντοῦ τοῦ Περιοδικοῦ Oriente Christiano (Χριστιανικὴ Ἀνατολή) καὶ Βίτωνος Στάσι. Ἦσαν κομισταὶ δύο ἐπιστολῶν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν: μιᾶς ἐκ μέρους τοῦ Καρδινάλιου Κάρπινο καὶ μιᾶς ἐκ μέρους τοῦ Ἐπισκόπου τῶν Ἰωσήφ Περνιτσιάρο. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρωμε κάτι ἀπὸ τὸ περιεχόμενον των:

«Μακαριώτατε,

Ἡ ἐπισκοπὴ τῆς Πεδιάδος τῶν Ἀλβανῶν ἀριθμεῖ 30.000 πιστοὺς, ἀπογόνους προσφύγων ἐκ τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, μετοικησάντων εἰς Σικελίαν κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα. Ἐδῶ διατηροῦντες τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων των συμβάλλουν ἐπὶ 500 τώρα χρόνια εἰς τὸ νὰ γίνῃ γνωστὸς εἰς τὴν λατινικὴν Δύσιν ὁ πλοῦτος τῆς Ὀρθοδόξου λατρείας καὶ τῆς Ἑλληνοβυζαντινῆς παραδόσεως.

Θέλοντες νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν ὀλόκληρος ἡ Ἐκκλησία τῆς Σικελίας ζητοῦμεν νὰ ἔλωμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀναζωπυρήσωμεν τοὺς στενοὺς δεσμοὺς αἵματος καὶ πίστεως, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ παρελθὸν συνέδεον τὴν Σικελίαν μετὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐλπίζω ὅτι ὁ Κύριος θὰ μᾶς δώσῃ τὴν χαρὰν νὰ ἴδωμεν ἐκπληρούμενον τὸν πόθον ἡμῶν, γονατίζω ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ μετὰ βαθύτατου σεβασμοῦ διαβεβαίω Ὑμᾶς ὅτι διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Ἐπίσκοπος Ἰωσήφ Περνιτσιάρου».

Ταῦτα ὁ Ἐπίσκοπος τῆς «Πεδιάδος τῶν Ἀλβανῶν», ὡς μετωνομάσθη ἡ «Πεδιάς τῶν Ἑλλήνων».

Ὁ ἐκλαμπρότατος καρδινάλιος Φραγκῖσκος Κάρπινο, Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Παλέρμο, ἀναγνωρίζει καὶ διακηρύττει τὴν πραγματικότητα, ὅτι δηλ. ἡ Σικελία «μιλάει» ὀλόκληρη διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν.

«Ἐπιθυμοῦμεν, γράφει, νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα τὰ σέβη ἡμῶν καὶ νὰ ἀναζωπυρήσωμεν τοὺς στενοὺς δεσμοὺς αἵματος καὶ πίστεως, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ παρελθὸν συνέδεον τὴν νῆσον ἡμῶν Σικελίαν μετὰ τὴν χώραν Ὑμῶν».

Σήμερον οἱ δεσμοὶ αὐτοὶ ἀποτελοῦν «παρελθόν». Χρειαζέται νὰ ἀναζωπυρηθοῦν. Νὰ θερμανθοῦν. Νὰ ἀνασυρθοῦν ἀπὸ τὸ παρελθόν, νὰ συνεχισθοῦν. Τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁ διαπρεπὴς οὗτος ἱεράρχης ἐζήτησε νὰ ἐπιδιώξῃ καὶ ἐπιτύχῃ μετὰ τὴν «Σταυροφορίαν Ἀδελφοσύνης».

«Αἰσθάνομαι ἀνέκφραστον χαρὰν ἐρχόμενος εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ Ὑμῶν, ἀπήντησεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, διότι, εἰ καὶ ἠλλοτριώθητε ἡμῶν τόπω, διατηρεῖτε ὅλην τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διαφυλάττει καὶ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν».

Ἡ ἡμέρα τῆς 13ης Σεπτεμβρίου δὲν ἄργησε νὰ ἔλθῃ.

Προπομποὶ τῆς «Σταυροφορίας Ἀδελφοσύνης» μᾶς εἶχαν πληροφόρησι, ὅτι εἰς τὴν σταυροφορίαν αὐτὴν θὰ μετέχουν ὁ Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως, κ. Μάριο Φασίνο, ὁ Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Βουλῆς, κ. Ροζάριος Λάντσα, ὁκτὼ ἐπίσκοποι, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Δήμαρχος τῶν Συρακουσῶν, διαπρεπεῖς κληρικοί, βουλευταί, δικηγόροι, στρατηγοὶ κ.λ.π.

Ἡ ὑποδοχὴ ἡ ἐπιφυλαχθεῖσα εἰς τὸν καρδινάλιον καὶ τοὺς διακεκριμένους συνοδοὺς τοῦ ἴτο πολὺ τιμητικὴ.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἀχελῷου κ. Εὐθύμιον, τὸν γραμματέα ἐπὶ τῶν Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων καὶ τὸν παν. Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεον Κοντομέρκον, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διὰ θερμότητος προσλαλιᾶς ηὐχέθη εἰς τὸν Ἐκλαμπρότατον καρδινάλιον κ. Φραγκῖσκον Κάρπινο καὶ τοὺς ἀκολούθους τοῦ τὸ «ὡς εὔπαρεσστητε».

«Ἐγνωρίζομεν, εἶπε μετὰξὺ ἄλλων, ὅτι εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὰ μέρη τῆς κάτω Ἰταλίας εἶχε δημιουργηθῆ ἡ Μεγάλῃ Ἑλλάς... Ἐπληροφοροῦμεθα, ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχουν ἀκόμη παλαιοὶ ἀδελφοί, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων... Πάντοτε διηρωτώμεθα: πότε θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ συναντηθῶμεν καὶ νὰ ἀνταλλάξωμεν

ἀδελφικὸν ἀσπασμόν; Ἀπὸ πού δὲν ἔγινε τόσους αἰῶνας γίνεται σήμερον. Μεγάλο τὸ γεγονός. Μεγάλη ἡ χαρά. Μεγάλη ἡ συγκίνησις!

Ἐκλαμπρότατε, εἴμεθα ἐδγνώμονες διὰ τὴν μεγάλην χαρὰν, τὴν ὅποιαν μᾶς ἐδώκατε. Σᾶς παρακαλοῦμεν, ὅσον θὰ μείνετε εἰς τὴν Ἑλλάδα κοντά μας, νὰ νομίζετε, ὅτι ἐδρίσκεσθε εἰς τὴν πατρίδα Σας, διότι εἴσθε ἀδελφοί μας».

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἐδεξιώθη τοὺς ὑψηλοὺς ξένους εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, κατὰ τρόπον ἐπίσημον.

Χαιρετίζων δὲ τὸν Ἐκλαμπρότατον Καρδινάλιον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἐκλαμπρότατε,

Θεωρῶ ἑμαιτὸν λίαν εὐτυχῆ, διότι ὁ Θεὸς μὲ ἠξίωσεν, ἵνα ὡς προκαθήμενος τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν ὑποδεχθῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐκλαμπρότητα μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ τέκνων Αὐτῆς.

Ὑποδέχομαι Ὑμᾶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς χώρας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὠρμήθησαν οἱ ἡμέτεροι ἐνδοξοὶ πρόγονοι, οἱ δημιουργοὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας εἴσθε οἱ ζηλευτοὶ διάδοχοι καὶ φυσικοὶ κληρονόμοι.

Ἐπανέρχεσθε, ἐπομένως, «οἴκαδε» μετὰ μακροχρόνιον ἀπουσίαν. Ἐντεῦθεν τὸ «ὡς εὖ παρεστήτε» δὲν τὸ ἀπευθύνομεν πρὸς Ὑμᾶς, ὡς πρὸς «ξένους» καὶ «παρεπιδήμους».

Δι' ἡμᾶς εἴσθε «συμπολίται» καὶ «οἰκεῖοι» ἡμῶν, ἔχοντες «ἀγαθὴν μερίδα» εἰς τὴν περιχεῖται τῶν μεγάλων κοινῶν προγόνων κληρονομία.

Σᾶς θεωροῦμεν συγκληρονόμους οὐ μόνον τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ τῶν λοιπῶν κλασσικῶν, οὐ μόνον τῶν Βασιλείων καὶ Γρηγορίων, τῶν ὁποίων τὰ βήματα ἀντήχησαν εἰς τοὺς πλησίον πρὸς τὸν παρόντα χρόνον, οὐ μόνον τῶν δημιουργῶν τοῦ Ἀρχαίου καὶ τοῦ Μέσου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Νεωτέρου.

Καὶ εἰς τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τὰς φλέβας ρέει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲ τὸ ἰδικὸν μας αἷματος. Δι' αὐτό, ἐπιτρέψατε εἰς ἡμᾶς, Ἐκλαμπρότατε, νὰ θεωρῶμεν Ὑμᾶς «σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς ἡμῶν καὶ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων ἡμῶν», δηλ. ἀδελφὸς ὁμαίμονας.

Ἰδιαιτέραν τιμὴν καὶ χαρὰν αἰσθάνομαι, Ἐκλαμπρότατε, διότι μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος ὑποδέχομαι καὶ τὸν λαμπρόνοντα τὴν Ὑμετέραν ἀκολουθίαν Προῦτον Πολίτην τῆς Σικελίας, τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Πρόεδρον τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως κ. Mario Fasino, ὡς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῆς Σικελίας κ. Rosario Lanza, τῆς ὁποίας ἔτι μᾶλλον ἀναδεικνύει καὶ ἀναβιβάζει ὑψηλότερον παρ' ὅ,τι τὸ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τῆς Σικελίας ὑψηλὸν τὸν ἀξίωμα ἢ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἀκολουθίας Ὑμῶν ἀπέριττος παρουσία Των.

Ἀτυχῶς, αἱ ὄροι τῆς διαμονῆς Ὑμῶν ὑπὸ τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸν δὲν θὰ εἶναι ἐπαρκεῖς, ὥστε νὰ δώσουν εἰς Ὑμᾶς τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαπιστώσῃτε πλεονέκτηρον τὰ πηγαῖα πρὸς Ὑμᾶς αἰσθήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐλπίζομεν ὁμως καὶ ἐσχόμεθα, ὅπως ἡ ἐπίσκεψις Ὑμῶν αὐτὴ εἰς τὴν προγονικὴν γῆν ἱκανοποιήσῃ Ὑμᾶς τόσον, ὥστε ἡ παρούσα ἐπίσκεψις Ὑμῶν εἰς Ἑλλάδα νὰ εἶναι ἡ πρώτη σειρᾶς ὅλης ἐπισκέψεων, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀνεσις τοῦ χρόνου θὰ παράσχη τὴν δυνατότητα καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα διαμένοντας, νὰ ἐκδηλώσωμεν πλουσιώτερον τὰ ἀδελφικὰ ἡμῶν πρὸς Ὑμᾶς αἰσθήματα καὶ νὰ διαπιστώσῃτε πόσον πλησίον Ὑμῶν ἐδρίσκομεθα καὶ ὅτι ἡ τὸσον μακρὰ ἀπουσία Ὑμῶν ἐντεῦθεν δὲν ἴσχυσεν, ἵνα ἀποξενώσῃ ὑμᾶς ἀφ' ἡμῶν.

Παρακαλοῦντες ὅθεν Ὑμᾶς, Ἐκλαμπρότατε, νὰ διαβιβάσῃτε τὴν ἀδελφικὴν πάντων ἡμῶν ἀγάπην πρὸς τὸν ὕψ' Ὑμᾶς κληρὸν καὶ τὸν ἐνδοξὸν Σικελικὸν Λαόν, καὶ πάλιν προσφωνοῦμεν τὸ «ὡς εὖ παρεστήτε» καὶ προσθέτομεν «a rivederci».

Εἰς τὴν ὡς ἄνω προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος κ. Ἰωσήφ, ὅστις παρουσιάζων τοὺς ἐκ Σικελίας ἀδελφούς εἶπε τὰ ἑξῆς ἑλληνιστί:

Μακαριώτατε,

Σήμερον εἶναι ἡμέρα ἑορτῆς. «Σήμερον ὁ χορὸς τῶν ἁγίων ἐκκλησιάζει ἡμῶν καὶ ἄγγελοι μετὰ ἀνθρώπων συνεορτάζουσιν... Σήμερον ἡ Ἱερά καὶ μεγαλόφωνος τῶν Ὁρθοδόξων πανήγυρις ἀγάλλεται...» (Ἀκολουθία Μεγ. Ἀγιασμοῦ).

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Ἁγίου Σωφρονίου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν, τὴν ὅποιαν αὐτὴν τὴν στιγμὴν δοκιμάζω, παρουσιάζων, Μακαριώτατε, εἰς Ὑμᾶς καὶ τὴν περὶ Ὑμᾶς ἁγίαν καὶ Ἱεράν Σύνοδον τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἁγίων ἐν Σικελίᾳ Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, τὰς ἰθυνοῦσας τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῆς Νήσου ἀνωτάτας Ἀρχάς, καὶ μίαν ἐκλεκτὴν ἀντιπροσωπείαν πιστῶν αὐτῆς, οἱ ὅποιοι θὰ ἐπεθύμουν ἐξ ὅλης ψυχῆς νὰ ἦσαν παρόντες κατὰ τὴν ἀδελφικὴν αὐτὴν συνάντησιν.

Ἐχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Παλέρμου, Καρδινάλιον Φραγκίσκον Κάρπινου, ἤλθον ἐδῶ μὲ σκοπὸν νὰ ἐνισχύσουν καὶ ἐνδυναμώσουν τοὺς τόσους πνευματικούς καὶ ἱστορικούς δεσμούς, οἱ ὅποιοι ἐν πνεύματι πλήρους ἀγάπης καὶ ζώσης πίστεως εἰς τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα συνδέουν τὰς ἐν Σικελίᾳ Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν στιγμὴν ζῶμεν ἐν πληρώματι χαρᾶς μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῆς περὶ Ὑμᾶς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ μετὰ πάσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας εἴσθε ὁ καθ' ὅλα ἄξιος Προκαθήμενος, αὐτὴν τὴν χαρὰν, αὐτὸ τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅλοι, καὶ Σεῖς καὶ ἡμεῖς, φλεγό-

μεθα ἀπὸ τὸν θερμὸν ζῆλον, νὰ ἴδωμεν τὰ (πάντα ἀνακεφαλαιούμενα ἐν τῷ Χριστῷ) (Ἐφ. α', 10).

Εἰς ἐμέ, Μακαριώτατε, τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῆς βυζαντινῆς ἐπαρχίας τῆς Σικελίας τῆς, κατὰ τὴν εἰδικὴν κλήσιν τὴν χαρακτηρίζουσαν τὴν ἡμετέραν παρουσίαν ἐντὸς τῆς Δυτικῆς Χριστιανισμοῦ, ἀποτελοῦσης ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς ἀδιαρέτου Ἐκκλησίας καὶ σύνδεσμον ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ἐν τῇ πίστει ἐν Χριστῷ, ἔλαχεν ἡ τιμὴ νὰ παρουσιάσω τὴν ὁμήγυριν ταύτην.

Ἡμεῖς, οἱ κατὰ ἀνεξιχνίαστον σχέδιον τῆς θείας Προνοίας φυγάδες ἐκ τῆς γῆς τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, Σᾶς διαβεβαιούμεν: ὅτι οἱ ἀδελφοί μας τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πέντε τώρα αἰῶνας μᾶς περιβάλλον με ἀγάπην, καλωσύνην, φιλόξενον διάθεσιν, μεγάλον σεβασμὸν, ἐκτίμησιν καὶ ἀληθινὴν στοργήν.

Δι' αὐτό, ἐνώπιον Ὑμῶν, Μακαριώτατε, καὶ ἐνώπιον τῆς ἐκλεκτῆς ταύτης ἀντιπροσωπείας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Σικελίας, λέγω καὶ ἐγὼ αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς: (ἀγγεῖσθε αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν) (Α' Θεσσ. ε', 13).

Εὐθὺς μετὰ τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπον Ἰωσήφ τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως (ἡ Σικελία ἐνῶ ἀνήκει εἰς τὴν Ἰταλίαν ἔχει πλήρη τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν) κ. Μάριο Φασίνο καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐρχόμεθα ἀπὸ μίαν ἀποικίαν, ἡ ὁποία προσέφερε θησαυροὺς τέχνης καὶ ἐπιστήμης. Τοὺς δεσμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ἀναφέρθητε τοὺς ἐνθυμούμεθα με πολλὴν συγκίνησιν, διότι «μᾶς ποιοῦν». Πάντως ἐδῶ εὐρισκόμεθα διὰ νὰ διατυπώσωμεν ζωηρότερον τὴν πίστιν μας εἰς μίαν πίστιν καὶ ἓνα Χριστόν.

Ἠλθομεν νὰ δώσωμεν μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβωμεν μαρτυρίαν περὶ τῆς πίστεως αὐτῆς εἰς τὸν ἓνα Χριστόν.

Καὶ ἡμεῖς οἱ λαϊκοί, συμμετέχοντες εἰς τὸ Βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἦλθομεν νὰ Σᾶς διαβεβαιώσωμεν διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν τρέφομεν πρὸς Ὑμᾶς.

Ἐχομεν πλήρη συνειδήσιν τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπαγορεύει ἡ ψυχὴ μας, νὰ διακηρύξωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν.

Πρὸς αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν, πρὶν ἔλθωμεν ἐδῶ, με τὸν πνευματικὸν μας πατέρα προσηνυχθήμεν διὰ τὴν ἔνωσιν.

Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὡς σημεῖον ἀγάπης θὰ προσφέρω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν μετὰλλιον ἀναμνηστικὸν τῆς συναντήσεως αὐτῆς.

Μετὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὠμίλησεν ὁ ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Βουλῆς κ. Ροζάριο Λάντσα, ὅστις προσφέρει εἰς τὸν Μακαριώτατον ἀριστοουργηματικὸν ἀντί-

γραφον μωσαϊκοῦ παριστάνοντος τὴν κεφαλὴν τοῦ Νορμανδοῦ Βασιλέως τῆς Σικελίας Ρογήρου τοῦ Β', ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤκμασαν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐν ὀνόματι τῆς Βουλῆς τῆς Σικελίας καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῆς συναντήσεώς μας αὐτῆς, Σᾶς προσφέρω αὐτὸ τὸ μωσαϊκόν, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει τὴν μορφήν τοῦ Βασιλέως τῆς Σικελίας Ρογήρου τοῦ Β'

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε:

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εὐχαριστήσω ἐκφράζων τὰ ἰδιαίτερα αἰσθήματά μου ἔναντι τῶν δύο ἐκλεκτῶν ἐκπροσώπων τοῦ Σικελικοῦ Λαοῦ.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπέμνησεν, ὅτι ἦσαν ἀποικία τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἀκούω τὴν λέξιν ἀποικία χωρὶς νόημα καταδικαστικὸν ἀπαραδέκτον σχέσεως. Τοῦτο, διότι ἐμεσολάβησε κάτι, τὸ ὁποῖον ὑπερνικᾷ τὰ ἄλλα. Αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος καλύπτει καὶ μεταμορφώνει ὅλας τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Οἱ λόγοι Σας, ἐξοχώτατε κύριε πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σικελίας, με συνεκίνησαν ὅπως ἰδιαίτερος, διότι δεικνύουν ὅτι δὲν εἴσθε ἀπλῶς κοσμικὸς ἄρχων ἐνός Κράτους, ἀλλὰ ἓνας χριστιανὸς ἄρχων, ὁ ὁποῖος μεταστοιχειώνει τὰ πάντα καὶ δίδει συνεχῶς μαρτυρίαν τῆς χριστιανικῆς του συνειδήσεως.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ πιστεύῃ, ὅτι με τέτοιους ἄρχοντας θὰ ἴδωμεν («καλλίτερες ἡμέρες») καὶ θὰ ἐπικρατήσουν καλλίτεροι ἄρχαι εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκουμένην.

Εἶθε νὰ ἀποκτήσουν τοιοῦτους ἄρχοντας ὅλοι αἱ χῶραι τῆς οἰκουμένης.

Ἐπηκολούθησε βραχεῖα ἐπίσκεψις εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον. Εἰς τὴν Μονὴν Πετράκη οἱ ἐκ Σικελίας Ἕλληνες εἰσώρμησαν με ἐνθουσιασμὸν ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς καὶ ἤρχισαν νὰ ψάλλουν με συγκίνησιν ἀπαράλλακτα ὅμοια με ἡμᾶς τὸ «Σὼσον, Κύριε, τὸν λαὸν Σοῦ...» καὶ ἄλλους τινὰς ἐκκλησιαστικὸς ὕμνους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν ἐντοπίων.

Περὶ τὴν 13:30 εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης ἐδόθη ἐκ μέρους τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐκλαμπρότατου καρδινάλιου καὶ τῶν ὑψηλῶν ἀκολούθων του.

Κατ' αὐτό, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ ἡ ἐπισημοτέρα στιγμή ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προσφωνῶν τὸν ἐκλαμπρότατον Καρδινάλιον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἐκλαμπρότατε,

Σεβασμιώτατοι,

Ἐξοχώτατοι,

λοιποὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Οὐδέποτε θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῶ, ὅτι ἐντὸς

τόσον ὀλίγων ὥρων εἶναι δυνατὸν νὰ συντελεσθοῦν τόσον μεγάλα κατακτήσεις. Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον αἱ σιδηροφρακτοὶ πολεμικαὶ φάλαγγες εἰσήγαγον τὸν κεραυνοβόλον πόλεμον, τὸν Blitzkrieg, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὁποῖον συνετελέσθη σήμερον εἶναι καὶ τοῦ κεραυνοβόλου πολέμου ὑπέροτρον. Ἡ ὑμετέρα φάλαγξ, ἐκκινήσασα ἐκ τῆς μεγαλυτέρας νήσου τῆς Μεσογείου, περιλάμπρου τμήματος τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ἔχουσα δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐτῆς Ἀρχιποίμενα, τοιαύτην ἔχει τὴν σύνθεσιν, ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Πρόεδρον τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὴν Α.Ε. τὸν Πρόεδρον τῆς Σικελικῆς Βουλῆς καὶ ἄλλα ἐντιμώτατα μέλη αὐτῆς, ἐπίσης διαπρεπεῖς πανεπιστημιακοὺς διδασκάλους καὶ πολυαριθμοὺς ἄλλους διακεκριμένους ἐκπροσώπους τῶν ἐλευθερίων ἐπαγγεμάτων, πλαισιουμένους ὑπὸ ζηλωτῶν πνευματικῶν ὑμῶν τέκνων ἐξ ὄλων τῶν κοινικῶν στρωμάτων τῆς Σικελίας. Τοῦτο συγκριθεὶς ἡμᾶς εἰς τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἀληθῶς νὰ μὴ εὐρίσκω τὰς καταλλήλους λέξεις καὶ τὸν ἀρμόζοντα τρόπον, διὰ νὰ ἐκφράσω τὰ διακατέχοντα πάντας ἡμᾶς αἰσθήματα. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον, Ἐκλαμπρότατε καὶ λοιποὶ ἐν Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁμιλῶν ἐξ ὀνόματος τοῦ εὐσεβοῦς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πληρώματος, δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς εἶναι, ὅτι ἐπιτύχετε ὅ,τι δὲν ἐπέτυχαν οἱ μεμαρυσμένοι κοινοὶ ἡμῶν πρόγονοι. Δηλαδή, τὸ 413 π.Χ. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, ἐξωπλισμένοι διὰ τῶν τελευταίωτων πολεμικῶν μέσων τῆς ἐποχῆς των καὶ διαπνεόμενοι ὑπὸ τῆς ἀδελφοτικῆς μισαλλοδοξίας καὶ ἐκστρατεύσαντες κατὰ τῶν Συρακουσίων, ἵνα τοὺς σύρον μὲ τὸ ἄρμα των εἰς τὸν κατὰ τῶν ἄλλων ὁμαιμόνων ἀδελφῶν των πόλεμον, ἀπέτυχαν, εὐτυχῶς, εἰς τὴν προσπάθειάν των ἐκείτην. Ὑμεῖς δὲ ἐκ τῆς Σικελίας ὀρηκθέντες πρὸ παντὸς δὲ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. στ' 15), κατεκτήσατε ἐντὸς ὥρων τινῶν βεβαίως ὄχι ἐδάφη καὶ χώματα τῆς κοινῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τὰς καρδίας καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν αὐτοχθόνων τέκνων αὐτῆς. Ἐν τούτῳ ἀπεδείχθητε καὶ τοῦ κεραυνοβόλου πολέμου ὑπέροτροι. Παραδιδόμεθα, λοιπόν, εἰς τὴν θεοδίδακτον ἀγάπην, ἵνα ἀπαξ ἔτι ἀποδειχθῆ, ὅτι τὰ πνευματικὰ ὄπλα, πρὸ παντὸς δὲ ἡ θεόδοτος χριστιανικὴ ἀγάπη, εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα συντελοῦν εἰς τὴν μετ' ἀλλήλων προσέγγισιν τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλως τε, Ἐκλαμπρότατε, τόσον ὑμεῖς ὅσον καὶ ἡμεῖς ἔσχομεν τὴν εὐλογίαν, ὥστε δεσμοὶ οὐ μόνον κοινοῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος νὰ συνδέον τὸς ἡμετέρους λαοὺς, δεσμοὶ σφρηλατηθέντες ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα διατάκτοντος κατὰ τὸ ἀγαθὸν Αὐτοῦ θέλημα καὶ τετορευμένοι διὰ μέσου μακρῶν αἰώνων ὑπὸ τῆς ἀνεξιχνιάστου καὶ πανσόφου Προνοίας Του. Οἱ δεσμοὶ οὗτοι οὔτε τέμνονταί ποτε, οὔτε ἀφανίζονται. Δύναται, πρὸς στιγμήν, νὰ φαίνονται ὑπνώττοντες, πλὴν ὁμως ἀκόμη ἢ παραμικρὰ ὡς αὖρας λεπτῆς πνοῆς (τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος Πνεύματος) ἀρκεῖ νὰ ἀναζωπυρῶσιν αὐτοὺς καὶ τοὺς καταστήσῃ ἱκανοὺς, νὰ ἀναλάβουν τὴν ἀρχικὴν ἐξαι-

ροτον αὐτῶν λαμπρότητα. Τότε ἀναβιοῦν αἱ κοιναὶ τῶν Λαῶν ἀναμνήσεις, περὶ τῆς κοινῆς καταγωγῆς, τῆς κοινῆς γλώσσης, τῆς κοινῆς θρησκείας, τῶν κοινῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, τῶν κοινῶν παραδόσεων. Ὡς ἐπιστέγασμα δὲ ἔρχεται ἡ πρὸς ἀλλήλους φορὰ, ἡ κινουμένη ὑπὸ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἐκπιπτει (Α' Κορ. ιγ' 13).

Ἐὐχαριστοῦμεν, ὅθεν, Ἐκλαμπρότατε, τόσον Ὑμᾶς ὁ ὁποῖος ἔσχετε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς σημερινῆς ἐπισκέψεως, ὅσον καὶ ἄπασαν τὴν εὐλογημένην καὶ ἐκλεκτὴν Ὑμῶν ἀκολουθίαν, διότι ἀνελάβατε τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ παρόντος ταξιδίου, διὰ νὰ ἀνασύρτετε ἐκ τῆς λήθης τοὺς κοινοὺς παρονομικούς ἡμῶν θησαυρούς, καὶ μάλιστα σήμερον, ὅτε ἡ ἐπιταγὴ τοῦ Κυρίου περὶ ἐνότητος μεταξὺ πάντων τῶν χριστιανῶν (Ἰω. ιζ' 21) ἀκούεται πανταχόθεν ἐντονωτέρα. Ἡ κοινὴ ὑμῶν καὶ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ θεμελίου τῆς ἀδιασπαστοῦ Ἐκκλησίας καταγωγὴ, δεικνύει τὸν δρόμον (τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως), διὰ τὴν ὁποίαν συνεχῶς παρακαλοῦμεν τὸν δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, ὄχι μόνον εἰς ἀμφοτέροισ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς λοιπούς. Ἀνατρέχοντες οἱ πάντες εἰς αὐτὴν καὶ εὐκρινῶς (ἀπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως) ἐργαζόμενοι καὶ μετὰ παρορησίας τὰ τυχόν («ὀφειλήματα ἡμῶν») ἀναγνωρίζοντες, θὰ ἐπισπασώμεν τὴν εὐλογίαν τοῦ ἐλθόντος, ἵνα ἀποκαταλλάξῃ καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πάντας «ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ» (Ἐφ. β' 16) καὶ χάριση καὶ πάλιν εἰς ἅπαντα τὰ τέκνα Του («τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος»).

Ἐκλαμπρότατε,

Φοβοῦμαι, ὅτι ἡ πτωχὴ μου κατὰ τὰς ἐκφράσεις καὶ τὸ περιεχόμενον προσφώνησις δὲν ἔδωκεν εἰς Ὑμᾶς τὴν δυνατότητα νὰ κατανοήσητε ἐπαρκῶς τὰ διακατέχοντα πάντας ἡμᾶς ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ Ὑμῶν ἀφίξει αἰσθήματα ἀδελφικῆς ἀγάπης. («Ὁ ἐτάζων ὁμως καρδίας καὶ νεφροῦς» οἶδε τὴν ἀποκαταδοκίαν) (Ρωμ. η' 19) πάντων ἡμῶν, ἀπεκδεχομένων τὴν πολυπόθητον ἐνότητα πάντων τῶν ἐπικαλουμένων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τὸ Ἅγιον καὶ τοὺς ἀἀλάλητους στεναγμούς) (Ρωμ. η' 26) τῶν καρδιῶν μας, διὰ τὴν ἐμφυλοχωρήσασαν ἀρὰν τοῦ ἀπ' ἀλλήλων χωρισμοῦ. Ἡ πρὸς ἡμᾶς ἐπίσκεψις τῶν ἐκπροσώπων μιᾶς Ἐκκλησίας (τῆς Σικελίας), ἡ ὁποία, ὡς καὶ αἱ ἀρχαῖαι Ἐκκλησίαι τῆς Δύσεως, ἐπιθυμεῖ, ὅπως αἱ οἰζαὶ τῆς παραμένον ἐμβεβαπτισμένα εἰς τοὺς ἀγλαοὺς χυμοὺς τῆς πατερικῆς Ἀνατολῆς, εὐχομαί ὅπως ἀποβῆ ἢ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας περιόδου, ὄχι μόνον διὰ τὰς Ἐκκλησίας τῆς παλαιωτάτου Μεγάλης καὶ τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Ἡ θέσις τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας ἐν τῷ χώρῳ καὶ τῇ ἱστορίᾳ δίδει εἰς αὐτὴν ἐν ὄλως ἰδιαιτέρον προνόμιον. Εἴθε ὁ Κύριος τοῦ Ἀμπελώνος, νὰ ἀναδείξῃ τὴν Ὑμετέραν Ἐκλαμπρότητα καὶ τὴν ἥς προκάθηται Ἐκκλησίαν τὸν ἐλλείποντα κῶικον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανασυνδέσῃ τὰ ἀποχωρισθέντα τμήματα εἰς τὴν ἐνιαίαν Ἐκκλησίαν. Μὲ τὴν ὀλόθερον δὲ ταύτην εὐχὴν, ἐπιτρέψατέ μοι, ὅπως ἐγείρω τὸ ποτήριον καὶ προσπίω, τόσον ὑπὲρ τῆς

'Υμετέρας 'Εκλαμπρότητας, ὅσον και ὑπὲρ τῆς ἐκλεκτῆς και ἀγαπητῆς συνοδείας Αὐτῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὸν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπον ὠμίλησεν ἰταλιστὶ ὁ 'Εκλαμπρότατος καρδινάλιος κ. Φραγκῆσκος Κάρπινιο.

'Ο λόγος τοῦ Καρδινάλιου ὑπῆξεν ἀληθινὴ ἐκπληξις. Δύναται νὰ εἴπῃ κανεὶς, ὅτι εἶναι μία ἀξιολόγησις τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας και μάλιστα τόσοσ θετικῆ, τόσοσ ἀντικειμενικῆ, ὅσον δύσκολα θὰ ἤκούετο ἀπὸ ὀρθοδόξους, μία τόσοσ αὐθεντικῆ και πανηγυρικῆ ἀναγνώρισις τῆς σημασίας της και τῆς ἀποστολῆς της, ὅσον πολὺ σπανίως ἡμεῖς τὸ φανταζόμεθα. 'Αλλὰ ἄς ἀφήσωμεν νὰ μᾶς ὀμιλήσῃ ὁ ἴδιος ὁ Σικελὸς ἀρχιερεὺς:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι 'Ιερόρχαι, 'Εξοχώτατοι κύριοι πρόεδροι, ἔλλογιμώτατοι Κύριοι Καθηγηταί, Πανοσιολογιώτατοι και αἰδεσιμώτατοι, 'Αξιότιμοι Κύριοι,

«Χάρις ὑμῖν και εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς και Κυρίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ».¹

Τοὺς ἀπλοῦς αὐτοὺς λόγους, ἀλλὰ βαθύτατα ἐκφραστικούς, γραμμένους πρὸς Ρωμαίους ὑπὸ τοῦ 'Αποστόλου τῶν 'Εθνῶν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ὅτε εὐρίσκετο εἰς Κόρινθον, ἔχομεν τὴν χαρὰν νὰ ἀπευθύνωμεν Μακαριώτατε, πρὸς 'Υμᾶς, τὴν περὶ 'Υμᾶς 'Ιερὰν και 'Αγίαν Σύνοδον, τὴν 'Εκκλησίαν τῶν 'Αθηνῶν και πρὸς ἅπασαν τὴν 'Εκκλησίαν τῆς 'Ελλάδος, ὡς χαριετισμὸν τῆς 'Ιεραρχίας τῆς Σικελίας και ἐμοῦ προσωπικῶς, τῶν ἀνωτάτων πολιτικῶν 'Αρχῶν, τοῦ Κλήρου και τῶν πιστῶν τῆς Νήσου μας.

Διὰ τῆς ἀδελφικῆς αὐτῆς ἐπισκέψεώς μας, αἱ 'Εκκλησίαι τῆς Σικελίας, ἐπαναλαμβάνουσαι κατ' ἀντίστροφον φορὰν τὸν πλοῦν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἔχουν κύριον σκοπὸν νὰ ζήσουν ἐκ νέου και συσφιγξουν οὕτω τοὺς στενοὺς δεσμοὺς αἵματος και πίστεως, οἵτινες συνέδεον αὐτὰς κατὰ τὸ παρελθὸν πρὸς τὰς 'Εκκλησίας τῆς 'Ανατολῆς.

'Επαναφέρωμεν εἰς τὴν μνήμημ μας τὴν καρποφόρον ἐκείνην σειρὰν τῶν σχέσεων, ἐπαφῶν, ἀνταλλαγῶν, συναντήσεων μεταξὺ τῶν τόσοσ λαμπρῶν 'Εκκλησιῶν τῆς Μεσογείου, αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν εἰς τὴν Νῆσον μας και εἰς τὴν χώραν σας και ἀφῆκαν ἄλληστον τὴν ἀνάμνησιν κατὰ τὴν πορείαν των, ἐνεκα δὲ εὐτυχοῦς συνόλου ἔθνικῶν και πνευματικῶν περιστάσεων, παραμένον μέχρι σήμερον εὐγλωττος μαρτυρία τῆς ἀνθούσης χριστιανικῆς ζωῆς τῶν πρώτων αἰῶνων τῆς ἀδιαίρετου 'Εκκλησίας.

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀναμνησθῶμεν τῆς ἐκλεκτῆς ομάδος ἐπισκόπων, διακόνων, μοναχῶν, ὑμνογράφων, ἱεροκρηστικῶν, οἱ ὁποῖοι μετέφερον ἐκ τῆς

'Ανατολῆς εἰς τὴν Σικελίαν θησαυροὺς θεολογίας και πνευματικότητος;

Αἱ 'Εκκλησίαι μας καυχῶνται διὰ τοὺς τοεῖς μαθητὰς τοῦ 'Αποστόλου Πέτρου, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἐκ τῶν πρώτων μεταλαμπαδευσάντων τὸ φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Νῆσον μας: τὸν Μαρκιανόν, ἐπίσκοπον Συρακουσῶν, τὸν ὁποῖον ὁ σικελὸς ὑμνογράφος Γρηγόριος, εἰς τὸ πρὸς τιμὴν του κοντάκιον, καλεῖ (πρώτον ἀστέρα τοῦ Χριστοῦ Θεοῦ, ἥλιον δικαιοσύνης, ὅστις ἀπὸ 'Ανατολῆς ἦλθεν νὰ φωτίσῃ τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως...)² τὸν Παγκράτιον, ἐπίσκοπον Ταυρομενίας, περὶ τοῦ ὁποῖου τὸ παλαιὸν ἑλληνοσικελικὸν ἐξαποστειλάριον λέγει («...διὰ τῶν κρηνημάτων του ἐλάμπρυνε ἅπασαν τὴν 'Εσπερίαν, μεταδίδων τὴν γνώσιν τῆς θείας πίστεως»)³ τὸν Βήρουλλον, ὁ ὁποῖος, ὡς διηγεῖται τὸ ἡμερολόγιον τοῦ αὐτοκράτορος Βασίλειου, «...γενόμενος μαθητῆς τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐχειροτονήθη ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσκοπος Κατάνης ἐν Σικελίᾳ»⁴.

Μετὰ τῶν ὑμνογράφων, οἵτινες κατηγλάισαν τὴν Νῆσον μας, πρώτην θέσιν κατέχει ὁ μέγας ποιητῆς 'Ιωσήφ (ὁ 'Υμνογράφος), γνωστὸς πρὸς ὄλους ὑμᾶς. Γεννηθεὶς ἐν Σικελίᾳ, ἔλαβε τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα εἰς Θεσσαλονικίην, ὡς λέγει ὁ βιογράφος του 'Ιωάννης, διάκονος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, «ἐδιδάχθη τὴν πληρότητα τῆς θείας σοφίας, κατέστησε δὲ τὴν καρδίαν του ἔδραν τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, οὕτως ὥστε οἱ ἔμμοι του ἀνηχοῦν ἐφ' ὅλης τῆς γῆς... διὰ νὰ σηρίξουν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν 'Ορθοδοξίαν»⁵.

'Αλλ' ὅμως δὲν ἐσβυσεν ἡ νοσταλγία τῆς «κοινωνίας» ἐκείνης, διὰ τῆς ὁποίας εἰς τὰ δῶρα τῆς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ ὑμετέρας ἀγάπης ἀνταπεκρίνετο ἡ διακονία μας πρὸς τὰς 'Εκκλησίας σας. Πόσον εἶναι συγκινητικὸν τὸ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀναμνησκώμεθα τῶν ἐπιφανῶν μορφῶν, τοῦ ἐκ Συρακουσῶν Θεοφάνους, ἐκλεγέντος μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας τῷ 681 εἰς Πατριάρχην 'Αντιοχείας, τοῦ ἐκ Κατάνης 'Επιφανίου, ὅστις δι' ὁμοφώνου ἐντολῆς τῶν Πατέρων ἐσφράγισε διὰ τοῦ ἀλησημονήτου λόγου του τὴν ΣΤ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, τοῦ ἐκ Συρακουσῶν Μεθοδίου ὅστις, ἀνελθὼν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐθέσπισε τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς 'Ορθοδοξίας, ἣτις ἐσημείωσεν ἀληθῆ θρίαμβον τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐμψυχώσει τὰς πρώτας Συνόδους, ὡς και ἐπιστροφὴν πρὸς τὴν αὐθεντικὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων⁶.

'Η Νῆσός μας, ἀσφαλῆς λιμὴν τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι διέφευγον τὸν διωγμὸν τῶν εἰκονοκλαστῶν, ἐδέχθη τότε νέαν ὄθησιν και νέον φῶς ἐκ τῆς 'Ανατολῆς. 'Εκ τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων ἡ Σι-

2. D. G. Lancia di Brolo, Storia della Chiesa in Sicilia. Τόμ. I, σελ. 45-46.

3. Αὐτόθι, σελ. 48.

4. Αὐτόθι, σελ. 49.

5. Αὐτόθι, τόμ. II, σελ. 98-99.

6. Αὐτόθι, σελ. 172.

1. Ρωμ. α' 7.

κελία ἔμαθε, πλὴν ἄλλων, νὰ ἐδλαβῆται τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς «Ὀδηγητορίας», θαναμάζουσα αὐτήν, κρατοῦσαν τὸν Λόγον τοῦ Πατρὸς, «πλατυτέραν τῶν οὐρανῶν ἐξ ἧς Θεὸς ἐσαρκώθη, ὁ πρὸ αἰῶνων ὑπάρχων Θεὸς ἡμῶν»⁷, τὴν Παρθένον Θεοτόκον, «δοχεῖον τοῦ ἀστέκτου, χωρίον τοῦ ἀπειρου πλαστουροῦ»⁸ αὐτῆς.

Μᾶς πληροὶ χαρᾶς ἡ μνήμη τῶν καλλιτεχνῶν, ἀρχιτεκτόνων, εἰκονογράφων, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς μονὰς καὶ τὰς ἐκκλησίας σας ἔμαθον νὰ διαθέτουν τὴν τέχνην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θεολογίας καὶ διεσκόρπισαν ἀφθῶνως εἰς τὴν Νῆσον μας θησαυροὺς κατηχήσεως καὶ πνευματικότητος.

Θεωροῦντες καὶ θαναμάζοντες ἐν τῇ μυστικῇ περισυλλογῇ τοῦ ἐν Δαρφίῳ ναοῦ τὸν θεολογικὸν πλοῦτον, τὸν ὅποιον παρουσιάζουν τὰ θαναμάσια μωσαϊκὰ τῶν ἐκκλησιῶν μας, τῶν εἰς Cefalu, εἰς Palatina, εἰς Martorana, εἰς Παλέρμον, εἰς Monreale, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀνακαλύψωμεν κυρίως τὸ φῶς τῆς ἐπὶ τοῦ Θαβωρίου Ὁροῦς Μεταμορφώσεως;

Ἡ θεολογικὴ σκέψις, ἐκφραζομένη εἰκονογραφικῶς διὰ τοῦ φωτός, τὸ ὅποιον ἀντανακλά ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς Προφῆτας καὶ Ἀποστόλους, ἀπετέλεσε καὶ διὰ τοὺς πιστοὺς μας ἀντικείμενον μελέτης καὶ πνευματικότητος, ὥστε εἰς τὰς ἀψίδας τῶν ἐκκλησιῶν μας παρουσιάζεται τὸ ἴδιον («μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας»), μεταμορφουμένης ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Χριστοῦ⁹. «Τὸ φῶς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἄκτιστον — λέγει ἓνα αἰῶνα ἀργότερον ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς — παραμένει δὲ ἐκτὸς χρόνου καὶ χώρου, ἀσύλληπτον εἰς τὰς αἰσθήσεις καίτοι θεωρούμενον...»¹⁰.

Πάντα ταῦτα ἀνεπτύσσοντο καὶ ἐξελίσσοντο, ὅτε ἤδη ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον αἰῶνος, ἡ «κοινωνία» τῶν δύο πρεσβυγενῶν θρόνων Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως εἶχεν ὑποστῆ βαθὴν κλονισμόν, ὥστε Δύσις καὶ Ἀνατολή, ἀγνοοῦμενα ἀμοιβαίως, ἐβάδιζον ἐκάστη μεμονωμένως πρὸς κατευθύνσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον ἔτι περισσότερον τὴν διάσπασιν τοῦ ἀρράφου χιτῶνος τοῦ Χριστοῦ¹¹, ὡς ἔλεγεν ὁ Καρδινάλιος Roncalli, ὀλίγον πρὸ τῆς ἐκλογῆς του εἰς τὸν θρόνον τῆς Ρώμης, ὁμιλῶν κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς 7ης ἐν Παλέρμῳ ἑβδομάδος ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς. Ἐν τούτοις, ὅτε πλέον ἐφαίνετο, ὅτι πᾶσα ἐπαφὴ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως εἶχε σβεσθῆ ἰδού εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἰε' αἰῶνος, καὶ κατόπιν τῶν γνωστῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, νέα βυζαντινὴ παρουσία.

7. Μεγαλυνάριον τῆς Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου.

8. Μεγαλυνάριον τῆς Πεντηκοστῆς.

9. C. Valenziano, La Transfigurazione come «Il Salvatore», Ρώμη 1967.

10. Γ. Σχίζα, Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, Ἀθήναι 1960.

11. P.G., τόμ. 151, στήλ. 433.

12. Oriente Cristiano, Ἀρ. 1/1967, σελ. 9.

Προερχόμενοι ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου (Πελοποννήσου, Ἡπείρου, Ἰονίων Νήσων κλπ.), οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι, ἐγκατεσταθέντες εἰς τὴν χώραν μας, τὴν ὁποίαν ἐχαρκτηρίζεν ἡ εἰρηρικὴ συνύπαρξις καὶ καρποφόρος συμβίωσις λαῶν, καὶ πιστῶν εἰς τὴν καταγωγὴν των, ζῶντες πλέον τῶν πέντε αἰῶνων ἐν τελείᾳ αὐτονομίᾳ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν των κατὰ τὸ λαμπρὸν βυζαντινὸν τυπικὸν καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διατηροῦντες τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν προνόμια καὶ ἔθιμα, ἀπεδειχθησαν ἄξιοι ὕμῶν ἐκπρόσωποι εἰς τὴν Δύσιν.

Ἐχοντες βαθυτάτην συνείδησιν τῆς ἀνάγκης, ὅπως ἀνταποκριθῶν εἰς τὴν κλήσιν των αὐτῆν, προσεπάθησαν ἐπιμόνως διὰ τοῦ ἔργου τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν των νὰ καταστήσῃ γνωστὰ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔφερον πλησίον ἀλλήλων καὶ ἐν τῇ νοσταλγίᾳ τῶν παλαιῶν δεσμῶν μᾶς κάνουν νὰ ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἐνότητα καὶ ὁμόνοιαν.

Οἱ ἀδελφοὶ μας αὐτοί, διὰ τοῦ θερμοῦ καὶ ἀκαμάτου ζήλου των, προώθησαν ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀνέπτυξαν πλουσίαν δρασίαν, ἵνα διαδώσῃ ἐκεῖ τὴν γνῶσιν τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, ὥστε οἱ δυτικοὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὸς ἀνεκτιμήτους πνευματικούς, θεολογικοὺς καὶ λειτουργικοὺς θησαυροὺς αὐτῆς. Ἐχοντες ἀνημένην τὴν φλόγα τοῦ δεσμοῦ των μετὰ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀδελφῶν, ἴδρυσαν πρὸ πενήτηντα περίπου ἐτῶν τὴν καθολικὴν ἰταλικὴν ὁργάνωσιν ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, τῆς ὁποίας ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι σήμερον. Πλουσιωτάτην ἀπέπτυξε αὕτη δρασίαν εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας (Φλωρεντίαν, Βενετίαν, Μπάρι, Μιλᾶνον κλπ), δι' ὁργανώσεως συνεδρίων, συναντήσεων, ἑβδομάδων μελετῶν, ὡς καὶ ἐκδόσεως τῆς ἐπιθεωρήσεως «Oriente Christiano».

Χαίρομεν, διότι ἡ προσπάθειά των διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν, μέχρι χθὲς εἰς στενὴν κλίμακα, κατέστη σήμερον διεθνῆς.

Ὅπως, κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, «ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον καὶ ἡ δόξα ἀκατάληπτος, οὗ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος, ἐπιβλέπων ἐφ' ἡμᾶς... ποιεῖ μεθ' ἡμῶν πλούσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρισμοὺς αὐτοῦ»¹², «ἤρχισεν ἐπ' ἐσχάτων νὰ διαχέῃ δαφιλέστερον εἰς τοὺς διηρημένους μεταξὺ των Χριστιανούς τὸ πνεῦμα τῆς συντριβῆς τῆς καρδίας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐνότητος»¹³.

Ἐμβαθύνοντες εἰς τὸν πόθον τοῦτον τῆς ἐνώσεως, συνειδητοποιοῦμεν τὴν ἀντίφασιν μεταξὺ τῆς εἰς «Μίαν» Ἐκκλησίαν πίστεώς μας καὶ τῆς ἱστορικῆς καταστάσεώς μας ὡς «Ἐκκλησιῶν διηρημένων». Ἡ διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ τραγικὴν πραγματικότητα, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἡ ἐνωσις κατέστη τὸ μέγα πρόβλημα τῆς σημερινῆς χριστιανικῆς ζωῆς μας. Λέγομεν, ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἄνευ ἐνώσεως ποίαν ἔνοιαν δυνάμεθα νὰ δάσωμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην;

12. Λειτουργία Ἰωάν. Χρυσοστόμου.

13. Συνοδικὸν Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ, Προοίμιον.

Ἡ θλιβερά αὕτη τῆς διαιρέσεως κατάστασις ἀναμφιβόλως μᾶς λυπεῖ, πρέπει ὅμως νὰ μᾶς οδηγήσῃ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν διάλογον ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὅλων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνώνουν, ὀφειλομένον δὲ νὰ φανῶμεν δραστήριοι, προκειμένου νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ποθητὴν κοινωνίαν.

Ὑπὸ τῆς ἀναζητήσεως αὐτῆς τῆς ἐνώσεως ἐνεπνέοντο κατὰ κύριον λόγον αἱ ἐργασίαι τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, ἥτις ἤνοιξεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μασ νέους ὀρίζοντας, ἐπανεφέρθεν εἰς φῶς μεγάλους θησαυρούς, ἀπεμάκρυνε πᾶν ὅ,τι ἠμπόδιζε τὴν νέαν πορείαν καὶ τὴν ὠδήγησεν, διὰ τῆς βαθείας ἀνακαλύψεως τῶν ὑπερφυσικῶν αὐτῆς ἀξιών, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐν αὐτῇ προωθήσεως τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὴν Σύνοδον αὐτὴν, ἐγένετο θεομὴ ἔκκλησις ἀμοιβαίας συγγνώμης πρὸς τοὺς διηρημένους Χριστιανούς, ἵνα ἡ προσηνχία τοῦ Κυρίου («ἵνα ὧσι ἐν») ἐπανεύρη τὴν τελεῖαν αὐτῆς πραγματοποιήσῃ. Ἡ Σύνοδος ἐπεκαλέσθη τὸν Κύριον τῆς Ἐκκλησίας, αἰτοῦσα ἐπιμόνωσ ὅπως, συγχωρῶν τὰς ἐλλείψεις μασ καὶ μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπειθείας μασ, λάβῃ εἰς τὰς χεῖράς Του μετὰ μεγίστου ἐλέους τὴν πορείαν μασ καὶ μᾶς οδηγήσῃ διὰ τῆς ἀπίερον αὐτοῦ ἀγάπης πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀγίου αὐτοῦ θελήματος, οὕτως ὥστε εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν νὰ διαλάμψῃ ἡ μορφή τοῦ ἐνσαρκωθέντος Αὐτρωτοῦ Χριστοῦ καὶ δι' Αὐτοῦ ἡ μορφή τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ.

Ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος διείδεν εἰς τὴν θεολογίαν τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς ἀθθεντικούς θησαυρούς, ἀποτελοῦντας ἀρχικῶς κοινὴν παρακαταθήκην τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ προσπαθοῦσα ὅπως ὑπερβῇ μίαν θεολογικὴν θεώρησιν μέχρι σήμερον οὐσαν ἔκφρασιν νοοτροπίας καθαρῶς δυτικῆς, περιέλαβε τοὺς θησαυρούς τούτους εἰς τὴν θεολογίαν της, ὥστε αὕτη νὰ καταστῇ τελειότερα καὶ καθολικωτέρα.

Οὕτως ἡ Σύνοδος, παρὰ τὰς ἀντιθέσεις καὶ τὰς διαφοράς, αἱ ὁποῖαι διήρσαν τὴν Χριστιανωσύνην, προσεπάθησε νὰ εἶρῃ κυρίως κοινὸν δεσμόν διὰ τὴν συναδέλφωσιν ὅλων τῶν πιστῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ καταστήσῃ ἀθθεντικωτέραν τὴν σωτηριώδη σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὸν σημερινὸν κόσμον.

«Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ἐνοικοῦν ἐν τοῖς πιστοῖς, τὸ πληροῦν καὶ ἰθύνον ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, πραγματοποιεῖ τὴν θαυμαστὴν ταύτην κοινωνίαν τῶν πιστῶν καὶ συνδέει πάντας ἐν Χριστῷ, τὸσον βαθέως, ὥστε νὰ εἶναι ἡ Ἀρχὴ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἐνεργεῖ τὰς διαιρέσεις τῶν χαρισμάτων καὶ τῶν διακονιῶν (Α' Κορ. ιβ', 4-11), ἐμπλουτίζον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ διαφορῶν ἐνεργημάτων (πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ) (Ἐφεσ. δ' 12)¹⁴. Τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία, αἰεὶν ἐν Χριστῷ κάτι ἀνάλογον πρὸς ἐν μυστήριον, δηλαδὴ σημεῖον καὶ ὄργανον τῆς μετὰ τοῦ

Θεοῦ ἐνώσεως ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνότητος παντὸς τοῦ ἀνθρώπινου γένους)¹⁵.

Ἡ χαρισματικὴ αὕτη ιδιότης τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι πρό τιος ἀποδιδόμενη μόνον εἰς τὴν καθ' ὅλου Ἐκκλησίαν, ἀναγνωρίζεται σήμερον καὶ ἀνήκει εἰς ἀπάσας τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας. Ἦδη ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ἔλεγε: «ὅπου ὁ ἐπίσκοπος καὶ εὐχαριστία ἐκεῖ ἡ Ἐκκλησία)¹⁶.

Καὶ ἡ θεώρησις αὕτη, χαρακτηριστικὴ τῆς Ἐκκλησιολογίας τῆς κοινωνίας τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, ἐνῶ ἐκθειάζει τὸν ἐσωτερικὸν πλοῦτον καὶ τὸ οὐσιαστικὸν κύρος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ κύριον λόγον εἰς τοὺς ἐπισκόπους βλέπει τὴν δρατὴν ἀρχὴν καὶ τὸ θεμέλιον τῆς ἐνότητος εἰς τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν, αἵτινες ἔχον διαμορφωθῆ κατὰ τὸ πρότυπον τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας)¹⁷, καὶ συγχρόνως τονίζει, ὅτι «ἡ μία καὶ μοναδικὴ καθολικὴ Ἐκκλησία συνίσταται ἐν αὐταῖς καὶ ἐξ αὐτῶν)¹⁸. Ὡσαύτως, ἀποδίδει εἰς τοὺς ἐπισκόπους ὡς «μέλη τοῦ ἐπισκοπικοῦ συλλόγου καὶ νομίμους διαδόχους τῶν Ἀποστόλων)¹⁹ τὸ ἱερὸν καθήκον, «ὅπως μεριμῶσι διὰ τὴν σύνολον Ἐκκλησίαν, οὐχὶ βεβαίως ὑπὸ μορφὴν πράξεως δικαιοδοσίας, ἀλλ' οὐχ ἥττον κατὰ τρόπον συμβάλοντα τὰ μέγιστα εἰς τὸ καλὸν τῆς συμπάσης Ἐκκλησίας)²⁰.

Ἡ Ἐκκλησιολογία τῆς κοινωνίας τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας, ἂν καὶ ἐκτίθεται κατὰ διαφορῶν τρόπους καὶ χρῆζει εἰσέτι βαθύτερας μελέτης; ἀποτελεῖ τὴν βάσιν καὶ τὸ θεμέλιον, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ ἀληθῶς οἰκουμενικὸς διάλογος.

Ἡμεῖς πιστεύομεν σταθερῶς, ὅτι ἡ ἐνότης τῆς πίστεως καὶ ἡ πληρότης τῆς ἀγάπης, πρὸς τὴν ὁποῖαν ὀδηγοῦνται αἱ προσπάθειαι μασ, θὰ εἶναι δῶρον τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ.

Εἴμεθα βαθύτατα πεπεισμένοι, ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ συνεχίσωμεν τὰς προσπάθειαι μασ διὰ τὴν ὁλόφυρον ἀναζήτησιν ὁμονοίας καὶ ἀδελφοσύνης κυρίως διὰ μιᾶς καλῶς ἐννοουμένης καὶ ἐντόνου λειτουργικῆς ζωῆς. «Πράγματι, ἡ λειτουργία ὠθεῖ τοὺς ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι τρέφονται ἀπὸ τὸ μυστήριον τοῦ Πάσχα, νὰ ζήσουν ἐν τελείᾳ ἐνότητι)²¹. Μόνον ἐν τῇ πρὸς δόξαν Θεοῦ λατρείᾳ, νομίζομεν θὰ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ ἡ διακονία μασ εἰς τὴν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὁποῖαν ὁ Σωτὴρ καὶ φίλος τῶν ἀνθρώπων ἤλθε νὰ μᾶς προσφέρῃ ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Ποῖος δὲ περισσότερον ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς ἔθεσεν ὡς κέντρον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς

15. Διάταξις περὶ Ἐκκλησίας, κεφ. 1, 1.

16. Ἰγνατίος Ἀντοχείας, P.G. 5, 713.

17. Διάταξις περὶ Ἐκκλησίας, κεφ. 3, 23.

18. Αὐτόθι.

19. Αὐτόθι.

20. Αὐτόθι.

21. Διάταξις περὶ Λειτουργικῆς, κεφ. 10.

14. Συνοδικὸν Διάταγμα, ξ. ἀ. κεφ. 1, ἀρ. 2.

τὴν θείαν Λειτουργίαν; Ποῖος περισσότερο ἀπὸ αὐτὰς μετεχειρίσθη τὴν θείαν λειτουργίαν, διὰ τὰ διαπαιδαγωγήσῃ καὶ διαμορφώσῃ τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν; «Ὁ λειτουργικὸς οὗτος πλοῦτός σας προέροχεται ὄντως ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως, ἐμπλουτισθεὶς ἔτι περισσότερο ἐπὶ τῶν ἁγίων θεολόγων τῆς χρυσῆς ἐποχῆς τῶν Πατέρων, εἰσελθὼν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς διδασκαλίας τῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀπετέλεσε δὲ ἀδιακόπως τὴν καλλιτέραν διδασκαλίαν τῶν ἐν Ἀνατολῇ θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ὠδήγησεν ἀξίως τοὺς πιστοὺς σας εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πίστεώς σας καὶ ἐνισχύον ὑμᾶς, σᾶς κατέστησεν ἀκαταπονήτους ἐρηνηυτάς τῆς γνησίας χριστιανικῆς παραδόσεως»²². Ὡσαύτως, ἡ ἡμέτερα λειτουργικὴ ἐν τῇ Δύσει ἀναγέννησις ἠντήλησεν ἐκ τοῦ πλοῦτον σας ἰδιαζόντως χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα αὐτοῦ, οὕτως ὥστε νὰ φανῇ ἔτι ἐντονώτερον ἢ πρωταρχικῆ ἐμπνευσις καὶ ἀκριβέστερον νὰ διαφανῇ ὁ κοινὸς πόθος.

Μακαριώτατε,

Ἐκ τῆς θεωρήσεως τῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας οἱ ἀγαπημένοι λαοὶ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εἶδον ὡς γειτονικὰς καὶ εἰς ἁρμονικὴν συμβίωσιν κατὰ τὸ παρελθόν, ἐκ τῆς ἀνταναγκάσεως τῆς ἀνανεωμένης θελήσεως πρὸς κατανόησιν, ἀγάπην καὶ ἀμοιβαίον πνευματικὸν ἐμπλουτισμὸν, κατ' αὐτὸν τὸν («καιρὸν»), τὸν ὁποῖον ἐν τῇ ἀγαθότητι Αὐτοῦ ὁ Κύριος φέρει, ἵνα βιώμεν, ἤλθομεν ἐδῶ πλησίον σας καὶ κενρώμεν διὰ τὰ ἐναγκαλισθῶμεν ἀλλήλους μὲ ἀσπασμὸν ἀδελφικόν. Ἡ συνάντησίς μας αὐτῇ μᾶς προσφέρει τὴν εὐκαιρίαν νὰ δεῖξωμεν καὶ ἐκφράσωμεν τὴν ἀδελφικὴν μας ἐκτίμησιν καὶ συμπάθειαν, ἐπίσης δὲ σημαίνει τὸν διακαῆ ἡμῶν πόθον νὰ συμβαδίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Κυρίου. Ἐκ τῶν συγχωτέρων ἐπαφῶν ἡμῶν θὰ ὠριμάσῃ καλλιτέρα καὶ ἀμοιβαία γνωριμία, ἣτις θὰ φέρῃ πλησιέστερον τοὺς λαοὺς ἡμῶν εἰς γεναιόδωρον συνεργασίαν, ἣτις θὰ προσφέρῃ ἀγλαοὺς καρποὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

Ἐὰν δὲ ποτε ἀναπνυχθῇ αἰσίως ἡ ἀνανεωμένη αὐτῇ ἐπαφή μας εἰς σειρὰν συγχῶν ἀνταλλαγῶν, μελετῶν, ἐρευνῶν κλπ., θὰ εἴμεθα ἀσφαλῶς ἐγνώμονες πρὸς τὸν «Πατέρα τῶν Φώτων, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ᾧ δόξαν, εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι»²³. Καὶ τί εἶδους ὄφελος δὲν θὰ παρήγε διὰ τὸν λαὸν τῆς Σικελίας, ἱερεῖς, μοναχοὺς, διανοουμένους, νέους κλπ. τὸ πεφωτισμένον ἔργον τῶν ὑμετέρων ἐπιφανῶν διδασκάλων σας, οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς μετέδιδον τόσον πλοῦτον ἐκ τῆς πνευματικότητος καὶ μυστικῆς θεολογίας σας; Ἐὰν δὲ ὁποιοσδήποτε νέος ἤθελε νὰ συμπληρώσῃ τὴν μόρφωσίν του κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς παραμονῆς του εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν ἐπαφήν καὶ εἰς τὰς Σχολὰς τῶν διασήμων

διδασκάλων εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας, τοῦ Δικαίου, τῆς Ἱστορίας κλπ., πόσους ἐδεργετικὸς καρποὺς δὲν θὰ ἀπεκόμιζεν;

Ἐκ τῶν συντονισμένων προσπαθειῶν, ἐκ τῶν ἀμοιβαίων προσφορῶν, ἐκ τῆς ἀνταποκρίσεως εἰς τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ ὠριμάσῃ ἠδύνημένη ἀφοσίωσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σικελίας εἰς τὴν κλήσιν αὐτῆς, δι' ἣς καλεῖται νὰ εἶναι σύνδεσμος μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἱστορία, ἡ γεωγραφικὴ θέσις καὶ ἡ ψυχρόσυμβεσις τῶν τέκνων της φαίνεται νὰ τὴν εἶχαν τάξει καὶ προορίσει ἀπ' ἀρχῆς. Τὸν ὄρον αὐτόν, ὡς γεφύρας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, θὰ ἐξεπλήρωσεν αὐτὴ ὡς ταπεινὴν διακονίαν, προσφορὰν πρὸς τοὺς ἀδελφούς, καὶ ὡς συμβολὴν, διὰ τὰ φθάσωμεν ὁμοῦ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ, κεφαλῆς καὶ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκεῖνος, ἀπὸ τὸ ὄψος τοῦ Σταυροῦ, ἐλκύει πάντας πρὸς ἑαυτόν. Ἡμεῖς δὲ οἱ ὅποιοι, κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ζῶμεν μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν αὐτὴν τὴν συνάντησίν μας, ἄς προσευχηθῶμεν κράζοντες: «ἀήτητον τροπαιον, θυρεὸν ἀπροσμάχητον καὶ σκήπτρον ἔνθεον, προσκυνούμεν σου Σταυρὸν Χριστὲ τὸν πανάγιον, δι' οὗ κόσμος σέσωσται καὶ χορεύει ὁ Ἀδάμ»²⁴, «δοξάζοντες Χριστὸν τὸν ἄκρα ἀγαθότητι συνάφαντα τὰ διεστώτα»²⁵.

Καὶ πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, «τὸν δυνάμενον ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν»²⁶, ἐκ βάθους ὑμολογοῦντες λέγομεν: «σοὶ ἡ δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ εἰς πάσας τὰς γενεὰς εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν»²⁷.

Ὁ λόγος τοῦ Ἐκλαμπροτάτου καρδινάλιου ἀπετέλεσεν ἀληθῆ ἐκπληξίν διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους. Οὐτε ὀλίγον οὔτε πολὺ ὁ Καρδινάλιος Κάρπινο θέλει νὰ γίνῃ μία Ἐκκλησία μὲ θεολογίαν τὴν θεολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία διετήρησε τὴν «γνησίαν Παράδοσιν».

Ὁ Καρδινάλιος Κάρπινο μετὰ τὸ πέρασ τοῦ λόγου προσέφερε εἰς τὸν Μακαριώτατον δῶρον ὠραῖον βυζαντινῆς τέχνης μωσαϊκόν, μεγάλης ἀξίας, παριστῶν τὴν Ὑπεραγίαν Δέσποιναν Θεοτόκον.

Μετὰ τὸν διαπρεπῆ αὐτὸν ἱεράρχην τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Δῆμαρχος τῶν Συρακουσῶν κ. Germania.

Ὁ κ. Δήμαρχος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἐπειδὴ ἠκούσθη πολλάκις τὸ ὄνομα «Συρακοῦσαι» θέλω καὶ ἐγὼ νὰ εἶπω κάτι.

22. D. C o m o, Istanze di rinnovamento liturgico della Chiesa bizantina greca, ἐν «Oriente Custiano» ἀριθ. 2/1969, σελ. 66-67.

23. Ὁπισθάμβωνος εὐχὴ Λειτουργίας Ἀγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου.

24. Στιχηρὸν Μικροῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

25. Στιχηρὸν Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

26. Ἐφεσ. γ', 20.

27. Ἐφεσ. γ', 21.

Ὅταν ἤμην μικρός, εἰς τὴν πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἑλληνισμὸς ἔχει ἀφήσει βαθύτατα τὰ ἴχνη του, μοῦ ἐδημιουργήθη μία ἐπιθυμία: αὐτὴ ἢ ὁποία ἐπραγματοποιήθη σήμερον, νὰ ἔλθω δηλ. ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Καρδινάλιος-Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Παλέρμο μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σημερινοῦ Πάπα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πάπα Ἰωάννου ΚΓ' διὰ τὴν ἔνωσιν.

Εἶμαι εὐτυχής, διότι σήμερον εὐρίσκομαι ἐδῶ καὶ εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὸν πλοῦτον τῆς φιλοξενίας σας.

Εἶδα εἰς τὸ πρόσωπόν Σας μίαν σεβασμίαν μορφήν, τὴν ὁποίαν τοποθετῶ πλησίον τῆς μορφῆς τοῦ Πάπα.

Αὐτὸ μὲ πείθει, ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν ἢ ἡμέρα τῆς ἐνώσεως.

Ἐπιτρέπατέ μου νὰ Σᾶς προσφέρω ὡς ἐνθύμιον κάτι, καὶ νὰ Σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι τὸ δῶρον αὐτὸ προσφέρεται ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως τῶν Συρακουσῶν.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Δήμαρχος ἐγερθεὶς προσέφερεν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα παρουσιάζουσαν πλοιάρια καὶ ἀνθρώπους ἐργαζομένους εἰς τὰς ὄχθας ποταμοῦ.

Ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησεν εὐχαριστῶν ἐκ καρδίας διὰ τε τὰ ἐκλεκτὰ δῶρα καὶ τὰς εὐχὰς καὶ ἀμέσως προσέφερεν εἰς τὸν καρδινάλιον, τοὺς Σεβ. Ἐπισκόπους καὶ τοὺς δύο Ἐξοχωτάτους Προέδρους ὠραιότατας βυζαντινὰς εἰκόνας παριστώσας τὸν ἄγιον Ἀποστόλον Παῦλον, ἰδρυτὴν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς βιβλία ὀρθόδοξα μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος ἐδεξιώθη τὴν εὐρυτέραν ομάδα τῶν 240 περίπου Σικελῶν μελῶν τῆς «Σταυροφορίας Ἀδελφοσύνης» ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἐκεῖ κατ' ἀρχὴν ἀνεγνώσθη ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους προσλαλιὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐλληνιστὶ καὶ ἰταλιστὶ.

Ἐπειτα ὁ Μακαριώτατος ἀπηύθυνε ὀλίγα λόγια πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἐπισκέπτας μας.

Εἶμαι ἐξαιρετικῶς εὐτυχής — τὸ θεωρῶ ἰδιαιτέραν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ —, διότι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀπευθύνομαι πρὸς τοὺς ἐδλαβεῖς ἐπισκέπτας τοῦ ἱεροῦ Βράχου ἀπὸ τὴν πάλαι ποτὲ ἑλληνικὴν Σικελίαν.

Δὲν ὑπάροχον διαθέσεις κατακτήσεως, ἀλλὰ ἀγάπης καὶ συναδελφώσεως.

Εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ ὅτι ὁ ἐκλαμπρότατος καρδινάλιος τοῦ Παλέρμο μετὰ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας αὐτοῦ, μεταξὺ τῆς ὁποίας ἐξέχουσαν θέσιν καταλαμβάνει ὁ ἐξοχώτατος Πρόεδρος τοῦ Σικελικοῦ Κράτους κ. Μάριος Φασίνο, καὶ ὁ ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Βουλῆς κ. Ροζάριος Ἀντσα, ὡς καὶ ὁ δήμαρχος τῶν Συρακουσῶν, ἦλθον νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν τόσοι δεσμοὶ συνδέουν μὲ τὴν Σικελίαν.

Εἰς τὸ σχολεῖον εἶχον μάθει, ὅτι ἡ Σικελία χωρίζει τὴν Μεσόγειον εἰς δύο σχεδὸν ἴσα μέρη. Τώρα ὁμως βλέπω, ὅτι ἡ Σικελία δὲν χωρίζει, ἀλλὰ ἐνώνει τὴν δύσιν μὲ τὴν ἀνατολήν καὶ ἐπιτελεῖ ἔργον ἀπαραιτήτων διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, παρ' ὅτι ἀπ' ὅτου ἠκούσθησαν τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου παρήλθον μέχρι σήμερον δύο χιλιάδες χρόνια.

Ὁ Παῦλος ἐκήρυξεν, ὅτι εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί, ἐξ ἐνὸς γένους, καὶ γένος Θεοῦ. Ὅμως ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι ἀκόμη δύσκολον νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ δυσκολώτερον νὰ γίνῃ στοιχεῖον τῆς ζωῆς τους.

Εὐχαριστῶ λοιπὸν διὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν, ποὺ ἀποτελεῖ προσπάθειαν συναδελφώσεως τῶν δύο λαῶν.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ Σᾶς χαιρετίζω ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου Βράχου καὶ Σᾶς εὐχομαι καλῶς ἤλθατε.

Μετὰ τὸν Μακαριώτατον τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ κ. ρ. δι. ν. ἄλ. Κάρπινο, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Παλέρμο. Ὁ ἐκλαμπρότατος εὔρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀπευθύνῃ πρακτικὰς συμβουλὰς πρὸς τοὺς ἐκ Σικελίας πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁμιλίας τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Παύλου. Θὰ ἦτο παράλειψις, ἐὰν δὲν ἀναφέροντο ἐκ τῆς ὠραίας ἐκείνης προσφωνήσεως τὰ ἐξῆς:

Αὐτὴ ἡ Κυριακή, ἢ πράγματι πανευφρόσυνος καὶ πλήρης συγκινήσεων, κλείνει μὲ τὸ πανόραμα αὐτό. Πανόραμα τέχνης, πανόραμα ἀρχαιολογίας, πανόραμα ἱστορίας καὶ πανόραμα πίστεως. Θὰ θέσω τὸ τέλος τῆς σημερινῆς μας ἐπισκέψεως μὲ τὰ συναισθήματα αὐτά.

Ἦλθαμεν ἐδῶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν σεβασμίαν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηνῶν. Σεβασμίαν διὰ τὴν ἀποστολικὴν τῆς καταγωγὴν, σεβασμίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς, σεβασμίαν διὰ τὰς ἱερὰς μορφὰς τῆς καὶ σεβασμίαν διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα σήμερον τὴν κν-βεροῦν.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς, διότι εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρισωμεν τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν. Εἴμεθα εὐτυχεῖς, διότι μᾶς ἐδόθη ἢ χαρὰ νὰ γνωρισωμεν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον: Διακρίνεται ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Γερώνυμος μετὰ τοῦ Καρδινάλιου Κάρπινο, περιστοιχούμενοι ἐξ ἀριστερῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως κ. Μάριο Φασίνο, ἐκ δεξιῶν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Σικελικῆς Βουλῆς κ. Ρ. Λάντσα, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Προέδρου τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων Ἑξωτερικῶν, τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου τῆς Πεδιάδος τῶν Ἑλλήνων Σικελίας κ. Ἰωσήφ καὶ ἄλλων.

Δεχθῆτε Μακαριώτατε τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν τόσον ὥραϊαν καὶ θερμὴν αὐτὴν ὑποδοχὴν.

Καὶ ἐπειδὴ μία ἰταλικὴ παροιμία λέγει: «Ἡ ἀγάπη πληρῶνεται μόνον μετὰ ἀγάπην», δι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ προσκαλέσω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν Σικελίαν.

Σὰς εὐχαριστοῦμεν ἐξ ὅλης μας τῆς καρδίας διὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς προσεφέρατε.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μακαριώτατος ἐμοίρασεν εἰκόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου μετὰ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν.

Ἔτσι ἔκλεισε ἡ ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ καρδινάλιου Φραγκίσκου Κάρπινο εἰς Ἀθήνας.

Προσπαθῶν τις νὰ κάμῃ ἓνα ἀπολογισμὸν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης πρέπει νὰ τὴν θεωρήσῃ πράγματι ὡς εὐτυχὲς καὶ σπουδαῖον γεγονός.

Ἡκούσθη καθολικὸς ἱεράρχης νὰ διακηρύττῃ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις εἶναι ἡ γνησιωτέρα καὶ ἀύθεντικώτερα καὶ ὅτι ἡ ἔνωσις τῶν ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ὀρθόδοξου θεολογίας.

Ἀκόμη ὁ ἐκλαμπρότατος καρδινάλιος εἶπε σχεδὸν καθαρὰ καὶ ὄχι μετὰ σκοτεινὰς ἐκφράσεις, ὅτι ἡ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ὅ,τι καλὸν εἰσήγαγε εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τὸ ἔλαβε ἀπὸ τὴν θεολογίαν τῆς ἀνατολῆς.

Ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς Σικελίας διὰ τὸν καθολικὸν κόσμον. Ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Τὸ κήρυγμα καὶ τῶν δύο: Ἐπιστροφή εἰς τὴν ἀύθεντικὴν παράδοσιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τὴν φυλαττομένην ὑπὸ τῆς Ἑλληνοβυζαντινῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἀρχιμ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

Α' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεκλήθη ἐν Ἀθῆναις ἀπὸ τῆς 19ης μέχρι τῆς 22ας Σεπτεμβρίου 1970 τὸ Α' Συνέδριον τῶν Ὑπευθύνων τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τοῦ Συνεδρίου τούτου μετέσχον οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ἦτοι 2 ἄτομα ἐξ ἑκάστης Ἱ. Μητροπόλεως (ὁ ὑπεύθυνος τοῦ τμήματος Ἀρρένων καὶ ἡ ὑπεύθυνη τοῦ τμήματος Θηλέων).

Σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου ἦτο κυρίως ἡ ἀνταλλαγὴ πείρας μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς ἀναζωπύρωσιν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, μέλη τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεολαίας καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κ.ἂ. παρηκολούθησαν μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου, αἵτινες διεξήχθησαν κατὰ τὸ ἐξῆς πρόγραμμα:

Σ Α Β Β Α Τ Ο Ν 19 Σεπτεμβρίου

Ἀφίξεις τῶν συνέδρων μετὰ μεσημβριαν καὶ τακτοποίησις αὐτῶν.

6.00' μ. μ.

Παρακολούθησις Ἀκολουθίας Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

7.00' μ. μ. Συμμελέτη Ἀγ. Γραφῆς (Ἰωάν. α' 6-13).

7.30' μ. μ.

Συγκρότησις Ἐπιτροπῶν διατυπώσεως πορισμάτων.

8.00' μ. μ. Δείπνον. Χαιρετιστήριον προσφωνήσεις.

8.45' μ. μ. Ἀπόδειπνον.

Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η 20 Σεπτεμβρίου

6.30' π. μ.

Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μ. Πετράκη.

9.30' μ. μ. Πρόγευμα.

10.30' π. μ.

Ἐπίσημος ἐναρξίς τοῦ Συνεδρίου, παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, Σεβ. μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου κ. ἂ.

Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Μ.Σ.Ε. Νεότητος Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα.

Κήρυξις ἐναρξέως τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου.

11.30' π. μ. Δεξίωσις.

12.30' μ. μ. Γεῦμα.

5.30' μ. μ.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Παναγιώτου Τρεμπέλα, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπὶ τοῦ θέματος «Γενικά τινα περὶ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, ἦτοι σκοπὸς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, προσωπικότης τοῦ Κατηχητοῦ κλπ». Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

7.30' μ. μ.

Σύσκεψις Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξαγωγήν πορισμάτων ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως.

8.00' μ. μ. Δείπνον.

8.45' μ. μ. Ἀπόδειπνον.

Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Α 21 Σεπτεμβρίου

7.00' π. μ.

Ἀκολουθία Ὁρθρου ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

7.45' π. μ. Πρόγευμα.

8.15' π. μ. Συμμελέτη Ἀγ. Γραφῆς (Ἱερμ. α' 4-10).

9.00' π. μ.

Εἰσήγησις τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Καλλινίκου Καρούσου ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου ἐν Ἑλλάδι». Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

10.45' π. μ. Διάλειμμα.

11.00' π. μ.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἀρνητικοὶ παράγοντες καὶ ἐμπόδια ἐν τῇ Κατηχητικῇ Διακονίᾳ καὶ τρόποι ἐξουδετερώσεως αὐτῶν». Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

1.00' μ. μ. Γεῦμα.

5.30' μ. μ.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Γεωργίου Καψάνη, διδάκτορος Θεολογίας, ἐπὶ τοῦ θέματος «Τρόποι καὶ μέθοδοι ἀναζωπύρωσεως καὶ βελτιώσεως τῆς πρὸς τὴν Νεολαίαν προσφορᾶς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου». Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

7.30' μ. μ.

Συσκέψις Ἐπιτροπῶν πρὸς ἐξαγωγήν πορισμάτων ἐπὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρω εἰσηγήσεων.

8.00' μ. μ. Δείπνον.

8.45' μ. μ. Ἀπόδειπνον.

Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀπὸ 23ης-25ης Σεπτεμβρίου συνήλθε τὸ Δ' Συνέδριον τῶν Ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου τὰς ἐργασίας παρηκολούθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ἄλλοι Ἀρχιερεῖς, Καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης κ.ἄ. Αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου τούτου διεξήχθησαν κατὰ τὸ ἀκόλουθον Πρόγραμμα:

Κύριον θέμα: Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΘΕΪΑ

Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η 23 Σεπτεμβρίου

Ὠρα 7.00' π. μ.

*Ὁρθρος καὶ Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη. Ὁμιλητὴς ὁ πανοσ. ἀρχιμ. Νικόδημος Γιαννακόπουλος.

Ὠρα 10.00' π. μ.

Εἰδικὴ τελετὴ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακογίας παρὰ τῇ Ἱ. Μονῇ Πετράκη. Εἰσαγωγικὰ τινὰ ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Ἱερωνύμου.

Τ Ρ Ι Τ Η 22 Σεπτεμβρίου

7.00' π. μ.

Ἀκολουθία Ὁρθρου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

7.45' π. μ. Πρόγευμα.

8.15' π. μ. Συμμελέτῃ Ἀγ. Γραφῆς (Α' Θεσσαλ. β' 1-11).

9.00' π. μ.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Κωνσταντίνου Φράγκου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ ὀργάνωσις τῆς Κατηχητικῆς Διακονίας παρ' ἐκάστη Μητροπολιτικῇ περιφερείῃ». Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

10.45' π. μ. Διάλειμμα.

11.00' π. μ.

Σύσκεψις Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξαγωγήν πορισμάτων ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως.

11.30' μ. μ.

Ἀνακοινώσεις τῶν πορισμάτων ἐπὶ τῶν γενομένων εἰσηγήσεων. Ἐγκρισις αὐτῶν.

Ἀποχαιρετιστήριοι προσφωνήσεις.

1.00' μ. μ. Γεῦμα. Λήξις Συνεδρίου.

Ὠρα 11.00' π. μ.

Ἀνάπτυξις ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀλεξάνδρου Τσιριντάνη τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος.

Ὠρα 1.00' π. μ. Παράθεσις γεύματος.

Ὠρα 5.30' μ. μ. Συζήτησις ἐπὶ τῆς πρῶνῃς εἰσηγήσεως.

Ὠρα 8.00' μ. μ. Δεῖπνον.

Ὠρα 9.00' μ. μ. Ἀπόδειπνον.

Π Ε Μ Π Τ Η 24 Σεπτεμβρίου

Ὠρα 7.00' π. μ.

*Ὁρθρος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

Ὠρα 8.00' π. μ. Ἀγιογραφικὴ μελέτῃ.

Ὠρα 9.00' π. μ.

Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικοδήμου ἐπὶ τοῦ θέματος «Μορφαὶ τῆς συγχρόνου ἀθεΐας».

Ὠρα 9.45' μ. μ. Διάλειμμα.

Ὠρα 10.15' π. μ. Συζήτησις.

Ὠρα 1.00' μ. μ. Γεῦμα.

Ὠρα 5.00' μ. μ.

Εἰσήγησις τοῦ Πανοστολ. Ἀρχιμ. π. Παντελεήμονος Καθηγητοῦ, Στρατιωτικοῦ Ἱεροκήρυκος, ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὰ ἐκ τῆς ἀθείστοικῆς προπαγάνδας δημιουργούμενα εἰδικὰ προβλήματα παρὰ τῇ Νεολαίᾳ τῆς Ἑλλάδος».

Ὠρα 5.45' μ. μ. Διάλειμμα.

Ὠρα 6.15' μ. μ. Συζήτησις.

Ὠρα 8.15' μ. μ. Δεῖπνον.

Ὠρα 9.00' μ. μ. Ἀπόδειπνον.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 Σεπτεμβρίου

Ὠρα 7.00' π. μ.

*Ὁρθρος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

Ὠρα 8.00' π. μ. Ἀγιογραφικὴ μελέτῃ.

Ὠρα 9.00' π. μ.

Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοῦ θέματος: «Τρόποι ἀντιδράσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοῦ ἀθεϊσμοῦ καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας».

Ὠρα 9.45' π. μ. Διάλειμμα.

Ὠρα 10.15' π. μ. Συζήτησις.

Ὠρα 1.00' μ. μ. Γεῦμα.

Ὠρα 5.00' μ. μ.

Ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων καὶ πείρας ἐπὶ τοῦ ἐξετασθέντος θέματος. Γενικὰ συμπεράσματα. Ἀποχαιρετισμός. Λήξις.

Ὠρα 6.30' μ. μ.

Ἐσπερινὸς ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη, χοροστανωθέντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Ἱερωνύμου.

ΟΙ ΡΟΥΜΑΝΟΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΝ

Σχετικῶς πρὸς τὴν ἀποσταλεῖσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας βοήθειαν διὰ τὰ θύματα τῶν καταστρεπτικῶν πλημμυρῶν τοῦ παρελθόντος Μαΐου, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸ δημοσιευθὲν ἤδη τηλεγράφημα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας (βλ. «Ἐκκλησία» ΜΖ' 1970, σ. 380), ἐλήφθησαν καὶ τὰ ἐξῆς ἔγγραφα:

Α'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ὀδὸς Anthyme, 29, Bucarest 1

ἀριθ. 12322/1970

30 Ἰουλίου 1970

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον

Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

κύριον Ἰερώνυμον

Ἀθήνας. Εἰς Ἑλλάδα

Μακαριώτατε,

λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἀδελφέ,

Βαθύτατα συγκεκλιμημένοι ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τῆς Μακαριότητος πρὸς τὸν βαρέως δοκιμασθέντα ἐκ τῶν φυσικῶν καταστροφῶν τῶν πληξασῶν τὴν χώραν ἡμῶν κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον τοῦ τρέχοντος ἔτους Ρουμανικὸν Λαόν, ἐκφράζομεν Ὑμῖν τὰς θερμὰς καὶ ζωηροτάτας ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὰ ὅσα προσεφέρατε εἰς τοὺς Ρουμάνους πλημμυροπαθεῖς ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καθ' ὑπόδειξιν καὶ πρωτοβουλίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ εἰς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἀπενείμαμεν εἰς τὸν κύριον Εὐθύμιον Λουκίδη, πλοίαρχον καὶ ιδιοκτήτην τοῦ σκάφους «Ναυσικᾶ» καὶ εἰς τὸν κύριον Γεώργιον Οἰκονόμου τῆς Ἐπιχειρήσεως «Ἐ. Λουκίδης», τοὺς καὶ ὑποβλήθέντας εἰς τὸν κόπον τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν τῶν δώρων, καθὼς καὶ εἰς τοὺς συνοδοὺς των τὸ διὰ τοὺς λαϊκοὺς παράσημον τοῦ «Πατριαρχικοῦ Σταυροῦ».

Διαβεβαιῶν Ὑμᾶς ὅτι τὰ δῶρα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐθέρμαναν τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων ἡμῶν τῶν δεινοπαθησάντων ἀπὸ τὰς καταστροφικὰς πλημμύρας, ἀσπαζόμεθα Ὑμᾶς ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

† ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Πατριάρχης Ρουμανίας

Β'

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ὀδὸς Biserica Amzei, ἀρ. 29

Γραφεῖον Διευθυντοῦ

Βουκουρέστι 22 Ἰουλίου 1970

Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κύριον Ἰερώνυμον.

Ἀθ ἡ ς

Κατὰ τὸ ταξίδιον αὐτῶν εἰς Ρουμανίαν τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἔσχον τὸ προνόμιον νὰ ὑποδεχθῶ ἐνταῦθα, εἰς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τοῦ Ρουμανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τοὺς ἐντιμοτάτους, ἀντιπροσώπους τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος: τὸν Ἐπίσκοπον Βασίλειον Παναγιωτακόπουλον, τὸν Ἀρχιμανδρίτην Βασίλειον Τζοβλᾶν, τὸν ἱερέα Τρύφωνα Παπαχρόνην καὶ τοὺς κυρίους Πέτρον Μπουγκέαν, Δημοσθένη Σταματόπουλον καὶ Παντελεήμονα Κυρίτζογλου, τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἐπίσκοπος Βασίλειος Παναγιωτακόπουλος μετέφερε εἰς ἡμᾶς τὴν ἐκφρασιν τῶν αἰσθημάτων βαθείας συμπαθείας ἐκ μέρους τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς τοὺς πληγέντας ἐκ τῶν καταστρεπτικῶν πλημμυρῶν τῆς ἀνοίξεως ἐν Ρουμανίᾳ καὶ μᾶς ἔκαμε μετόχους τοῦ πνεύματος συμπαθείας καὶ ἀλληλεγγύης, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης εἰσηγήθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν τὴν βοήθειαν διὰ τοὺς πάσχοντας συνεπείᾳ τῶν καταστροφῶν.

Συνεκινήθημεν βαθύτατα ἀπὸ τὰ δείγματα ταῦτα συμπαθείας ἐκ μέρους τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ παρακαλέσαμεν τὸν Ἐπίσκοπον Βασίλειον Παναγιωτακόπουλον νὰ διερμηνεύσῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα τὰς πλέον εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Ρουμανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Πιστοποιῶν παραλαβὴν 13 τόννων ἐνδυμάτων καὶ 42.500 κλινοσκεπασμάτων, ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ὑπὸ τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συλλεγεῖσαν χάρις εἰς τὴν ἐκκλήσιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος βοήθειαν, ἣ ὁποία καὶ διενεμήθη ἤδη, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐκφράσω ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὴν εὐγνωμοσύνην ὄλων τῶν εὐεργετηθέντων καὶ νὰ παρακαλέσω Ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε ταῦτα εἰς τοὺς γενναιοδῶρους δωρητὰς.

Ἐπιτραπήτω μοι νὰ παρακαλέσω Ὑμᾶς νὰ διαβιβάσητε τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου «Ναυσικᾶ» ὡς καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον κύριον

ΕΚΘΕΣΙΣ*

Π ρ ό ς

Τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἄ θ ἦ ν ἄ ς

Εὐσεβάστως ὑποβάλλω τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰ συμπεράσματά μου ἐκ τῆς συμμετοχῆς μου εἰς τὴν Συνέλευσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Church and Society τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν λαβοῦσαν χώραν ἐν Γενεύῃ ἀπὸ 28 Ἰουνίου ἕως 4 Ἰουλίου τρέχοντος ἔτους.

Ἡ Συνέλευσις αὕτη εἶχε μίαν σημαντικὴν εὐρύτητα, ἀλλὰ παρουσίασε καὶ μίαν ἀφαντάστου ἐκτάσεως προβληματικότητα. Ἐκτὸς τῶν μονίμων μελῶν εἶχον κληθῆ ὅπως λάβουν μέρος εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, καὶ μάλιστα ὡς κύριοι ὁμιληταί, ἐπιστήμονες διαφόρων κλάδων, ἀντιπροσωπεύοντες ὅλας τὰς ἡπείρους τῆς γῆς, προκειμένου νὰ δώσουν οὗτοι μίαν εἰκόνα τῶν ἀπασχολούντων αὐτοὺς γενικωτέρων προβλημάτων καὶ νὰ ἐκθέσουν τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τῆς δυνατότητος ἐπιλύσεως αὐτῶν. Ἡ παρουσία αὕτη ὑπῆρξε βεβαίως σπουδαιοτάτη διὰ τὰ τακτικὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως, καθότι ἔδωκεν εἰς αὐτὰ τὴν δυνατότητα μιᾶς ἀμέσου γνωριμίας καὶ κοινωνίας

* Ἐκθεσις ὑποβληθεῖσα ἀρμοδίως ὑπὸ τοῦ συμμετασχόντος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Σεβ. μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικοδήμου.

Εὐθύμιον Λουκιδῆν, διὰ τὴν ἀνθρωπιστικὴν προᾶξιν τῆς δωρεᾶν μεταφορᾶς τῶν ἐπισχύσεων.

Συνημμένως εὐρίσκετε σημεῖα τινα τῆς ἐν Ρουμανίᾳ παρουσίας τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Θέλομεν νὰ πιστεύσετε, ὅτι ἡ νέα αὐτῆ ἐκδήλωσις τῶν ἱστορικῶν δεσμῶν φιλίας μεταξὺ τῶν λαῶν μας καθιστοῦν ἡμᾶς εὐτυχεῖς καὶ Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῶν καλλιτέρων αἰσθημάτων μας.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΩΨΕΣΚΟΥ

μετὰ τοῦ συγχρόνου ἐπιστημονικοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῆς ἐπιστημάνσεως τῶν κυριωτέρων προβλημάτων, ἅτινα ἀναφέρονται καθὼς αἰ φυσικαὶ καὶ αἰ ἀνθρωπολογικαὶ ἔρευναι προχωροῦν καὶ καθὼς ἡ τεχνικὴ θέτει ὁσημέραι καὶ νέας δυνατότητας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐνδεχομένως εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ταυτοχρόνως ὅμως, ἡ παρουσία τῶν ὑπερεκατὸν διαφόρου ἐθνικότητος καὶ διαφόρου εἰδικότητος ἐπιστημόνων διηύρυνε τὴν συζήτησιν ἐπὶ θεμάτων καὶ προβλημάτων, ἅτινα ἐπ' οὐδενὶ δύνανται νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐκ μέρους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τυχὸν δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἀντιμετώπισις τούτων ἐπὶ καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου θὰ ὑπεβίβαζε τὸν ὄργανισμὸν τοῦτον εἰς ἀπλήν, διεθνoῦς ἐκτάσεως, ἐπιστημονικὴν ἐταιρίαν.

Σημειοῦμεν ἐνδεικτικῶς τὰ θέματα, ἅτινα ἐτέθησαν ἐπὶ τάπητος: «Αἱ ἐλπίδες μιᾶς ἐπιστημονικῶς ἀνεπτυγμένης ἐποχῆς», «Ἡ τεχνολογία καὶ ἡ πολιτιστικὴ ἐπανάστασις», «Οἰκολογικαὶ προοπτικαὶ», «Ἡ πρόκλησις διὰ μίαν ὑπεύθυνον χρῆσιν τοῦ φυσικοῦ πλοῦτος», «Ἡ παγκόσμιος ἀξίησις τοῦ πληθυσμοῦ: αἱ κοινωνικαὶ, οἰκονομικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἐφαρμογαί», «Ἐφαρμογαὶ ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων εἰς τὰς βιολογικὰς ἐπιστήμας», «Ἡ πορεία τῆς ἀστυφιλίας: τὸ πρόβλημα τῆς ἀνθρωπίνης κοινότητος», «Προοπτικαὶ διὰ τὰ κοινωνικὰ καὶ ἰδεολογικὰ συστήματα: τὸ μέλλον τῶν συγχρόνων σοσιο-οικονομικῶν κατασκευῶν», «Ἡ τεχνολογία καὶ τὸ μέλλον: Τεχνολογικαὶ ἀπόψεις καὶ Ἐκκλησία», «Ἀξιοποίησις τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ καὶ τῶν δεδομένων του» κλπ.

Ἐμφανεστάτη ὑπῆρξεν ἡ ἀπουσία τῆς Θεολογίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Συνελεύσεως. Ἡ γενικὴ γραμμὴ, ἥτις ἐδέσποζεν, ἦτο ἡ καθαρῶς κοσμικὴ ἀντιμετώπισις τῶν θεμάτων. Ἡ προτεσταντικὴ θεολογικὴ σκέψις, ἐκκινῶσα ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν περὶ ἐλευθερίας καὶ περιγραφομένη ἐντὸς τῶν κοσμι-

κῶν πλαισίων, περιεπλέκετο εἰς ἓνα ἀγῶνα ἐστερημένον μεταφυσικῶν προοπτικῶν καὶ ἐκκλησιολογικῶν καὶ σωτηριολογικῶν ἀναζητήσεων. Ἡ γενικὴ ἀνησυχία καὶ ἡ γενικὴ τάσις ἦσαν ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐημερίας εἰς τοὺς ἐστερημένους τῆς ἐλευθερίας ἢ τοὺς ὑποαναπτύκτους λαούς. Ἐὰν ἡ τοιαύτη ἀντιμετώπισις συνεχισθῇ ἐκ μέρους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ ὀργανισμὸς οὗτος θὰ ἐκτραπῇ σοβαρῶς τοῦ προορισμοῦ του.

Βεβαίως, ἡ ἀντίρρησης, ἣτις ἠδύνατο νὰ προβληθῇ καὶ προεβάλλετο, ἦτο ὅτι ἐντὸς τοῦ κόλπου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ὑπάρχουν ἕτεροι ἐπιτροπαί, ἀρμόδια νὰ ἀσχοληθοῦν καὶ νὰ διαγράψουν τὰ πνευματικὰ πλαίσια καὶ τὰς θεολογικὰς κατευθύνσεις τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ, ὡς εἶναι ἡ ἐπιτροπὴ «Πίστις καὶ Τάξις», ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπὴ «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» ἔχει ὡς σκοπὸν τῆς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τὴν συνένωσιν ἀπασῶν τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων εἰς κοινὸν ἀγῶνα χάριν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀντίρρησης αὕτη φαίνεται ἐλλογοφανῆς. Ἐν τῇ οὐσίᾳ ὁμως στερεῖται ὑποστάσεως, ἀφ' ἐνός μὲν, διότι μέχρι σήμερον δὲν ἔχει παρουσιασθῇ ἐν τῇ ἐπιτροπῇ «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» τὸ θεωρητικὸν ὑπόβαθρον, τὸ ἐπεξεργασμένον τυχόν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις», ἐπὶ τοῦ ὁποίου δέον νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ δραστηριότης αὐτῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὡς ἡ πρᾶξις δεικνύει, μὴ ὑπαρχούσης κοινῆς θεολογικῆς γλώσσης, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προχωρήσωμεν αἰ ἐπὶ μέρους θρησκευτικαὶ ὀμάδες εἰς κοινὴν θεώρησιν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ χάραξιν κοινῆς γραμμῆς ἀντιμετωπίσεως.

Ἡ δυσκολία αὕτη πολλάκις ἐξεδηλώθη τόσον εἰς τὰς γενικὰς συζητήσεις, ὅσον καὶ εἰς τὰς συζητήσεις τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιτροπῶν, ἐν ταῖς ὁποῖαις, πλὴν τῆς προτάσεως τῆς μελέτης τῶν θεμάτων εὐρύτερον καὶ βαθύτερον, οὐδεμία ἄλλη πρότασις κατωρθώθη νὰ γίνῃ πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον

τῶν Ἐκκλησιῶν, ἣτις θὰ ἠδύνατο νὰ υἰοθετηθῇ ἀπὸ τὰς κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικὰς κοινότητας καὶ νὰ μετουσωθῇ εἰς δρᾶσιν.

Θεωροῦμεν ὅτι, κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ πρέπη ἔτι μᾶλλον νὰ προωθηθῇ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» θὰ ἐκδηλωθῇ σαφέστερον ἢ ἀδυναμία τῆς ἀνευ θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιολογικῆς βάσεως ἐπιτυχοῦς θεωρήσεως τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θέτει ἐπὶ τάπητος ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέλιξις καὶ ἡ τεχνολογικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἡ ἀνάγκη οὐσιαστικοῦ καὶ εἰλικρινοῦς διαλόγου ἐπὶ τῶν θεμελιῶν τῆς πίστεως. Καὶ αὕτη θὰ εἶναι ἴσως ἡ μεγαλυτέρα ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν μόχθων τῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀγῶνων τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπὸ Ὀρθοδόξου καὶ μάλιστα ἑλληνικῆς πλευρᾶς παρουσίαν ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ, κρίνομεν ἀπαραίτητον νὰ σημειώσωμεν τὰ ἀκόλουθα:

I. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πλήρη ἐνημέρωσιν τόσον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς, ὅσον καὶ τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα αὐταὶ θέτουν ἐνώπιον τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ἀκόμη εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τὰς κινήσεις καὶ τὰς ἀντιδράσεις τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν εἰς τὰς ἐκάστοτε ἐξελίξεις.

II. Πρέπει νὰ προωθήσωμεν τὴν θεολογικὴν μας ἔρευναν καὶ ἐπὶ τῶν πεδίων τούτων, ὥστε νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ χαράζωμεν σαφῆ καὶ σύμφωνον μὲ τὴν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν, γραμμὴν. Εἰδικώτερον νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ μελετήσωμεν βαθύτερον τὸ θέμα «Ἐκκλησία» καὶ «ἄνθρωπος» εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, διότι ἡ παρερμηνεῖα τόσον τοῦ πρώτου ὅσον καὶ τοῦ δευτέρου δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον πλήρους ἐκκοσμικεύσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑποταγῆς τῆς εἰς ἀπολύτως κοσμικὰς ἐπιδιώξεις.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Η ΑΘΕΪΑ, ΕΠΕΙΓΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΝ

Ἡ Ποιμαντική θὰ συναντήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖ ὅπου ἰδεολογικῶς εὐρίσκεται καὶ ὅπως πράγματι εἶναι. Πρωταρχικόν τῆς μέλημα εἶναι ἡ ἀναζήτησις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κατανόησις καὶ προσέγγισις τοῦ μέσα εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ περιβάλλοντός του. Ἡ προβολὴ φανταστικῶν καταστάσεων ὀδηγεῖ εἰς ἀποτυχίαν τὸ ἔργον τῆς. Τὸ πρόβλημα παρουσιάζεται ὀξύτερον ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Οἱ περισσότεροι χριστιανοὶ κληρονομοῦν μίαν πίστιν ἐκ παραδόσεως, κατὰ συνθήκην. Εἶναι χριστιανοί, διότι ἔτυχε νὰ γεννηθοῦν εἰς περιβάλλον χριστιανικόν. Ὅλιγοὶ ἀπέκτησαν τὴν Πίστιν κατόπιν προσωπικῆς ἐρεύνης καὶ ἀγῶνων. Ποία θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐργασία τῆς Ποιμαντικῆς, ὥστε νὰ γίνῃ προσωπικὸν κτῆμα ἡ Πίστις καὶ νὰ συνειδητοποιηθῇ ὁ δεσμὸς τῶν πιστῶν πρὸς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ πῶς θὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὅσοι, ἐμπρὸς εἰς μίαν πίστιν συμβατικὴν, ἐπροτίμησαν νὰ αὐτοαποκαλοῦνται ἢ νὰ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὡς ἄπιστοι;

Τοὺς μὴ πιστεύοντας τοὺς κρατοῦμεν εἰς ἀποστασιν ὡσὰν νὰ εἶναι μεμιασμένοι καὶ λεπροί. Σπανίως ὁμως ἀσχολούμεθα μὲ τοὺς ἀποχρῶντας λόγους τῆς γενέσεως ἀμφιβολιῶν καὶ ἀνικανότητος παραδοχῆς τοῦ α ἢ τοῦ β ἄρθρου τῆς Πίστεως. Καθῆκον ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸν ἄνθρωπον γενικῶς ἐπιβάλλει τὴν στροφὴν τῆς προσοχῆς μας πρὸς ὅλους αὐτούς. Εἶναι καθῆκον ποιμαντικὸν τοῦ Κλήρου ἰδιαιτέρως καὶ ὅλων τῶν πιστῶν γενικώτερον.

* * *

Ἡ μέριμνα αὐτὴ θὰ ἐκδηλωθῇ κατὰ τρόπον θετικόν, ἐνισχυτικόν καὶ ὄχι μὲ ὕφος διατακτικόν καὶ ὑπεροπτικόν. Ὁ πραγματικὸς διάλογος, μὲ ψυχὴν παλαίουσαν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ ἀγνωστικισμοῦ, προϋποθέτει ταπεινώσιν καὶ ἐξομοίωσιν τρόπον τινὰ πρὸς τὴν γλῶσσαν, τὴν ψυχολογίαν καὶ τὸν ψυχικὸν κόσμον τοῦ ἄλλου. Καὶ ἀφοῦ πρόκειται περὶ διαλόγου, θὰ πλαισιωθῇ οὗτος μὲ ὀρισμένας κατευθυντηρίου γραμμὰς. Συγκεκριμένως θὰ δεῖξωμεν τὴν ἄμεσον σχέσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ζωὴν. Ἡ διδασκαλία περὶ ἑνὸς Θεοῦ ἀσχέτου πρὸς

τὸ ἄγχος καὶ τὰ προβλήματα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου καὶ περιορισμένου εἰς τὴν σφαῖραν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς δὲν εἶναι παραδεκτὴ. Πῶς νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν παρουσίαν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἐνὸς τοιούτου «Θεοῦ» καὶ πῶς νὰ δεχθῇ τὴν ἐξάρτησίν του ἀπὸ αὐτόν, ὅταν οὗτος ἐκπροσωπῆται ἀπὸ ἀναρῶν Θεολόγους, ἀπὸ μίαν σχολαστικὴν Κατήχησιν καὶ ἀπὸ μίαν ἀκατάσχετον φλυαρίαν ἐπιπολαίας ἐπιχειρηματολογίας;

Εἰς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῶν περισσότερων ὑπάρχουν πλείστοι ὅσαι ἀντιθέσεις, κενὰ εἰς τὰς γνώσεις των καὶ ἐν χάος ἀναπαντήτων ἐρωτημάτων. Ἡ πατροπαράδοτος πίστις πολλῶν ὑφίσταται καθίζησιν. Ἡ ἐσωτερικὴ τῶν ἀνησυχία, ἐπειδὴ εἶναι χωρὶς διέξοδον καὶ χωρὶς ἀπάντησιν, ἐκλαμβάνεται ὡς ἄρνησις, καὶ ἐκδηλοῦται ὡς μία ἀπόρριψις ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν στοιχείων τῆς Πίστεως. Ἀμφισβητεῖται τὸ μυστήριον, τὸ ὑπερφυσικόν, τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας. Συνήθως δὲν ἀπουσιάζει ἡ καλὴ πρόθεσις, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ. Δύο παράγοντες εἶναι ἀπαραίτητοι εἰσέτι: Πρῶτον, ἐν ἔναυσμα, ἐν ἐμφύσημα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὠνόμαζον τὴν θρησκευτικότητα «ἐνθουσιασμόν», ὡς ἰσχυρὰν ὄθησιν καὶ πνοὴν τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλον τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος θὰ τὸ χαρακτηρίσῃ μὲ τὸν ὄρον «χάρισμα». Πράγματι ἡ Πίστις εἶναι δῶρον ὑπερφυσικόν. Δεύτερον, ἡ δυνατότης ἐλευθέρας συζητήσεως τῶν θεμάτων τῆς Πίστεως καὶ ἡ ἀναζήτησις τῶν ἀπαντήσεων ποὺ εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιβάλλεται μία διάκρισις μεταξὺ τῶν χαρακτηρισμῶν: De atheismo καὶ pro non credentibus. Οἱ δεύτεροι ἀφθοῦν εἰς τὴν χριστιανικὴν παράταξιν, ὑπὸ ποικίλας μορφάς, ἀναλόγως τοῦ πνευματικοῦ των ἐπιπέδου καὶ τῶν τυχοῦσάν προκαταλήψεων. Φαίνεται ὅτι ἡ Ποιμαντικὴ αὐτῶν ἀντιμετώπιζετο ἤδη εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅπου διαλογικῶς συνεζητοῦντο ὅλαι αἱ ἀπορίαι καὶ τὰ προβλήματα των.

Εὐκαιρίαι προσφέρονται πολλαὶ διὰ τὴν συνάντησίν των. Ἡ γνωριμία τοῦ ἱερέως μὲ τοὺς μελλονόμε-

Η ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Ὑ π ὀ Λ Ε Β Ζ Ι Λ Λ Ε

XI

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΠΑΤΗΡ

«Ὁ ἑωρακῶς ἐμέ ἑώρακε τὸν Πατέρα»
(Ἰωάν. 14, 9).

56. Ἡ ἀνάγνωσις μας τοῦ Εὐαγγελίου θὰ παραμένῃ ἐπιπολαία, ἐφ' ὅσον βλέπομεν εἰς αὐτὸ μόνον ἐν μῆνυμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ μίαν ζωὴν στρεφόμενῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ καρδιά τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἡ κρυμμένη συγγένεια τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Τὸ μυστικὸν τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ὁ Ἰησοῦς, στρεφόμενος πρὸς τὸν Πατέρα. Αὐτὸ εἶναι τὸ θεμελιώδες μυστήριον τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας. Ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ ἡμπορεῖ νὰ μᾶς δώ-

σῃ κάποιαν πραγματικὴν, καίτοι ἀμυδρὰν καὶ παροδικήν, μετοχήν εἰς αὐτὸ τὸ μυστήριον.

57. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος»¹. Τὸ Πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ὁ Λόγος ὁ ζῶν, λαλούμενος αἰωνίως ὑπὸ τοῦ Πατρὸς. Καθὼς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ ἐν εἰδικὸν θεῖον σύστημα, ἐξελέγη διὰ νὰ σημαίνῃ τὸν ζῶντα Λόγον τὸν λαλούμενον ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο λαμβάνει μέρος, ἐν τινι μέτρῳ, εἰς αὐτὴν τὴν αἰωνίαν ἀπαγγελίαν. Κατὰ ἓνα κάπως ἀνθρωπομορφικὸν τρόπον (εὐκόλον εἰς διόρθωσιν), θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἡ μόνη ἀνθρωπίνῃ λέξις, τὴν ὁποίαν ὁ Πατὴρ αἰωνίως προφέρει. Ὁ Πατὴρ αἰωνίως γεννᾷ τὸν Λόγον Του. Παρέχει ἑαυτὸν αἰδίως κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Λόγου. Ἐὰν συμπερι-

1. Ἰωάν. 1,1.

φοι, μὲ τὸν παράνυμφον, τὸ βάπτισμα, εἶναι εὐκαιρία μοναδικὰ διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς σχέσεως ἐμπιστοσύνης, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ δισταγμοὶ καὶ τὰ προβλήματα θὰ ἔλθουν εἰς φῶς. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ ἔπαυσαν νὰ πιστεύουν κατὰ τρόπον φυσικόν, ὅπως καὶ ἄθεοι μὲ ἐμπειρίαν ἐσωτερικῆς μυστικῆς ζωῆς. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν δὲν δημιουργοῦν προβλήματα, περιορίζονται εἰς τὸν ἑαυτὸν των. Συνήθως δὲν εἶναι κεκηρυγμένοι κατὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ ἔχουν σοβαρὰς ἀπορίας, προτιμοῦν μίαν οὐδετερότητα. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπεγοητεύθησαν εἴτε ἀπὸ ἀποτυχίας προσωπικὰς καὶ κτυπήματα τῆς ζωῆς, εἴτε ἀπὸ καταχρήσεις, σκάνδαλα καὶ ὑπερβολὰς εἰς τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν ἢ τῆς Ἐκκλησίας. Εὐρίσκονται εἰς ἀναζήτησιν, δὲν γνωρίζουν ὅμως ποῖον Θεὸν θὰ συναντήσουν. Εἶναι ἡ τραγικὴ πλευρὰ τῆς μάχης πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος.

* * *

Τὸ παράπονον πολλῶν εἶναι ὅτι οἱ κληρικοὶ μας διαθέτουν τὸν περισσότερον χρόνον των ὑπὲρ τῶν πιστῶν καὶ δὲν ἀπασχολοῦνται πολὺ μὲ τοὺς διακόσμαντας σχέσεις μὲ τὴν Πίστιν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Προτιμᾶται δηλ. τὸ εὐκολώτερον καὶ ὄχι τὸ πλέον δύσκολον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μεγαλυτέραν βοήθειαν θὰ προσφέρουν οἱ Λαϊκοί, διότι εἰς τὰς καθημερινὰς των σχέσεις ἔρχονται εἰς ἐπαφήν μὲ

ὄλας τὰς τάξεις καὶ κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων. Τὸ πραγματικὸν σκάνδαλον δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαφῆς τοῦ Κλήρου μὲ τοὺς ἀγνωστικιστὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ὅτι οἱ λεγόμενοι πιστοὶ ἔχουν χάσει τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος τοῦ εὐαγγελισμοῦ.

Ἡ καλύτερα μέθοδος πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῆς τῆς τάξεως τῶν συνανθρώπων μας εἶναι ἡ ἀδθεντικὴ καὶ ἐμπρακτος Πίστις τῶν πιστῶν. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Πίστεως των εἰς τὴν ζωὴν, ὄχι ὡς ἐξωτερικὴ τήρησις ὀρισμένων τύπων ἢ συμμόρφωσις πρὸς μίαν τυπικὴν μορφήν χριστιανοῦ, ἀλλὰ ὡς αὐθόρμητος ἐσωτερικὴ ἐπιταγή. Παρὰλλήλως χρειάζεται καὶ μία ἐξοδος. Τὴν περιμένουν αὐτὴν τὴν ἐξοδον οἱ ἄπιστοι. Καὶ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ ἐκτιμήσουν ἐκδηλώσεις καλῆς θελήσεως ἀπὸ μέρος τῶν πιστῶν καὶ νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ αὐτάς. Παρήλθεν ἡ ἐποχὴ, ὅποτε ὁ πιστὸς ἀνεκουφίζετο διὰ τῆς ἐγωκεντρικῆς ἐπαφῆς μὲ τὸν Σωτῆρα. Μία τοιαύτη ἀντιμετώπισις τῆς Πίστεως ἀπετέλεσε παρεκτροπὴν ἐκ τῆς ὀγιοῦς καὶ ὀρθῆς κατευθύνσεως τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς μίαν πίστιν ὡς ὑπόθεσιν ἀτομικὴν, ἀποσπασμένην ἀπὸ τὴν λατρευτικὴν κοινότητα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν εὐρείαν ἔννοιαν τῆς σωτηρίας, εἰς τὸ Δεῖπνον τῆς Βασιλείας, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι ἀνεξαιρέτως καλοῦνται.

† Ο Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

φερόμεθα διὰ νὰ προσεγγίσωμεν τὸν Πατέρα, διὰ μέσου τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ, πρέπει ἐν πρώτοις, ἐνῶ προφέρωμεν τὸ Ὄνομα, νὰ «θεωρῶμεν» τὸν Ἰησοῦν ὡς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐτοχορηγήσεως τοῦ Πατρὸς. Πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα (ὅσον εἶναι εἰς ἡμᾶς δυνατόν), τὴν περιχώρησιν αὐτῆς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δωρεᾶς τοῦ Πατρὸς πρὸς τὸν Υἱόν. Εἶδομεν ἤδη τὴν περιστερὰν τὴν καταβαίνουσαν ἐπ' Αὐτόν. Μένει ν' ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τοῦ Πατρὸς, ἡ ὁποία λέγει: «Σὺ εἶ ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ἐν σοὶ ἠδδόκησα»².

58. Καὶ τώρα πρέπει νὰ εἰσέλθωμεν ταπεινῶς εἰς τὴν υἱικὴν συνείδησιν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀφοῦ εὐρήκαμεν εἰς τὴν λέξιν «Ἰησοῦς» τὴν προσφώνησιν τοῦ Πατρὸς: «Υἱός μου!», θὰ ἔπρεπε νὰ εὕρωμεν αὐτὴν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Υἱοῦ: «Πατήρ μου!». Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἔχει ἄλλον σκοπόν, παρὰ νὰ φανερώσῃ τὸν Πατέρα καὶ νὰ εἶναι ὁ Λόγος Του. Δὲν ὑπῆρξαν ὅλαι αἱ πράξεις τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του, μόνον πράξεις τελείας πειθαρχίας εἰς τὸν Πατέρα — «Ἐμὸν βρῶμά ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με»³· δὲν ἔχει ἡ σταυρικὴ θυσία τοῦ Ἰησοῦ ἐκπληρώσει μόνον τὴν ὑπερτάτην ἀπαίτησιν τῆς θείας ἀγάπης (τῆς ὁποίας ὁ Πατὴρ εἶναι ἡ πηγή): «Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ...»⁴ — ὅχι μόνον τὰ ἔργα τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὀλόκληρος ἡ ὑπαρξίς Του, ἤτο ἡ τελεία ἔκφρασις τοῦ Πατρὸς. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι «τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ»⁵. Ὁ «Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν» — ἡ μετάφρασις «μετὰ τοῦ Θεοῦ» εἶναι ἀνακριβής. Αὐτὸς ὁ αἰώνιος προσανατολισμὸς τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, αὐτὴ ἡ αἰωνία στροφὴ Του πρὸς τὸν Πατέρα, εἶναι ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ λάβωμεν πεῖραν ἐντὸς τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ. Εἰς τὸ «Ἅγιον Πνεῦμα ὑπάρχει κάτι περισσότερο, παρὰ εἰς τὴν «στροφὴν» πρὸς τὸν Πατέρα. Λέγοντες «Ἰησοῦς», ἠμποροῦμεν ἐν τινι μέτρῳ νὰ ἐνώσωμεν τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν, ἠμποροῦμεν ν' ἀναγνώσωμεν καὶ οἰκειοποιηθῶμεν τὴν ἐνότητά των. Πρὸς τὸ παρόν, ὅταν προφέρωμεν τὸ Ἅγιον Ὄνομα, ὁ Ἰησοῦς ὁ ἴδιος μᾶς λέγει, ὅπως εἶπεν εἰς τὸν Φίλιππον: «Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; ... Πιστευτέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί»⁷.

XII

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ Η ΠΛΗΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑ

«...Ἴνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ»
(Ἐφεσ. 3,19).

59. Ἐχομεν ἐξετάσει τὰς κυρίας ἀπόψεις τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ. Τὰς ἔχομεν

2. Λουκ. 3,22.
3. Ἰωάν. 4,34.
4. Ἰωάν. 15,13.
5. Ἐβρ. 1,3.
6. Ἰωάν. 1,1.
7. Ἰωάν. 14,10-11

κατατάξει συμφώνως πρὸς ἓν εἶδος ἀνοδικῆς κλίμακος καὶ νομίζομεν, ὅτι αὐτὴ ἡ κλίμαξ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν κανονικὴν πρόοδον τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς. Παρ' ὅλα ταῦτα, ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος «οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ Πνεῦμα»¹, ὑπερβαίνει ὅλα τὰ ὄριά μας. Αὐταὶ αἱ ἀπόψεις τοῦ Ὄνόματος συγγέονται. Εἰς ἀρχάριος ἠμπορεῖ κατ' εὐθειαν νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν ὑψίστην ἀντίληψιν τοῦ περιεχομένου τοῦ Ὄνόματος, ἐνῶ κάποιος, ὁ ὁποῖος προσκαρτεροῦσεν εἰς τὸ Ὄνομα ἐπὶ ἔτη, ἴσως νὰ μὴ προχωρῇ πέραν τῶν στοιχειωδῶν βαθμίδων (αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει· ὅτι ἐνδιαφέρει εἶναι νὰ πράττωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς ζητεῖ ὁ Κύριός μας). Τοιοῦτοτρόπως, τὸ ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον ἠκολουθήσαμεν εἶναι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐπίπλαστον καὶ δὲν ἔχει παρὰ μίαν σχετικὴν ἀξίαν.

60. Αὐτὸ γίνεται ἀκριτὰ φανερόν εἰς οἰονδήποτε εἶχε κάποιαν πείραν ὄλων τῶν ἀπόψεων τοῦ Ὄνόματος, τὰς ὁποίας ἔχομεν περιγράψει ἐδῶ. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο — ἡ προσέγγισις τοῦ ὁποίου δὲν ὑποδηλοῖ κατ' ἀνάγκην μίαν μεγαλυτέραν τελειότητα, ἀλλὰ συχνὰ κάποιαν διανοητικὴν καὶ πνευματικὴν ὀξύνοϊαν, κάποιαν ταχύτητα ἀντιλήψεως καὶ διακρίσεως ἐν σχέσει πρὸς τὰ θεῖα — καθίσταται δύσκολον, ἐπίπονον καὶ καταθλιπτικόν, καὶ κάποτε ἀκόμη καὶ ἀδύνατον, νὰ συγκεντρωθῇ κανεὶς ἐπ' αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς ἰδιαιτέρας ἀπόψεως τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ, ὅσονδήποτε ἐξοχον καὶ ἂν εἶναι τοῦτο. Ἡ ἐπικλήσις μας καὶ ἡ θεώρησις τοῦ Ἁγίου Ὄνόματος τότε, ἀποβαίνει πολυσύνθετος: Γινόμεθα ταυτοχρόνως ἐνήμεροι ὄλων τῶν συνεπειῶν τοῦ Ὄνόματος. Λέγομεν «Ἰησοῦς», καὶ ἀναπαυόμεθα εἰς τὴν πληρότητα καὶ τὴν ὀλότητα τοῦ Ὄνόματος τοῦ Κυρίου μας· εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ διαχωρίσωμεν καὶ ἀπομονώσωμεν τὰς διαφόρους ἀπόψεις του καὶ ἐν τούτοις αἰσθανόμεθα, ὅτι ὅλαι ὑπάρχουν ἐκεῖ, ὡς ἐν σύνολον. Τὸ Ἅγιον Ὄνομα τότε φέρει ὀλόκληρον τὸν Χριστόν καὶ μᾶς εἰσάγει εἰς ὀλόκληρον τὴν παρουσίαν Του.

61. Αὐτὴ ἡ ὀλικὴ παρουσία εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν Παρουσίαν τῆς ἐγγύτητος καὶ τὴν Παρουσίαν τῆς παραμονῆς, περὶ τῆς ὁποίας ἔχομεν ἤδη ὁμιλήσει. Εἶναι ἡ πραγματικὴ «δόσις» ὄλων τῶν πραγματικότητων, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Ὄνομα θὰ ἠμποροῦσε νὰ εἶναι δι' ἡμᾶς μία προσέγγισις: Σωτηρία, Σάρκωσις, Μεταμόρφωσις, Ἐκκλησία, Εὐχαριστία, Πνεῦμα καὶ Πατὴρ. Τότε κατανοοῦμεν «τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος»² καὶ ἀντιλαμβανόμεθα τί σημαίνει ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ»³.

62. Αὐτὴ ἡ ὀλικὴ Παρουσία εἶναι τὸ πᾶν. Τὸ Ὄνομα δὲν εἶναι τίποτε ἄνευ τῆς παρουσίας. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἶναι ἱκανὸς νὰ ζῆ σταθερῶς εἰς τὴν ὀλικὴν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας, δὲν ἔχει ἀνάγκην τοῦ Ὄνόματος. Τὸ Ὄνομα εἶναι μόνον ἐν ἐρέθισμα καὶ

1. Ἰωάν. 3,34.
2. Ἐφεσ. 3,18.
3. Ἐφεσ. 1,10.

ΣΟΦΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΡΑ S. BOULGAKOFF ΚΑΙ VL. LOSSKY*

7. Ἡ δρᾶσις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας κατὰ V. L. Lossky.

Ἡ Οἰκονομία τοῦ Ἀγ. Πνεύματος κατὰ τὸν V. L. Lossky²² δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, καθιερωθεῖσα τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς. Διαχωρίζει ὅμως εἰς δύο μέρη τὴν Οἰκονομίαν: α) τὴν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος εὐρισκομένου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Λόγου καὶ β) τὴν τοῦ Λόγου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, ὅστις ἐπιτρέπει τὴν θείαν ἔλευσιν εἰς τὴν καρδίαν παντὸς μέλους τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστοῦ, καθ' ὅσον ἐκδηλοῖ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἀνθρωπότητα δοξασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Ἄλλωστε ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐν μυστήριον, (ἐφ' ὅσον περιέχει τὸν Χριστόν), τὸ ὁποῖον συνεχίζει τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Λόγου εἰς ἓνα μυστηριακὸν ὄργανισμὸν, τοῦ ὁποῦ εἴμεθα ζωντανὰ μέλη. Εἰς τὴν Ἐπίκλησιν συναντῶνται ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν «εὐχαριστιακὴν πνευματολογίαν» σημαίνει «τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος... μᾶλλον ἐνεργοῦσαν... τὸ σημεῖον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας». Αὐτὴ ἡ «ἐνεργοῦσα πα-

ρουσία» προέρχεται (ὄχι τόσον κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ὅσον) κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν τοῦ Κυρίου μετὰ τοὺς Ἀποστόλους, ὅποτε ὁ Κύριος μεταδίδει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Σῶμα.²³ Εἶναι τὸ σημεῖον τῆς συμμετοχῆς τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας εἰς τὸ δοξασθὲν Σῶμα τοῦ Κυρίου, συγχρόνως ὅμως εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἐνότητος μεταξὺ Χριστοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον παραδίδει συγχρόνως καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν.

Τοιοτοτρόπως τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ τῆς προσωπικῆς χάριτος τῶν μυστηρίων, μᾶς μεταβάλλει εἰς ἓν σῶμα, εἰς μίαν «νέαν γενεάν», διότι μᾶς μεταδίδει μίαν θέωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ὀνομάζομεν φυσικὴν. Τοῦτο ἔρχεται ὡς ἀπόρροια τῆς προσωπικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς γενικῆς υἱοθεσίας.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως πρέπει νὰ ἀπαντήσῃ ἐλευθέρως εἰς τὴν Θεϊαν κλήσιν. Ἡ γενικὴ θέωσις πρέπει νὰ καταστῇ προσωπικὴ θέωσις. Ἡ προσωπικὴ χάρις, ἡ προερχομένη ὑπὸ τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ καταστῇ ἡ αἰτία τῆς ἀγιότητος. Ἐδῶ, κατὰ τὸν V. L. Lossky, εὐρίσκειται ἡ Οἰκονομία τοῦ Ἀγ. Πνεύματος: ἡ εὐσυνείδητος ἐνωσις τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, ὥστε νὰ καταστῇ ὁ ἄνθρωπος «συμμέτοχος τῆς θείας φύσεως».

Κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ὁποία παρουσιάζεται εἰς τοὺς χριστιανούς διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χρίσματος: «τὸ ἅγιον Πνεῦμα παρέχεται εἰς τὰ πρόσωπα, σφραγίζον

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 438 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

22. Βλ. V. L. Lossky, Ἡ μυστικὴ Θεολογία..., μνημ. ἔργον, σσ. 183 ἐξ. καὶ O. C l e m e n t, V. L. L o s s k y, Un théologien de la personne et du Saint-Esprit, «Messager...», Παρίσι, 30-31 (1959) 137-206.

23. Ιωάν., 20, 19-23.

μία ὑποστήριξις εἰς τὴν Παρουσίαν. Ἡμπορεῖ νὰ ἔλθῃ κάποιος χρόνος, ἀκόμη καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ πρέπει ν' ἀπορρίψωμεν τὸ ὄνομα τὸ ἴδιον καὶ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ κάθε τι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνώνυμον καὶ ἀνέκφραστον ζῶσαν ἐπαφὴν μετὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ.

63. Ὅταν κεχωρισμένως ἐξετάζωμεν τὰς ἀπόψεις ἢ συνεπειὰς τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ἐπίκλησις μας τοῦ ὀνόματος ὁμοιάζει πρὸς ἓν πρῶσμα, τὸ ὁποῖον διαθλά μίαν ἀκτῖνα λευκοῦ φωτὸς εἰς τὰ χρώματα τοῦ φάσματος. Ὅταν καλοῦμεν τὸ «ὄλον ὄνομα» (καὶ τὴν ὀλικὴν Παρουσίαν), χρησιμοποιοῦμεν τὸ ὄνομα ὡς ἓνα φακόν, ὁ ὁποῖος δέχεται καὶ συγκεντρώνει τὸ λευκὸν φῶς. Διὰ μέσου ἑνὸς φακοῦ, μία ἀκτὶς ἡλίου ἡμπορεῖ νὰ ἀναφλέξῃ κάποιαν εὐφλεκτον οὐσίαν. Τὸ Ἅγιον ὄνομα εἶναι αὐτὸς ὁ φακός. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι τὸ καῖον φῶς, τὸ ὁποῖον τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ὡς φακός, ἡμπορεῖ νὰ συγ-

κεντρώσῃ καὶ διευθύνῃ, ἕως ὅτου μία φλόξ ἀνάψῃ ἐντὸς μας. «Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τῆς γῆς...»⁴.

64. Ἡ Ἅγια Γραφὴ συχνὰ ὑπόσχεται μίαν εἰδικὴν εὐλογίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἡμποροῦμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λέγεται περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἐπαναλάβωμεν ὡς ἐκ τούτου: «Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομά Σου»⁵. Καὶ περὶ ἑνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν ἡμπορεῖ ὁ Κύριος νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶπε διὰ τὸν Παῦλον: «Σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου...».

A M H N

Μετάφρ. Πρωτοπρ. Κων. Φούσκα, Δ.Θ. καὶ Φ.

4. Λουκ. 12,49.

5. Ψαλμ. 118,132.

6. Πράξ. 9,15.

ἐκαστον τῆς Ἐκκλησίας μέλος διὰ μιᾶς σφραγίδος σχέσεως προσωπικῆς καὶ μοναδικῆς μετὰ τῆς Τριάδος, γινόμενον παρὸν εἰς ἓν ἕκαστον πρόσωπον».

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ υπογραμμίσωμεν τὸν μηχανισμόν τῆς σχέσεως τοῦ VI. Lossky, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει χαρακτηριστικῶς, ὅτι ἡ Οἰκονομία τοῦ Λόγου (δηλ. ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ οἰκονομία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Λόγου) ἔχει μᾶλλον σχέσιν μετὰ τὴν φύσιν μας (τὴν ὁποῖαν θεοποιεῖ), ἐνῶ ἡ προσωπικὴ Οἰκονομία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔχει μᾶλλον σχέσιν μετὰ τὰ πρόσωπά μας (τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπει νὰ ἀποκτήσουν ἐλευθέρως τὴν θεωθεϊσαν φύσιν). Ἀλλὰ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ προσθήσῃ ὁ π. Γ. Φλωρόφσκη: Τί γίνεται (ποῦ μετατίθεται;) ἡ προσωπικὴ μας σχέσις μετὰ τὸν Χριστόν;

(Εἰς τὸ κεφ. αὐτὸ εὐρισκόμεθα εἰς ἀντιπροσωπευτικὸν σημεῖον γνωμῶν VI. Lossky καὶ π. Γ. Φλωρόφσκη. Ὁ πρῶτος ἐκπροσωπεῖ τὴν «πνευματολογικὴν ἐκκλησιολογίαν» καὶ ὁ δεύτερος τὴν χριστολογικὴν ἐκκλησιολογίαν)²⁴.

Εἰς τὸν VI. Lossky ὅμως, ἡ ἐννοία τῆς φύσεως δὲν διαχωρίζεται τῆς ἐννοίας τοῦ προσώπου καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ Θεώσις τῆς φύσεώς μας διὰ τοῦ Χριστοῦ δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ μόνον γενομένη τὸ περιεχόμενον τῆς προσωπικῆς μας σχέσεως μετὰ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Ἐνταῦθα ὁ ρόλος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐγκείται εἰς τὸ νὰ καταστῇ ἱκανὸν τὸ πρόσωπόν μας εἰς αὐτὴν τὴν ἐπικοινωνίαν. Ἡ ὄψις τοῦ Θεοῦ, συνεχίζει ὁ VI. Lossky, δὲν εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴν ὄψιν τοῦ μεταμορφωθέντος Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Πατὴρ ἀποστέλλει ἐν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τὴν ἀπρόσιτον φύσιν του... Ἡ κατὰ πρόσωπον ὄψις εἶναι μία ἐπικοινωνία, θὰ ἐλέγαμεν, ὑπαρξιακὴ μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ὁ καθεὶς εὐρίσκει τὸ πλήρωμά του, δηλ. γνωρίζων τὸν Θεὸν προσωπικῶς καὶ ὢν προσωπικῶς γνωστός, ἀλλὰ καὶ ἀγαπητὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἐὰν ὁ Χριστὸς παρουσιάζεται ὡς πρόσωπον, τὸ Ἁγιον Πνεῦμα μεταβάλλει τὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον διὰ προσωπικῆς χάριτος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὰ πρόσωπά μας χριόμενα διὰ τοῦ ἰδίου χρίσματος (δηλ. τοῦ Ἁγ. Πνεύματος) καθίστανται ἱκανὰ μετὰ τοῦ μεταμορφωθέντος Χριστοῦ (Εἰκὼν τοῦ Πατρός), ὥστε νὰ βασιλεύσουν μετ' αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) εἰς τὸ μέλλον, (ἐξ οὗ καὶ Χριστός = χρισμένοις, Χριστιανοί = χρισμένοι), οὐχὶ μόνον ἐν Χριστῷ ἀλλὰ μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Ὅλον τὸ μυστήριον τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐμπεριέχεται, κατὰ τὸν VI. Lossky, εἰς τὸ μετὰ τοῦ

Χριστοῦ. Ὁ Χριστιανὸς εἶναι ἓν Σῶμα μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του. Ἀλλὰ κατορθώνει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ (πρόσωπον πρὸς πρόσωπον) διὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος εἰς τὴν Κοινωνίαν, ὅπου ἡ ἐνότης διατηρεῖ τὴν ποικιλίαν.

Ὁ χριστιανὸς γίνεται μέτοχος τῆς γενικῆς υἰοθεσίας διὰ τῆς προσωπικῆς χάριτος τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθίσταται «συγκληρονόμος Χριστοῦ», λαμβάνων προσωπικῶς συνείδησιν τῆς πληρότητος, τὴν ὁποῖαν περιέχει ἡ ἀπόκρυψις τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Ἁγιον Πνεῦμα εἶναι ἓν Θεῖον Πρόσωπον, τὸ ὁποῖον διασκορπίζεται ὡς ἐνέργεια εἰς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, διὰ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν Θεώσιν του. Τὸ Ἁγιον ἀφιερώνει τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, τὸ χρεῖε, τὸ «Χριστώνει» ἢ «Χριστοποιεῖ», ὅχι συγγέον αὐτὸ μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καθιστῶν αὐτὸ ἱκανὸν διὰ μίαν συνάντησιν (μετὰ τοῦ Χριστοῦ) εἰς ἀμοιβαίότητα ἀγάπης. Ἡ Ἐκκλησία ὡς Ὄργανισμός, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ, συμπληρώνεται διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὥστε νὰ καταστῇ ὁ τόπος τῆς νυμφικῆς συναντήσεως κάθε προσώπου μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

«Συνδεδεμένοι στενωῶς ἐν τῷ κοινῷ ἐπὶ τῆς γῆς ἔργων, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἁγιον Πνεῦμα μένουσιν ἐν τούτοις ἐν τῷ αὐτῷ ἔργῳ δύο πρόσωπα ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑποστατικὴν αὐτῶν ὑπαρξιν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ προσωπικὴ ἐλευσις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος δὲν θὰ ἔχη τὸν χαρακτήρα ἐξερτημένου τινὸς ἔργου, ἐνεργουμένου οὕτως εἰπεῖν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Υἱοῦ. Ἡ Πεντηκοστὴ δὲν εἶναι μία «παράτασις» τῆς ἐνσαρκώσεως, εἶναι ἡ συνέχεια αὐτῆς, ἡ συνέπεια αὐτῆς: ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ἱκανὸς νὰ δεχθῇ τὸ Ἁγιον Πνεῦμα καὶ αὐτὸ κατέρχεται εἰς τὸν κόσμον, πληροῦ διὰ τῆς παρουσίας Του τὴν λελυτρωμένην, τὴν ἐξηγγισμένην διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀπὸ τίνος ἀπόψεως, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ προητοίμαζε τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: «Πῦρ ἢ λθὼν βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἢ δὴ ἀνήθη»²⁵.

Ἡ Πεντηκοστὴ ἐμφανίζεται ἐπομένως ὡς ὁ σκοπός, τὸ ὑστατον τέλος τῆς Θείας Οἰκονομίας. Ὁ Χριστὸς ἐπανέρχεται πρὸς τὸν Πατέρα, διὰ νὰ κατέλθῃ τὸ Πνεῦμα: «συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω, ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς»²⁶.

Ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ συμβαδίζῃ ἡ γνωστὴ ἀλλὰ ἀγαπητὴ εἰς τὸν VI. Lossky παραπομπὴ τοῦ Μ. Ἀθανασίου: «Ὁ Θεὸς ἐγένετο σαρκόφορος (οἰκονομία Ἰησοῦ Χριστοῦ) διὰ νὰ καταστῇ ὁ ἄνθρωπος πνευματόφορος» (οἰκονομία τοῦ Ἁγ. Πνεύματος). Εἰς τὴν ἐνσωμάτωσιν μετὰ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν συνάντησιν τοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ πλησίον, ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἀκτῆσις τοῦ Ἁγίου Πνεύ-

24. G. Florovsky, Christ and his Church suggestions and comments, «L'Église et les églises», éd. du Chevetogne 1955, t. II, σσ. 168-169.

J. A. Guttat, La rencontre des religions, Paris 1957, σ. 179. Y. N. Lelouvier, Perspectives russes sur l'Église. Un théologien contemporain: Georges Florovsky, Paris (Centurion) 1968.

25. Λουκ. 12,49.

26. Ἰωάν., 16,7.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

Διεύθυνσις Ν.Υ.Ε. Ἐν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1970
Ἀρ.θ. Πρωτ. 5392/693

Πρὸς τὴν
Ἱερὰν Μητρόπολιν Λευκάδος καὶ Ἰθάκης
Εἰς Λευκάδα

Ἀπαντῶντες εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 810/11-5-70 ἡμέτερον ἔγγραφον διαβιβασθὲν ἡμῖν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2976/11-6-70 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν σχέσει μὲ τὴν τύχην τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποβιώσαντος Ἱερομονάχου Θεοδοσίου Γεωργάκη, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φανερωμένης Λευκάδος, προαγόμεθα εὐσεβάστως νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ περιουσία τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν ὡς καὶ τῶν ἐκ μοναχῶν προερχομένων κληρικῶν, οἵτινες δὲν ἀπεχώρησαν νομίμως τῆς Μονῆς ἐγκαταβιώσεώς των, ἀνήκει κληρονομικῶ δικαίωματι κατ' ἰσομοιρίαν εἰς τὸν ΟΔΔΕΠ καὶ τὴν Μονὴν ἐγκαταβιώσεώς των κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 4 ἐδ. ε, 18 καὶ 19 τοῦ νόμου Γ.Υ.Ι.Δ./1909, 7 παρ. 2 τοῦ ν. 4684/1930, 1 τοῦ νόμου 1918/1942 καὶ μόνου τοῦ ν. 2067/1952 ὡς καὶ τοῦ ἀρθροῦ 42 παρ. 4 τοῦ Ν. Δ. 126/1969.

Ἡ διάταξις τῆς παρ. 5 τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ Ν.Δ.

4589/1966, καθ' ἣν ἡ περιουσία τῶν ἀποβιούντων Ἱερομονάχων περιέρχεται κληρονομικῶ δικαίωματι εἰς τὴν Μονὴν τῆς τελευταίας καταβιώσεώς των ἢ ἐκείνην εἰς τὰ μοναχολόγια τῆς ὁποίας ἦσαν ἐγγεγραμμένοι πρὸ τῆς χειροτονίας των, καταργηθῆ ἀφ' ἧς ἴσχυσεν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ μόνου τοῦ Ν.Δ. 23/1968.

Κατ' ἀκολουθίαν ὁ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Φανερωμένης Λευκάδος ἀποθανὼν Ἱερομόναχος Θεοδοσίος Γεωργάκης τυγχάνων ἄλλως τε καὶ ἀδελφὸς αὐτῆς, ἦτοι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ μοναχολόγιόν της, κληρονομεῖται κατ' ἰσομοιρίαν ὑπὸ τῆς Μονῆς ταύτης καὶ τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ, ὑπεισελθόντος ὡς καθολικοῦ διαδόχου εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ΟΔΔΕΠ κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 42 παρ. 4 τοῦ Ν.Δ. 126/1969 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐπὶ πλέον ὁ χειριζόμενος τὴν ὑπόθεσιν δικηγόρος δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 209/1965 ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου (Νομικὸν Βῆμα 1965, σελ. 1145), δι' ἧς ἀποσαφηνίζεται τὸ ὅλον θέμα τῆς κληρονομίας τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν καὶ Ἱερομονάχων ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου διέπεται ἡ κληρονομία μόνον τῶν καθαιρεθέντων ἀποβαλόντων, τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ ἀπομακρυνθέντων τῆς Μονῆς ἐγκαταβιώσεώς των Ἱερομονάχων ὡς καὶ ἐκείνων οἵτινες ἀπεχώρησαν ὀριστικῶς, ἀλλὰ νομίμως, ἵνα ἐφεξῆς διαβιώσωσιν ὡς ἐφημέριοι ἢ καθηγῆται ἢ ἱεροκήρυκες ἢ διάκονοι.

Τέλος καὶ διὰ τὴν πληρότητα τοῦ παρόντος δέον νὰ γνωρίζετε ὅτι εἶναι ἄκυρος κατὰ τὸ ἀρθρον 19 τοῦ

ματος», κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ εἰς τὸν διάλογόν του μετὰ τοῦ Μοτοβίλωφ.

«... Ἡ Θεολογία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κάμνει πάντοτε διάκρισιν μεταξὺ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, δοτῆρος τῆς χάριτος, καὶ τῆς ἀκτίστου χάριτος, τὴν ὁποίαν παρέχει εἰς ἡμᾶς. Ἡ χάρις εἶναι ἄκτιστος, Θεία ἐκ φύσεως. Εἶναι ἡ ἐνέργεια ἢ ἡ πρόδος τῆς μιᾶς φύσεως, ἢ θεότης, καθ' ὅσον διακρίνεται ἀφράστως τῆς οὐσίας καὶ μεταδίδεται εἰς τὰ δημιουργημένα ὄντα, θεοῦσα αὐτά. Δὲν εἶναι λοιπὸν πλέον, ὡς εἰς τὴν Π. Διαθήκην, ἐν ἀποτελεσμα δημιουργηθὲν εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τῆς Θείας βουλῆς, ἐνεργούσης ὡς αἰτίας ξένης πρὸς τὸ πρόσωπον· τώρα εἶναι ἡ Θεία ζωὴ, ἡ ὁποία εἰσέρχεται ἐντὸς ἡμῶν ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. Διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ταυτίζεται μυστικῶς μὲ τὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα, καίτοι μένει ἀκοινωνητὸν ὑποκαθίσταται, οὕτως εἰπεῖν, ἐντὸς ἡμῶν αὐτῶν, διότι αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κράζει εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν: «Ἀββὰ ὁ Πατὴρ» κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ

Ἅγιον Πνεῦμα ἐξαλείφεται ὡς πρόσωπον πρὸ τῶν κτιστῶν προσώπων, εἰς τὰ ὁποῖα παρέχεται ἡ χάρις.

Ἐν Αὐτῷ ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι πλέον ξένη πρὸς ἡμᾶς· παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν χάριν ἐσωτερικῶς, φανερούμενον ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ προσώπῳ ἡμῶν, καθὼς ἡ ἀνθρωπίνη ἡμῶν θέλησις παραμένει σύμφωνος πρὸς τὴν Θεϊαν βουλήν καὶ συνεργάζεται μετ' αὐτῆς ἀποκτῶσα τὴν χάριν, καθιστῶσα αὐτὴν ἰδικὴν της.

Αὕτη εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς Θεώσεως ἢ καταλήγουσα εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἰσάγεται ἐν ἡμῖν διὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἥδη ἐκ τῆς παρούσης ζωῆς. Διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι τὸ βασιλικὸν χρίσμα, τὸ τιθέμενον ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑφ' ὧν τῶν χριστιανῶν τῶν κεκλημένων νὰ βασιλεύσωσιν μετ' Αὐτοῦ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα. Τότε τὸ ἄγνωστον τοῦτο Θεῖον πρόσωπον, τὸ μὴ ἔχον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ εἰς μίαν ἄλλην ὑπόστασιν, θὰ ἐμφανισθῇ ἐν τοῖς θεωθεῖσι προσώποις: διότι ἡ πληθὺς τῶν Ἀγίων θὰ εἶναι ἡ εἰκὼν Αὐτοῦ».

(Τέλος)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΔΙΔΗΣ

νόμου ΓΥΙΑ/1909 ή δια διαθήκης ή δωρεάς διαθήσεις τῆς περιουσίας τοῦ μοναχοῦ ὡς καὶ ὅτι εἶναι ἀδιάφορον διὰ τὴν ὑπείσλευσιν εἰς τὴν κληρονομικὴν περιουσίαν τοῦ ἀποβιοῦντος μοναχοῦ ἢ ἱερομονάχου τοῦ ΟΔΔΕΠ καὶ τῆς Μονῆς ἐγκαταβιώσεώς του ἢ ὑπαρξίς ἀναγκαίων κληρονόμων, δοθέντος ὅτι ὁ ἀσπασθεὶς τὸν μοναχικὸν βίον θεωρεῖται θανόν διὰ τὸν κόσμον. Ὅπως ἀντιθέτως ἀποχωρίζεται κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ νόμου ΓΥΙΑ/1909 ἢ νόμιμος μοῖρα ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων ἐκ τῆς περιουσίας τῆς ὑφισταμένης πρὸ τῆς ἀποκάρσεως, τῆς ὑπολοίπου περιερχομένης αὐτοδικαίως εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μετανοίας καὶ οὐσης ἀπαιτητῆς ἀπὸ τῆς κατατάξεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ἀ. α.
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΘΑΝ. ΒΟΣΥΝΙΩΤΗΣ

Α. Υ. Σ. Ε.
'Αριθ. Πρωτ. Α. Υ.

'Εν 'Αθήναις τῆ 22.6.1970

Πρὸς

Τὴν 'Ιερὰν Σύνοδον τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος
'Ε ν τ α ὖ θ α

'Εν σχέσει μὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 3544/26.6.1960 ὑμέτερον ἐγγράφον, περὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐν Τήνῳ Πανελληνίου 'Ιδρύματος, ἢ ὑποβαλλομένη Ὑμῶν γνώμη ἐπὶ τοῦ τεθέντος μοι ἐρωτήματος ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Α'. Τακτοποιήσις 'Εκτάκτου Προσωπικοῦ.

1. Ὁ ἱεροψάλτης, ἔχων τὴν ιδιότητα τοῦ κατωτέρου κληρικοῦ κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις (ἄρθρον 53 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμοῦ) δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ λοιποῦ ὑπαλληλικοῦ ἢ ἐργατοτεχνικοῦ ἐνοριακοῦ προσωπικοῦ 'Ιδιωτικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ ἄρθρον 3 παρ. 5 περ. γ τοῦ Κώδικος 'Εκκλησι. Ὑπαλλήλων καὶ δὲν δικαιούται μονιμοποιήσεως κατὰ τε τὸ Ν.Δ. 169/69 καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 188 παρ. 1 Κώδικος 'Εκκλ. Ὑπαλλήλων, διεπόμενος ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ περὶ ἱεροψαλτῶν νομικοῦ καθεστώτος, ὡς ἄλλωστε συνέβαινε καὶ κατὰ τὸ προϊσχυσάν Δίκαιον.

2. Οἱ λοιποὶ, ἀποτελοῦντες προφανῶς ἐργατοτεχνικὸν προσωπικόν, διατηροῦνται ἐπὶ συμβάσει ἀορίστου χρόνου κατὰ τὸ ἄρθρον 66 ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 3 παρ. 6 τοῦ Κώδικος 'Εκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων, δι' ὅσον χρόνον τὸ 'Ἰδρυμα ἔχει ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων.

Ε'. Προσωρινὸν Προσωπικόν.

'Ἡ δι' ἐποχιακὰς ἀνάγκας πρόσληψις προσωπικοῦ, καθ' ὃ μέρος καλύπτεται ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦ ἄρθρου 124 παρ. 3 τοῦ Συντάγματος, δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῆς τριμήνου συμβάσεως δι' ἐν εἰσέτι τρίμηνον, ἥτοι οὐχὶ ἀπεριορίστως, διὰ τέσσαρα τρίμηνα,

διότι τοῦτο θ' ἀπετέλει καταστρατήγησιν τῆς ὡς εἰρηται διατάξεως μεταβάλλουσιν τοὺς δι' ἐποχιακὰς ἀνάγκας κατ' ἔτος προσλαμβανομένους, εἰς ὑπαλλήλους ἐπὶ ἐτησίᾳ συμβάσει.

Ζ'. Καταγγελία συμβάσεως.

'Ὡς πρὸς τὴν καταγγελίαν συμβάσεως τὸ μὲν ὑπαλληλικὸν Προσωπικὸν 'Ιδιωτικοῦ Δικαίου προσληφθὲν πρὸ τῆς 15.11.1968 ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 176 παρ. 2 τοῦ Κ.Ε.Υ. ('Ἄρθρον 12 παρ. 4 Ν.Δ. 169/69) τὸ δὲ λοιπὸν προσωπικὸν 'Ιδιωτικοῦ Δικαίου εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Κ.Ε.Υ. Τὸ ἐργατοτεχνικὸν προσωπικὸν διέπεται πλέον ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς ἐργατικῆς Νομοθεσίας κατὰ τὸ ἄρθρον 3 παρ. 6 τοῦ Κ.Ε.Υ.

Αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ 'Ιδρύματος Τήνου διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, αἱ ρυθμιζουσαι ἄλλως τὸ θέμα—καταγγελία ἄνευ ἀποζημιώσεως—ἔχουν ἤδη καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ μεταγενεστέρου Κώδικος 'Εκκλησι. Ὑπαλλήλων δυνάμει βητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 192 παρ. 2 αὐτοῦ.

Μετὰ πάσης τιμῆς
Δ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Σύμβουλος ΑΣΔΥ
Μέλος τοῦ Α.Υ.Σ.Ε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους

Διεύθυνσις 14

Τμήμα Α

'Εν 'Αθήναις τῆ 8/6/1970

Γραφεῖον β

'Αριθ. Πρωτ. 99045/1981

Πρὸς

Τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν Λαγκαδᾶ

'Επίδομα 'Ιερέων ἄρθρου 3 Ν.Δ. 3859/1958

'Εν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 73810/1526/17-4-70 ἡμετέρου ἐγγράφου καὶ κατόπιν τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 367/23-5-70 ὁμοίου ὑμῶν διαβιβασθείσης ἡμῶν, ἀπὸ 18-5-70 αἰτήσεως τοῦ παρ' ὑμῖν ὑπηρετοῦντος 'Ιερομονάχου Παντελεήμονος Μαρκουδάκη, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐν θέματι ἀντικείμενον, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ κάτωθι:

1. 'Ιερεῖς Θεολόγοι κ.λ.π., ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν Βόρειον 'Ελλάδα, δύναται νὰ δικαιωθῶσι τοῦ ἐπιδόματος τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν.Δ. 3859/58, μόνον ἐφ' ὅσον κέκτηνται ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπόμενα προσόντα καὶ ἐφ' ὅσον πληροῦνται ἅπασαι αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις.

2. Ὁ περὶ οὗ πρόκειται 'Ιερομόναχος Παντελεήμων Μαρκουδάκης, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ἀποφοιτήσει ἐκ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀναζωπύρσεις κοινῶν ἀναμνήσεων.

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐπίσκεψις τοῦ ἐκλαμπροτάτου καρδινάλιου καὶ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Παλέρμου Φραγκίσκου Καρπίνου καὶ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας αὐτοῦ, ἀποτελουμένης ἐξ ἐκκλησιαστικῶν, θεολογικῶν καὶ πολιτικῶν προσωπικότητων τῆς Σικελίας, καὶ ἡ ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐπικοινωνία αὐτῶν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ τῶν λοιπῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα προβληθοῦν οἱ μακραίωνες δεσμοί, οἵτινες συνδέουν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, προσφωνῶν τοὺς ἐπιφανεῖς ξένους, οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δεσμοὶ (κοινῶν αἵματος καὶ πνεύματος) εἶναι «δεσμοὶ σφουρηλατηθέντες ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα διατάττοντος κατὰ τὸ ἀγαθὸν Αὐτοῦ θέλημα καὶ τετορνευμένοι διὰ μέσον μακρῶν αἰῶνων ὑπὸ τῆς ἀνεξιχνίαστου καὶ πανσόφου Προνοίας Του. Οἱ δεσμοὶ ο἗τοι οὔτε τέμνονται ποτε, οὔτε ἀφανίζονται. Δύναται, πρὸς στιγμήν, νὰ φαίνωνται ὑπνώττοντες, πλὴν ὁμοῦ ἀκόμη καὶ ἡ παραμικρὰ ὡς αἴρας λεπτῆς πνοῆ (αὐτῶ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος Πνεύματος) ἀρκεῖ νὰ ἀναζωπυρήσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς καταστήσῃ ἱκανοὺς νὰ ἀναλάβουν τὴν ἀρχικὴν ἐξαιρετικὴν αὐτῶν λαμπρότητα. Τότε ἀναβιοῦν αἱ κοιναὶ τῶν λαῶν ἀναμνήσεις περὶ τῆς κοινῆς καταγωγῆς, τῆς κοινῆς γλώσσης, τῆς κοινῆς θρησκείας, τῶν κοινῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, τῶν κοινῶν παραδόσεων. Ὡς ἐπιστέγασμα δὲ ἔρχεται ἡ πρὸς ἀλλήλους φορὰ, ἡ κινουμένη ὑπὸ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία (οὐδέποτε ἐκπίπτει)» (Α' Κορ. ιγ', 13).»

Τὰ ἐν οἴκῳ, μὴ ἐν δήμῳ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θνατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας ἐξέβη τῆς (νύσσης), δι-

τινος Ἀνωτέρου ἢ Κατωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου ἢ Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὡς ἀπαιτεῖται ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω διατάξεως, καὶ ἕνεκα τούτου κατετάγη εἰς τὴν Δ' μισθολογικὴν Κατηγορίαν, κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Ν.Δ. 4538/66, δὲν δύναται νὰ δικαιοθῇ τοῦ ἐν λόγῳ ἐπιδόματος.

3. Αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις Καβάλας καὶ Λαγκαδᾶ, πρὸς ἃς ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν τὸ παρὸν παρακαλοῦνται, ὅπως γνωρίσωσιν ἡμῖν, ἐὰν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκάστης αὐτῶν καταβάλληται τὸ ἐπίδομα τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Ν.Δ. 3859/58 εἰς Ἱερεῖς Δ' μισθολογικῆς κατηγορίας.

ΕΝΤΟΛΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Ο ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΕΡ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΣ

ὅσον τῇ 13ῃ Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ τοῦ Ἐδαγγελισμοῦ ἐν τῷ ἐν Λονδίῳ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάλῳ εἶπεν. Ὁ ἑορτασμός τῆς εἰκοσαετηρίδος τῆς Ἀρχιερατείας αὐτοῦ καὶ ἡ παρουσία τῶν ἐπισήμων προσωπικοτήτων, ἐκκλησιαστικῶν καὶ διπλωματικῶν, ἡμετέρων τε καὶ ξένων, ἔπρεπε νὰ καταστήσουν λίαν προσεκτικὸν τὸν Σεβ. εἰς ἐκφράσεις καὶ σχόλια κατὰ τῶν ἐξ Ἑλλάδος ἀκουομένων ἀντιθέσεων ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Γνωρίζει καλῶς ὁ Σεβασμιώτατος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει πιστῶς καὶ ἐν εὐλαβείᾳ τῆς ὀφειλομένης ὑφίστησι τιμῆς εἰς τε τὸ Σεπτὸν Πρόσωπον τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τὸν ἑνδοξον πρῶτον τῆς Ὁρθοδοξίας Θρόνον. Τίς ὁ λόγος τῶν προσωπικῶν ἐπιθέσεων ἀπὸ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου; Τίς ὁ λόγος τῆς ἀνοικτῆς ρήξεως μετὰ προσώπων ἢ καὶ τιῶν θρησκευτικῶν ὀργανώσεων; Τίς ὁ λόγος τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διαλαλήσεως ἐνδοοικογενειακῶν καὶ ἐνδοθεολογικῶν μαζ ἀντιθέσεων; Οὔτε ἡ ἄκρατος μεγαλοστομία καὶ ἄμετρος κολακεία, οὔτε ἡ παράτολμος παρηγορία εἶναι ἐποικοδομητικά. Ἐν πολλῇ εὐλαβείᾳ τοὺς λόγους τοῦ πολυάθλου Ἰωβ ἐπαναλαμβάνομεν: «Μὴ πολὺς ἐν ὀήμασιν γίνου» (Ἰωβ ια', 2). Ἄλλωστε, «ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀντακούσεται».

Τὰ ἐν οἴκῳ, λοιπόν, μὴ ἐν δήμῳ!

Ἐσφουρηλατήθησαν νέοι δεσμοί.

Ἡ εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος φύλλου τῆς («Ἐκκλησίας») περιγραφομένη περιοδεία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ὀλοκλήρωσιν τοῦ πρὸ τριετίας ἀναληφθέντος παρομοίου ἐπιπόνου ἔργου, ἀποτελέσασα τῷ ὄντι ἀξιοσημείωτον σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ συσφιγχοῦν ἐτι περισσότερον αἱ ἐγκάρδιοι σχέσεις τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν παραμεθορίων ἐλληνικῶν πληθυσμῶν.

Ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ ἐγκρίτου ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, ἡ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου «ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς εὐγενεστέρους παραδόσεις τοῦ ἐλληνικοῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος εὐρέθη πάντοτε —κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὰς ὥρας τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἐξορμήσεων— εἰς τὴν πλευρὰν τῶν στρατευμένων τέκνων τῆς πατρίδος. Μετὰ τὴν περιοδείαν του ἀπὸ φυλακίου εἰς φυλάκιον, κατ' ὄλον σχεδὸν τὸ μῆκος τῶν βορείων συνόρων τῆς χώρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος ἀνενέωσε τοὺς ἱστορικοὺς δεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸ ἐλληνικὸν χαλί». Ἀληθῶς, διὰ τῆς περιοδείας τοῦ Μακαριωτάτου ἐσφουρη-

λατήθησαν νέοι δεσμοὶ ἀγάπης μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους.

Παῦλος Εὐδοκίμωφ (†).

Ἡ εἰς Κύριον ἐκδημία τοῦ μεγάλου ἐν ὑπερορίῳ διαμονῇ θεολόγου καὶ καθηγητοῦ τοῦ Ρωσικοῦ θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων («Ἅγιος Σέργιος») Παύλου Εὐδοκίμωφ ἐστέρησε τὴν Ὁρθόδοξίαν καὶ τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην μᾶς ἐπιβλητικῆς καὶ σπανίας μορφῆς.

Ὁ Παῦλος Εὐδοκίμωφ, διδάξας ἐπὶ πολλὰ ἔτη Χριστιανικὴν Ἠθικὴν καὶ Ἱστορίαν τῶν Ἀντικῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ μνημονουθέντι Ἰνστιτούτῳ καὶ μετασχὼν ἐνεργῶς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, διεκρίθη διὰ τὴν συγγραφὴν ἐξαιρετῶν ἔργων, προβαλλόντων τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητα, συνδυάζοντων τὸ πατερικὸν καὶ λειτουργικὸν πνεῦμα μὲ τὰς ἐνοράσεις τῶν Ντοστογιέφσκυ, Γκόγκολ καὶ Μπερτιέφ καὶ ἀνταποκρινομένων εἰς τὰς ἀγωνίας καὶ ἀναζητήσεις τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ τάξη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ μέγα κενόν, ὅπερ δημιουργεῖται διὰ τοῦ θανάτου του εἰς τὰς τάξεις τῶν ὀρθοδόξων στοχαστῶν!

Ἄληθῶς εἶναι θλιβερόν.

Ὡς ἀνεγρόφη εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικά, πρόκειται νὰ παιχθῇ τὸν χειμῶνα εἰς κεντρικὸν ἀθηναϊκὸν θέατρον τὸ ἔργον τοῦ («μοντέρνου») θεατρικοῦ συγγραφέως Ἀραμπάλ, τοῦ ὁποίου ὁ μὲν τίτλος εἶναι «Ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ ἀρχιτέκτων», ἡ δὲ ὑπόθεσις πλήττει καιρῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν.

Ὡς ὀρθῶς ἐγράφη, «μόνον τὴν ἀηδίαν ἠμπορεῖ τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ προκαλέσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει στοιχειωδῶς ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα τοῦ αὐτοσεβασμοῦ. Εἶναι δὲ πράγματι ἐκπληκτικὴ ἡ πληροφορία, ὅτι πρωταγωνισταὶ του δὲν θὰ εἶναι νεαροὶ ἠθοποιοί..., ἀλλὰ δύο γνωστότατες «φίρμες» τοῦ ἀθηναϊκοῦ θεάτρου».

Ἄληθῶς εἶναι θλιβερόν, ὅτι πολλὰ ἑλληνικὰ θεάτρα ἔχουν θέσει ἑαυτὰ εἰς τὸ ἔργον τῆς διαβρώσεως τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τοῦ ἑλληνορθοδόξου πολιτισμοῦ μας.

Πρέπει νὰ καταστή ἡ καρδιά τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, Προέδρου τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, σύγκλησις ἀπὸ τῆς 19ης μέχρι τῆς 22ας Σεπτεμβρίου ἐν τῇ ἀνακαινισθῆσῃ αἰθούσῃ τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Δια-

κονίας τοῦ Ἀ' Συνεδρίου τῶν ὑπευθύνων στελεχῶν τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπετέλεσε, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν τῶν παρακολουθησάντων τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ κατὰ πάντα ἀρτία ὀργανώσεις τοῦ Συνεδρίου, ἡ κοινοβιακὴ διαβίωσις τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐν πνεύματι περισυλλογῆς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης, αἱ γενόμεναι εἰσηγήσεις καὶ ἐπ' αὐτῶν συζητήσεις καὶ ἡ φιλότιμος προσπάθεια τῶν ἐδικῶν ἐπιτροπῶν πρὸς διατύπωσιν τῶν σχετικῶν πορισμάτων συνετέλεσαν ἐνθεν μὲν εἰς τὸ νὰ γίνων ἀντικειμενικαὶ διαπιστώσεις ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς κατηχητικῆς διακονίας, ἐτέρωθεν δὲ εἰς τὸ νὰ ἐξετασθῶν διονυχιστικῶς καὶ καθορισθῶν αἱ γενικαὶ προϋποθέσεις τῆς ἀναζωπυρώσεως, ἀναμορφώσεως καὶ προβολῆς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διακονίας.

Τὸ προβληθὲν γενικὸν αἴτημα διευπλώθη εὐσυνόπτως ὑπὸ τοῦ κηρύξαντος τὴν ἔναρξιν τοῦ Συνεδρίου καὶ ἐνεργῶς μετασχόντος αὐτοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὅστις ἐτόνισεν, ὅτι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Κατηχητικὸν Σχολεῖον πρέπει νὰ καταστή ἡ καρδιά τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ παροχῆς εἰς αὐτὴν τοῦ ζωηφόρου παλμοῦ τῆς ἀνατάσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς πνευματικῆς μορφώσεως.

Ἡ ἀντιμετώπισις τῆς ἀθείας.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῶν καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος κ. Κωνσταντίνου, Προέδρου τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διοργανώσεως τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, συνελθόντος ἀπὸ τῆς 23ης μέχρι τῆς 25ης Σεπτεμβρίου ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ Ἀ' Πανελληνίου Συνεδρίου Ἱεροκηρύκων, ὅπερ εἶχεν ὡς κύριον θέμα τὴν μελέτην τῆς ἀντιμετώπισεως τῆς πλημμυρίδος τῆς συγχρόνου ἀθείας.

Ὡς διεπιστάθη ἐκ τῶν εἰσηγήσεων καὶ συζητήσεων τοῦ Συνεδρίου, ὅπερ ὡσαύτως ἠδολογήθη διὰ τῆς ἀνελλιποῦς παρουσίας τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ πρόβλημα τῆς ἀθείας δὲν εἶναι τόσον πρόβλημα θεωρητικόν, ὅσον πρὸ πάντων πρόβλημα ἠθικὸν καὶ πρακτικόν. Ὅθεν πρὸς τελεσφόρον ἀντιμετώπισιν αὐτῆς, εἶναι ἀπαραίτητος οὐ μόνον ὁ κατάλληλος θεωρητικὸς ἐξοπλισμὸς τῶν διακόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς ἀπόκρουσιν ἢ πρόληψιν τῆς ἐν τῇ πράξει χειραφεσίας ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον καὶ βαθύτερον αἷτιον τῆς ἀθείας. Πρὸ πάντων διεκηρύχθη, ὅτι τὸ κυριώτερον ὄπλον εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς συγχρόνου ἀθείας πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἄγιον παράδειγμα τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς, ὅπερ ἐν ἀγάπῃ πολλῇ δέον νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ποικίλας ἀνάγκας τοῦ περιπεσόντος εἰς ληστὰς συγχρόνου ἀνθρώπου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸν μῆνα Σεπτεμβρίου:

Ἐτέλεσεν τὴν 14ην Σεπτεμβρίου τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱ. Ναὸν Τιμίου Σταυροῦ Ν. Σφαγείων.

Ἐχοροστάτησε τὴν 25ην Σεπτεμβρίου κατὰ τὸν τελεσθέντα ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη ἑσπερινὸν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Δ' Συνεδρίου Ἱεροκηρύκων.

— Τὴν 27ην Σεπτεμβρίου κατὰ τὸν ἑσπερινὸν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Θεομήτορος Ἡλιουπόλεως.

— Τὴν 30ην Σεπτεμβρίου εἰς τὸν ἑσπερινὸν ἐν τῷ Ἱ. Ν. Χρυσοπηλαιωτίσσης, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Συλλόγου τῶν Ἱεροψαλτῶν.

Παρηκολούθησε τὴν θείαν Λειτουργίαν τὴν Κυριακὴν 20 Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Συνεδρίου τῶν ὑπευθύνων τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

— Τὴν Τετάρτην 23 Σεπτεμβρίου ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, τελεσεῖσαν χάριν τῶν μελῶν τοῦ Δ' Συνεδρίου Ἱεροκηρύκων.

— Τὴν 20ήν, 21ην καὶ 22αν Σεπτεμβρίου τὰς ἐργασίας τοῦ Α' Συνεδρίου τῶν ὑπευθύνων Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

— Τὴν 23ην 24ην καὶ 25ην Σεπτεμβρίου τὰς ἐργασίας τοῦ Δ' Συνεδρίου τῶν Ἱεροκηρύκων.

Παρέστη τὴν Κυριακὴν 27ην Σεπτεμβρίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τῶν «Σπιτιῶν Γαλήνης Χριστοῦ» τῶν ἐνοριῶν: Ἀγίου Κωνσταντίνου Κολωνοῦ, Ἀγίων Ἀσωμάτων Θησείου, Μεταμορφώσεως Σωτήρος ὁδοῦ Συγγροῦ, Ἀγίων Ἀποστόλων Τζιτζιφιῶν.

Μετέσχε τὴν 23ην Σεπτεμβρίου συνεδριάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προγράμματος ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα.

Παρεκάθησε τὴν Κυριακὴν 20ήν Σεπτεμβρίου εἰς γεῦμα δοθὲν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ πρὸς τὰ στελέχη τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τὴν 23ην Σεπτεμβρίου πρὸς τιμὴν τῶν Ἱεροκηρύκων.

Προῆδρευσε τὴν 15ην καὶ τὴν 30ήν Σεπτεμβρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— Τὴν 16ην, 17ην, 18ην, 19ην, 22αν, 26ην, 28ην, 29ην καὶ 30ην Σεπτεμβρίου τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Τὴν 18ην Σεπτεμβρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Συνειργάσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου μετὰ τῶν συνεργατῶν του ἐπὶ ζητημάτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

— Τὴν 15ην Σεπτεμβρίου μετὰ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου.

— Τὴν 12ην καὶ 28ην Σεπτεμβρίου μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἱατροῦ κ. Ἀθανασίου Καραντώνη.

— Τὴν 29ην Σεπτεμβρίου μετὰ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σπ. Δημητράκου καὶ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ ΟΓΑ κ. Χρ. Ἀνδρικοπούλου.

Ὑπεδέχθη τὴν 13ην Σεπτεμβρίου ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν καρδιναλίον Κάρτινο, Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Παλέρμο, τὸν πρόεδρον τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως, τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῆς Σικελίας μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν.

Ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὴν 12ην Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ζάνθης κ. Ἀντώνιον, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον, Μαρωניים κ. Τιμόθεον, Ναυπακτίας κ. Δαμασκηνόν, Σταυροπόλεως κ. Μάξιμον, τὸν αἰδεσιμολογ. π. Γεώργιον Φλωρόβσκυ, τὸν αἰδεσ. Γ. Τσέτση, τὸν παουσ. ἀρχιμ. κ. Μάξιμον Φιλόπουλον, τὸν καθηγητὴν κ. Κανέλλην καὶ τὸν κ. Κορινόπουλον.

— Τὴν 15ην Σεπτεμβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Βελγίου κ. Αἰμιλιανόν.

— Τὴν 16ην Σεπτεμβρίου τὸν Ὑφυπουργὸν Οἰκονομικῶν κ. Ἀχῆν.

— Τὴν 28ην Σεπτεμβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀζώμης κ. Μεθόδιον.

— Τὴν 29ην Σεπτεμβρίου τὸν πρῶτον ὑπουργὸν κ. Κ. Καλαμποκιᾶν, τὴν καν Ρακιντζῆ καὶ τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλβετίας ἐν Ἑλλάδι.

— Ἐπίσης ἐδέχθη τὸν καθηγητὴν τῆς Ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου Dr. Marina μετὰ τῆς συζύγου του.

Περιώδευσε ἀπὸ 1-4 Σεπτεμβρίου εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχάς, ὡς λεπτομερῶς ἐν προηγουμέναις σελίδι ἀναγράφεται.

Ἐντολῆ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου:

Α'. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος:

Ἐτέλεσεν τὴν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ἱερούς Ναοὺς: 1) Μητροπόλεως, 2) Τιμίου Σταυροῦ Αἰγάλεω, 3) Ἀγ. Φωτεινῆς Ν. Σμύρνης.

Ἐχοροστάτησεν κατὰ τὸν πανηγυρικὸν ἑσπερινὸν τῶν ἑορταζόντων Ἱερῶν Ναῶν: 1) Τιμίου Σταυροῦ Ν. Σφαγείων, 2) Ἀγ. Σοφίας Ψυχικοῦ.

Ὑπεδέχθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ (ἀπουσιάζοντος τοῦ Μακαριωτάτου) τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας: 1) Θεσσαλονίκης κ. Λεωνίδαν, 2) Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικόδημον, 3) Βελγίου κ. Αἰμιλιανόν, 4) Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, 5) Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεόκλητον, 6) Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμονα, 7) Ἰορδάνου κ. Βασίλειον, 8) Ἀζώμης κ. Μεθόδιον, 9) πρ. Δρυϊνουπόλεως κ. Χριστοφόρον, 10) Ρόδου κ. Σπυριδῶνα, 11) Κερπάρου κ. Ἀπόστολον, 12) τὸν Dr Marina ἐκ Ρουμανίας. Τὰ τῶν ἐπισκέψεων τούτων ἀνεκοίνωσε καθηκόντως εἰς τὴν Α.Μ.

Ἐτέλεσεν, ἐκπροσωπῶν τὴν Α.Μ., 1) τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης διὰ τὰ μέλη τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συλλόγου καὶ διεβίβασεν αὐτοῖς τὰ δέοντα, 2) Μνημόσυνον ἐν τῷ Ἱ.Ν. Μητροπόλεως τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας Θ. Ρακιντζῆ, 3) Μνημόσυνον ἐν Ν. Σμύρνη τοῦ Ἐθνομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν σφαγιασθέντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφήν.

Ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις τῶν: Ἱερέως Λάμπρου Γιαννοπούλου, Ἀρχιμ. Δωρ. Χαραλαμποπούλου, Ἱεροκήρυκος Αἰγιαλείας, Ἀρχιμ. Χρυσάνθου Πολίτου, Πρωτοσυγγέλλου Κερκύρας, Ἀρχιμ. Χρυσοστ. Ρουμλιώτου, Πρωτοσυγγέλλου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Ἀρχιμ. Τιμοθέου Τριβυζᾶ, Πρωτοπρεσβυτέρου Πολυκάρπου Τύμπα καὶ τοῦ καθηγητοῦ Θεολόγου κ. Ἀριστ. Τσιλιμπάρη, οἱ ὅποιοι ὑπέβαλον τὰ σέβη των πρὸς τὴν Α.Μ.

Ὡμίλησεν εἰς γενικὴν σύναξιν 1) τῶν Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγ. Εἰρήνης Αἰόλου ὑπομνήσας εἰς αὐτοὺς τὰ ἱερά των καθήκοντα, 2) τῶν ἐν τοῖς Κοιμητηρίοις διακονούντων Ἱερέων ἀναπτύξας εἰς αὐτοὺς τὴν λεπτότητα τῆς διακονίας των καὶ τὸ χρέος των ἐναντι τῶν πενθούντων.

Ἐπεθεώρησε τοὺς Ἱ. Ναοὺς: Ἀγ. Κων/νου Κολωνοῦ Ἀγ. Τρύφωνος Κολωνοῦ, Ἀγ. Γεωργίου Ἀκαδημίας Πλάτωνος, Προφ. Δανιὴλ Βοτανικοῦ, Ἀγίας Τριάδος Κεραμεικοῦ, Ἀγ. Γεωργίου Χατζηκώστα, Ἀγ. Ἀσωμάτων Θησείου, Κοιμητηρίου Κοκκίνου Μύλου.

Β'. Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος:

Ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς Ἀγ. Σοφίας Ταύρου, Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Κυψέλης, Ἀγ. Εὐσταθίου Ν. Ἰωνίας καὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν.

— Τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιμ. Γεωργίου Κουτῆ, Ἐφημερίου τοῦ Νοσοκομείου «Ἀγ. Σάββας».

—Ἄγιασμόν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Σχολείου τοῦ Ἐκκλ. Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

Προήδρευσε τῆς Ἐφορείας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης ὡς καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Θεριῶν ἐξοχῶν τῶν Κληρικῶν.

Ἐξεπροώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν συνεστίασιν τοῦ Οἴκου Τυφλῶν Καλλιθέας, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνoῦς Σεμιναρίου Ἐκπαιδευσεως.

Συμμετέσχε εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ ξενάγησιν τῆς ὁμάδος τῶν ἐκ Σικελίας ἐπισήμων, τοῦ Καρδινάλιου F. Carino, τοῦ Προέδρου τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως Ἐξοχ. M. Fassino κλπ.

—Εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τῶν προσχεδίων τοῦ Τάματος τοῦ Ἔθνους.

Ἐπέδραξε ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν ἐξ Ἀμερικῆς καθηγητὴν κ. Γ. Μπεμπήν, καὶ τὸν Ἀρχιμ. Βενέδικτον Νικήταν, Πρωτοσύγκελλον Ἰ. Μ. Αὐστρίας.

Πρόεστη τῆς Ἐπικηδείου ἀκολουθίας τῆς ἀειμνήστου Μ. Κορόζη, μητρὸς τοῦ Ἀρχιμ. Ἰακώβου Κορόζη.

Γ'. Ἐκπροσωπῶν τὴν Α.Μ. ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παντ. Ρίζος.

Παρέστη 1) εἰς τὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις τῶν κατασκηνώσεων Οἴκου τοῦ Ναύτου καὶ Ε' Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν παρὰ τὸν Ἀγ. Ἀνδρέαν Ἀττικῆς, ὡς καὶ τῆς Α' Ἐπιτροπῆς Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν εἰς Πεντέλην.

2) Εἰς τὸ μυστήριον τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τοῦ κ. Ἀποστόλου Βερνίκου, ὑπαλλήλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Δ'. Ὁμοίως ἐξεπροώπησεν τὴν Α.Μ. ὁ παν. Ἀρχιμ. κ. Κυπριανὸς Χατζηλάμπρου κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν νέων κτηρίων τοῦ Νοσοκομείου Λοιμωδῶν Νόσων.

Κατασκήνωσις ἐν Βουλιαγμένῃ

Διὰ πρώτην φοράν ἐφέτος, κατὰ πρωτοβουλίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, διωργανώθη ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ Ἐκκλησιαστικῶν Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης κατασκήνωσις διὰ τὰ παιδιὰ τῶν ἐφημερίων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ τῶν ἐργαζομένων εἰς τοὺς ἱ. ναοὺς.

Ἡ κατασκήνωσις ἐφιλοξενήθη εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου, τὸ δὲ πρόγραμμα ἦτο ἐνιαίον διὰ τοὺς κατασκηνωτὰς καὶ τοὺς τροφίμους τοῦ ἰδρύματος. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐπεδιώχθη πρὸ τοῖς ἄλλοις ἡ ἐνίσχυσις τῆς προσωπικῆς πρωτοβουλίας τῶν παιδιῶν καὶ διὰ τῆς μετὰ τῶν τροφίμων τοῦ ἰδρύματος κοινῆς ζωῆς ἡ ψυχικὴ προσέγγισις αὐτῶν.

Τὸ καθημερινὸν πλοῦσιον διαιτολόγιον, μαζί με τὸ λοιπὸν κατασκηνωτικὸν πρόγραμμα, τὸ περιλαμβάνον ἀρίστας ψυχαγωγικὰς εὐκαιρίας, καθὼς καὶ ἔντονον πνευματικὴν τροφοδοσίαν καὶ πλουσίαν λατρευτικὴν ζωὴν, ἐδημιούργησαν τὰς ἀρίστας προϋποθέσεις διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν ἀνάπλασιν τῶν κατασκηνωτῶν.

Εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς κατασκηνώσεως περιελήφθη καὶ ἐξετελέσθη μετὰ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν τὴν 29-7-1970 ἑορτὴ τῶν κατασκηνωτῶν, ἀφιερωμένη εἰς τοὺς γονεῖς των, οἵτινες ἀνταπεκρίθησαν προθύμως εἰς τὴν πρόσκλησιν. Τὸ περιεχόμενον τῆς ἑορτῆς, πλουσιώτατον εἰς αὐθορμήτους ἐκδηλώσεις, ἐψυχαλώγησε πάντας τοὺς παρευρεθέντας. Τὸν Μακαριώτατον ἐξεπροώπησεν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης π. Παντελεήμων Ρίζος, ὅστις μετέφερεν τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτοῦ. Ἐπίσης ὠμίλησαν ὁ Διευθυντὴς τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης Ἰατρός κ. Σοφ. Χατζηδάκης καὶ τέλος κατέκλεισεν τὴν ἑορτὴν ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» Κληρικῶν

Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀιδεσιμολ. π. Γεώργιος Κατινᾶς, ὅστις διὰ συντόμου προσλαλιᾶς ἐξῆρε τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον.

Σύναξις Ἱεροψαλτῶν

Τὴν Τετάρτην 9-9-70 καὶ ὥραν 7 μ.μ. ἔλαβε χώραν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἀγ. Εἰρήνης (δοῦ Αἰόλου), κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, σύναξις πάντων τῶν Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἡ ἐν λόγω σύναξις, ὀργανωθείσα ἐν τῷ πλασιῷ τῶν ἐπαφῶν τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν στελεχῶν αὐτῆς, ἔς ἐνεκαίνιασεν ἀπὸ τινος χρόνου ὁ Μακαριώτατος, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐπίσημος συνάντησις τοῦ Ἱεροψαλτικοῦ κόσμου τῆς πρωτευούσης μετὰ τῆς προϊσταμένης αὐτοῦ Ἀρχῆς. Κατὰ τὴν σύναξιν τὸν Μακαριώτατον ἀπουσιάζοντα, ἐξεπροώπησεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος.

Ἐν ἀρχῇ καὶ μετὰ γενομένην προσευχὴν ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρ. κ. Χριστόδουλος Παρασκευαΐδης, Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ κανονικὴ ἔσις τῶν Ἱεροψαλτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα». Κατὰ τὴν διαπραγματεύσιν τοῦ θέματος, ὁ ὁμιλητὴς ἀνέφερθη εἰς τὴν κανονικὴν θεμελίωσιν τῆς κληρικῆς ιδιότητος τῶν Ἱεροψαλτῶν, τούσας τὰς βασικὰς αὐτῶν ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα, ἅτινα ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς τιμητικῆς καὶ ὑπευθύνου θέσεώς των ἐν τῷ καθόλῳ Ὁργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀκολούθως, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Εὐρίπου ἀπήντησε συστάσεις τινας πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας, ἀποσκοπούσας εἰς τὴν ἀρτιωτέραν ἐπιτέλεσιν ὑπὸ τῶν Ἱεροψαλτῶν τοῦ ἀνατεθειμένου εἰς αὐτοὺς ὑψηλοῦ ἔργου.

Εἰδικώτερον ὁ Θεοφιλέστατος:

1. Ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς εὐλαβοῦς στάσεως τῶν Ἱεροψαλτῶν ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ὠρολόγιον Πρόγραμμα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ κυρίως τὴν ἀνάγκην τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ὑπέδειξε τὴν διόρθωσιν ἀταξίων τινῶν ὑποπεσασῶν εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ κατὰ τὰς χοροστασίας εἰς διαφόρους Ἱεροὺς Ναοὺς.

3. Παρεκίνησε τοὺς Ἱεροψάλτας, ὅπως συστήσωσι παιδικὰς χορωδίας.

4. Παρεκάλεσε τούτους, ὅπως ὑποβοηθήσωσι τὴν γενέσιν τῆς συμψαλμωδίας, ἥτοι τῆς ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ πάντων τῶν πιστῶν ἀποδόσεως ὠρισμένων γνωστῶν ὕμνων.

Τέλος ὁ Θεοφιλέστατος διεβίβασε τὰς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, οὗτινος σύμψασα ἡ ὁμήγυρις ἔψαλε τὴν Φῆμιν. Τὸν Θεοφιλέστατον συνώδεον οἱ Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι Α' καὶ Γ' Περιφερείας Αἰδεσιμολ. π. Κων. Ἀνδρουλάκης καὶ Ἡλίας Μπαραμπούτης.

Διὰ τοὺς ἀδιορίστους θεολόγους

Κατὰ πληροφορίας παρασχεθείσας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, δὲν προβλέπονται, ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ Σωφρονιστικῶν καὶ Ἀναμορφωτικῶν Καταστημάτων, θέσεις θεολόγων, καθ' ὅσον ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν τροφίμων τούτων ἐνεργεῖται ὑπὸ κληρικῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἢ διατιθεμένων ὑπὸ τῶν οἰκείων Μητροπόλεων, εἰς δὲ τὰ Δικαστήρια Ἀηλικῶν τοποθετοῦνται Ἐπιμεληταὶ Ἀηλικῶν, κατόπιν ἐπιτυχίας των εἰς διαγωνισμόν.

Κατὰ πληροφορίας παρασχεθείσας ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Κοινων. Ὑπηρεσιῶν ὑφίστανται δυνατότητες διορισμοῦ ἀδιορίστων θεολόγων καθηγητῶν, ὡς παιδαγωγῶν, εἰς τὰ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τούτου ὑπαγόμενα ἐθνικὰ ὀρφανοτροφεῖα καὶ οἰκοτροφεῖα, ἀρκεῖ αἱ ἐνδιαφερόμενα νὰ ὑποβάλουν σχετικὴν αἴτησιν κ.λ.π. εἰς περιπτώσιν προκηρῶν εἰς διαγωνισμόν πρὸς πλήρωσιν τοιούτων θέσεων.

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου κλπ.

Αἰτήσῃ τοῦ ἐν Τήνῳ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας ἀπεστάλησαν αὐτόθι ἀπὸ 13-7-70 ἕως 28-9-70 εἰκοσι δύο πνευματικοὶ πρὸς ἐξομολόγησιν τοῦ συρρέοντος πλήθους τῶν προσκυνητῶν.

Οἱ ἐν λόγῳ πνευματικοὶ μετέβαινον εἰς Τήνον ἀνά δύο καὶ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα ἕκαστον ζεύγος.

Πρόγραμμα καθημερινῆς πρωϊνῆς καὶ μεταμεσημβρινῆς τελέσεως τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως διηκόλυνε τὰ μέγιστα τὸ πλήθος τῶν ἐξομολογουμένων.

Οἱ πλείστοι τῶν ὡς ἄνω πνευματικῶν ἐλειτούργησαν καὶ ἐκήρυσαν τὸν θεῖον λόγον ἐπανειλημένως εἰς τὸν πάνσεπτον Ἱ. Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐφέτος τὰ ΑΝΑΛΕΚΤΑ θὰ ἐκδοθῶν εἰς δύο τεύχη: Τεύχος Α' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δι' ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἀραβικὴν καὶ τὴν ξενόγλωσσον ὕλην. Καὶ τεύχος Β' διὰ τὴν ἑλληνικὴν ὕλην εἰς τὰ τυπογραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου ἐν Κρήτῃ.

Τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ «Πανταίνου» ἀποσπασθέντος εἰς ἄλλην ἀποστολὴν, ἡ ἐκδοσις του ἐχώλαινε. Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης ἠγαθύνθη, ὅπως ἀναθέσῃ εἰς τὸν κ. Θ. Δ. Μοσχονᾶν τὴν ἀπὸ ἔτους που ἐκκαθάρισιν, διότι ὁ «Πανταίνος» πότε ἐξεδίδετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (Ἰαν.-Ἀπρίλιος 1969), πότε ἐν Ἑλλάδι (Ἰούλιος 1969) καὶ πότε ἐν Καίρῳ (Ἰούλιος -Σεπτ. 1969). Χάριτι θεῆς ἐξεδόθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ τεύχος Μαΐου 1969 καὶ τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ 1969 (Ὀκτ.-Νοέμβριος-Δεκ. 1969), ἐνῶ ἑξαμηνιαῖον τεύχος Ἰαν.-Ἰούλιος 1970 εὑρίσκεται ὑπὸ τὰ πιεστήρια μετ' ἐκτάκτου Παραρτήματος.

Ἰνστιτούτον Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας (Ἰδρυθὲν ἐν ἔτει 1952).

Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος σωτηρίας 1971 θὰ ἐορτασθῇ ἡ 150ῆ ἑπέτειος τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Συμμετέχον εἰς τὸν Πανηγυρισμὸν καὶ τὸ Ἰνστιτούτον Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας, Ἰδρυθὲν τὸ 1952 ἐπὶ τῇ Πρώτῃ Χιλιετηρίδι τῆς Βιβλιοθήκης ὡς ὄργανισμῶν, προκηρῦσσει, συμφῶνως τῷ Ἀρθρῳ 8 τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ, Διαγωνισμὸν με θέμα: «Ἡ συμβολὴ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τοῦ 1821-1829» ἐξ ἀνεκδότων πηγῶν εὑρισκομένων πιθανῶν εἰς τὰ πνευματικὰ ἱδρύματα ἐν Ἑλλάδι.

Διορία: 25 Μαρτίου 1971. Ἡ καλλιτέρα μελέτη, μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ δύο τυπογραφικὰ φύλλα, θὰ βραβευθῇ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ καὶ θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ ἐτήσιον ὄργανον τοῦ Ἰνστιτούτου ΑΝΑΛΕΚΤΑ μετ' ἀνατύπων διὰ τὸν βραβευθόσμενον.

Δι' ἀπορίας ἀπευθυντέον: Ἰνστιτούτον Ἀνατολικῶν Σπουδῶν, Ταχ. Κιβ. 2006, Ἀλεξανδρεία, Η.Α.Δ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

— Εἰς τὸ ἄρτι ληφθὲν «Περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας», ἀριθμ. φύλλου 5, δημοσιεύεται ἐπεξήγησις τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικοδήμου, ἀφορῶσα τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1969 περὶ χορηγήσεως τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων εἰς τοὺς Παλαιοκαθολικοὺς καὶ Καθολικοὺς. Ἐνταῦθα χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται, μεταξύ ἄλλων, ὅτι τοῦτο γίνεται εἰς ἐκείνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οὗτοι δὲν ἔχουν δυνατότητας νὰ ἀπευθυνθῶν πρὸς τοὺς ἱερουργούς τῶν Ἐκκλησιῶν των, «ἀπευθύνονται δὲ μετὰ παρακλήσεως διὰ τοῦτο πρὸς τοὺς ἱερουργούς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας» καὶ ὅτι «ἐπ' αὐτοῦ δέον ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔχουν τὴν ἰδίαν διδασκαλίαν περὶ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ ἀμοιβαίως ἀναγνωρίζουν τὴν ἰσχύον τῶν Μυστηρίων, αὐτῶν τελομένων ἐν αὐταῖς».

— Εἰς τὸ αὐτὸ τεύχος τοῦ «Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας» δημοσιεύονται αἱ ἀπαντήσεις τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικοδήμου πρὸς τὸν ἀνταποκρικὴν τῆς Ἰταλικῆς ἐφημερίδος «Κοριέρε ντέλλα σέρα» κ. Π. Σορμόνι. Αἱ ὑποβληθεῖσαι ἐρωτήσεις ἐστρέφοντο κυρίως περὶ τὸ θέμα τῆς χορηγήσεως ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων εἰς τοὺς Καθολικοὺς καὶ τῆς σχέσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἀφ' ἑτέρου. Ἡ προτελευταία ἐρώτησις καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς ἀπάντησις ἔχουν ὡς ἐξῆς:

Ἐρώτησις: «Ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἰδιαίτερος μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν ὁμολογιῶν;»

Ἀπάντησις: «Ὁμιλοῦντες περὶ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὑμεῖς, πιθανὸν ἔχετε ὑπ' ὄψιν τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, ὡς καὶ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν Τοπικῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ὑποστηρίζει σταθερὰς ἀδελφικὰς σχέσεις, βασιζομένη εἰς τὴν ἐνότητα πίστεως καὶ πνευματικοῦ βίου ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ κοινού ἀπαρτίζουν Ἑνιαῖαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Μετὰ τῶν μὴ ὀρθόδοξων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐπιδιώκει τὴν ὑπαρξίν καλῶν σχέσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀγάπης καὶ ἀμοιβαίας κατανοήσεως.

— Ὁ Μητροπολίτης τοῦ Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικοδήμος, πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, εὑρίσκειτο ἀπὸ τῆς 18ης Μαρτίου ἕως τῆς 3ης Ἀπριλίου ἐ.ἔ. εἰς Ἀμερικὴν. Τὴν 27ην Μαρτίου οὗτος ἐπισκέφθη τὸν ἐκεῖ ἐδρεύοντα Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε κ. Οὐ Θάντ.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ὁρθόδοξης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐξέδωκε τὴν 10ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. Τόμον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ ἐν Ἰαπωνίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπισήμως ἀνακηρύσσεται Ἀυτόνομος. Εἰς τὴν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν Ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κυροῦ Ἀλεξίου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Τόκιο κ. Βλαδίμηρον καὶ τὸ πλῆρωμα τῆς Αυτόνομου Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας χαρακτηριστικῶς τονίζεται, ὅτι τὸ ἔτος 1970 εἶναι ἰωβηλαῖον ἔτος, διότι κατ' αὐτὸ συνεπληρώθησαν ἀκριβῶς ἑκατὸν ἔτη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος Κασάτικιν, τὸν ὁποῖον ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀνεκήρυξεν, ἄγιον, ἐθελώσῃ καὶ ἱδρυσῆ τὴν ἐν Ἰαπωνίᾳ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ὡς γνωστὸν, ἡ ἐν Ἰαπωνίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐτέλει ἐπὶ μακρόν καὶ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν δικαιοσύνην τῆς Μητροπόλεως τῆς Βορείου Ἀμερικῆς (ἐννοεῖ τῆς Ρωσικῆς), τῆς ὁποίας Μητροπόλεως ἡ ἱεραρχία, σημεῖον τέθη, ἐτέθη τὸ 1947 ὑπὸ ἀπαγορεύσιν ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐτέλει ἐν σχίσματι.

— Τὴν 31ην Μαρτίου ἐ.ἔ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ὑόρκης, Μητροπολίτης πάσης Ἀμερικῆς καὶ Καναδᾶ κ. Εἰρηναῖος, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας μακαριστὸν Ἀλέξιον ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει καὶ ταῦτα: «Τὸ δικαίωμα τοῦ ἱδρῦσαι τὸ Ἀυτοκέφαλον ἐν Ἀμερικῇ ἀνήκει ἀναμφιβόλως εἰς τὴν Ἁγίαν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἤδη τὸ 1773 ἔθεσε τὰ θεμέλια πρὸς διάδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν Νέον Κόσμον καὶ τὸ 1840 ἐδραΐωσεν ἐν Ἀμερικῇ ἑπαρχίαν (ἐπισκοπήν), ἡ ὁποία ἐν συνεχείᾳ ἤνωσε πάντας τοὺς Ὁρθόδοξους τῆς Ἀμερικῆς, ἀνεξαρτήτως τῆς ἔθνικῆς αὐτῶν προελεύσεως, συμφῶνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ αἶτημα τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς, ἀπένευμε τὴν 10ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. τὸ Ἀυτοκέφαλον εἰς τὴν Ἑλληνο-Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ ἡ ὁποία ἐπαινομάσθη οὕτω: «Ἀυτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Ἀμερικῇ». Τῆς πράξεως ταύτης προηγήθησαν ἐπαφαί μεταξύ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας, Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Ἰαπωνίας, ὡς καὶ ἡ ἄρσις τῆς ἐπιβληθείσης ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τὸ 1947 ἀπαγορεύσεως εἰς τὴν ἱεραρχίαν τῆς Μη-

τροπόλεως τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἔτι δὲ καὶ ἡ παραίτησις ταύτης ἀπὸ πάσης δικαιοδοσίας ἐπὶ τῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ 1945 ἐτέλει ἐν σχίσματι πρὸς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν.

— Εἰς ἡλικίαν 53 ἐτῶν ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, τὴν 26ην Νοεμβρίου 1969, ὁ πρωθιερέυς Εὐγένιος Βλαδιμήροβιτς Ἀμπρατσούωβ, ὑφηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ. Ὁ ἐκλιπὼν ὑφηγητῆς ὑπέβη ὑπόδειγμα, ποιμένος, οἰκογενειάρχου καὶ ἐπιστήμονος.

— Ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 φύλ. τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. τοῦ «Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας» ἀφαιροῦται εἰς τὴν κοίμησιν καὶ τὰς γενομένας θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας μακαριστοῦ Ἀλεξίου. Εἰς τὰς δημοσιευμένας φωτογραφίας κατὰ μέρος εἶναι ἡ κατάνυξις τοῦ εὐλαβοῦς ρωσικοῦ λαοῦ. Μεταξὺ τῶν συλληπητηρίων τηλεγραφημάτων, τὰ ὁποία ἐστάλησαν ἐκ μέρους τῶν πολιτικῶν παραγόντων πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, μνημονεύεται καὶ τὸ ἀποσταλὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς ΕΣΣΔ. Ἐν τῇ ἀπαντήσῃ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, Μητροπολίτου Κρουτίσκης καὶ Κολόμνας κ. Ποιμένος, πρὸς τὸν πρέσβερν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ἀλέξιον Νικολάγεβιτς Κοσύγκιν, ἀναφέρονται μεταξὺ ἄλλων καὶ ταῦτα: «Συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀνέλαβον τὰ καθήκοντα τοῦ Πατριαρχικοῦ Τοποτηρητοῦ. Ἡ ἡμετέρα Ἱερὰ Σύνοδος διοικεῖ τὴν Ρωσικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν συμφώνως πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ συνεχίξῃ σταθερῶς τὴν πατριωτικὴν κατεῦθυνσιν τοῦ ἐκδημήσαντος ἡμετέρου Πατριάρχου. Ἡ ἡμετέρα Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀόκνως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὑπηρετῇ τὸ ἔργον ἐδρασίως τῆς εἰρήνης καὶ φιλίας μεταξὺ ὄλων τῶν λαῶν, πράγμα διὰ τὸ ὁποῖον ὄλος ὁ σοβιετικὸς μας λαὸς ἔχει ἀφιέρωσει τὰς προσπάθειάς του. Δεχθῆτε, πολυσεβαστε Ἀλέξιε Νικολάγεβιτς, τὰς διαβεβαιώσεις αὐτὰς ὡς ἔκφρασιν τῶν πεποιθήσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας παραγόντων»

— Ὁ Τοποτηρητῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Μόσχας Μητροπολίτης Κρουτίσκης καὶ Κολόμνας κ. Ποιμῆν (κατὰ κόσμον Ἰσβέκοφ Σεργῆ Μιχαήλοβιτς) ἐγεννήθη τὸ 1910. Τὸ 1927 ἑκάρην μοναχός, ἐπνομομασθεὶς Ποιμῆν. Εἰς διάκονον ἐχειροτονήθη τὸ 1930 καὶ τὸ 1931 εἰς ἱερομόναχον. Τὸ 1947 προεχειρίσθη ἡγούμενος καὶ τὸ 1950 ἀρχιμανδρίτης. Τὸ 1957 ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἐκδημήσαντος Πατριάρχου Ἀλεξίου ἐπίσκοπος. Τὸ 1960 προεχειρίσθη Ἀρχιεπίσκοπος καὶ κατέστη μόνιμον μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ 1961 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ποιμῆν προεχειρίσθη Μητροπολίτης τοῦ Λένινγκραντ, τὸ δὲ 1963 μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Κρουτίσκης καὶ Κολόμνας. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Μητροπολίτης κ. Ποιμῆν ἐγένετο μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Εἰρήνης, τῆς Σοβιετικῆς Ἐπιτροπῆς προστασίας Εἰρήνης καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν πολιτιστικῶν σχέσεων μετὰ τῶν συμπατριωτῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐκτοτε λαμβάνει μέρος εἰς διάφορα συνέδρια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Εἰρήνης (εἰς Βαρσοβίαν τὸ 1963 καὶ τὴν Γενεύην τὸ 1966)· εἰς τὰ Παγκόσμια Συνέδρια τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης τῆς Μόσχας (1952) καὶ τοῦ Ἐλσίνκι (1965). Τὸ 1969 ἐτιμήθη διὰ Γράμματος καὶ ἀριστείου τοῦ Σοβιετικοῦ Ἰδρύματος διὰ τὴν Εἰρήνην. «Εἰς ἀνάμνησιν τῆς προθύμου ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἀλέξιος ἤξιώσε τὴν 12ην Ἀπριλίου τοῦ 1970 τὸν Μητροπολίτην Ποιμῆνα τοῦ δικαιώματος νὰ φέρῃ δύο ἐγκόλπια». Εἶναι δὲ ὁ Μητροπολίτης Ποιμῆν καὶ ἐπίτιμον μέλος τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Λένινγκραντ. Οὗτος ἐπαρρησιοφορήθη διὰ τοῦ παρασήμου πρώτου βαθμοῦ τοῦ ἁγίου ἡγεμόνος Βλαδιμήρου καὶ διὰ παρασήμων τῶν ἀδελφῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Καὶ τὴν 18ην Ἀπριλίου 1970 ἀνέλαβε, μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου, τὰ καθήκοντα Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

— Εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος τοῦ «Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας», δημοσιεύεται ἡ δήλωσις τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Μόσχας, Μητροπολίτου τοῦ Κρουτίσκης καὶ Κολόμνας κ. Ποιμένος, διὰ τῆς ὁποίας ἐπικρίνει

οὗτος τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Ἀμερικανῶν εἰς τὴν Καμπότζην, καθὼς καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς νίκης κατὰ τῶν Γερμανῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

— Εἰς τὸ γιουγκοσλαβικὸν περιοδικὸν «*Ekonomiska Politika*» τῆς 4ης Μαΐου ἐ.ἔ. ἐδημοσιεύθη ἄρθρον, σχολιάζον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐκδοθέντος τὸ 1969 ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὀρθόδοξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας βιβλίου «Ὁρθόδοξος Σερβικὴ Ἐκκλησία», ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως 750 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς αὐτοκεφάλου Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ ἐν λόγω ἄρθρον σχολιάζονται αἱ μελέται ἀπὸ περιεχόμενα εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, ἦτοι: «Ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία ἐν τῷ μεσαιωνικῷ Σερβικῷ κράτει», «Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν», «Ἡ ἐνότῃς ἐν τῇ διαιρέσει», «Ἡ ἐνωσις τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «Ὁ χαρακτήρ τῆς Σερβικῆς ὀρθοδοξίας». Πασῶν τῶν μελετῶν αὐτῶν προηγείται ἡ μελέτη περὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ὀρθόδοξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας-ἁγίου Σάββα.

Ἐνδιαφέρον δι' ἡμᾶς ἐνταῦθα παρουσιάζει τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν περιοδικόν, τὸ ὁποῖον ἐμφορεῖται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κυβερνῶντος εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καθεστῶτος, μὲ σκοπὸν νὰ ἐπικρίνῃ τὰς ὡς ἀνω μελέτας. Ἐν τούτοις ὁμως ἀναγνωρίζει ταυτοχρόνως καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν αὐτῶν. Δεδομένου ὅτι τὰ σημεῖα τοῦ ἁρθροῦ, τὰ ὁποῖα ἐπαινῶν τὰς μελέτας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνα τὰ ὁποῖα τὰς ἐπικρίνουν, μᾶς βοηθοῦν εἰς τὸ νὰ γνωρίσωμεν καλλίτερον τὴν ἀδελφὴν Ὀρθόδοξον Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τοῦτο παραθέτομεν ἐνταῦθα μερικὰ ἀποσπάσματα ἐξ αὐτοῦ:

«Ἄπαντα τὰ θέματα αὐτὰ ἐμελετήθησαν ἱστορικῶς, ὑφίσταται δὲ ἐργασίαι περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τῆς μουσικῆς καὶ ἄλλων πεδίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἔθεσε τὴν σφραγίδα ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐποχῶν». Ἐν συνεχείᾳ ὁμολογεῖται ὅτι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τῶν ἐν λόγω μελετῶν, τοὺς ὁποίους καλεῖ εἰδικούς, «δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν περὶ ὠρισμένων περιόδων τῆς ἱστορίας τοῦ Σερβικοῦ ἔθνους περισσότερα παρὰ ἀπὸ ὠρισμένους ἱστορικούς».

Ἐκεῖνο ὁμως, τὸ ὁποῖον ὁ ἀνώνυμος σχολιαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ, εἶναι τὸ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Σερβικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ μετατραπῇ εἰς «γιουγκοσλαβικὴν» καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἐκ παραδόσεως καὶ πραγματικῶς συνδεδεμένη μετὰ τοῦ Σερβικοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο γράφει: «Ἐγὼνός εἶναι ὅτι ὄλον τὸ βιβλίον αὐτὸ, παρ' ὅλην τὴν ἀναμφισβήτητον ποιότητα, στηριζομένην πρὸ παντὸς ἐπὶ ξειρέτου γνώσεως τῶν πραγμάτων, συνετάχθη διὰ νὰ δεῖξῃ ὄλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχύν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας...» «Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ προβολὴ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἔξαρσις τοῦ μεγαλείου αὐτῆς εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὀδνεῖ ἀρμονικῶς πρὸς τὴν ἔξαρσιν τοῦ Σερβικοῦ ἔθνους μετὰ ἀποχώσεως ἀποδείξεως τοῦ προτείου αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔθνοτιτων, ὅπερ βεβαίως οὐδαμοῦ ρητῶς λέγεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὄλου νοήματος δύναται ἀναμφιβόλως νὰ ἐξαχθῇ ἀκριβῶς τοιοῦτόν τι συμπέρασμα. Εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐπιβάλλεται ἡ σκέψις ὅτι ἡ τάσις πρὸς μεγάλυνσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἔργων αὐτῆς (τὰ ὁποῖα εἰς συγκεκριμένας περιόδους τῆς Σερβικῆς ἱστορίας δὲν δύναται νὰ ἀγνοηθοῦν) καὶ ἡ προπαγάνδα πρὸς διάδοσιν τῆς γνησιότητος καὶ τῆς μεγαλοψυχίας τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, λίαν εὐγλώττως ἄγει εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι καὶ τὸ Σερβικὸν ἔθνος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη κατέχει συμφώνως πρὸς τὸ ποῖον καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ, τὸ πρωτεῖον». «...Ὁρισμένοι συντάκται, ὡσαύτως πιστοὶ ἀκόλουθοι τῶν τοιούτων σκέψεων, ὁμιλοῦν περὶ ἡμετέρων νοτίων περιοχῶν ὑπονοοῦντες τὴν Νότιον Σερβίαν», δηλ. τὴν Ν. Μακεδονίαν». Συμφώνως πρὸς ταῦτα, εἰς τὸ ἄρθρον διαπιστοῦται, ὅτι ἅπαντες οἱ συντάκται συμφωνοῦν ὡς πρὸς τοῦτο: ὅτι δηλαδὴ «κάδιακρίτως θεωροῦν τὴν μακεδονικὴν ἐθνότητα Σερβικὴν. Τοῦτο ἄλλωστε εἶναι συμφωνοῦν μετὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης πρὸς τὴν Μακεδονικὴν Ἐκκλησίαν».

— Συλλειτουργοῦντων πολλῶν ἱερέων καὶ διακόνων καὶ παρουσίᾳ πολλῶν ἐπισκόπων καὶ πλήθους λαοῦ ὁ Πατριάρ-

χης Σερβίας κ. Γερμανός ἐτέλεσε τὴν 24ην Μαΐου ἐ.ε. εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Βελιγραδίου ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κυροῦ Ἀλεξίου, ἐπ' εὐκαιρίᾳ συμπληρώσεως 40 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἐπιμνημόσυνον αὐτὴν δέησιν παρέστησαν, μεταξύ ἄλλων ἐπισήμων, καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βελιγραδίῳ κ. Σπυρίδων Τετενές μετὰ τοῦ συμβούλου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

— Εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «Glasnik» (Κήρυξ) τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἐ.ε., ἀριθ. φύλλου 6, ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ Δρ. Λιούμπκομη Ντούρκοβιτς Γιακόβιτς ὑπὸ τὸν τίτλον: «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σχέσεων τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Πολωνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας», παρέχον, μεταξύ ἄλλων, ἐνδιαφερούσας πληροφορίας περὶ ἰδρύσεως τῆς αὐτοκεφάλου Πολωνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας:

Ὡς γνωστὸν μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον εὐρέθη εἰς τὰ πλαίσια τοῦ δημιουργηθέντος τότε πολωνικοῦ κράτους τμήμα τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀριθμῶν περίπου 5.000.000 πιστῶν. Λόγω τῆς ἐπικρατούσης τότε καταστάσεως εἰς τὴν Ρωσίαν, ἡ ἐπικοινωνία τῶν εἰς τὴν Πολωνίαν εὐρισκομένων πιστῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν Ἐκκλησίας εἶχε διακοπῆ, γεγονός τὸ ὁποῖον ἐπέφερε χαώδη κατάστασιν εἰς τὴν Πολωνικὴν Ἐκκλησίαν. Ὅτε ἐτέθησαν τὰ ὅρια τοῦ Πολωνικοῦ κράτους, ἐγένοντο προσπάθειαι πρὸς ἴδρυσιν τῆς αὐτοκεφάλου ταύτης Ἐκκλησίας. Τὸ ἔτος 1921 οἱ ἐπίσκοποι τῆς Πολωνίας ἀπηνυθύνθησαν πρὸς τὸν πατριάρχην Τύχωναν, ζητοῦντες τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ, ὅπως ὀργανώσουν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν εἰς τὴν Πολωνίαν. Ὁ Πατριάρχης ἠλόγησεν, ὅπως εἰς τὴν Πολωνίαν ἰδρυσθῆ Ἐξαρχάτον, ἀπονεύμας εἰς αὐτό, τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1921, εὐρυτέραν ἀυτονομίαν, ἡ ὁποία ὀλίγον τι διέφερε τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ τούνας συγχρόνως ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπονεύμη τὸ αὐτοκέφαλον δοθέντος ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ συγκαλέσῃ τὴν Ἱεραρχίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀρμοδίαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ἡ δύσκολος κατάστασις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τῆς ὁποίας ἡ ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπικοινωνῆ, ἔδωκεν ἀφορμὴν, ὅπως τὸ αὐτοκέφαλον ζητηθῆ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Οὕτω τὴν 13ην Νοεμβρίου 1924 τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξέδωκε Τόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Πολωνικὴ Ἐκκλησία ἀνεκηρύσσεται αὐτοκέφαλος. Τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ὁμως δὲν ἀνεγνώρισαν ὀρισμέναι κατὰ τόπους αὐτοκέφαλοι ἐκκλησιαί, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Σερβική.

Τὸ 1948 μία ἀντιπροσωπεία τῆς Πολωνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπεσκέφθη τὴν μητέρα-Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐδήλωσεν ἐνώπιον τοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου, ὅτι «ἡ αὐτόνομος Πολωνικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τὸ ἀντικανονικὸν καὶ οὐσιαστικῶς ἐσφαλμένον αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας» ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Τόμου τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐξητήσατο, ὅπως τῆς ἀπονεμηθῆ τὸ αὐτοκέφαλον ὑπὸ τῆς μητρὸς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

— Ἐφέτος συμπληροῦται τριετία ἀφ' ὅτου, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ, ἰδρῦθη εἰς τὸ Βελιγραδίον τὸ οὕτω λεγόμενον «Ὀρθόδοξον Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον». Ἐκ τῆς συνεντεύξεως τοῦ διευθύνοντος τὸ ἐν λόγω Πανεπιστήμιον κ. Μιούντραγκ Ἰωσήφοβιτς, δικηγόρου, τῆς δημοσιευθείσης εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Prawoslavlje» τῆς 16ης Ἰουλίου ἐ.ε., πληροφοροῦμεθα περὶ τῆς δράσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Πανεπιστημίου τούτου. Ὁ βασικώτερος σκοπὸς εἶναι, ὅπως δι' αὐτοῦ παρασχεθῶν εἰς τοὺς πιστοὺς μαθήματα ἐν εἴδει διαλέξεων ἐκ τοῦ πεδίου τῶν διαφορῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, πρωτίστως δὲ τῆς πίστεώς μας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς Σερβικῆς Ἱστορίας. Αἱ διαλέξεις γίνονται ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος, ἥτοι ἐκάστην Δευτέραν. Οἱ μῆνες Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου εἶναι περίοδος διακοπῶν. Οἱ ὀμιληταὶ εἶναι γνωστοὶ ἐπιστήμονες, ἀκαδημαϊκοί, καθηγηταὶ Πανεπιστημίων, λογοτέχναι, ἰατροί, κληρικοί, κ.ἄ. Οὗτοι δὲν προέρχονται μόνον ἐκ Βελιγραδίου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων περιοχῶν τῆς Χώρας,

ἐνίοτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Αἱ διαλέξεις αὐταὶ συνοδεύονται ὑπὸ προβολῆς καταλλήλων κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἢ καὶ μουσικῆς. Ἡ αἴθουσα πάντοτε πλήρης ἀκροατῶν, προβλέπεται δὲ ἡ δημοσιεύσις τῶν πλέον ἐνδιαφεροῦσων διαλέξεων ὡς καὶ ἡ ἀποστολὴ ὀμιλητῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας, ὅπου ὑπάρχουν αἱ πρὸς τοῦτο κατάλληλοι συνθήκαι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἐπιθεώρησις τῶν Θεολογικῶν Ἰνστιτούτων τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας «Studii Teologice» (ἀριθ. 1-2 ἔτους 1970) δημοσιεύει τὰ ἐξῆς ἄρθρα: Καθηγητοῦ Liviu Stan, Χάρις καὶ δικαιοδοσία (σελ. 5-28). Καθηγητοῦ Dumitru Staniloae, Αἱ ὑπὲρ τοῦ πλησίου ἡμῶν καὶ τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας προσευχαί (σελ. 29-38). Καθηγητοῦ Nicolae Balca, Ἡ Ἀγία Γραφή εἰς τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Hegel (σελ. 39-59). Ion Bria, Ἡ μεταξύ τῆς παπικῆς Ἐδρας καὶ τῶν τοπικῶν καθολικῶν ἐκκλησιῶν ἐντασις (σελ. 60-69). Ἀρχιμ. Benedict Ghius, Ἡ πρόξις τῆς ἀπολυτρώσεως εἰς τὴν ὑμνογραφίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας (σελ. 70-103). Gheorghe Bogdanprostie, Ἡ ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀξία τοῦ Βιβλίου τῶν Ψαλμῶν (σελ. 104-117). Aurel Jivi, Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ ἡ σύγχρονος κατάστασις τῆς (σελ. 118-128).

— Τὸ ἄρτι ληφθὲν ὑπ' ἀριθ. 11-12 ἔτους 1969 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Biserica Ortodoxa Romana», ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, δημοσιεύει μεταξύ ἄλλων Ποιμαντικά καὶ Ἐόρτια Γράμματα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου ἔτους, ἀπευθυνόμενα πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τὰ ἀνταλλαγέντα τηλεγραφήματα μεταξύ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιοπίας Haile Sellassie I, τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς Βασιλείσεως Ἐλισάβετ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου τῆς Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας — Ἐπιστημονικὰ ἄρθρα: Iulian Schioru, Κανονισμοὶ ἢ διατάξεις πρὸς τοὺς Ρουμάνους ἱερεῖς, συλλεγέντες ἐκ τῆς δράσεως καὶ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Ἰουστινιανοῦ. Καθηγητοῦ Ioan Constantinescu, Στοχασμοὶ ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς ἱερατικῆς κλήσεως καὶ ὀργανώσεως. Aurel Gh. Bucalae, Προβλήματα τῆς πρὸς τὴν κανονικότητα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ρουμανίας (κατὰ τὸ ἔτος 1849). Gh. Cotosman, Ἡ Μονὴ Mracone. Archim. Zareh Baronian, Ἀρμενικαὶ ἐκκλησιαί—μνημεῖα τέχνης ἐν Μολδαβίᾳ. Aurel Jivi, Ἡ βυζαντινὴ θεολογικὴ γραμματολογία εἰς τὰς προκαταλήψεις τοῦ Nicolae Iorga. Gr. Pantiru, Ἀνέκδοτα χειρόγραφα περὶ μουσικῆς τῆς Μονῆς Putna.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

— Ἐκ τοῦ ἐπίσημου ὄργανου τῆς Ὀρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας «Торкѳвен Вѳстник» τῆς 21ης Ἰουνίου ἐ.ε., ἀριθ. φύλλον 18, πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κύριλλος συνέγραψεν ὀγκῶδες ἔργον ἱστορικοῦ περιεχομένου ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τὸ Βουλγαρικὸν Ἐξαρχάτον ἐν Ὀυτρίν καὶ Μακεδονίᾳ μετὰ τὸν Ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον (1877-1878)». Τόμος Α' (1878-1885), Βιβλίον Α', Σόφια 1969, σελ. 752.

Τὸ Α' Βιβλίον τοῦ Α' Τόμου διαίρεται εἰς ὀκτῶ κεφάλαια: 1. Τὸ Ἐξαρχάτον ὡς ἔκφρασις τῆς πανβουλγαρικῆς ἐνότητος ὑπερπηδᾷ τὰς πρώτας δυσκολίας μετὰ τὸν Ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον (1877-1878). 2. Ἐπίπνοια ἐπὶ ἐντάσεως (1881-1883) 3. Ἡ Θράκη τοῦ Ὀυτρίν. 4. Τὰ δεινοπαθήματα τοῦ ἀνευ δικαιοῦματος λαοῦ. 5. Ἐκκλησιαστικο-πολιτικαὶ βιαιότητες. 6. Ἐξέγερσις τῶν ὑποδουλωμένων. 7. Ἡ ἐξθρότης τῶν Αὐστρο-ούγγρων ἐναντι τοῦ ἐθνικοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος καὶ ἐναντι τοῦ Ἐξαρχάτου (σύντομος ἱστορικο-διπλωματικὴ ἀνασκόπησις (1879-1881). 8. Αἱ βουλγαρικαὶ κοινότητες εἰς τὴν Μακεδονίαν.

* Ἀπαντα τὰ ὡς ἄνω κεφάλαια, προκαλοῦν μέγιστον ἐνδια-

φέρον δι' ἕκαστον μελετητὴν τοῦ τόσον εὐαισθητοῦ αὐτοῦ χώρου τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου. Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθεῖ ἔκτενης περιλήψις εἰς τὴν γαλλικὴν γλώσσαν.

— Ἐκ τοῦ ἀρτί ληφθέντος ἐπισήμου ὄργανου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας «Τορκόβεν Βέστνικ» (ἀριθ. φύλλου 20 τῆς 11ης Ἰουλίου 1970) πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κύριλλος ἐξελέγη τὴν 10ην Ἰουλίου ἐ.ἔ. τακτικὸν μέλος τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν.

— Ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῆς Ὀρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, «Τορκόβεν Βέστνικ», ἀριθ. φύλλου 15 τῆς 21ης Μαΐου ἐ.ἔ., ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκκλησιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὰ μέλη αὐτοῦ, ὅπως κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστου ἔτους καθιερώθη ἡ ἀπὸ κοινοῦ προσευχὴ τῶν χριστιανῶν ὑπὲρ τῆς «παγχριστιανικῆς» ἐνότητος καὶ ἐκπληρώσεως τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας συνένταξεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ εἰδικὸν παρακλητικὸν κανόνα καὶ ὥρισεν τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1970 ὡς ἡμέραν τελέσεως αὐτοῦ. Ὁ ἐν λόγῳ κανὼν ἐτελέσθη μετὰ τὴν λειτουργίαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐπισκόπου Νικολάου, κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας «Ἅγιος Κλήμης Ἀχιδὸς», εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἀκαδημίας, παρουσίᾳ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ ἐπισκόπου κ. Συμεὼν Κοκῶφ, τελετουργούντος κατὰ τοὺς τύπους τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τῶν δύο ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων κ.κ. Κυρίλλου Κουρτέβ καὶ Μεθοδίου Στρατιέβ, τηρούντων τοὺς τύπους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μεθοδιστοῦ ἐπισκόπου κ. Ἰβάν Νοζάρωφ, τοῦ κ. Ὀνικ Κιουρντιάν τῆς ἀρμενογρηγοριανῆς Ἐκκλησίας, τοῦ πρωτοπρεσβ. Ἀλεξάνδρου Μουντιάνου τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ πάστορος τῶν διαμαρτυρομένων κ. Χρ. Κυρῶφ κ.ἄ. Τῆς δεήσεως προηγήθη ὁμιλία τοῦ κοσμητοροῦ τῆς Ἀκαδημίας με θέμα τὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν «ἴνα πάντες ἐν ὄσιν» (Ἰωάν. ιζ', 21), ἠκολούθησε δὲ δεξιῶσις εἰς τὰς αἰθούσας τῆς κομητείας, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ παριστάμενοι συνεζήτησαν ἐν ἀδελφικῇ ἀτμοσφαιρᾷ μεταξύ ἄλλων καὶ περὶ τῆς σημασίας τῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν «παγχριστιανικὴν» ἐνότητα, ἣτις εἶναι γεγονὸς ἱστορικῆς σημασίας δι' ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

— Τὸ αὐτὸ περιοδικόν, ἀριθ. φύλλου 14 τῆς 10ης Μαΐου 1970, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἣτις ἐπιτρέπει τὴν Τέλεσιν μυστηρίων ἐπὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ὁσάκις οὗτοι ἐκφράζουσιν τὴν ἐπιθυμίαν καὶ παρακλῆσιν πρὸς τοῦτο, καὶ θεωρεῖ ταύτην ὡς «σπουδαίαν ἀπόφασιν ἐν πνεύματι χριστιανικῆς ἐνότητος».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

— Ὁ ρωμαιοκαθολικὸς τύπος τὰς τελευταίας ἐβδομάδας ἐξάγει τὴν βελτίωσιν τῶν σχέσεων μεταξύ Βατικανοῦ καὶ Γιουγκοσλαβίας. Ὁ νέος ρωμαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος τοῦ Ζάγκρεμπ Κουχαρίκ, διάδοχος τοῦ καρδινάλιου Σέπερ, ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Βελιγραδίου καὶ θεωρεῖται «ὁ ἀνθρώπος τῆς συμφιλιώσεως». Κύκλοι ἐξ ἄλλου τοῦ Βατικανοῦ ἐδήλωσαν, ὅτι ὁ Πάπας ἔχει ἤδη ἀποφασίσει περὶ τοῦ εἰς Γιουγκοσλαβίαν ταξιδίου του, τὸ ὅποion θὰ πραγματοποιηθῇ τὸν Σεπτέμβριον, τοῦ 1971. Μέχρι σήμερον οὐδεὶς Πάπας ἔχει ἐπισκεφθῆ ἰσομμονιστικῆν χώραν.

— Αἱ πρὸς τὴν Ἁγίαν Ἐδραν σχέσεις, ἐδήλωσαν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ἐμπαν, ἀναπτύσσεται καὶ καθίστανται ὀσημέραι ὀμαλῶτερα. Ἡ Ἁγία Ἐδρα, προσέθεσεν ὁ Ἰσραηλινὸς διπλωμάτης, δὲν ἔχει πολιτικὰ συμφέροντα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης, τὸν σεβασμὸν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἐλευθέραν εἰσοδὸν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

— Συννητήθησαν ἐν Βρυξέλλαις ἐκπρόσωποι τοῦ Κλήρου Ἀγγλίας, Γερμανίας, Ὀλλανδίας, Γαλλίας, Ἑλβετίας, Ἰσπανίας καὶ Αὐστρίας καὶ συνεζήτησαν περὶ τῆς ἀνάγκης συστάσεως παγκοσμίου ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τῶν ποικίλων προβλημάτων τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ κλήρου

— Ἀπὸ τῆς 15ης Αὐγούστου ἀποκατεστάθησαν τελείως αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις Βατικανοῦ καὶ Γιουγκοσλαβίας. Ἡ παρὰ τῶ Βατικανῶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Βελιγραδίου προήχθη εἰς πρεσβεῖαν, ὁ δὲ ἐν Βελιγραδίῳ ἐκπρόσωπος τοῦ Βατικανοῦ ὠνομάσθη νούντιος. Ἡ Γιουγκοσλαβία εἶναι ἡ μόνη κομμουνιστικὴ χώρα, ἣτις ἔχει ἐπίσημους διπλωματικὰς σχέσεις πρὸς τὸ Βατικανόν.

— Αἱ δύο πρόσφατοι συναντήσεις τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' μετὰ τοῦ Πριμᾶτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὀλλανδίας καρδινάλιου Ἀλφριγκ εἶχον ὡς κύριον ἀντικείμενον συνομιλίας τὰ αἰτήματα τοῦ ποιμαντικοῦ συμβουλίου τῆς Ὀλλανδίας, ὅπερ, «ἀποτελούμενον ἐξ ἱερέων, μοναχῶν καὶ λαϊκῶν ἐξ ὧν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν, ἔχει ζητήσῃ παρὰ τῆς ἱεραρχίας τὴν κατάργησιν τοῦ συνδέσμου ἱερωσύνης καὶ ἀγαμίας, τὴν εἰς τὰ ποιμαντικὰ τῶν καθήκοντα παραμονὴν ἢ ἐπάνοδον τῶν νυμφευθέντων ἱερέων καὶ τὴν δυνατότητα χειροτονίας ἐγγάμων».

— Ἡ ρωμαιοκαθολικὴ Ἱεραρχία τῆς Ἰταλίας ἐνέκρινεν ἐπίσημως τὴν «Θεῖαν Λειτουργίαν διὰ τὴν Ἰταλίαν», κατὰ τὴν ὅποιαν ψάλλονται προσευχαὶ καὶ ὕμνοι κατὰ τὴν σύγχρονον μουσικὴν.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

— Οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον Λουθηρανοὶ ἀνέρχονται σήμερον εἰς 75 ἑκατομμύρια. Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουν 60.376.640, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὸν Καναδᾶν 9.239.274, εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν 1.074.300, εἰς τὴν Ἀσίαν 2.190.537, εἰς τὴν Αὐστραλίαν 512.411 καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μαδαγασκάρην 1.764.181.

— Ἐν Ἐνίαν - les - Bains συνήλθεν ἀπὸ 14ης μέχρι 24ης Ἰουλίου ἡ γενικὴ συνέλευσις τῆς διεθνούς ὁμοσπονδίας τῶν Λουθηρανῶν, καθ' ἣν συνεζήτηθησαν θέματα οἰκουμενικοῦ περιεχομένου. Τῆς συνελεύσεως μετέσχον τέσσαρες ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ καρδινάλιος Βίλλεμπρανς, πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ.

— Ὡς νέος Πρόεδρος τοῦ «Παγκοσμίου Λουθηρανοῦ Συνδέσμου» ἐξελέγη ὁ διαπρεπὴς προπρῦτανις καὶ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Helsinki καθηγητὴς Mikko Juva. Οὗτος τὸ 1963 διεκρίθη τὸσον ὡς διευθύνων τὰς ἐν Helsinki ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τούτου, ὅσον καὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦ, ἣτις μετέχευε τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Ἐνίαν συνεληθέντος παγκοσμίου συνεδρίου τοῦ Συνδέσμου τούτου.

— Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον συνήλθεν ἐν Τόκιῳ τῆς Ἰαπωνίας τὸ Παγκόσμιον Βαπτιστικὸν Συνέδριον, τοῦ ὁποῦ μετέσχον 8.600 ἐκπρόσωποι ἐξ 76 χωρῶν. Κύριον θέμα τοῦ συνεδρίου ἦτο «ἡ διὰ τοῦ Χριστοῦ συνδιαλλαγὴ», ἦτοι συνδιαλλαγὴ πρωτίστως μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ δευτέρον μετὰ τῶν φυλῶν, λαῶν καὶ γενεῶν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

— Εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ Οἰκουμενικὸν Κέντρον ἐρωτάσθη ἡ 50ῆ ἐπέτειος τῆς κατὰ τὸν Αὐγουστον 1920 ἰδρύσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστews καὶ Τάξεως».

— Ἀπὸ 24ης μέχρι 28ης Αὐγούστου συνήλθεν εἰς Βόρειον Καρολίαν τῶν Η.Π.Α. ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐκπροσώπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Μεθοδιστικοῦ Συμβουλίου. Ἡ διὰ τετάρτην φορὰν συνελθούσα Ἐπιτροπὴ ἐξήτησε τὰ θέματα: Ἡ Θεῖα Εὐχαριστία — Ἡ αὐθεντία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ — Ἡ Χριστιανικὴ οἰκογένεια — Ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ καὶ πνευματικότης. Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων συνετάχθη ἔκθεσις ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων, ἣτις ὑπεβλήθη εἰς τὰς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς.

— Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πάστορ Μπλέκ ἐπεσκέφθη τὴν Νότιον Ἀφρι-

κήν, ένθα συννητήθη μετά τών εκπροσώπων τών έκκλησιαστικών κοινοτήτων, αίτινες διεξάγουν σφοδρόν άγώνα κατά τών φυλετικών διακρίσεων.

— Τήν 30ήν Σεπτεμβρίου έγένετο έν Sibiu τής Ρουμανίας άνεπίσημος συνάντησις ρουμάνων 'Ορθόδοξων θεολόγων και Λουθηρανών πρὸς μελέτην τών ἐξῆς θεμάτων: 1. 'Ιστορική άνάδρομη σχέσεων 'Ορθόδοξων-Λουθηρανών. 2. Κυριώτερα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας 'Ορθοδοξίας και Λουθηρανισμού. 3. Τὸ 'Άγιον Πνεῦμα εἰς τήν έκκλησιαστικήν ζωήν.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΕΙΡΑΝ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Διά τής από 29 Σεπτεμβρίου ἐπιστολῆς πρὸς τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κων. Μπόνη ἐν Βερολίῳ Γερμανικῆ 'Εταιρείᾳ ὑπὸ τήν προσωυμίαν «Κύριλλος καὶ Μεθόδιος», ἐγνώρισεν ὅτι τὸ ὑπὸ ταύτης ἀπουεόμενον κατ' ἔτος βραβεῖον, διὰ τήν ἀρίστην ἐκτίμησιν τών μέσων παγκοσμίου ἐπιδράσεως τών ἁγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ἀπενεμήθη εἰς τήν Γενικήν Διεύθυνσιν Φιλοτελισμοῦ τών Ταχυδρομείων τής 'Ελλάδος, διὰ τήν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κων. Μπόνη «σαφή ἐπιστημονικήν διατύπωσιν τής Ιστορικής παραστάσεως τών μωσαϊκῶν και τήν ἀρίστην ἐκδοσιν τής εἰδικῆς σειρῆς τών γραμματοσήμων τών ἁγίων 'Ιεραποστόλων και Φωτιστῶν τών Σλάβων Κυρίλλου και Μεθοδίου».

Τὸ βραβεῖον ἐπεδόθη εἰς τὸν Διευθυντὴν τών γραφείων τής ἐν τῷ Δ. Βερολίῳ 'Ελληνικῆς Στρατιωτικῆς 'Αποστολῆς κ. Εὐαγγελίδην.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Κλησῖς κατηγορουμένου [2]

Πρὸς

Τὸν Πανος/τον 'Αρχμ. Γεώργιον Σκανδάμην

'Ιεράς Μητροπόλεως Τριφυλίας και 'Ολυμπίας

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν και ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ 'Ι. Ναοῦ Ἐπαγγελιστρίας Σιδηροκάστρου τήν 20ήν Αὐγούστου ἡμέραν Πέμπτην και 9ην πρωινήν, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν, δι' ἅς ἐνεργοῦνται ἐνορκοὶ ἀνακρίσεις, συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθμ. 3992/11-7-70 ἐγγράφῳ τής 'Ιεράς Συνόδου και τῷ ὑπ' ἀριθ. 330/28-7-70 τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου.

'Εν Σιδηροκάστρῳ τῇ 1η Αὐγούστου 1970

Ο ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

'Ιερεὺς 'Αποστολίδης Δημήτριος

'Ιερεὺς Γκόντος Μόσχος

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνῶν

'Εχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ι. Ναῶν, ἐνοριῶν και ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τήν πλήρωσιν τών ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ α') 'Αγίας Τριάδος, Αἰούμη- Αἰγάλεω και β') 'Αγίας Παρασκευῆς, 'Αττικῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά

διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ Πτυχίον τής Θεολογίας.

'Εν 'Αθήναις τῇ 17η Σεπτεμβρίου 1970

† 'Ο 'Αθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

'Εχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 34 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ι. Ναῶν, ἐνοριῶν και ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τήν πλήρωσιν ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημερίων: α') ἐν τῷ 'Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου, 'Ηλιουπόλεως και β') ἐν τῷ 'Ι. Ν. 'Αγίας Σκέπης-'Αγίου 'Αλεξάνδρου, οἰκισμοῦ Παπάγου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα τής ἀμέσως κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 17η Σεπτεμβρίου 1970

† 'Ο 'Αθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αργολίδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τών 'Ι. Ναῶν: 1) Κοιμ. Θεοτόκου 'Αργους (Β' θέσις), 2) 'Αγίου Γεωργίου 'Ηρας, 3) Τιμ. Προδρόμου Καρυῆς, 4) 'Αγίας Μαρίνης Νέου Ροινοῦ, 5) Ἐθαγγ. Θεοτόκου Νέας 'Επιδάου και 6) Κοιμ. Θεοτόκου Κεφαλοβύσου τής καθ' ἡμῶς 'Ιεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τών 'Ιερῶν Κανόνων και τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ (ἀρθρα 33,34, και 36), «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν και 'Εφημερίων» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

'Εν Ναυπλίῳ τῇ 18η Σεπτεμβρίου 1970

† 'Ο 'Αργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Εδέσσης, Πέλλης και 'Αλωπιάς

'Εχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 33,34,35 και 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τής 'Ιεράς Συνόδου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν και 'Εφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τήν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τών κενῶν 'Εφημεριακῶν θέσεων τών 'Ιερῶν Ναῶν 1) 'Αγ. Δημητρίου 'Αγρα, 2) 'Αγ. Νικολάου 'Αγίας Φωτεινῆς, 3) 'Αγίου Δημητρίου 'Αγίου Γεωργίου, 4) 'Αγίου 'Αθανασίου 'Αμπελειῶν, 5) 'Αγίου Νικολάου 'Ανύδρου, 6) 'Αγίων Νικάνδρου και 'Ιωαννικίου 'Αριδαίας, 7) Γενήσεως τής Θεοτόκου 'Αγλαδοχωρίου, 8) 'Αγίου Γεωργίου Γιαννιτσῶν, 9) 'Αγίου Κωνσταντίνου και 'Ελένης Γιαννιτσῶν, 10) 'Αγίου Δημητρίου Δαμιανοῦ, 11) 'Αγίας Σκέπης 'Εδέσσης, 12) 'Αγίου Δημητρίου 'Εδέσσης, 13) 'Αγίων 'Αρχαγγέλλων 'Επισκοπῆς, 14) 'Αγίου Δημητρίου Καλλιπόλεως, 15) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Καρυατίσσης, 16) 'Αγίου 'Αθανασίου Κουφαλίων, 17) 'Αγίου Γεωργίου Κουφαλίων, 18) Γενήσεως τοῦ Σωτήρος Κρύας Βρύσης, 19) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Λάκκας, 20) 'Αγίου 'Αθανασίου Λειβαδίτσης, 21) 'Αγίου Νικολάου Λεπτοκαρυῆς, 22) 'Υψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Λουδία, 23) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Νέας Ζωῆς, 24) 'Αγίου Δημητρίου Πολλῶν Νερῶν και 25) 'Αγ. 'Αθανασίου Φλαμουριῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τών 'Ιερῶν Κανόνων και Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «'Εκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

'Εν 'Εδέσση τῇ 1η Σεπτεμβρίου 1970

† 'Ο 'Εδέσσης, Πέλλης και 'Αλωπιάς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ Ἱεροδιακόνου τῶν Ἱερῶν Ναῶν, 1) Ἀγίων Νικάνδρου καὶ Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 2) Ἀγίου Γεωργίου πόλεως Γιαννιτσῶν, 3) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γιαννιτσῶν, 4) Ἀγίας Σκέπης Ἐδέσσης, 5) Ἀγίου Δημητρίου Ἐδέσσης, 6) Ἀγ. Ἀθανασίου Κουφαλιῶν καὶ 7) Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Κρύας Βρύσης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆναι εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Ἐδέσση τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου 1970

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 33 παράγραφος 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», (ἄρθρον 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1930), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευοῦσης θέσεως Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Μάρκου Πελάγους Μαντινείας.

Ἐν Τριπόλει τῇ 5ῃ Σεπτεμβρίου 1970

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 2200/1940 Α.Ν. προκειμένον νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κἀτωθι κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, 1) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Παντανάσσης, 2) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Διονυσίου, 3) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Παντοκράτορος, 4) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Ἀλεξιοτίσσης, 5) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Καμάραις Ἱ. Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς, 6) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Κρήνῃ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου καὶ 7) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ἀρδῇ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων των.

Ἐν Πάτραις τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου 1970

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους ὅπως καταλάβωσι μιαν τῶν ἀκολουθῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης - Ἀγίας Ἑλένης, 2) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς-Ἀγίου Πνεύματος (θέσεις δύο), 3) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου-Ἀδελφικοῦ, 4) Ἱ. Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς-Βαμβακούσσης, 5) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου-Ἄνω Βροντοῦς, 6) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου-Ἐλαιῶνος, 7) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος-Κωνσταντινάτου, 8) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου-Μετοχίου, 9) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος-Ἄνω Ὀρεινῆς, 10) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Μαρίνης-Κάτω Ὀρεινῆς, 11) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου-Παλαιοκάστρου, 12) Ἱ. Ναοῦ Γενεσίου Θεοτόκου-Παραλυμνίου, 13) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Προβατᾶ, 14) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Ἀναργύρων πόλεως Σερρῶν (θέσεις δευτέρα), 15) Ἱ. Ναοῦ Τιμίου Σταυροῦ πόλεως Σερρῶν (θέσις τρίτη), 16) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου-Σ.Ν. Σκοποῦ (θέσις δευτέρα), 17) Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου-Σκουτάρειος (θέσις δευτέρα), 18) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου-Στρυμονικοῦ, 19) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου-Χριστοῦ (θέσις δευτέρα), 20) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Ἀναργύρων-Χινοχωρίου, 21) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος-Χριστοῦ, 22) Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου-Ἀθονοχωρίου, 23) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης-Ἀχινού, 24) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος-Βαρυκοῦ, 25) Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου-Λαγκαδίου, 26) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Νιγρίτης (τρίτη θέσις), 27) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Ἀσπροβάλτας, 28) Ἱ. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου-Κυδωνεῶν, 29) Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου-Λαχανᾶ, 30) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Λευκούδα, 31) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης-Λίμνης, 32) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Ξηροποτάμου, 33) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Ν. Σεβαστείας, 34) Ἱ. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου-Σεπαστοῦ καὶ 35) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Κρίνου, ἕνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων ἐφημεριῶν.

Ἐν Σέρραις τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1970

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33,34, 35 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν Α.Ν. 2200/40 καὶ πρὸς τὸ Ν.Δ. 457/70, προκειμένον νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἀγίων Ἀποστόλων Ἡλιοκάστρου Ἐρμιονίδος καὶ 2) Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀγκιστρίου Αἰγίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ καὶ πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1970

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἀνθρώπος καὶ Θεάνθρωπος. Μελετήματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Δευτέρα ἔκδοσις. Μετάφρασις ἐκ τῆς σερβικῆς ὑπὸ Ἱερομ. Ἀθανασίου Γιέβτιτς Ἐκδοτ. Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Λυκούργου 10, Ἀθήναι 1970, σσ. 203. Πρόλογος Καθηγητοῦ Ἰωάννου Καρμίρη.

Δέκα μελετήματα, δημοσιευθέντα κατὰ καιροὺς ὑπὸ τοῦ Πανος. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, τέως Καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Βελιγραδίου, ἐπιστήμονος Θεολόγου καὶ συγγραφέως διεθνῶς κύρους καὶ προβολῆς, συναπαρτίζουσι τὸν μετὰ χεῖρας τόμον, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς σερβικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Ἱερομ. Ἀθανασίου Γιέβτιτς. Ἀρκεῖ καὶ μόνον ἡ παράθεσις τῶν τίτλων τῶν μελετημάτων, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν, μάλιστα διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ὁ μεταφράστης διήρσε εἰς τρία τμήματα τὸ ἐργίδιον, ἦτοι: Α' Μεταξὺ δύο φιλοσοφιῶν. Β' Σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις καὶ Γ' Μέτρον πάντων ὁ Θεάνθρωπος.— Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει τὰ ἐξῆς μελετήματα: 1. Μεταξὺ δύο φιλοσοφιῶν, 2. Ὁ παράδεισός μου καὶ ἡ κόλασίς μου καὶ 3. «Καταδικασμένοι» νὰ εἶναι ἀθάνατοι.— Τὸ δεύτερον τμῆμα περιλαμβάνει τὰ μελετήματα: 1. Ἐσωτερικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, 2. Πένθος διὰ τὸν Χριστὸν καὶ 3. «Σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις».— Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον τμῆμα περιλαμβάνει τὰ μελετήματα: 1. Ἡ ὑψίστη ἀξία καὶ τὸ ἔσχατον κριτήριον ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ. 2. Ἀπὸ τὸν Ἀρειανισμόν τοῦ Ἀρείου ἕως τὸν νεώτερον εὐρωπαϊκὸν Ἀρειανισμόν, 3. Σκέψεις περὶ τοῦ «ἀλαθῆτου» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἀνθρώπου καὶ 4. Κεφάλαια ἐκκλησιολογικά.

Τὸ ἐργίδιον εἶναι γεγραμμένον μετὰ χάριτος σπανίας, στοχαστικῆς δυνάμεως, συναισθηματικῆς εὐαισθησίας καὶ λογοτεχνικῆς διατυπώσεως, ὑπενθυμιζούσης Αὐγουστίνειον χάριν. Βαθὺς εἰς νοήματα ὁ σ., ἀλλὰ καὶ πρακτικὸς εἰς συμπεράσματα, ἀφίνει διὰ τῶν γραμμῶν τῶν μελετημάτων του νὰ ἐκχυθῇ ὅλος ὁ χυμὸς τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας του. Θεάνθρωπος-ἄνθρωπος, Ἐκκλησία - Κοινωνία, Πίστις - Ὁρθοδοξία, Θάνατος - Ἀθανασία εἶναι τὰ ἰδεολογικὰ κέντρα, περὶ ἃ στρέφεται ἡ σκέψις τοῦ εὐσεβοῦς σ. ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἰδεῶν τῶν μελετημάτων του. Ἡ φαινομενικὴ ἀπαισιοδοξία τοῦ σ. δικαιολογεῖται ἐν τῇ ἐξάρσει τῆς σωτηρίας τοῦ Ἀνθρώπου διὰ τοῦ Θεανθρώπου. Ὁ χῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παραθέσωμεν ἀποσπάσματα ἐνδεικτικὰ τοῦ εὐσεβοῦς στοχαστοῦ καὶ ἐπιστήμονος Θεολόγου τῆς ἀδελφῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἔστιν ὅτε εἰς ποιητικὰ ὕψη διὰ τοῦ ὕφους ἀνερχομένου.

K. Γ. Μ.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 150 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 6 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ποῖος ὁ κανονικὸς τρόπος ἀνακηρύξεως Ἐκκλησίας τινὸς εἰς Αὐτοκέφαλον. Αἱ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαὶ μεταξύ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσίων.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀνθρωπιστικὸν ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικόν» τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως (Ε').

Ἡ περιοδεία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου εἰς τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ καρδινάλιου Κάρπινου εἰς Ἀθήνας (13-9-1970).

Α' Συνέδριον ὑπευθύνων τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Δ' Συνέδριον Ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ρουμᾶνοι εὐχαριστοῦν.

Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου, Ἐκθεσις.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ἡ ἀθεία, ἐπεῖνον πρόβλημα ποιμαντικόν.

Λέβ Ζιλλέ, Ἡ ἐπίκλησις τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἱησοῦ. Μετάφρασις Πρωτοπρ. Κωνστ. Φούσκια, Δ.Θ. καὶ Φ. (Τέλος).

Κωνστ. Παπουλίδου, Σοφιολογία καὶ πνευματολογία παρὰ S. Boulgakoff καὶ Vl. Lossky (Τέλος).

Ἐπίσημα Ἐγγραφα.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Κλητήριον ἐπίκριμα.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιοκρισία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰαοῦ 1 — Τηλέφ. 710.734.